Digitized by Google

HD WIDENER
HW MJJ5 S

Heb 7005.230

30

Harvard College
Library

The Gift of
LUCIUS NATHAN LITTAUER
Class of 1878
IN MEMORY OF HIS FATHER
NATHAN LITTAUER

FROM THE LIBRARY OF
EPHRAIM DEINARD

Digitized by Google

Digitized by Google

ספר

מגלה טמירין

כשמו כן הוא

כי מגלה דברים אשר היו עד עתה טמירין ונעלמים מעין כל חי · וסיבת התגלות הדברים האלו יראה כל איש בקראו את ההקדמה כי שם מבואר הדבר הזה באריכות ·

ונוסף לו

במופו ביאור המלות הנהוגות בבני עמינו אנשי פולין שהובאו בספר הזה ובשאר ספרים מצדיקי זמננו · בכדי שבני עמינו אשר לא מאנשי פולין הם · יבינו בספרים הקדושים שחיברו צדיקי זמננו הנמצאים במדינת פולין · וינעם לחכם ·

MEGALLE TEMIRIN. (Die endeckten Geheimnisse.)

Gedruckt bei M. F. Poremba in Lemberg.

1864.

Digitized by Google

Heb 7005.230

HARVARD COLLEGE LIBRARY
GIFT OF
LUCIUS N. LITTAUER
1930

הסכמת

איש אלהים קדוש· מברכת ה׳ מלא וגדש· מלא ישן קנקן חדש· הרב המפורסם חסיד ועניו בוצינא דנהורא· עמו שרי נהורא· כש״ת מוהר״ר

יהודה במוהר״ר משה מטורבוסמי נ״י·

הנה בא לפני בעל המחבר ספר **מגלה טמירין**, ובקש ממני ליתן לו הסכמתי על ספרו אשר עלה על מחשבתו להדפיס ביעקב ולהפילם על פני כל הארץ, למען יכירו וידעו כל יושבי תבל ושוכניה, כי שם ה׳ נקרא עלינו וייראו ממנו, ואף הטועה או מי שהוא בדרך רחוקה אשר לא ראה עדיין את ישועת ה׳ אשר פעל ואשר עשה כדי להפיק רצון יראיו החרדים על דבריו, ישים על לבו מבלי להתגאל בפת בג המלך מלכי רבנן זונגמו יושבים על כסא הוראה כי רעה נגד פניהם, כי המה דורשים ואוכלים את דבר ה׳ על דרך דרש, ובזה המה מעלין מום בקדשים ונותנים כח לס״א ר״ל כידוע ליודעי חן, וכן לא יעשה, כי עיקר לימוד התורה הוא על דרך פשט רמז או סוד, אותיות ספר ספר ספר ס׳ יצירה ולא על דרך דרש, ואם החסיר ד מן אות דרש כאשר רש בחינת ולרש אין כל, ואם תחסור ר כאשר שד לא שד יהודאי ר״ת מן למי ש״י״ח ה״כם ש״ד יהודאי כמבואר בפנים הספר, ואם תחסור ש כאשר רד בחינת רד מעלי כי שחת עמך וגו׳ וזהו אמת, ועתה התעורר הרב המחבר הנ״ל להתאזר עוז ולהלבש חושים ללחום מלחמת ה׳ ומלחמת חובה, כי חיק הוא לישראל לאסוף את המתכות אשר יתכו על פי ה׳, וללאת ככר הקי״ם וכת דיליה כלומר אותן אנשים אשר טחנו ברחים ודכו במדוכה את המן כי לא ידעו מה הוא, לכן אמרתי אף ידי תכון עמו להוציא מחשבתו אל הפועל, ובדי שלא יבא איש לגשת אל הקודש לרקוח כמוהו או להשיג על המחבר, לכן הנני נותן לו את ברכתי ברכת שמים מעל, ברכות גבעות עולים ויורדים ממקדם של מעלה אל מקדם של מטה, לחבר את האהל והיה המשכן אחד ושמו אחד, בזכות זאת הברכה מבריכה העליונה ומלכיותות שמשפיעים יהיה שמור ובטוח שלא תאונה אליו כל רעה כי ישפוך ה׳ את רוחו רוח חן על כל בשר ואז יבוא המבשר במהרה אמן:

ב״ד הכותב החותם לסדר ולפרט ויאמר לו משה המקנא אתה לי ומי יתן כל עם ה׳ נביאים כי יתן ה׳ את רוחו עליהם לפ״ק,

יהודה במוהר״ר **משה**, מטורבוסמי. חזק:

Digitized by Google

ספר
מגלה טמירין
כשמו כן הוא

כי מגלה דברים אשר היו עד עתה טמירין ונעלמים מעין כל חי

ועלינו לסודות ולגלות מקור ולהכיר החכמה האלקית נזר תפארת ישראל הרב מוהר״ר **ישראל בעש״ט** זי״ע ועכ״י, אשר על ידו נתגלו לנו הדברים הנ״ל, כמבואר **בהקדמה** באריכות, וגם ימצא כל אדם בו תורה ומוסר אשר הנחילונו תלמידיו הקדושים והטהורים, אשר בללו שתלונו היינו הרב הגאון הנ״ל המפורסם חסיד ועניו איש אלקים קדוש יאמר לו מוהר״ר **יעקב יוסף** הכהן כ״י. הרב הגדול החריף ובקי בנגלה ובנסתר גאון תפארת ישראל האלקי חסידא ופרישא, בוצינא קדישא, גולה עמוקים. שמו הטוב נודע למרחקים. כבוד מוהר״ר **דוב בער** זלה״ה שהיה מגיד מישרים דק״ק **מעזריטש**. הרב המקובל החסיד המפורסם איש אלקי קדוש יאמר לו מוהר״ר **אלימלך** זלה״ה **מליזענק**. כבוד אדונינו מו״ר הרב הקדוש בוצינא עילאה רבא ויקירא אור הגנוז והצפון כק״ש מוהר״ר **נחמן** זצוקל״ל נכד **הבעש״ט**. אור ישראל וקדושו כ״י ע״ה פ״ה מופת הדור והדרו נזר הקודש קדוש ה׳ מכובד, גאון עוזנו ומאור עינינו רבא דעמיה ומדברנא דאומתיה כבוד קדושת שמו מוהר״ר **מנחם נחום** נ״ע ודובר צדק דק״ק **טשערנאביל**. הרב החסיד המפו׳ איש אלקי קדוש יאמר לו מוהר״ר **משה** סופר ס״תם מק״ק **פרשעווארסק** וכדומה להם בקדושה ובטהרה:

כל אלו הסיפורים נעתקו ונאמרו באמת מאחד קדוש ונכבד ה״ה המופלא ומופלג בתורה וביראה החסיד המפורסם מו״ה **עובדיה בן פתחיה** המתגורר בין כל הצדיקים וגדולי זמנינו:

שנת **פנו אלי והשמו**. (איוב כ״א, ה.) לפ״ק.

Digitized by Google

מודעה רבא.

להודיע ולהגלות שכל מקום שנאמר בספר הזה שם רב, רבי, רבי אמתי, צדיק, צדיק הדור, צדיק השלם, צדיק האמת, גדול, גדול הדור, גדול אמתי, חכם, חכם הדור, חכם האמת, חכם אמתי, תלמיד חכם, נשיא, מלך, ירא השם וכדומה, הכוונה בזה רק על אותן הצדיקים העובדים את הש״י בדביקות ובהתלהבות, ולא על המעט לומדים אשר עדיין נמצאים במדינתנו בעוה״ר אשר עדיין לא אור נגה עליהם, והגם שהדבר הוא גלוי ומפורסם, על כל זאת ראינו א״ע מוכרחים להודיע זאת מחמת שידענו שכמה אנשים מאותן בעלי ראתן אינם קוראים הספרים הקדושים מצדיקי זמננו, ואינם יודעים שכל אותן השמות לא עליהם נכתבים ונתנו, וכאשר יראו השמות הנ״ל בספר הזה יחשבו כי זה שמותם ויבואו על ידי זה לגדלות אשר בעזרת הצדיקים נקיה מהם זה כמה, לכן הצגנו המודעה הזאת בתחלת הספר לעין כל, למען לא ילבשו את עצמם בטלית שאינה שלהם. (א)

(א) מי אשר עינים לו לראות ולא טנף נשמתו הטהורה ידע ויבין שרק אמת יהגה חכי בזה, אך ידעתי שכמה מאנשי דורינו נבוכים הם בזה ולא ידעו עדיין דרך האמת, לכן אני נותן הבטחתי מי אשר יגלה ממחשבתו ויתאוה תאוה להראות לו ראיות ברורות על זה, אני מוכן ומזומן למען האמת והצדק לתמוך ולסעד דבריי אלו ע״י ספרים הקדושים מצדיקי זמננו, ורק הוצאות הדפוס כי רבים הם עכבוני כעת להעלותם על מכבש הדפוס, ובפרט שידעתי שכעת בעז״ה מעט הם אנשים אשר לא ידעו שכל השמות המובאים בהמודעה מספרי צדיקי זמננו רק על הצדיקים אמתים נאמרים אשר עיקר עבודת הבורא אצלם הוא הדביקות וההתלהבות. ואפילו השם תלמיד חכם שלכאורה נראה שהכיוון בזה על הלומדים, כמו שהלומדים סוברים בעוה״ר, הוא ג״כ רק על הצדיקים הנ״ל נאמר, ולראי׳ תראה בספר הקדוש ישמח לב דף כ״ד ע״ב על המאמר אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם שנאמר וכל בניך למודי ד׳ ורב שלום בניך אל תקרי בניך אלא בוניך וז״ל הטהור, ונקראים התלמידי חכמים בונים על שם שמחזרים ומעלים הניצוצות שבכל דבר שנפלו בשבירה, למעלה לאין סוף ב״ה וכו׳, כי כל זה צריך להעשות ע״י הצדיקים שברור כמאמרנו במקום אחר, עמוד אחד יש משמים ועד הארץ וצדיק שמו, כי הצדיק מיחד כל הדברים ומקשרם מן הארץ ועד לשמים, ומקרב דברים התחתונים שנקראים בחינת נוקבא למעלה על המשפיע המכונה בשם דבר וכו׳ ע״כ, וידוע שכל העבודה וכל הפעולות הכל כאשר לכל הוא רק ע״י דביקות והתלהבות, ובכל זאת טועים עצמם הלומדים מאד וסוברים שהשם תלמיד חכם הונח רק עליהם, אך עוד חזון למועד להראות להם טעותן בספרי חבורי אשר אקוה להוציא לאור אי״ה בקרוב, ושם יראו כי לא להם זה השם, כי הם רק בחושך ימששו כעורים, והשם האמתי הנאה להם באמת תראה בספר הקדוש תולדות יעקב יוסף, פרשת שופטים דף מ״ה ובקיצור בליקוטי מוהר״ן תנינא סימן קע״ד.

Digitized by Google

ישתבח שם רבינו אין לנו בין נביאים איש לו ידמה. (א) עשיותיו זמן רב (ב) נודעו לנו מעת אשר אור תורתו נתגלה לנו על ידי תלמידיו הבאים אחריו. הראשון היה הרב הגאון הגדול המפורסם חסיד ועניו איש האלקים קדוש יאמר לו מוה"רר יעקב יוסף הכהן נ"י ויופיע אשר אור תורתו היה זורחת בק"ק ראשקוב ובק"ק שארינראד ובק"ק נעמרוב, ולע"ע איתן מושבו לאב"ד ור"מ ומ"ץ בק"ק סולנאי יצ"ו ומצ"פ בק"ק נעמרוב (ג) אשר זיכה וגילה לנו חלק מאלף אלפי אלפים מהתורה של הבע"ש בספריו הקדושים תולדות יעקב יוסף, צפנת פענח, ופורת יוסף, והלכו הבאים אחריו בעקבותיו הקדושים והטהורים, והוציאו לאור את הספרים ליקוטי אמרים, ליקוטי יקרים, נועם אלימלך, צוואות מוהריי"בש, כתר שם טוב, אור המאיר, ישמח לב, מאור עינים, מבשר צדק, קדושת לוי, אור פני משה, דרכי צדק, נועם מגדים, אורח לחיים, באר מים, אור החכמה, וכאלה לאלפים ולרבבות, אשר אם כל הימים דיו וכל האגמים קולמסים, וכל העשבים ניירות, לא יכולנו לכתוב שמות כל הספרים הקדושים אשר נדפסו ונפוצו בבני עמינו על ידי הצדיקים וגדולי הדור מעת הבע"שט עד עתה, ואין לנו לפקפק כלל וכלל, כי כל אותן הספרים היינו התורה והמוסר שרואים אנחנו בהם מימי הבע"שט עד עתה, בודאי נודעו כבר בימי הבעש"ט ותלמידיו הקדושים, והטעם שהם לא מסרו אותם לדפוס, היה מחמת שהדורות עדיין לא היו ראוים לכך והיו יודעים. ג"כ שהדור לא יקבלו אותם כמו שאירע זאת להספר הקדוש תולדות יעקב יוסף הנ"ל אשר שרפו אותו

(א) היה הי' דבר השם ביד הבעל שם, אחד היה ומהקדמונים לא קם כמוהו, ואחרון לעפר מי יקום וכו', הקדמה לספר הקדוש שבחי הבע"שט דפוס קאפוסט פעם ראשון. גם ידוע שמשה רבינו ע"ה הוא אדון כל הנביאים, ובכל זאת לא היה יכול להשיג בחינת צדיק ורע לו, ורבינו אור הגנוז והגנוז מוהר"ר נחמן נכד הבע"שט זצוקל"ל מורה דרך בספרו ליקוטי מוה"רן תנינא דף ע"ז ע"א וע"ב להשיג בחינה הנ"ל, ואין לפקפק כלל שהוא השיג זאת הבחינה, כי אם לא השיג האיך ידע שעל ידי זו המדה נוכל להשיג זה הבחינה, וגם ידענו מספרו הקדוש סיפורי מעשיות חלק שני שהוא הי' נוהג אותו בזה המדה. ולכן בודאי השיג זו הבחינה ואם הוא השיג הבעש"ט זצוקל"ל בודאי מכש"כ השיג אותה ולכן בודאי גדול היה מכל הנביאים ואפילו ממשה רבינו ע"ה. (ב) ישראל בן אליעזר שמו של אבינו הזקן הבעש"ט שם הוא. עיין שבחי הבעש"ט דף כ"ח ע"ב. (ג) כל זאת נעתק מהשער של ספר הקדוש תולדות" יעקב יוסף הנדפס פעם שנית בק"ק מעזבוש בשנת תקע"ו. והעתקתי זאת בכיון. כי לבני הדור מתלוצצים מזה ואומרים שהמדפיסים העתיקו את השער מהשער הראשון בשנת תק"ס כאשר הרב המחבר היה עדיין בחיים. והמדפיסים דק"ק מעזבוש הם עם הארצים ולא ידעו שבשנת תקע"ו כאשר הרב המחבר כבר מת לא נוכל לאמר עליו נ"י ויופיע ולעת עתה איתן מושבו לאב"ד ור"מ ומ"ץ דק"ק פולנאי יצ"ו וכו'. וקצת מהמתלוצצים אומרים שהמדפיסים היו יראים א"ע מהצענזאר. והדפיסו את השער כמו שהי'. והא ראי' שכתבו גם הפרט הישן תק"ס. אוי לאזנים שכך שמעו. כי מי לא רואה השקר בפיהם. ומי פתי יאמין לדברי האומרים שהמדפיסים דק"ק מעזבוש בקהלה אשר מעת הבעש"ט לכן עתים היתה יהיו עם הארצים. וגם זאת הוא שקר שהיו יראים מהצענזאר. כי תיכף בעמוד ב' מהשער הדפיסו את ההסכמה מהצדיק דאפטא ושם נכתב. בפירוש שנת תקע"ו. אך האמת הוא שכל המתלוצצים הם עמי הארצים. ואת האמת אינם רוצים. כי בספר הקדוש נועם אלימלך נאמר בפירוש. והוי לי חיותו של הצדיק ג"כ עלמיות וגשמיות. כי אל עלם יחד ידבקו (בהשם יתברך) דף ל' ע"ב. וגם בשבחי הבעש"ט נמצא בפירוש בדף י"ח ע"ד בזה"ל. ושמעתי מר' זושא מאניפאלי כששמע מאחיו ר' אלימלך דרך זאלקווא עמדתי בבהמ"ד במקום אחד להתפלל. והיה התפלה זכה וברורה כערך תפלות הבעש"ט. ולא ידעתי מאיזה סיבה. ואמרו כי במקום הזה היה המקום של בעל המחבר ספר תולדות יעקב יוסף ע"כ. ולכן בכיוון כתבו המדפיסים

Digitized by Google

הקדמה

אותו בק"ק בראד (ד) וגם לספר הקדוש כתר שם טוב שלקחו אותו וחתכו אותו לחתיכות, וקבלו אותו בגפרית, ועשו ממנו שוועבילך ר"ל, ועי"ז לא הוציאו לאור יותר משה שבכל דור ודור היה יכול לקבל, והיה ראוי לכך, כי בכל דור ודור יותר נתגלה לנו בעזר השם ברוך הוא אמונת חכמים כאשר נתבאר בספר הקדוש נועם אלימלך (ה) ולכן בדור של רבינו אור הנעלם מוה"רר נחמן נכד הבע"שט זצוק"ל זיכה הדור על ידו ועל ידי תלמידו הנאמר האברך מו"ה נתן נ"י. והוציאו לאור חבורים נפלאים ומתוקים כמו השלשה ליקוטים וקיצור ליקוטים, המדות, וסיפורי מעשיות, אשר בהם הראה לכל היסוד אשר עליו נבנה עמודי ובנין הבית וחבורתא קדישתא שלנו, וכן רואים אנחנו שבכל דור ודור נתפשט יותר התורה אמיתית ואמונת חכמים עד שבקרוב אי"ה נזכה ללמוד התורה בלי שום מלבוש כלל וכלל (ו) וכאשר ראיתי זאת עמדתי מרעיד ומשתומם ואמרתי בלבי, אם אני כעת לא אהי' מהמסייעים להחזיק ולהתפשט יותר אמונת חכמים, מתי אעשה גם אנכי לביתי, הלא הקץ קרוב ובא, (ז) ואם כעת לא אעשה דבר הלא אח"כ יתר כנטול דמי, ובפרט שהשם ברוך הוא זיכה אותי להיות אצל כל הצדיקים וגדולי הדור ושמשתי אותם בכל מיני שימוש, והם זכותם יעמוד לנו קרבו אותי בכל מיני קירבות, ובודאי לא לחנם היה לי הזכיה הזאת, ולא בחנם קרבו אותי, כי מהוני לא פזרתי להם, ולכן בודאי היה להם איזה כונה בזה, ובודאי היו רואים בראיה חדה שלהם, שעל ידי יכול להתגלות ולהתחזק אמונת חכמים ביותר, וכאשר אמרתי כן היה, כי זיכני השי"ת בדבר גדול. כאשר נסעתי מק"ק מעזבוש לק"ק זוואניץ, ותעיתי בלילה בדרך, והיה חשיכה מאד ממש, וירדתי מן העגלה לחפש הדרך, ואבדתי העגלה עם הבעל עגלה, והלכתי בחשיכה זו כמו ב' שעות, ואח"כ זרחה הלבנה, וראיתי שאני בין

הרים

המדפיסים על הרב מוהר"ר יעקב יוסף נ"י ויזניץ ולע"ע איתן מושבו וכו' כי הוא כעת עודנו בחיים ג"כ, ויושב עד עתה על כסא ההוראה בכל המקומות הנ"ל. (ד) שמעתי הנעש"ט דף ל"ו ע"ב, ושגם שלא נכתב שם באיזה מקום רצו לשרוף את הספר הנ"ל, אך זאת הוא דבר ידוע שבק"ק בראד שרפו בעוה"ר את הספר הקדוש תולדות יעקב יוסף לפני בית מוהר"ש מזאלאסטאב על פי פקודת הבית דין והקהל דשם. (ה) וכך אמר אאמו"ר נ"י פירש על פסוק דור לדור ישבח מעשיך, כי איתא בגמרא עד שלא שקעה שמשו של עלי זרחה שמשו של שמואל, עד שלא שקעה שמשו של רבי וכו', כי אין הדור רק מן הצדיקים שבכל דור ודור רק שאין מאמינים רק מי שיש לו נשמה קדושה ולא טנפה בעבירות, הגם שמאמינין להם רצוי מן הצדיקים ומדורות הקדמונים אומרים בזה הלשון, אנו מאמינים בחכמים הקדמונים שהיה להם מדריגת רוח הקודש, אבל עתה בדור הזה בלתי אפשר להיות זאת, וכן בכל דור ודור אומרים כך כמו שמצינו בשאול המלך ע"ה כידוע. אחותי אחי, יהיה לבך בטוח כי גם בימי הקדוש האר"י ז"ל הי' ג"כ מתקוטטין עמו, וזהו פירוש הפסוק דור לדור ישבח מעשיך ר"ל דור שהוא עתה מודים בעצמם שהדורות שהיו לפניהם היו להם מדריגות, וזהו ישבח מעשיך, שמשבחים ומודים שגדולים מעשי ה' שנותן לצדיקים. אבל לא בדור הזה, וזהו פירוש הגמרא גדולים הצדיקים במיתתן יותר מבחייהם, כי בחייהם היו מתקוטטים עמהם, ואחר מיתתם כולם מודים ומשבחים אותו שהיה לו מדריגות הנ"ל, לגרת הקודש בנועם אלימלך דף ק"א ע"ב. (ו) וזהו לשון פשט ולשון הפ' ט להפסיט המלבושים כי למוד התורה הוא לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה וכו' שהוא סוד מה שאנו אומרים לשם יחוד קוב"ה קודם עשיית כל מצוה שהוא לשון דביקות שעי"ז נדבק עליתינו וכו' ולכך כמו באלף אלפים הבדלות ביחוד הגשמי, כי מבשרי אחזה אלוה, וכמו ביחוד הגשמי צריך שלילת המלבושים כך ביחוד הרוחני והנגלות צריך שלילת המלבושים שהתורה נקרא בחינת כלה. ישמח לב דף ד' ע"ב. (ז) וצריכין לבקש מאד מהש"י, לזכות ולהתקרב לצדיק האמת, כי אשרי למי שזוכה להתקרב בעודו בחיים חיותו לצדיק האמת, אשרי לו אשרי חלקו כי הבעל דבר שם לבו על זה מאד עכשיו לבלבל את העולם, כי ישראל הם עכשיו קרובים אל הקץ מאד, ויש עכשיו לישראל גיעגועים גדולים וכסופין גדולים להשם יתברך אשר לא היתה כזאת בימי קדם, וכל אחד נכסף מאד להשם יתברך. על כן הערים הבעל דבר והכניס מחלוקת בין הצדיקים והקים בעולם

מפורסמים

Digitized by Google

הרים גדולים עד מאוד, וביניהם גיא עמוקה ובלי מדרון כי אם ארץ גזירה היה שוה, ומחמת טורח הדרך נתעלפתי ונפלתי על אבן אחד, ובא זקן אחד והעיר אותי. ונתחרדתי מאוד מפני זה הזקן, ואמר לי הזקן אל תפחוד כי אתה תחת ידים טובים. ושאלתי אותו מי אתה, ואמר לי אני השומר אשר הושיב אותי הבע"שט לשמור הכתבים של ר' אדם אשר סגר באבן הזה (ח) ומחמת שהבע"שט צוה לי לעמוד בפה על המשמר עד אשר יתעה א"ש אחד מהדרך בחשיכה, ואח"כ תזרח הירח, ויפול האיש בעליפות על האבן הזה, וליתן לו כתב אחד מהכתבים הנ"ל, ע"כ אני הע"ר אותך ואני מלא שמחה שהגיע זה העת, כי זה זמן רב אשר אני עומד ומצפה על זה, וסיפר לי השומר הנ"ל ג"כ שכמה מהצדיקים אשר רצו להשיג הכתבים הנ"ל ולא השיגו אותם, (ט) ולר' נחמן נכד הבע"שט היה רשות ליקח אותם, ואם היה רוצה היה מביאים אותם לביתו רק שלא היה רוצה אותם (י) והתחלתי לבכות לפניו ליתן לי כל הכתבים, ואמר שזאת אינו רשאי ובתוך כך אמר איזה השבעה, ונעשה סדק קטן באבן כמו העביות של נייר, ויצא נייר אחד ע"י הסדק, ולקח השומר את הנייר ונסגר האבן תיכף, ומסר לי השומר את הנייר הנ"ל, ואמר לי שע"י הכתב הנ"ל אוכל להיות רואה ואינו נראה, היינו כשאחזיק אותו בכים שלי, ודייקא בכים ימין, כי אם אחזיק אותו בכים של שמאל לא יפעול הכתב כלום, ובאם אחזיק אותו בהכנפות של הצ"צית, אזי יקח אותי ענן וישא אותי למקום שארצה. ועוד אמר לי השומר דע שאתה מוכן להתפרסם בעולם דברים אשר הם בהסתר גדול, בכדי להחזיק ולהרבות אמונת חכמים, ולהתפרסם המדות והיסוד מהכת של רבנא הבע"שט בכלל, ומצדיקי הדור שאין לך דבר גדול מזה. (יא) ותיכף כאשר סיים דבריו נעלם הזקן ממני, ואני לא עמדתי על ההר רק בגיא שבין ההרים, ומחמת שהייתי יודע שבזה הדרך הרבה.

מפורסמים הרבה של שקר, וגם בין הצדיקים האמתיים הכנים מחלוקת גדול, עד שאין אחד יודע היכן האמת, על כן צריכין לבקש מאד מהשם יתברך לזכות ולהתקרב להצדיק האמת. ליקוטי מוהר"ן תנינא דף כ"ג ע"ב. (ח) ואומן הכתבים (של ר' אדם) סגר הבעש"ט באבן אחד בהר, כי השביע את האבן ונפתח האבן והניח בתוכו את הכתבים הנ"ל, ושוב נסגר, והושיב שם שומר אחד וכו' ואומר שאלו הכתבים נגלו פעם אחת להבעש"ט, ואומר שהיו הכתבים ביד אברהם אבינו ע"ה וביד יהושע בן נון, והשאר לא ידעתי. שבחי הבעש"ט דף ד' ע"ב. (ט) ואמר הרב דקהלתינו ששמע מן המוכיח דק"ק פולנאי שאמר לעת זקנותו, יש לי כח ליקח הכתבים משם, כי ידעתי מקומו, אבל מפני שהבעש"ט סגר אותם אינו רוצה ליקח אותם. שבחי הבעש"ט דף ד' ע"ב. (י) קצת אמרו שנסע (מוהר"ן) כדי למצוא שם את הכתבים של הבעש"ט שסגרם באבן, ואומרים קצת שהם טמונים שם בקאמיניץ, ואמרו שנסע לשם בשביל זה, והוא ז"ל השלוך מזה ואמר שלא נסע כלל בשביל זה, כי אינו צריך להם כלל, ואמר אלו היה רוצה לוחן הכתבים היו מביאים אותם לביתו, אך הוא אינו צריך להם כלל. סיפורי מעשיות מוהר"ן חלק שני דף ד' ע"ד. (יא) מי שמספר ומעשיות שאירעו לצדיקים ע"י נמשכין לו מחשבות טובות. ספר המדות מוהר"ן דף כ' סימן ד'. ומי שמספר מעשיות מצדיקים, הקדוש ברוך הוא עושה לו חסד. שם דף כ"ה סימן קע"ד. ע"י סיפורי ומעשיות של צדיקים ממשיכין אור של משיח בעולם, ודוחה הרבה חושך וצרות מן העולם, גם זוכה לבגדים נאים, שם דף ע"ג סימן א'. ועל ידי סיפורי מעשיות של הצדיק הגדול האמתי, על ידי זה נעשה התעוררות השינה. אשרי הזוכה לבוא לצדיק כזה שיוכל לעוררו משנתו, שלא יבלה את ימיו בשינה חס ושלום, קיצור ליקוטי מוהר"ן דף כ"ו סימן תקס"ד. ע"י סיפורי מעשיות של הצדיק האמתי ע"י זה נעשה פקודת עקרות. שם דף כ"ז סימן תקס"ה. במתרת נפשות רצה לומר שיספר תמיד מהצדיקים הגדולים, ויזכה תמיד את מדותם הישרים, ונפשות הוא רמז על הצדיקים ומדותם, נועם אלימלך דף ל"ו ע"ד. הבעש"ט אמר כל מי שמספר בשבחי הצדיקים, כאלו עוסק במעשי מרכבה. שבחי הבעש"ט דף כ"ח ע"א. שמעיין בספרים הקדושים, ירצה שהם מלאי. משבח וגודל מעלת סיפורי מעשיות מהצדיקים אמתיים

הקדמה

הרבה לספּים יש, [יג] הנחתי את הכתב בכיס ימין שלי, ונעשיתי תיכף רואה ואינו נראה, וכשבאתי סמוך לביתי הנחתי את הכתב בכיס שמאל ונעשיתי נראה כמקודם, וגמרתי בדעתי לילך לכל הצדיקים במעמד רואה ואינו נראה, כי כאשר הייתי אצלם מקודם ראיתי שאנשי שלומם מפרסמים מעשיהם הקדושים אך ראיתי שהרבה דברים אינם מגלים, והרבה דברים שהצדיקים עושים בסתר הם אינם יודעים, ואמרתי אין לך עסק גדול מזה לגלות להעולם כל העשיות של הצדיקים ומשמשיהם ואנשי שלומם אפילו הדברים שעושים בהצנע ובסתר, ואדרבה הדברים שעושין בסתר יותר מחויבין להיות השוב אצלינו, כי מהם ניכר ביותר גדולתם ומחשבתם. והלכתי כך לכל הצדיקים, ושמעתי מה שמדברים בסתר, וגם האגרות אשר הם או משמשיהם שלחו אחד לאחד לקחתי ולא היו רואים, כי בקל הלכתי ע"י הענן ממקום אחד לאחר כשהנחתי הכתב בכנפות של הציצית, והעתקתי כמה אגרות מהם בחיבורי זה להוציא אותם לאור, בכדי לגלות להעולם דברים נסתרים העומדים ברומו של עולם וקראתי את שם החיבור הזה מגלה טמירין כי הוא באמת מגלה טמירין אשר היו נעלמים עד עתה מעין כל חי, ומבקש אני את כל קורא בחיבור הזה, שלא יעלה על לבו שעשיתי ח"ו איזה שינוי לשון באגרות אשר העתקתי, או שבדיתי מלבי ח"ו איזה מעשה, חלילה וחס, כי מעולם לא נסיתי באלה, להוציא איזה שקר מפי. והגם שכבר נתוודע לנו ע"י רבינו אור הגנוז מוה"רן נכד הבעש"ט ששקר אינו אלא בפיו אבל לא בכתב: [יג] על כל זאת אמרתי מי אני להתיר זאת לעצמי, בודאי רבינו מוה"רן זצוק"ל כיון בזה רק על הצדיקים אמתיים וגדולי הדור, כי הם יודעים איזה שקר יפעול טוב לפנינו ואיזה ח"ו יפעול רע, אבל לאנשים קטני הערך כמוני בודאי לא הותרה עשיה כזו מבלי נטילת רשות מצדיקים האמתיים, מחמת שאנחנו לא נוכל לבחון הדברים כך, ואני לא יכולתי ליקח מהם רשות, כי ידעתי שמחמת ענוותנותם הגדולה לא יסכימו להודיע להעולם אותן הדברים אשר עושים בסתר, ולכן העתקתי את כל המעשות והאגרות בזה הלשון ממש כאשר הם אצלי מכותבי האגרות, ורק בזאת עשיתי שינוי, שכמה שמות של אנשים ושל עיירות לא כתבתי כמו שהם במכתביי, כי אמרתי אפשר אין רצון הצדיקי' האלו לעשות אותם ואת מעשיהם מפורסם בעולם, כי פרסום גדול יכול ח"ו לגרום הסתלקות, כאשר אירע זאת בזמן רבינו מוה"רן, לכן הסתרתי שמותם ושם עירם, וכתבתי אותם בלשון נסתר גמטריא וכדומה והמשכיל יבין, אבל השאר הנחתי כמו שהם במכתביי, והגם שראיתי כמה פעמים בעו"הר שלצני הדור מתלוצצים מאד מאנשי שלומינו, ואומרים שאינם יכולים לכתוב כראוי בלשון הקודש, וכותבים תמיד מלא טעיות ושיבושים כמו עמי הארצים פשוטים על כל זאת אמרתי הלא אנחנו רואים בחוש שמחמת חלצנות שלהם אינם נוסעים לצדיקים. [יד] וידוע שכל היהדות תלוי בנסיעה להצדיק (טו) ולכן אמרתי מה לי להם וללצנות שלהם, מה זאת אם אנשים שאין להם יהדות מתלוצצים, אני אכתוב בלשון כאשר כותבים כל הצדיקים ואנשי שלומינו, כאשר נכתב ספר הקדוש שבחי הבעש"ט וספרים הקדושים ממוה"רן ובפרט הסיפורי מעשיות הקדושים, וכדומה להם בקדושה, כאשר צוה לנו אור הגנוז והנעלם מוה"רן זצוק"ל לדבר בלשון חכמים: [טז] ובודאי החכמים אינו הלומדים חס ושלום

אמתיים, ואם באתי לכתוב אותם הנייר יכלה והם לא יכלו. (יג) שבחי הבעש"ט דף ג' ע"ב. (יג) ספר המדות דף ו' סימן י"א. (יד) הלצנות אינו מניח את האדם לילך לצדיקים, שם דף כ"ד סי' קל"ד. (טו) כשאיש ישראלי צריך לעשות דבר השייך לו ליהדותו, בפרט כשצריך לעשות דבר גדול הצריך ליהדותו שכל יהדותו תלוי בזה כגון לנסוע לצדיק אמתי אזי מזמינין לו מניעה, וזאת המניעה היא בשביל החשק, כדי שעי"ז יהיה לו חשק יותר לעשות אותו הדבר וכו'. ומזה יבין האדם שאין לו להסתכל על שום מניעה וכו', קיצור ליקוטי מוהר"ן דף ס"ב סימן תר"ד. (טז) לשון חכמים הוא מעטרת ומרפא, בכן תלמוד לדבר בלשונם, מדות דף כ' סימן ע'.

רלה

ושלום רק הצדיקים אמיתיים , כאשר נתבאר זאת בכל ספרי הקדושים · (יז) וגם רואים אנחנו בחוש שגם כל העולם אפילו אותן שאינם שייכים כל כך להכת שלנו מרגילי' את עצמם כעת לכתוב בלשון פשוט כאשר כותבים כל הצדיקים זכותם יעמוד לנו , ונתפשטה זאת בכל ישראל בעז"ה שכאשר רואים איזה מבני עמינו שכותב לשון שקוראים צח מחזיקים אותו לאפיקורס , כי הוא בודאי אפיקורס גמור , בלי שום ספק ובטוח אני שבקרב כל העולם ישכחו אותו לשון צח כמו ששכחו בעזרת השם ובעזרת הצדיקים אמתיים את הדקדוק מכל וכל , ואני איני מסופק כלל , שאפילו המעט מאותן אנשים המכנים את עצמם בשם בריות , כאשר יעזור להם השם לקרות בחיבורי זה בלי שום המצאות וחכמות , יראו שיותר טוב לכתוב בזה הלשון שלנו אשר מעשרת ומרפא , ובפרט שראינו בחוש שכל אותן המדפיסים והמחברים מספרי צדיקי זמננו נעשו בעזרת השם עשירים מופלגים , ובפרט המדפים דק"ק סלאוויטא שיחי' , ובודאי אם היו חולים ר"ל נתרפאו מחליים על ידי זה הלשון , ולהיפך אנחנו רואים שמי אשר ידפים שארי ספרים בלשון אשר קוראים אותו יפה המה אבדו הרבה מעות והכריחו לעזוב את הדפוס , כמו שראינו בדפוס דק"ק צידון הרבה אשר התחילו לדפוס שם שארי ספרים , ולא הדפיסו הספרים הקדושים מצדיקי זמננו · ולמה לנו ראיות יותר שבודאי הלשון של אנשי שלומינו הוא מעשרת ומרפא , ובזכות זה נזכה גם אנחנו לעושר ולרפואה אס"ו · ומחמת שידעתי שגם אנשים אשר הם לא שייכים להכת שלנו , יקראו בחבורי זה . והם לא קראו ולא עיינו בספרים הקדושים מצדיקים האמתי' לכן הצגתי במקומות הנצרכים הערות למטה · בכדי לחזק הדבר הנמצא בפנים החוור על ידי איזה מאמר הנמצא בספרים הקדושים , ויגיע מזה עוד תועלת גדול שאותן אנשים יכירו צדקת הצדיקים מהמאמרים אשר הבאתי , ויהיה להם הזכייה לקרות

דברים

(יז) רצה לומר כשכור הזה , שנדמה לו שאין גדול וחשוב כמוהו , ואפילו הוא רואה אנשים צדיקים וחסידים אומר שהוא ישיה בגן עדן והם יהיו בגיהנם , אף אותן הלומדים חושבים שבתורתם אין צדיק בארץ כמותם , ומתגאים ומתרוממים על הכל , ליקוטי יקרים דף י"ד ע"ד . ובאמת רבים מבני עמינו המדומים בעיניהם ובעיני העולם שהיים גדולים בתורה בנגלה ובנסתר ומדומים ביראה ובכל הדברים וסוברים שבאו לקלת תורה וכו' ועיקר מקודם התפלה בדביקות ובהתלהבות וכו' . שם דף כ' ע"ד . ובאמת רבים וכן שלמים המוסקים בתורה והוגים בה יומם ולילה , וסוברים שהם דבוקים בד' ובתורתו , ומתענגים יותר בלמודם ומכל עניני עוה"ז , ושוברים שמקיים הפסוק אמור לחכמה אחותי את , אבל עדיין לא אור נגה עליהם. שם דכ"א ע"א . רצה לומר שהדביקות והמחשבה נקרא תורה כנ"ל ונקרא תפילין שנקרא על שם דביקת השכל בהש"י , ותפילין לשון דביקות כנודע מלשון לוניד פתיל . שם דף כ"ג ע"א . לזה סדרו לנו חז"ל המדרגות כסדרן וכו' בתחלה תרא להתוניד ולהתנהג עפ"י התורה וללמדה היטיב בתמודה ואח"כ וכו' והוא הדביקות וכו' אח"כ וכו' תבוא למדרגה שיהי' נמתק קשורה בכסא הכבוד . נועם אלימלך דף ע"ז ע"ב . שלים בגוקרא הוא לשון מקריות דהיינו האדם בהתחלתו בעבודת הבורא ית' אינו אלא במקריות שלפעמים יתגבר על יצרו , ולפעמים יצרו מתגבר עליו וכו' . שלים במסכה ר"ל שצריך האדם לכוון בלימודו לעולמות העליונים לשם יחוד כנודע , וזהו לשון מסכה דהיינו כפול וכו' שלומדו למטה וכוונתם למעלה . שלים בתלמוד שהוא מדה שאין גדולה הימנה כדאי' בגמרא דהיינו הדביקות והאהבה . שם דף ל"ו ע"ד . כמו כן התורה הקדושה היא התחלה שיכול האדם לבוא לעבודתו יתברך שמו באמת , גם ענין גלות וכו' כמלא דגם גלות (השערות) היא התחלה לעבודתו ית"ש . שם דף ל"ח ע"ד . אפילו בספר נונם ללמוד תורה שהוא עיקר ענין עבודתו ית"ש לא יחשוב שהוא סמוך למנחם , כי מנחם הוא המדרגה גדולה וכו' , רק יחשוב תמיד שאינו אלא כמתחיל בעבודתו ית"ש עד שיתפלל . פירש עד שיהיה במדרגה שיהיה יכול להתפלל במחשבה טהורה זכה וצלולה בלי שום סוג כלל וכו' , אז יהיה בטוח שלא יפסיק עוד מעבודתו יתברך שמו לעולם . שם דף ל"ח ע"ד . ואם עוסק בתורה לבד פירש בלא דביקות וכו' . וזהו דומה כמי שאין לו אלקי . שם דף ק"ז ע"א . יש בחינת לימוד שהוא נקרא שיחה לגבי דבקות הבורא . והוא

למוד

הקדמה

דברים מהצדיקים העומדים ברומו של עולם · אך זאת להוי ידוע שכל המאמרים והראיות לקחתי רק מספרים הקדושים של צדיקי זמננו , ואפילו אותן מאמרים הנמצאים בגמרא או במדרשים , ונמצאים ג״כ בספרי צדיקי זמננו , לקחתי אותן אשר נמצאו בספרי הצדיקים שבזמננו , מחמת שהמאמרים מהגמרא ומהמדרשים יוכלו חס״ו אמנה לפרוש על התלמידי חכמים והצדיקים שהיו בזמן הקודם , כאשר מבואר לעיל בשם הצדיק המפורסם האלקי אור הגנוז מוה״רר אלימלך ליזענסקיר בספרו הקדוש נועם אלימלך : (יח) ולכן הבאתי את המאמרים מספרי צדיקי זמננו בלשונם ממש הנאמרים רק על הצדיקים אמתיים שבדורותינו ובדורות הסמוכים , בכדי לסתום את פי דוברי עתק ולכוף כאגמון ראש המסטינים להתודות על האמת הברור כשמש בצהרים · ובקשתי מכל אנשי שלומינו שיהיו שלא להאשים אותי על אשר העתקתי את האגרות מהקטני אמנה ומהפלגאין בלשונם ממש , כאשר כתבו את אגרותיהם בלשון שלהם , עשיתי זאת בכיוון , כדי שלא יהיה להם הזכיה לעושר ולרפואה , כי אם הייתי משנה באגרותיהם היה הלשון שלהם נתעלה על ידי זה אפשר · וגם עשיתי זאת בכדי להראות לכל העולם החילוק שבין לשון אמת ולשון שקר , וידוע באם שלא ידע אדם מהחושך לא היה יודע התענוג מהאור · וגם אני מודיע שיש לי בעזרת השם יתברך ברוך הוא עוד הרבה עסקים ומעשיות ואגרות מצדיקים האמתיים ומן אנשי שלומינו , ואקוה להוציא אותם אי״ה בקרב לאור ולזכות את אחינו בני ישראל בהם , ולא יכולתי כעת עדיין להדפיס אותם , מחמת ששמעתי מגדול אחד , שהדור כעת עדיין אין ראוי לכל הדברים שבסתר אך על ידי החבור הזה אקוה להשם ברוך הוא לעשות אותם מוכשר לקבל דברים יקרים כאלו · ואז יהפוך ד׳ שפה ברורה יחד לקרוא כולם בשם ד׳ ולא יהיו עוד לבית בני ישראל מאמינים בני מאמינים חלוקות , ולא תהיה התורה עוד כשתי תורות ח״ו כי מי אשר לו לב לדעת ואוזן לשמוע , מי אשר לא האטים אזנו ולא השמין את לבו יראה ויבין האמת לאמתו , ומדברים הנעשים בסתר ידון על הנגלה · היום יום ג׳ טוב כסליו .

שנת **נסגו אחור יבשו בשת הבטחים בפסל · האמרים למסכה אתם אלהינו · החרשים שמעו · והעורים הביטו לראות · ישעיה קאפיטעל מ״ב פסוק י״ז לפ״ג ·**

כ״ד המלקט והמביא לדפוס · עובדיה בן פתחיה המתגורר בין כל הצדיקים וגדולי הדור ושותה בצמא את דבריהם :

לתוד פסטא אורייתא . קיצור ליקוטי מוה״רן דף כ״ה סימן רי״ח . (יח) עיין לעיל הערה ה׳

(א)

מן ר׳ זעליג לעטיטשיבער בזאלין אל ר׳ זיינוויל ווערחיעווקיר בקריפען ·

ביום אתמול שהיתי אחר התפלת ערבית אצל רבינו הקדוש נר דורינו , ושמעתי שיחותיו המתוקים מדבש ונופת צופים , והי׳ לי תענוג גדול עד מאד , כי רבינו הקדוש נ״י היה אחר התפלה בחדוה גדולה , וכל דבוריו היו עם דביקות גדול מאד כד־כו , ולמדתי בעת הזאת מדבוריו ומסיפורי מעשיותיו ברוך השם יותר ממה שיכול בר אנוש ללמוד מתורה של רבים אחרים , ולא הייתי מתיינע לשמוע דבריו הקדושים כמה ימים בלי אכילה ושתייה , רק רבינו הקדוש היה רוצה לעשון לולקע ולילך לבית הכסא , ונתתי לו הלולקע , אך הגחלת לא היה לי זכייה ליתן לו , כי איש אחר מאנשי שלומינו זירז את עצמו בעת אשר נתתי לרבינו הלולקע והביא את הגחלת. וכאשר ראיתי שאין רצין רבינו ללוות אותי לבית הכסא , הלכתי לביתי בשמחה גדולה שזכיתי להיות מאנשים של רבינו , ושזכני הש״י ביום הנ״ל לשמוע מרבינו דברים גדולים . כאשר באתי לביתי נתנה לי זוגתי אגרת אחד אשר הביא אורח מקהלתכם ונוסף התענוג על תענוגי כי הכרתי כתב ידך . אך כאשר התחלתי לקרות אגרת שלך אחזני רעדה , כי ראיתי בתוכו הבשורה שאתה מבשרני מטריפה פסול אחד אשר נדפס כעת נגד אנשי שלומינו ונגד הצדיקים האמתיים , ושהבוך הזאת נשלח מקורדאן לשר מקהלה שלך , בכדי לקרות אותו , וכפי האגרת שלך הוא מלא רשעות ומרמה ולצנות על הצדיקים ועל רבים אמתיים . לא הייתי מאמין זאת באם איש אחר היה סיפר לי כזאת , כי לפי דעתי הוא דבר בלתי אפשר , שבעת הזאת אשר הדור הוא קרוב מאד לביאת משיח (א) ושכל העולם רואים בחוש ובגלוי האותות והמופתים אשר הצדיקים עושים בכל חצי רגע , הלא כל שמיר לא נעלם מהן , ומה לי לספר בשבחם , להם דומיה תהלה , וכבר עברו הזמנים טובא משמע , אשר היה נמצאים בין בני עמינו אנשים אשר היו מתנגדים לנו , ועכשיו בעז״ה כל העם מקטן ועד גדול זקן ונער בחור ובתולה עבד וגם שפחה מאמינים ויידעים היטב כח הצדיקים האמתיים וכל האנשים המתנגדים כבר היה להם מפלה גדולה ועצומה בפרהסיה , וכעת כולם בפה אחד עונים ואומרים ביראה , כי אין בארץ רק אנשי שלומינו , ושהצדיקים יכולים לעשות כל מה שלבם חפץ , ושמכריחים את הש״י לעשות מה שהם רוצים , ושהם מפליאים פלאי פלאות , אפילו רק על ידי דבורם הקדוש , (ב) אם כן איך אפשר שבעת יעמוד אחד נגדם לחבר בוך ולדפוס אותו , הלא המחבר בעצמו יודע בודאי , שבאם רבינו הקדוש ירצה יעשה עמו מה שלבו יחפץ , (ג) תאמין לי שהייתי נופל ע״י אגרת שלך לעצבות גדול , רק התענוג שהי׳ לי מקודם ושתיית היין שרף ששתיתי אחר שקראתי אגרת שלך הסיע לי לדחות את העצבות בשתי ידים , ובעז״ה אני כעת בלי שום עצבות , אך

על

(א) עיין בהקדמה למחבר הזה הערה ז׳ . (ב) דהנה הצדיק הוא מפליא פלאות גדולות על ידי דיבורו הקדוש נתמתקים כל הדינים מעל ישראל . כנועם אלימלך דף ל״ד ע״א יש צדיק שיכול לפעול הכל על ידי דיבורו הקדוש ואינו צריך כלל רק לצעוק ולהתפלל כי דיבורו עושה רושם ויוכל לעכב הדינים , שלא יבואו כלל , שם . שם . (ג) כשהקדוש ברוך הוא נותן מלוכה

על

על כל זאת צריכים אנחנו לראות לעשות איזה פעולות בנידון הבוך. ולעת עתה אני מפחד עצמי להודיע זאת הבשורה לרבינו הקדוש מחמת שני טעמים, כי יהיה לו הרף עין עגמת נפש חס ושלום, הגם שבודאי ראה רבינו זאת כבר בעולמות העליונים, על כל זאת אפשר יהי׳ לו ח״ו עגמת נפש כשישמע זאת בעולם התחתון· וגם אני מתיירא אפשר יעשה תיכף ומיד איזה נקמה בכותב זה הבוך: לשרוף אותו על ידי שר התורה (ד) וכדומה לזה, ואנחנו לא נזכה לראות זה הרשע ולא נזכה לקבל תענוג הנקמה, להכות אותו להשלין אותו ולשרוף את כל אשר לו וכדומה. על כן אני רוצה לקבל עצה ממך מה לעשות, אם לספר לרבינו הקדוש ולבקש ממנו שלא ינקום הוא בעצמו בהמחבר רק על ידינו. או שלא לספר לו כלל וכלל ולעשות את שלנו. ולע״ע אני מודיע לך שקידם לכל תעשה כל מה שתוכל לעשות להשיג הבוך הנ״ל בכדי שנוכל לידע מה שכתוב שם, ולמען נדע שם הבוך, בכדי לצוות לאנשי שלומינו לקנות הבוך ולשרוף אותו ולבער אותו מן העולם. וגם לידע מי המחבר לעשות בו נקמה, ובאם שלא נכתב בהבוך שם המחבר, אפשר נמצא בו צורת המחבר כדרך הרשעים לדפוס צורתם בראש ספרי פסולים שלהם, ואז אם הוא אפילו ממדינה אחרת, אזי יסתכל רבינו בצורה שלו ויעניש אותו בראיה, לכן אל תהי׳ עצל בדבר ותהי׳ זריז להשיג הבוך ולשלוח אותו לי ודו״ל. מנאי:

עיקר שכחתי בשבת העבר הי׳ בכאן אצל רבינו אורח מהקורדאן והוא מאנשים של הלובלינער, והביא לרבינו פריסת שלום מהצד״ק של לובלין עם כמה נגונים, ורבינו הוסיף עליהם כמה בבות, ועשה אותם שלם כשתהי׳ אי״ה אצלינו יהי׳ לך נחת גדול כי תראה מזה שרבינו הקדוש הוא המלך בין הצדיקים (ה):

(ב)

מן ר׳ זיינוויל ווערהיעווקיר אל ר׳ זעליג לעטיטשיבער.

אגרת שלך קבלתי והי׳ לי ממנו תענוג מעין עולם הבא ששמעתי משלום רבינך הקדוש ומשלומך. ובקשתי להודיע לי תמיד משלומכם וממעשיכם הטובים: בנידון הבוך מה שאתה כתבת לי שאכתוב לך עצתי אם לומר לפני רבינו הק׳, דעתי נוטה להחזיק הדבר עדיין בסוד עד שנראה שהוא צורך גדול לגלות לרבינו, כי אפשר לא הודיעו מזה לרבינו בעולמות העליונים (א) ואני ג״כ מפחד שרבינו הק׳ בפתע פתאום יעקור את המחבר מן השורש ולא נזכה לעשות אפילו פעולה קטנה למפלתו, לכן יותר טוב שלא להגיד לרבינו. אודות הבוך עשיתי כמה המצאות ולא יכולתי עדיין להשיג אותו· דברתי עם שלמה הנקרא בקהלתינו שרמה אומניר, הגם שהוא בעל תאוה גדול ואין לו יראת שמים כלל, על זאת הוא איש טוב ומקורב מאד לרבינו ונותן לו מעות הרבה, פרסתי אותו בשם רבינו הק׳ ודברתי עמו בעסק הבוך, והבטיח לי לדבר מזה עם הקרובה שלו פריידה ר׳ איזיקס. היא בריה נפלאה וחשובה אצל השר שלנו, שהיא תגנוב את הבוך בעת אשר תהי׳ אצל השר, וקיים דיבורו, כי בשני ימים אחר זה הייתי אצל
פריידה

על הארץ דהיינו לצדיקים שיהיה הצדיק כמלך. נועם אלימלך דף נ״א ע״ב. (ד) עיין שבחי הבעש״ט דף ז׳ ע״ג. (ה) ודע שהמלך יש לו כל הניגון כולו בשלימות, אבל השרים אין להם רק איזה חלק בניגון. ליקוטי מוהר״ן תנינא דף ת״ג ע״ב:

(א) עיין בשבחי הבעש״ט דף כ״ג ע״ד ובשארי מקומות בספר הקדוש הנ״ל, ותראה שכמה פעמים היה עסקים אשר לא רצו להראות אותם להבעש״ט בעולמות העליונים ולא שמע
מהם

פריידה הנ"ל ונתנה לי הבוך אשר גנבה בלילה העברה כאשר היתה אצל השר , ולקחתי הבוך והראתי לחתני שיחי' שהוא מקורדאן ולמד שם בהשקאלים דייטשעריש , והגם ששכח בעוה"ר מה שלמד , בכל זאת עדיין יודע האותיות דייטש ויכול להכיר בין כתב דייטשעריש לשארי כתבים , וכאשר ראה חתני שיחי' השער מזה הבוך , אמר לי שהבוך אינו דייטשעריש , כי ראה על השער אות אחד אשר אצלם היא ח' (ב) ואצלם היינו אצל הדייטשען אינו נמצא ח' בתחלת התיבה כי הם אומרים תמיד ה' תחת ח' למשל חיים קוראים היים , חיה קוראים היי' יחזקאל קוראים האזקעל וכדומה , וגם אמר שיודע בבירור שכל האות הגדול אשר כתב בשער אינו דייטש רק אפשר לאטאניש , ומחמת שהייתי יודע שהבוך הידוע הוא בלשון דייטשעריש , אמרתי בודאי זה הבוך אינו זאת , והחזרתי את הבוך לפריידה , בכדי שתחזיר אותו להשר קודם שתתוודע לו הדבר שנחסר לו א' בוך , ויסגור כל הביכער , ולא תוכל לגנוב עוד הבוך הידוע . אבל כאשר תחזיר אותו מקודם , אזי אפשר בודאי תוכל לגנוב בפעם אחר הבוך הידוע , וכאשר ראיתי שהיא לא באתה כמה ימים להשר , דברתי עם הארענדאר מכפר סלאבודשיק : השר שלו הוא קרוב להשר שלנו , וידעתי שהשר שלו נצרך תמיד לזוזי , ואמרתי להארענדאר להבטיח להשר שלו למצוא מעות עבורו , ובעת הדיבור מזה , ידבר עמו מהבוך אשר יש אצל השר שלנו , וששמע שמשבחין אותו מאד , ויראה לעשות לו חשק לשאול את הבוך , וכשישאל את הבוך אזי נוכל לסמוך על הארענדאר שבודאי יגנוב את הבוך ויביא אותו לנו . ואני אקוה שבודאי יהי' הכל על נכון . והיה בזה שלום . כ"ד :

(ג)

מן ר' זעליג לעטיטשיבער אל ר' זיינוויל ווערחיעווקיר .

תמיה גדולה לי שעד היום לא השגת הבוך , כבר כתבתי לך שהדבר נחוץ מאד , ועדיין לא עשית שום דבר אפשר ח"ו אתה מתעצל בדבר הזה , על כן אני אומר לך שזה אינו דבר קטן , שמעתי שהבוך עושה רושם בכל האדונים אשר קוראים אותו , והם רוצים להעתיק אותו על לשון פוליש . כל האדונים אשר קוראים אותו ממלאים פיהם שחוק על הכת שלנו ועל הצדיקים . היום פגעתי את הפאקטער מסאוועטניק גלאחאב . וסיפר לי שביום אתמול היו כמה אדונים אצל הערל שלו על טשאי , והיו ביניהם הרבה אשר קראו את הבוך , והיו מדברים כל הזמן מזה הבוך , וכמה מהם עשו חוכא ואטלולא מן הפאקטער , ואמרו שהוא ג"כ חסיד , ואחד שאל אותו אם יודע הטעם למה היהודים מנענעים א"ע בתפלה , ואמר הפאקטער לא ידעתי , ואמר לו הארון אני אומר לך הטעם , מחמת שהתפלה הוא כמו זיווג , כך כתוב בספר ליקוטי יקרים (א) והשני שאל אותו אם הוא אמת שהמשפט של עכו"ם הוא קליפות , ושרבי שלכם הולך למשפט העכו"ם כדי להוציא המשפט דקדושה מבין הקליפות (ב) והשלישי שאל אותו אם הוא ג"כ מדבר עמהם רק כדי להוציא הניצוצות הקדושים מהם , ובכדי שהם ישארו ריקן
וכדומה

מהם כלל בחלד . (ב) האות ח' אשר ראה היה מן השם חסידים :

(א) דף ח' ע"ב . (ב) ועכשיו בגלות שאין לנו כח לנקום בעצמינו את הרשעים כלל אפילו להביא מורך בלבבם , וצריך לדון אותם ולנקום מהם בדיני עכו"ם כי לפעמים היא סיבה מאת השי"ת הרשע מסבב את הצדיק ואין לנו כח בעצמינו לדחות אותו אלא במספרי עכו"ם
ועי"ן

(ג) וכדומה לזה שאלו אותו כל כך שאלות ששבח האחד מפני האחר, אך כל השאלות אשר היו שואלים אותו היו כולם עם אפיקורסות גדולה עד לב השמים, ולא הי' יכול לסבול אותם, ונשבע לי הפאקטער, שכאשר הלך לביתו לא הי' יכול לישן כל הלילה, וכאשר אני ראיתי אותו עדיין לא היה בקו הבריאה, מחמת העגמת נפש, על כן למען השם אל תעצל בדבר, כי יש לנו פחד גדול שהדבר יתפרסם ויתוודע לרבינו, הנני מזרז פעם שנית ושלישית, שלא יתעצל את עצמו ח"ו כלל וכלל, ויעשה הכל בזריזות גדול כראוי לאנשי שלומינו וד"ל. מנאי:

(ד)

מן ר' זיינוויל ווערהיעווקיר אל ר' זעליג לעטיטשיבער.

באגרת שלך ראיתי שאתה בעצבות גדול ח"ו בנידון הבוך, ומתמיה אני עליך הלא אני שאין לי זכיה להיות כל היום אצל רבינו הק', לראות אותו ואת פניו המאירות כאספקלריא, (א) ובכל זאת רק מחמת שאני מפרסם אותו ומשבח אותו, אין העצבות יכול לשלוט בי (ב) ואתה רואה אותו, (ג) ושומע כשהוא מזמר, (ד) ובכל זאת אתה נופל לפעמים לעצבות ר"ל, בודאי הוא זאת מחמת תולת אהבה שיש לך לרבינו יותר מאהבת נשים, (ה) ויש לך פחד שלא יהיי לו ח"ו צער מהבוך, אך לפי ד"עתי, מחמת שזה זמן ארוך שמדברים מזה הבוך בקהלתכם, בודאי שמע רבינו מזה ג"כ למעלה ויודע הכל מהבוך, רק שלא רצה לעשות עדיין שום פעולה בזה העסק, ובודאי יש לו טעם על זה, ואין לנו להקשות קשיות, כי כמו שקשה קשיות על השם יתברך וכו', (ו) ולכן אל תתעצב בדבר, כי בודאי יהיי הכל טוב, אך באמת על כל זאת מוטל עלינו לעשות את שלנו, ואני בודאי עושה ומתייגע את עצמי בכל מיני יגיעות להשיג הבוך, ומן השמים עכבוני, כי בודאי עדיין אינו רוצה רבינו להשיג אותו, וכאם שרבינו שיהיי ירצה, אזי בודאי נשיג אותו. הארענדאר אשר כתבתי לך עשה כאשר צויתי לו, ולקח מהשר שלו אגרת להשר שלנו להשאיל לו הבוך ע"י הארענדאר, אך השר שלנו השיב להשר מסלאבידשיק תשובה באגרת,

וכאשר

ועי"ז יוצא משפט דקדושה מבין הקליפות, נמצא כשמוצאים יסורים מרשעים שמונעים מהקדושה צריך להכניע אותם דייקא עי' משפטי עכו"ם כנ"ל גם צריך ליתן להם שוחד ממון כדי להכניע הרשעים רק הדבר זה אסור לגלות בפני ההמון שלא ילכו לדון בדין עכו"ם בשביל נצחיהם ויאמרו שכוונתם לשם שמים, קיצור ליקוטי מוה"רן דף ט"ו סימן ק"ל. (ג) כשמדבר (הצדיק) עם עכו"ם אזי הצדיק מוציא הטוב ממנו והוא נשאר אפס וריק. ליקוטי מוה"רן תניינא דף כ"ח ע"א:

(א) ועי' התנוצצות האור שמקבל הלב מלב אלקים הנ"ל, עי"ז מתנוצצות פניו באור הזה בבחינת לב שמח ייטיב פנים וכשפניו מאירות בהזדככות הזה אזי יכול האחר לראות פניו בפנים הזה, ליקוטי מוה"רן דף ל"ח ע"ב. (ב) מי שמפרסם את הצדיק זוכה לשמחה. מדות דף כ"ט סימן ע"ז. (ג) על ידי הסתכלות פני הצדיק נתבטלין המדות רעות וכו' היינו עצבות ועצלות ותולדותיהן, קיצור ליקוטי מוה"רן דף ג' סימן ו'. מי שיש לו עצבות יסתכל על הצדיק ויבוא שמחה בלבו. מדות דף מ"ד סימן ו'. (ד) סגולה להסיר העצבות שישמע את צדיק מנגן כשהוא מזמר. שם דף מ"ט סימן כ"ז. (ה) עיקר ההתקשרות הוא אהבה שאוהב את הצדיק אהבה שלימה שיהיה נפשו קשורה בנפשו עד שעל ידי אהבת הצדיק יתבטל אהבת נשים. קיצור ליקוטי מוה"רן דף ל"ג סימן ש"ב. (ו) אל יבהלוך רעיוניך כשקשה לך איזה קשיות על הצדיקים האמתיים, כי הצדיקים מתדמים ליוצרם, וכמו שקשה קושיות על השי"ת כמו כן קשה קשיות על הצדיק האמת

וכו'

וכאשר שאל אותו הארענדאר אם יתן לו איזה בוך עבור השר שלו , השיב אני כתבתי לו בהאגרת תשובה אודות הבוך , ומחמת שאתה כתבת לי שאיזה ארונים אשר היו אצל הסאוועטניק גלאהאב קראו את הבוך , אמרתי אפשר לא שלח לו את הבוך מחמת שלא הי' לו זה הבוך בביתו , כי נתן אותו לאדונים הנ"ל ' וכשיקבל מהם הבוך ישלח לו , והלכתי תיכף לפריידה ר' אייזיקס שלנו שהיא תחזור הבוך שגנבה ' כי הייתי מפחד את עצמי , אם יתוודע שנחסר לו איזה בוך , יסבר שנאבד לו מחמת שאלה , ויבא לכלל כעס · ולא ירצה עוד לדלוות לשום אדם בוך , וגם להשר של סלאבודשיק לא ירצה לשאל את הבוךהידוע.והפצרתי את פריידה מאד שתלךתיכף כי אפשר יתוודע לו הדבר עוד היום ולא רצתה לילך מחמת שכמה ימים לא קראה אותה והיתה בכעס על השר ' ואמרתי לה הלא אסתר המלכה ג"כ לא נקראתה להמלך , ואעפ"כ בעת צרה הלכה מעצמה , והלכה תיכף , וכאשר חזרה מהשר הלכתי אליה תיכף , ושאלתי אותה אודות הבוך , ואמרה לי שההזירה דבוך בחכמה שלא הבין כלל וכלל , כי הוא פתח את השאפי ולקח איזה ביך ודלך להגר לעיין בו , ובינו לבינו הלכה להשאפי ותחבה הבוך שגנבה להשאפי , ואח"כ בא בחזרה מהגר ודסגיר השאפי ' ובאמת היא בריה נפלאה וחכמה עד מאד , וסיפרה לי שהיתה מסבבת עמו בדברים לדבר מהבוך הידוע , ואמר לה שכמה ימים לא ראה את הבוך , וגם השר מסלאבידשיק קרובו ביקש להלוות לו זה הבוך , והשיב לו שאינו יודע היכן הוא , אך אמר שבלא זה ג"כ לא הי' מלוה לו מחמת שהוא איש מבוהל . ובפרט זה הבוך אינו מלוה לשום אדם לקרות בו חוץ לביתו , כי אינו בנמצא לקנות במדינתינו ' וסיפר לה ג"כ שזה כמה ימים הי' אצלו איזה אדונים מגובערניע , וביקשו אותו מאד להלוות להם הבוך לביתם , ולא רצה , אך בביתו קראו בו איזה דפים , ואיזה מהם אשר לא ידעו בלשון דייטשעריש וביקשו מהאחרים לאמר להם מה שנכתב בהבוך על לשון פוליש או רוסיש , וה טב הבוך בעיני כולם מאד · והתחילה עוד לסבב עמו בדברים, ושאלה אותו אם הבין כל כך עב שלא קראו אותו הכל, ואמר המתין ואחפש אותו אפשר אמצא אותו בין הביכער ואראה אותו לך , ופתח השאפי וחיפש ומצא אותו והראה לה , וראתה שזה הוא הבוך בעצמה אשר היתה גנבה ממנו . ופתח השר הבוך והביט בו , ואמר לה ידעת שהשם יתברך יש לו אשה וגם פלגש , [ז] ודתחילה לצחוק , ואמרה מה אדוני אומר , והשיב לה כך כתב ר' וואלף זוטמירער בספרו , ואח"כ אמר הבוך הזה יקר בעיני מאוד , ומחמת שלא ראיתי אותו כמה ימים , אסגור אותו בשאפי הקטנה שיש בהגדולה . כאשר סיפרה לי פריידה כל הנ"ל אחזני רעדה וגם כעס גדול מאד על חתני שמחמתו החזרתי הבוך. אך הייתי מיישב את עצמי , למה אני כועס על התני , מחמת שאינו מבין לקרות דייטשעריש , אדרבה על ידי זה הוא מחויב להיות יותר חשוב בעיני שלמד על ידי גזרת המלך בשקאלים , ובכל זאת אינו מבין בלשון רשע , ובאתי לביתי ונשקתי אותו כי הי' לי מזה המעשה ראי' ברורה שאינו מבין בלשון דייטשעריש כלל וכלל. ובודאי אי"ה יהיה כלי גדול , ובלא זה בודאי רוח והצלה יעמוד לנו ממקום אחר , ולמה לי שיהיה זאת על ידי חתני שיהיה מבין דייטשעריש , יותר טוב שיהיה ההצלה ע"י דרך אחר . כ"ד .

אמת

וכו' , והסברא שיהיה עליו קשיות כי כך נאה ויפה . ליקוטי וקיצור ליקוטי מוהר"ן תניינא דף פ' ע"ג וסימן ק"ן . כי כן יש בני אדם הבאים אל הצדיקים הגדולים , וקשה להם על הצדיק קשיות וכו' , וכל זה היא מחמת חסרון שלמותו (של המקשן) נועם אלימלך דף כ"ח ע"ג .
(ז) וילך ראובן וישכב את בלהה פלגש אביו ויכול לגרוס וכו' , דהיינו שכיבה אל פלגש אבינו שבשמים . אור המאיר דף י"ח ע"ד :

מגלה טמירין

(ה)

מן ר׳ זעליג לעטיטשיבר אל ר׳ זיינוויל ווערחיצווקיר.

אמת ראיתי מאגרת שלך שאתה אינו מתעצל בדבר ועשית כמה פעולות להשיג הבוך, ובודאי לא הי׳ עדיין רצון רבינו הק׳ להשיג אותו, אך על כל זאת החילול השם של הצדיקים האמתיים ושל כל הכת שלנו הולך וגדול בכל יום ויום בין הגוים. היום סיפר לי ר׳ אהרן לאזירס מוכר יין שלנו שאתמול בלילה שכרו אצלו כמה ארונים מגובערניע, ועשו חוכא ואטלולא מרבינו ומכל הצדיקים ומכל אנשי שלומינו. אחד שאל אותו אם ע״י יין יבוא חסיד נ״כ להתלהבות כמו ע״י דבש, (א) ואחד אמר שהוא יושב ושותה יין כמו הבן מלך ומדבק א״ע לאביו המלך. (ב) ופעם אחד נתנה בתו א׳ בוטעלקי יין לארון אחד מהם, ושאל אותה האדון, אם היא ידעה שבלימוד התורה צריך להפשיט הבגדים שעליה כי התורה היא כלה (ג) וכדומה לזה ניבול פה אשר לא הי׳ יכול בשום אופן לסבול. ואני ג״כ לא יכולתי לסבול העגמת נפש. והלכתי לר׳ יוסל פראדילם הוא בריה נפלאה, והכתב שלו הוא פלאי פלאים, ובודאי אתה ידעת אותו, כי הוא ג״כ מאנשים של רבינו הק׳. וספרתי לו כל הדברים, וממש התחיל לבכות, ונתן לי אגרת חתום נכתב בכתב פוליש מהוויצעגובערנאטער עם החתימה שלו להשר שלך בבקשה להשאיל לו את הבוך הדועה על איזה ימים, והבטיח לי ר׳ יוסל הנ״ל שכל מי שיודע הכתב של הוויצעגובערנאטער, יעידון ויגידון כי האגרת היא כתב ידו ממש. ע״כ למען השם תראה למסור את האגרת הרצוף פה להשר שלך ע״י איש אחד אשר השר שלך אינו מכיר אותו, ובודאי תשיג הבוך, כי בודאי לא יסרב נגד הוויצעגובערנאטער, ובפרט שבשבת קודש העבר שמענו מרבינו הק׳ על השלש סעודות שאמר על ר׳ יוסל פראדעלם שהוא בריה נפלאה, לכן אמרתי שבודאי רבינו הק׳ מסכים ורוצה שנשיג הבוך על ידו, כי בודאי אני מאמין ויודע בבירור שכל מה שרבינו מדבר פועל ועושה הוא הכל מעשה ניסים (ד) והי׳ בזה חיים ושלום. מנאי.

(ו)

מן ר׳ זיינוויל ווערחיעווקיר אל ר׳ זעליג לעטישיבער.

מחמת שהדבר נחוץ מאד שולח אני לך שליח מיוחד, כשקבלתי אגרת שלך הלכתי על השוק לראות איזה איש אשר נוכל לסמוך עליו, ושלא ידע אותו השר שלנו

(א) ידוע שרוב ההמון עם מנהגם לשתות מי דבש בעש״ק אחר המרחץ, והטעם הוא כנ״ל כדי שיבא להם אהבה יתירה בתפלות המנחה ובערבית כי תפלות עש״ק צריך התלהבות יותר וכוונה גדולה יותר מכל תפלות הקול. ליקוטי יקרים דף ל״א ע״ד. (ב) ליקוטי אמרים דף י״א ע״ג. (ג) עיין בהקדמה לחיבור הזה הערה ו׳. (ד) ושים אותו על נס, פירש שתשים את הצדיק הזה לנס עולם שיבינו הכל שכל פעולותיו ומעשיו הכל מעשה נסים. נועם אלימלך דף כ״ד ע״א:

ה טואפים

שלנו, וראיתי את המלמד מכפר ווערכיטש והוא מאנשי׳ של רבינו הק׳, ומחמת שהוא מלמד כמה שנים בכפרים, הוא יודע לדבר פוליש, וגם הוא קצת בדחן, ומסרתי לו בסיד גדול האגרת, והלך בשמחה רבה להשר ונתן לו האגרת אך השר השיב לו שבלא זה בתוך כ׳ ימים הולך הפאטשט מפה לקהלה שלכם, יכתוב תשובה להוויצעגובערנאטער ע״י הפאטשט, ושאל אותו המלמד מצד אחר, אם יש לו לשלות איזה דבר להוויצעגובערנאטער, ואמר השר שאין לו לשלות כלום, ועשה המלמד את עצמו כתם, ושאל אותו אם יחזיר לו האגרת שהביא מחמת שלא פעל מה שכתב שם. ו התחיל השר לצחוק, ואמר לו שוטה האגרת נשאר אצלי, ואני אכתוב לו על האגרת תשובה ע״י הפאטשט. לכן אני שולח לך שליח מיוחד להודיע לך זאת, בכדי שאתם תעשו שם כל מה שתוכלו לעשות להשיג האגרת מהפאטשט, שלא יבוא לידי הוויצעגובערנאטער, כי אם יקבל האגרת יצוה לעשות חקירות ודרישות, ואפשר הוא יודע את ר׳ יוסל פראדעלס הכותב את האגרת, ויהיו ח״ו רע לנו ולו. כ״ד:

(ז)

מן משה פישלם בניגראד אל ר׳ גדליהו באלטער באקלו.

הנני מודיע לך שבעז״ה מיום שבאתי לבית חמי הנגיד נר״ו נתיקרתי בעיני חמי ובני ביתו בכל יום יותר, ות״ל חמי מחזיק אותי בכל מה דאפשר בכדי לעסוק בתורה, גם אני כאשר ראיתי זאת, פניתי לבי מכל קניני העולם הזה מכל וכל, רק שבתי בבית ד׳, ויהי רצון שיהי׳ כן כל ימי חיי, כי מעולם לא נסיתי לילך בעקבי בני גילי, לטייל ולישב במשחקים ולשמוע שיחות בטילות שלהם, כי כל מגמותי לעסוק בתורתו יתברך, ולבלות בה כל ימי חלדי, כדי שאזכה להשיג כל מה שמוטל עלי. ות״ל זה יותר מעשר שנים שעשיתי בבית חמי, ועל משמרתי אעמודה, ולא בטלתי יום אחד לריק ח״ו. אולם בזה אנכי נגוע בזכרי שאצטרך להפרד מבית חמי על פי דת תורתינו הקדושה, כי לא זכיתי עדיין לבנים, ולא ידעתי במי החסרון תלוי או בי או בזוגתי תחי׳, וכבר עשתה זוגתי כמה סגולות ורפואות מנשים זקנות ומילדות ובעלי שמות, וגם נתנה על פדיונות לכמה צדיקי זמננו ולא הועילו, ואע״פי שידעתי שאין בדברים האלו ממש, הוכרחתי למלאות רצון זוגתי תחי׳, כי הצקתני בדברים, וגם כעת עדיין היא שוחרת אחר דברים כאלו כמנהג כל הנשים, והנה שמעה שבקהלתכם יש ג״כ איזה רבי, והתחילה להפציר אותי ליסע עמה לקהלתכם. אך בזאת דחיתי אותה לפי שעה, עד שאשאל את פיך, אם יש בו ממש אם לאו, כי בטחתי באהבה הישינה שבינינו שבודאי תנחנו בדרך האמת. נא ונא ידידי חביבי, הודיעני אמיתת הדברים, כי אם אין בו ממש לא אצטרך לבטל מלימודי ולפזר מעות בחנם, ולך עינינו מיחלות עד שתחננו במכתב אצבעותיך ושלום מנאי:

(ח)

מן ר׳ זעליג לעטיטשיבער אל ר׳ זיינוויל ווערחיעווקיר.

השם יתברך ברוב רחמיו וברוב חסדיו ובזכות רבינו הקדוש שעמדה לנו נעשה לנו

לנו נם גדול, ותהלה לרבינו שבזכותו קבלנו את האגרת מהפאטשט. באיתו יום אשר הפאטשט באה אצלינו שלחנו את הפאקטיר מפאטשטמיינסטער, ונתן להפאטשטמיינסטער מתנה הגונה, וממר לו האגרת שבא מהשר שלך להוויצעגובערנאטער, ורצתי תיכף לר׳ יוסל פראדילם, ובשרתי לו הבשורה טובה מהנם הגדול אשר נעשה לנו, ויפול על צוארי ונשק אותי אלף פעמים, ואמר לי שזאת דבר גדול אצלו, מחמת שיש עליו כעת פראצעס גדול, ורק הוויצעגובערנאטער יכול להועיל לו, ובאם שהיה נתוודע זאת להוויצעגובערנאטער, היה מביא אותו בודאי מהחיות ח״ו. ומחמת שאתה נתת לנו הידיעי׳ מאגרת הזה, אמר לי לפרום בשלומך עבורו, והבטיח לי שבאם תצטרך עוד קוויטים על ראטי מהארענדי עבור אחיך, יכתוב לך בחנם, גם אני מודיע לך, שזה כמה שבועות, עשה וואלף דובניר מוכר יין בקהלתינו נשואין לבתו, עם אלמן אחד מקורראן, ושמו מרדכי גאלד, והוא מתנגד גדול לרבינו ולכל הצדיקים, כי הוא בודאי נואף גדול. (א) והוא יותר רע מחותנו, כי חותנו לא היה כל כך מתנגד בפרהסי׳. אבל הוא אפיקורס ומין ממש, לומד בספרים החיצונים, ומדבר סרה על ד׳ ועל משיחו, זו רבינו נר ישראל. והוא מסית לחותנו לעשות רע לרבינו בגלוי, והגם שחותנו אינו יכול כל כך להעיז פנים נגד רבינו הק׳ בפרהסי׳, על כל זאת עושה רשעתו בסתר ומלשין על רבינו. ומחמת שמרדכי הנ״ל נוסע לפעמים לקנות פראדוקטען, ואפשר יבוא ג״כ לקהלתכם, על כן תדע איך להתנהג עמו. ולמען תכיר אותו, אכתוב לך סימנים שבהם תכיר אותו, הוא יפה תואר קווצותיו סדורות לו תלתלים (אך כאשר רבינו עבר היד על פני ראיתי שהוא אוד מוצל מאש,) (ב) ויש לו באיי האר, והולך בבגדים נאים, ועם פאטשעלי על הצוואר ודיבורו לאט, ובעל חשבון (ג) ויודע ספר, אך מעולם לא קרא איזה ספר הקדוש מצדיקי הדור, והוא קצת משוגע, כי קודם לכל אינו סובל רבב על בגדו, (ד) וכשרואה גוי עני נותן לו צדקה, ואינו שותה יין שרף, ולא עשן לולקי. ומחמת שבכל הגיבערני שלנו אין שום אחד בעז״ה שיהי׳ כמו הוא, ואני מסופק מאד אם בכל המדינה שלנו, יש כעת אנשים כמו הוא. לכן בודאי על ידי הסימנים תכיר אותו, ותדע מה לעשות עמו, כי הוא רשע עריץ ומתנגד גדול. מנאי:

(ט)

מן ר׳ זעליג לעטישיבער אל ר׳ זיינוויל ווערחיעווקיר

בזו הרגע בא אלי הפאקטער מהפאטשטמיינסטער. אשר הוא ג״כ פאקטער מהוויצע

(א) הנואפים לרוב הם מתנגדים על הצדיקים. מדות דף כ״ה סימן קס״ג. (ב) פעם אחת הלך הבעש״ט עם הרב מוהר״ר דוד פורקעס למרחץ ובהליכתם בא כנגדם איש יפה תואר קווצותיו סדורות לו תלתלים ובבגדים נאים, וכשבא האיש קרוב להם דלג הבעש״ט לגדרין הרחק ויחוד וכשעבר מלפניהם חזר הבעש״ט, והעביר ידיו על עיניו ואמר ראה מי הוא זה שעבר לפנינו וראה שהוא אוד מוצל מאש בכל קווצותיו אכלה האש, שבחי הבעש״ט דף ל׳ ע״ד. כתבתי זאת בכדי שקטני אמנה לא יפקפקו בזה שכתב ר׳ זעליג. (ג) הבעלי חשבונות על פי רוב הם בעלי תאוות לניאוף. מדות דף פ״ז סימן י״ח. (ד) ואם הוא נגד התורה כי מחויבים אנחנו לגלגל את עצמינו ברפש וטיט כמבואר בליקוטי מוהר״ן תנינא בזה הלשון. וצריך לגלגל עצמו בכל מיני רפש וטיט כדי לעשות איזה רצון ונחת להש״י ואזי כשההנהגתו חזקה כל כך להש״י עד שמסלק כל חכמתו ומשליך עצמו לרפש וטיט בשביל עבודתו י״ת כדי לעשות לו י״ת איזה נחת אזי הוא טובה להמוחין כי אזי זוכה להשיג אפילו מה שהוא למעלה מהמוחין, מה שגם משה בחייו לא השיג. ליקוטי מוהר״ן תנינא דף ט״ז ע״א:

מהוויצעגובערנאטער, וסיפר לי שהיום היה השר שלך אצל הוויצעגובערנאטיר, ונתן לו הבוך, והתנצל א״ע שלא שלח לו הבוך ע״י השליח. וישתומם הוויצעגובערנאטיר ואמר לא כתבתי ולא שמעתי מבוך, והפציר את השר שלך שישלח לו מביתו בחזרה את האגרת אשר מסר לו השליח בשמו, והשר אמר שתיכף בביאתו לביתו ישלח לו האגרת, והי׳ רוצה ליקח את האגרת עמו. אך שכח אותו על השלחן שאצל המטה כלו, וכשיביא לביתו ישלח אותו לו ע״י שליח מיוחד. ע״כ עושו גושו חושו לראות למען השם להשיג את האגרת קודם שיבא השר שלך לביתו, כי לא די שהוויצעגובערנאטיר לקח את הבוך ויקרא אותו. ויהי׳ לרבינו ולכל הכת שלנו שונא כמו הארון שלך, אלא גם יצוה לעשות סלעדסטווע, מי כתב את האגרת, ומי מסר אותו לשר שלך, ויהיה ח״ו צרה גדולה לנו ולהכותב אשר בלא זה יש לו כעת פראצעס גדול בהגובערניע. לכן תראה להשיג את האגרת תיכף ומיד כראות כתב זה. והאגרת בודאי מונח על השולחן שאצל המטה, ובכדי שלא תקח אגרת אחר ושלא לקלקל הדבר כמו שעשית עם הבוך שלקחה פריידה ר׳ אייזיקס. אני נותן לך סימנים מובהקים. על הקאנווערט של האגרת יש טפת דיו, ועל הצד השני היכן החתימה יש טפה אחת משריף וואקס אשר תחם ר׳ יוסל פראדילס הכותב את האגרת. למען השם שלא תתרשל בדבר הזה ולהיות זריז, ומה שתצטרך מעות לזה, תקח מהמעות של ארץ ישראל או של ר׳ מאיר בעל הנס, כי אין לך מצוה גדולה מזו להציל כמה נפשות מישראל ובפרט בדבר הנוגע לאנשי בריתינו ולרבינו הקדוש שיחי׳, תאמין לי שהיה לנו אתמול תענוג גדול יותר מכל תענוגי העוה״ז והעוה״ב. אתמול בלילה היה הלבנה זכה עד למאד ואנחנו הלכנו ורבינו הק׳ בראשינו, וכולם היינו מבושמים אחר השלש סעודות, וקדשנו את הלבנה. ואח״כ הלכנו לבית רבינו הק׳ וזמרנו, ורבינו הק׳ היה עשן לולקי עם ציבוק ארוך וטשאמביר טוב מאד על כתיפיו, והלך בביתו אנה ואנה ולפעמים אמר לנו איזה דבר אשר כל עצמותינו תדשן, וזאת היה מושך עד אחר חצי הלילה יאמין לי אם היה נותנים לי כל חללי דעלמא וכל העולם הבא של כל הרבנים ושל כל הלומדים שיש בעולם, לא הייתי לוקח עבור התענוג שהיה לי ודו״ל · מנאי:

(יוד)

מן ר׳ זיינוויל ווערחיעווקיר אל ר׳ זעליג לעטיטשיבער.

מה גדול זכות רבינו הק׳ שיחי׳ כי בעזרת השם השגתי אגרת הידוע קודם שבא השר לביתו, והנני שולח אותו לך רציף פה, ובכדי שתדע את הנס אשר נעשה לנו בזה העסק, אספר לך, הנה ידעת בודאי את ר׳ יעקל רבקים מוכר בשמים בקהלתינו הוא מאנשים של רבינו הק׳, ויש לו היכרות גדול עם הקליטשניטשקי אשר היא אצל השר שלנו. והלך ר׳ יעקל להקליטשניטשקי. ובכה ממש לפניה, ויתן לה במתנה חצי פוץ רענדליך, והלכה עמו בסתר לחדר שישן שם השר, ולקח את האגרת עם הסימנים אשר כתבת לי מן השלחן שאצל המטה, ומחמת שלא היה מעות ארץ ישראל ומעות ר׳ מאיר בעל הנס יותר מן שני אדומים, כי לפני איזה ימים שלחתי כל המעות שהיה בכאן ע״י המשולחים מקהלתכם שהיו בבאן לרבינו הקדוש, והקליטשניטשקי לא היתה רצתה בשום אופן אחר, רק לסלק לה תיכף כל המעות, לקחתי היד והבלעך מהספר תורה (א) והשכנתי אצל חלישניצע דפה, ולוויתי עליהם ארבעה

(א) כאשר הייתי בקריפען שמעתי שבעה״ב אחד זקן אשר עדיין לא היה מחזיק עם הכת שלנו התרעם מאוד על ר׳ זיינוויל על אשר הסכין את היד והבלעך אך זאת הוא ונחמת שאינו רואה

ארבעה אדומים נגד רווחים שלשה גדולים מכל אדום זהב לשבוע , והי׳ מזל גדול שעשיתי זאת מהר , מחמת שכשני שעות אח״כ , בא השר לביתו , וחיפש האגרת , וכאשר לא מצא אותו , כעס מאד על אנשי ביתו ורצה להכות אותם שנאבד אגרת מהבית אשר ישן שם אך פריידה שלנו שהלכה לקבל פניו , וגם הקרימשענישקי עשו בהכמתם , והפצירו אותו שלא יכעוס כך , ואמרו שבודאי לקח האגרת קודם נסיעתו לכים שלו , ונאבד ממנו על הדרך , ונח מרוגזו , אך ציוה לעבדו שהיה בחדר שלו בעת אשר מסר לו המלמד את האגרת , לחפש את השליח אשר מסר לו את האגרת , וכאם שיכיר אותו , אזי יביא אותו אליו , ויתן לעבדו עבור זה מתנה הגונה , ומחמת שהמלמד הוא בכפר ואינו בכאן , לא מצא אותו , ואני אתן תודע בינו לבינו לרמלמד שלא יבא לקהלתינו עד שתשתכח הדבר מכל וכל : כ״ד :

(יא)

מן ר׳ זעליג לעטיטשיבער אל ר׳ זיינוויל ווערחיעווקיר .

קבלתי אגרת שלך עם אגרת הידוע שהיה רצוף באגרת שלך ומסרתי את האגרת תיכף לר׳ יוסל פראדעלם , ואמר שזה הוא בעצמו האגרת אשר כתב , והבריר לו הרבר שכל זאת פעל הפדיון אשר נתן לרבינו תיכף כשהי׳ לנו הידיעה מהאגרת ע״י הפאקטיר , כי רבינו הק׳ שיחי׳ אמר כמה פעמים שהי׳ דינין הרבה מתוחין עליו , אך ע״י הפדיון המתיק אותם , ולפי דעתי אין לנו לדאוג כלל בעסק הזה . אך בעו״הר הרשעות של הוויצעגובערנאטיר נגד הכת שלנו הולך וגדול משעת אשר קרא הבוך הידוע . ואין אנחנו יכולין לסבול העגמת נפש שעושה לנו הבוך הנ״ל עשינו בכאן את שלנו ולא יכולנו להשיג אוהו . כאשר נתודע לנו מהפאקטיר שהשר שלך קיבל את הבוך בחזרה מהוויצעגובערנאטיר , שלחנו אנשים שלנו להבית אשר עמד שם השר שלך , וגנבו כל הספרים חיצונים שהי׳ לו שם בחדר שלו , והלכתי עמהם לר׳ יוסל פראדעלם . אך אמר לי שכל הביכער הם אחרים , ושאין ביניהם זה הבוך הידוע ושאלתי את הבעל הבית אשר עומד שם השר שלך , ואמר לנו שבוך אחד גדול כמו ראש חדש סידריל (א) הוא נושא תמיד בכים שלו . והחזרנו את כל הביכער לחדר שלו , והסכמנו לשלוח בלילה לחדר שלו ליקח הבוך מהכים שלו , או אפשר בלילה יניח אותו על השלחן , אך השר נסע קודם הלילה לביתו , ולא היה ביכולתו להשיג אותו לכן תראה למע״הש לעשות שם כל מה שאפשר להשיג את הבוך . מנאי .
הנני

רוצה בספרים הקדושים ולא ידע מה שאמר הצדיק ר׳ נחום מטשערנאביל על הפסוק אוהב ד׳ שערי ציון מכל משכנות יעקב ח״ל הפירוש הצדיקים נקראים שערים המצוינים בהלכה על שם שמן השער בנוא באמצעתן ברכה ורב טוב לכל העולמות וכו׳ , על שם שהדיבור שלהן עושה רושם למעלה והוא אוהב ד׳ אותן הצדיקים מכל בתי כנסיות ובתי מדרשות אף שגם הם עוסקים בתורה ותפלה מכל מקום הואיל ואינן במדריגה זו להיות דבורן עושה רושם למעלה וכו׳ כמו הצדיקים , לכן נקראים תורתן אמונתן שאומנם שעל ידי דבורן ממתיקין ובונה בנין עולם כמו בתחלת הבריאה . יעמוד לב דף כ׳ ע״ד ודף כ״א ע״א . קצרתי בלשונו כי סרבה עלי הדבר להעתיקו כאשר נמצא שם במקומו . אך המעיין שם ימצא קורת רוח . ובמצא אם שבתי כנסיות ובתי מדרשות אינם חשובים כמו הצדיק שהוא קודם על אחת כמה וכמה :

(א) הבע״הב היה איש זקן שבא מקורדסן לאשכנז כי במז״ה במדינתינו אינם יודעים כלל מה זאת ראש חדש סידרל כי כולם מתפללים בנוסח ספרדי , גם אינו מצוי אצלנו כלל , ולכן לא כתב ר׳ זעליג להבדיל ולאפשר שכם לכתוב :

בזאת

(יב)

מן ר׳ זיינוויל ווערחיעווקיר אל ר׳ זעליג לעטיטשיבער .

הנני מודיע לך שהיום סיפרה לי פריידה שלנו, שהיתה אצל השר וציוה לעבדו אשר היה בחדר שלו בעת אשר המלמד מסר לו את האגרת, שילך לפולשטין על היריד דשם לקנות עבורו סוסים, ואמר לו לראות על היריד אפשר יהי׳ שם השליח אשר הביא לו את האגרת מויצעגובערנאמיר, וליקח אותו שם תפוס, ונתן לו אגרת להשר דפולשטין ליתן לו עזר לזה, על כן תראו לשלוח תיכף ומיד רץ אמר רץ לק״ק פולשטין ולהודיע שם לאנשי שלומינו שהם יעמדו על המשמר להציל את המלמד, באם שיהי׳ על היריד והעבד יכיר אותו. אני רציתי לשלוח להמלמד ולהודיע לו כל העסק. אך כאשר נתתי לו ידיעה מקודם, שהשר ציוה לעבדו לחפוש אותו בקהלתינו, פחד את עצמו, והלך מכפר ווערבימש ואיני יודע להיכן הלך. לכן מוכרח אני לחקור בכאן, להיכן הלך. ואתם תראו לעשות את שלכם: כי לא דבר קטן הוא. מחמת שהשר הוא בכעס גדול, ואמר שבאם ישיג את השליח, אזי יתן כל הונו, לשלוח אותו על הסימבור, באם שלא יגלה הכותב ושארי אנשים שהיו בהעצה. כ״ד:

(יג)

מן ר׳ גדליה באלטיר באקלו אל משה פישלס בניגראד

הנה זה משה האיש לא ידעתי מה היה לו, זה זמן רב אשר לא ראיתיו ולא שמעתיו, וכמעט נשכחת כמת מלבי. כעת שמחתני מאד באגרתך הנעים, גם נטיתי לבי לעשות רצונך וחפצך בכל מה דאפשר, ובפרט בעסק כזה בעז״ה יש סיפוק בידי לעשות מבוקשך על צד היותר טוב, כי בטח רבינו מאורינו בכל ענייניו, הן בעסק נסיעה על המדינה, הן בעניני הפעולות והעסקים שעושה למאות ולאלפים. ומעולם לא עשה רבינו דבר קטן או גדול בלתי, ובודאי מצא רבינו איזה ניצוץ בנשמתי השייך לשורש נשמתו. ובט״ח אני שבעסק שלך יעשה בודאי הכל למעני, ובפרט בעסק בנים, זאת היא דבר קטן מאד אצלו, וכבר ניסה בזה רבינו הק׳ אלף אלפי פעמים, ומפורסם בזה יותר מכל רבהים שבדורינו, ומסתמא גם אתה שמעת מגודל הנס המפורסם הנעשה ע״י רבינו הק׳ זה ימים מועטים, לר׳ שלמה מק״ק ראמישל אשר כל שומעו תלהב אש החשק בלבבו לזכות להתקרב לרבינו מאורינו שיחי׳, כי בודאי נס גדול כזה לא נעשה ולא נשמע, מהצדיקים שהיו מימי הבע״שט זלה״ה עד עתה, ומכל שכן מהרבים שבדורותינו, שבודאי כולם הם כקליפת השום לפני רבינו הק׳. ומחמת שנס הזה מפירסם ביותר, ומסתמא נשמע גם אצליכם כי בעת הזאת היה ר׳ איצק קאלקער מקהלתכם אצלינו, תבין שהעסק שלך הוא דבר קטן מאד, ורבינו ימלא משאלותך ומשאלותי תיכף ומיד כאשר תבוא לכאן, אך מה אעשה לך כעת שרבינו נסע ביום א׳ העבר לק״ק בעלזיצי׳, כי בשבוע הב״על שם התאספות הארענדארים בעסק הארענדים מכל הסביבות דשם, ויצטרך ליתן נייר לכל אחד ואחד על סיפליקוס, ולעסוק בפדיונות, ובשארי עסקים ההכרחיים, ומחמת שרבינו הק׳ יודע שאין לו בביתו על מי לעזוב בהעסקים שלו עזב אותי לעת עתה בביתו לקבל אגרות הנכתבים אליו מכל פינות, וכעת מונחים אצלי ערך עשרה אגרות, ואני צריך להשיב לכל אחד ואחד כפי הצורך, ובזו הרגע קבלתי מרבינו ג״כ אגרת עם ריש

רובל

רובל אסוני ששלח לביתו, וציוני ליקח כמה צעטליך ששכח ליקח עמו, ולבוא עמהם לק"ק בעלזיצי', כי בלא זה מוכרח אני להיות שם גם כן, להורו' למקבלי נייר על סיפליקים, את הדרך אשר ילכו, ואיך יתנהגו עם הסופר של רבינו. ולכן לע"ע אין הזמן גורם להושיעך, עד שיבוא רבינו הק' שיחי' לביתו. אך מחמת האהבה שבינינו איעצך, קודם לכל שתראה להשיג הספרים מצדיקי זמננו וללמוד בם, כי אני רואה מאגרתך שעדין לא קרית שום ספר מספרים הקדושים הנ"ל. וביותר תראה להשיג הספר הקדוש שבחי הבע"שט, וספרי מוהר"ן זצוק"ל ובפרט הסיפורי מעשיות שלו, כי אין לך דבר קטן או גדול, רוחני או גשמי, הן בעלמות העליונים, והן בעולמות התחתונים, שאין לו שורש בספר השבחין, ובסיפורי המעשיות. עיין בהם ותראה נפלאות, איך במעשיות אשר לפי ראות עינינו הם דברים פשוטים' מרומזים דברים גדולים ונוראים (א) ועי"ז תבא לאמונת חכמים, בלא אמונת חכמים לא תפעול אתה כלום. וכל התורה ומעשים טובים שלך כלא יחשב. מנאי:

(יד)

מן ר' זעליג לעטיטשיבער אל ר' זיינוויל ווערהיעווקיר.

תיכף כאשר קבלתי אגרת שלך שלחתי שליח מיוחד לפולטשין, ובטחתי בזכות רבינו הק' ובאנשי בריתינו, שהם יעשו שם כל ההתפעלות שלא יגיע לנו איזה נזק ח"ו, וכן הוה. המלמד הוא כעת אצל ארענדאר בכפר בילקע סמוך לק"ק פילשטין. ובא עם הארענדאר שלו על היריד, ובנסיעתו אל העיר נסע דרך השוק אשר מוכרים שם הסוסים, והכיר העבד מהשר שלך את המלמד' וריץ תיכף להעגלה, והחזיק ברסן של הסוסים, ומזל שלנו היה שהרופא יעקל מפילשטין הלך על ידי בקשת אנשי שלומינו עם העבד, ולא זזה ידו מידו. ותיכף כשהחזיק העבד ברסן הסוסים, התחיל הרופא להפציר את העבד, שלא לעשות רעש גדול על יום השוק במקום שיש הרבה אנשים ולומר בפני האנשים אשר כבר נתאספו אצל העגלה, שרוצה לקנות מהארענדאר סום אחד אשר נקשר בהעגלה, ושילך עמו ועם המלמד לשענק הויז, ושם יעשה באמת כל מה שירצה, ועשה העבד כמו שביקש הרופא. והלך עם הרופא, ועם המלמד לשענקר ר' חיים חלאדיווקער שהוא מאנשי שלומינו, ונתן להם כמה צלוחית מי דבש ודגים, ואכלו ושתו כל מה שלבם חפץ, וכאשר שתה העבד ברח המלמד למרתף, וממרתף לחוץ, והתחיל העבד לצעוק, ואמר שהוא יודע מאיזה כפר היה הארענדאר, ושר של אותו הכפר הוא קרוב לשר שלו, וגם יודע השענקהויז, אך הרופא התחיל אותו לבקש מאד, וממש בכה לפניו, ואמר לו שיזכור שהוא ריפא אותו פעם אחד מחולי הזב ר"ל, ושתק הדבר ולא גילה אותו לשר שלו ומחויב הוא ג"כ לעשות לו טובה, ולהיות ג"כ בעל סוד, כי אם יגלה הדבר להשר שלו, אזי יגיע רעה לו, היינו להרופא ג"כ, והשענקיר ר' חיים נתן להעבד מהפושקי של ר' מאיר בעל הנס שני רובל, והבטיח העבד לשתוק, ושלא יאמר

(א) בזאת המעשה אין שום תיבה שלא יהיה בה כוונה, ומי שבקי בספרים יכול להבין קצת רמזים. סיפורי מעשיות דף קי"ח ע"ד. ותראה נפלאות איך בכל ענין מרומז דברים נפלאים, וגדולות נוראות מעשה זו אי אפשר לדבר כלל וכו', אשרי אשרי מי שזוכה אפילו בעוה"ב לידע בה קצת קצת, ומי שיש לו מוח בקדקדו שמסמר שערות בשרו ויבין קצת גדולת הבורא י"ש וגדולת הצדיקים האמתיים כשיסתכל היטב במעשה נוראה הזאת, שם דף קי"ג ע"ב. מי יפאר מי יספר מי יוכל להעריך מי יוכל לשער אפס קצה אחד מאלפי אלפים ורבי רבבות מהתנוצצות קצת רמזי פלאי פלאות סודות נוראות ונשגבות מאד מאד של המעשה שנוראה הזאת אשר היא מליאה סודי סודות מתחלה ועד סוף, והמשכיל על דבר ימצא טוב התנוצצות איזה רמזים לפי ערכו. שם שם ע"ב אחר המעשה מהמלך ובן יחיד והבעטלירס:

יאמר להשר שלו שום דבר, מכל מה שאירע לו עם המלמד, ואנחנו בטוח שלא יגלה הדבר, כי השר מן הסתם בודאי יכעוס עליו, למה הלך לשענק, והתחיל לשתות, ועל ידי זה לא קנה סוסים עבורו, וגם את השליה לא לקח תפוס, אך על כל זאת אני מודיע לך זאת, בכדי שתעמוד על המשמר מה יאמר העבד בחזירתו לביתו, כי הרופא הודיע לנו. שהעבד יסע מפילשטין לכפר זאלוזין להשר דשם עם איזה שליחות מהאדון שלו, ואחר ארבעה ימים יבוא בחזרה לפילשטין ומשם יסע לביתו, לכן הדע זאת. מנאי:

(טו)

מן ר׳ זיינוויל ווערחיעווקיר אל ר׳ זעליג לעטישיבער.

גם בלא אגרת שלך הייתי רוצה לידע האיך היה הדבר בפילשטין, ומחמת שהיה לי ידיעה שביום ב׳ העבר היה העבד מחויב לבוא מפילשטין לביתו, הלכתי בליל א׳ ליעקל רודניקער מחזיק הרחים בפה, כי שמעתי שביום ג׳ זמן פרעון הראטי בעד הרחים ובקשתי אותו שיעשה זאת למען רבינו הק׳, ושיסלק הראטי ביום ב׳, ושישלח הסילק על ידי דייקא להשר, ואף על פי שיעקל הוא איש מגושם מאד, יש לו דרך ארץ ופחד גדול לפני רבינו הק׳, והבטיח לי לעשות זאת, אך כאשר טיפר המעות שלו, ראה שעדיין חסר לו שני מאות זהו׳ פוליש, ואמר שביום ב׳ אחר חצות היום יביאו לו הסך הנ״ל בעד תבואה שמכר להמוכרי קמח דפה. והלכתי לשלום קאזינער מחזיק הגוראלני׳ בזאליק, ובקשתי אותו שיתן למחזיק הרחים ריי״ש זהו׳ על תבואה, כי ידעתי ששלום הוא קצת עושר, ויעשה זאת למעני, וכן הוה, והיה הראטי בעז״ה בשלימות, והלכתי ביום ב׳ קודם עלות השחר לר׳ יעקל רבקים מוכר בשמים שלנו, שאצל הכיפה שלו הולך הדרך מפילשטין להמבצר, ואמרתי לו שכשיסע העבד מפילשטין להמבצר אצל הכפה שלו, יתחיל לדבר עם העבד, ולשאול אותו על היריד בפילשטין, וליקח אותו לכיפה, ולכבד אותו עם יי״ש ט״ב, וביני לבינו יודיע לי שבא העבד, וכאשר אתן לו תודע שאני הולך למבצר, יפסוק מלדבר עמו, בכדי שהוא יסע להמבצר, וכן נעשה, והלכתי להמבצר, ושלחתי למוכר בשמים, שיפטר העבד וכשבאתי לפרוזדור המבצר, המתנתי והבטתי בחלון אם נוסע העבד, וכאשר ראיתי שהעבד נוסע, הלכתי להשר, ועבד אחד לא רצה לעזוב אותו להחדר אשר השר הי׳ יושב שם, ונתתי לו א׳ גריוונע, ואמרתי שיש לי דבר נחוץ אל השר, ושמע האדון בחדר שלו שאחד דוחק עצמו דווקא לחדר שלו, ובא לחדר הראשון, ואמר לי מי אתה, והשתחויתי לו, ואמרתי לו, אני הבאתי הראטי בעד הרחים, ואמר לי השר המתין פה מעט, וכששמעה פריידה שלנו את קול שלי, באה ג״כ לחדר הראשון, ואמרתי לה צפרא טבא, ושאל אותה השר, אם היא מכירת לי, ואמרה החכמה שתחי׳ עמ״ש, למה לא אכיר אותו, הוא קרוב שלי, והוא בעל הבית בכאן. ואמר השר, אני חשבתי שהוא נאמן אצל מחזיק הרחים, ואמרתי, ח״ו אדוני, אני בעז״ה איש חשוב, והוא נגדי איש פשוט ומגושם, רק שלא היה לו מעות לסלק הראטי, וביקש ממני להשאיל לו מעות, ואמרתי, מי יודע, אפשר יקח המעות על דבר אחר, ולא יסלק הראטי, ויקח אדוניו ממנו את הרחים, ולא יהיה לו מהיכן לסלק לי המעות, לכן הלכתי בעצמי עם הסילק. ואמר האדון, אם הדבר כך עומד, למה לא ראיתיך אפילו פעם אחד ליקח ממני איזה עסק, ואמרתי לו, אני איני יכול לעמוד עם עוד אנשים לשכור עסק, ולקלקל אחד את חבירו, אם חסד אדוני להשכיר לי הרחים, אשכיר אותם, רק שלא יודע הדבר לשום איש עד זמן קבלת הרחים, ואמר השר למה לא, ובפרט שאתה קרוב מן פריידה שלי, אחר שלשה חדשים ילך

הקאנטראקט

הקאנטראקט של יעקל לסוף , ואשכיר אותם לך . ונשקתי את המנעול שלו , וקרא
האדון אל עבדו בקול גדול . שילך תיכף לקרות הבעל סיד (סעקרעטאר) שלו ,
לקבל המעות ממני , ולקח את המעלה עשן לשאוף את הטיטון , ורצתי לבית המבשולת
ולקחתי גחלת אחד , והנחתי בתוך המעלה עשן שלו , והיה לו תענוג ממני , ואמר
לי בתשואת חן גדול , אהבתי אותך אתה איש טוב , ובינו לבינו בא העבד להבית ,
ושאל אותו השר קנית סיסים , ואמר העבד לא קניתי , מחמת שלא היה סוסים
טובים אשר יטיבו בעיני , רציתי לקנות סוס אחד מארענדאר אחד , ולא רצה למכור
אותו , ואמר לי לא תבקש ממני הסוס , כי יקר היא בעיני וחביב הוא מאד , כי
בכל עת ומקום קשה אשר לא ימשכו בקרון שלשה סוסים טובים , הוא מושך בעצמו ,
וכמה פעמים אירע לי כן , לכן נקבע אהבת הסוס בלבי . כאשר סיפר העבד זאת ,
התחיל האדון לצחק מאד , ואמר להעבד , האם אתה מצחק בי , או הוא זאת הסוס
אשר היה גלגול מבעל חוב , והבע"שט מחל לו החוב , ונפסק על ידי זה חיות הסוס
(א) שוטה היה לך לקנות זה הסוס אפילו בעד דמים יקרים , כי תיכף היה מת הסוס
ומחמת זה היה מקבלים אותך החסידים לרבי עליהם כמו הבע"שט שלהם , כאשר
שמעתי זאת כמעט נתבטלו החושים שלי , ופריידה שאלה אותו , ואמרה אני קריתי
את המעשה הזאת , אבל מהיכן יודע אדוני זאת , ואמר האדון אתה קרית את הספר ,
שכחתי שמו , ורץ אל השאפי , ולקח משם הבוך הידוע , והביט בו , ואמר . הספרו
שבחי הבע"שט , ובודאי יש לך על לשון יודיש טייטש , דפוס אוסטראה או דפוס
לאששוב , כששמעתי זאת , התחילו כל עצמותי לרעוד , ומחמת הרעד נפל המעות
של הראפי על הארץ וכאשר השיתי את עצמי להגביה המעות מן הארץ , נפל מחיקי
הספר הקדוש ספר המדות מהוה"רן , ותפסתי אותו מקודם , ונשקתי אותו , ונתתי אותו
בחזרה לחיק שלי , ואח"כ הגבהתי המעות , ובתוך זה בא הסעקרעטאר של השר
לקבל המעות , והשר הביט בבוך שלו ואמר , הספר שלך הוא בודאי ספר המדות
מר' נחמן נכד הבע"שט , אתה ג"כ חסיד , אם כך הוא לא אשכיר לך הרחים , כי בספר
הנ"ל נכתב שמותר לכם להונות אותנו . חס ושלום צעקתי , זאת אינו נכתב בספר
הנ"ל , וחיפש בבוך שלו ואמר לי , הלא בדף י"ד סימן ו' כתוב זאת בפירוש ולקחתי
את הספר הקדוש וראיתי בתוכו , וצעקתי חס ושלום אדוני , בכאן כתב שמותר להונות
עכ"ום , היינו עובדי כוכבים ומזלות , אבל לא אתכם , כאשר אמרתי זאת בערה בו אש
הכעס לגמרי , ואמר ידעתי שאתם אומרים כך , וגם בתחלת הספר הזה נכתב מודעה
על זה , כמו שעושים כל המחברים יהודים , אך ידעתי היטיב , שבתלמוד ובכל ספרי
יהודים כאשר מדברים מעכ"ום , לא דברו רק מעובדי כוכבים ומזלות , כי הם אפילו
מצוים להתפלל בשלומה של מלכות , אבל בספרים שלכם (ראה בבוך ואמר) , כל
מקום שנכתב עכ"ום אומות , נכרי או גוי הכוונה עלינו , כי אתם אומרים על הוי מתפלל
בשלומה

(א) פעם אחד בנסיעת הרב (הבעש"ט) התאכסן בכפר אצל אחד מאנשיו , ועשה לכבודו
סעודה גדולה , בין כך דיבר הרב עמו על אודותיו בדרך העולם אם יש לו פרנסה והאיך מעמדו ,
וסיפר לו מטוב מעמדו הכל כאשר לכל , אמר הרב יש לך סוסים טובים , אמר הרב נלך לראות
את הסוסים שלך והלכו לארוותיהם והוטב בעיניו סוס קטן וביקש הרב את בעה"ב שיתן לו
במתנה את הסוס והשיב לו אדוני לא תבקש ממני הסוס הנ"ל כי הוא יקר בעיני וחביב הוא
מאד , כי בכל עת מקום קשה אשר לא ימשכו בקרון שלשה סוסים טובים , הוא מושך בעצמו
וכמה פעמים אירע לי כן לכן נקבע אהבת הסוס בלבי , אחר שעה דברו עוד הפעם מטוב
מעמדו איך שיש לו ג"כ חובות רבים על אנשים , אמר הרב בקשתי שתראה לפני השט"ח שלך
והראה לפניו כל השט"ח , וכאשר ראה שט"ח אחד ביקש הרב ממנו שיתן לו השט"ח במתנה
והשיב למה לו להרב זה השט"ח אחרי שזה כמה שנים שמת הבע"ח ולא נשאר אחריו כלום במה
לשלם , אמר הרב אעפ"כ אני רוצה בזה , ונתן לו השט"ח במתנה , ולקח השט"ח וקרע אותו
לשנים קרעים ומחלו במחילה גמורה להמת , אחר זה אמר הרב לך נא וראה מה טיבו של הסוס
ויצא

בשלומה של מלכות, שחכוונה הוא על היראה עם הדביקות (ג) ולמה כתב ר׳ נחמן הנ״ל בקיצור ליקוטי מוהר״ן שמצוה לצדיק ליתן שוחד להעכו״ם (נ) איפשר כיון ג״כ ליתן שוחד לעובדי כוכבים ומזלות אשר היו לפני אלף ת״ת שנים, שוטה אתה סברת שכותב זה הבוך, הוא שוטה כמו אתם, הוא יודע אתכם ואת הצדיקים שלכם טוב מאד, ובעד א׳ דף מבוך שלו לא אקח כל הספרי שטותים שלכם. הספר מדות אתה נושא בחיקך כפי צוואות ר׳ נחמן [ד] ונשקת אותו, הלא זה הבוך יותר ראוי לנשק, כאשר אמר זאת, רץ אלי ותחב לי הבוך אל הפה לנשק אותו, וכמעט שפרחה נשמתי והיה לי נס גדול, שפריידה היתה שם, והצלתה אותי בחכמתה, ביקשה את השר, ואמרה לו, שאין אנחנו נושקים שום ספר, רק ספר של יהודי, ואמר השר הוא אינו ראוי לנשק זה הבוך, והבוך יטמא משפתיו הטמאים. וגער עלי ליתן המעות ולילך מביתו תיכף, ואמר הקוויט על הראטי, אתן למחזיק הרחים בעצמו, ודחף אותו מן המבצר, והלכתי לביתי בעצבות, אך כאשר באתי לביתי שתיתי כוס גדול יי״ש אקאוויט. וישבתי את עצמי, למה לי להיות בעצבות, הרא כל זאת עשיתי למען רבינו הקדוש נ״י, ומה לי אם גוי כזה, מדבר רשעות על הצדיקים, בודאי אם רבינו ה״ק שיחי׳ ירצה, ישפיל אותו עד לעפר, הלא רבינו בעז״ה יש לו כח להשפיל שר של מעלה מאיזה אומה (ה) ולהשפיל גוי כזה הוא דבר קטן מאד מאד, ואם ירצה השר לעשות לנו או לי בעצמי איזה רעה ח״ו, בודאי ימית אותו רבינו הק׳ (ו) אך הייתי מפחד א״ע אפשר ישלח השר אחר מחזיק הרחים ליתן לו הקוויט, ויתוודע לו הדבר שהמעות היה שלו בעצמו, ושלא לוה ממני כלום, ושאני בקשתי לילך עם הראטי, ויעשה חקירות על זה, למה רציתי לילך עם הראטי, ומחזיק הרחים הוא איש מגושם מאד, כשיקחו אותו על דעפראס, יגלה הדבר, שאמרתי לו שהדבר נוגע לרבינו הק׳. לכן הלכתי תיכף למחזיק הרחים. ואמרתי שיש לי לגלות לו סוד גדול, אך שישבע לי בנקיטת חפץ, שלא לגלות לשום אדם מה שאני אומר לו, כי על ידי זה יוכל אני לפול ח״ו בסכנת נפשות. ולא רצה לשבע בספר תורה ונשבע לי בתפילין, ואמרתי אליו, ראה עבור המצוה שעשית היום עבור רבינו הק׳ שיחי׳ ששלחת אותי עם הראטי להאדון, נתן לך השם יתברך החלק מן השכר תיכף בעולם הזה, חוץ מה שיתן לך שכר בעולם הבא. כי כאשר באתי לחדר הראשון שבמבצר, שאלתי לעבד אחד אם השר בביתו, ואמר לי הוא בבית השני עם עוד איזה אדם, ונתתי להעבד א׳ זהב לילך לאמר להארון שהבאתי הראטי מן מחזיק הרחים, והלך העבד לחדר השני ובא בחזרה ואמר לי, השר ציוה להמתין עד ביאתו לחדר הזה והלך העבד, ואמרתי מי זה האיש אשר יושב שם עם השר והלכתי בשתיקה אל פתח החדר, וראיתי על ידי הנקב של המפתח וראיתי את הנפקה המרשעת פריידה ר׳ אייזיקס (בכאן רקקתי על הארץ ואמרתי ימח. שמה וזכרה) עם השר על המטה. וממש ראיתי כמכחול בשפופרת, וכאשר שמעתי שמוכירים את שמך, הנחתי האוזן על נקב המפתח לשמוע מה הם מדברים. ואמרה הנפקה. מחזיק הרחים מרויח הרבה מעות ברחים

של

ליצא ויראו והנה הסוס מוטל מת והבין כי לא דבר ריק הוא, ואמר הרב כי האיש אשר אתה היית נושה בו ולא היה לו במה לפרוע לך נפסק דינו שיעשה לך נחת רוח ויעבור לך עבור המעות ונתגלגל בסוס, ולכן עשה לך נחת רוח לעבוד עבודת קשות וכאשר נמחל שעבודו חזר למקומו ונפסק חיות הסוס ולכן את לגמרי שנמי הנצל שם סוף דף למ״ד ע״ג (ג) ונמסר לצדק דף כ״ט ע״ד. (נ) עיין הערה ב׳ לאגרת ג׳, (ד) וכתבו בעצמו (הצדיק מוהר״ן) בכרך קטן אחד, ואמר שכוונתו כדי שיוכל כל אחד לשאת אצלו תמיד, כי המדות הם יסוד כל התורה כולו. הקדמה לספר המדות ממוהר״ן. ומי שיש לו זכייה לעיין בספר הקדוש הנ״ל בעינים זכים יבין שבאמת המדות שנכתבין בספר הקדוש הנ״ל הם יסוד כל התורה כולו אשר הנחילנו הצדיקים אמתים שבכל דור ודור זנה״ש זכותם יגן עלינו ועכי״א (ה) וזה יכול האמת הצדיק לפעול בפעלותיו הכשרים להפיל השר של אומה למעלה ומאליו הוא נס כן ופלא כנועם אלימלך דף ע״ד ע״ב (ו) לפעמים אדם מת קודם זמנו על ידי תרעומות צדיק,

מדות

של אדוני, ואמר השר, הלא מקודם היה מחזיק איש אחר, ולא שילם הראטים בזמנו, ובכל זמן ביקש הנחה, והוא נותן לי זה המעות בעצמו שהיה נותן לי הראשון, ומשלם תמיד במועדו ובזמנו, הזמן פרעון מראטי הוא ביום מחר, והוא שלח הראטי היום. ולמה לא, אמרה הנפקה, הלא הוא מרויח כפליים ממה שמשלם בעד הרחים, מקודם היה התבואה בזול, ועכשיו ביוקר, ובלא זאת יש לו ברחים מדה גדולה, ונעשה מרחים של אדוני עשיר גדול. ואמר השר מה לי לעשות, עדיין יש לו להחזיק שלשה חדשים, ואם יזדמן לי איזה שוכר, אזי אשכיר לו הרחים על שלשה שנים האחרים, ואמרה המרשעת שהיא תתן לו איש בטוח ונאמן שישכור הרחים, ובתוך כך ראיתי שהאדון קם מהמטה, והלכתי בשתיקה לאחורי, עד שבאתי אצל הפתח מחדר הראשון, ועמדתי על הפתח, ובא השר לזה החדר, ושאל אותי, אתה הבאת הראטי. ואקוד על אפי ואמרתי, אני, ושאל אותי, אתה נאמן אצל מחזיק הרחים, ובתוך כך באתה המנאפת פריידה ימ״ש דרך פתח אחרת מן החוץ, אל חדר הראשון, ועשתה את עצמה כאלו עתה באתה להשר, ואמרתי להשר לא אדוני, אני בעל הבית בפה, אך המחזיק הרחי׳ לא היה לו מעות לסלק הראטי, וחסרו לו עדיין ששה מאות זה׳, ולויתי אותם לו ומחמת שלא היה לו פנאי לילך בעצמו עם הראטי, כי היה צריך לנסוע לק״ק ליטין למכור להפריקאשטשיק מן הפידראטשיק שיושב שם. תבואה על פודראט, ביקש שאני אלך, והלכתי, ושאל אותי השר. למה אין לו מעות, הלא הוא מרויח הרבה מעות ברחים, ואמרתי לו, אדני, הלא כל העולם יודעים, שהוא היה עשיר גדול, בעת אשר שכר הרחים, ובעת הפסיד הרבה מעות, אך מחמת שהוא איש נאמן וטוב מאד, לא רצה לבקש מאדוני הנחה, ומשלם תמיד מה שמגיע. כאשר אמרתי זאת, השב השר פניו אל הנפקה ימ״ש, כמו שרוצה לשאול אותה, אם אמת זאת מה שאני אמרתי, אך היא קרצתה בעיניה אליו והשתיק, והלך השר, ומשך בחוט אשר נקשר אל הפעמון, אשר בבית הקטן שהעבדים יושבים שם, ונשמע קול הפעמון. ובא אליו העבד, וציוה לקרות את הבעל סוד שלו, לקבל הראטי, והוא הלך לחדר הרביעי ליקח משם הרייסטער, והקאנטראקט, לרשום את סילק הראטי, ונשארתי אני ואותה נפקה בבית הראשון, ולא הייתי יכול להתאפק את עצמי, והלכתי אליה, אך בפרצוף חצוף שלה לא הבטתי ח״ו, ואמרתי לה, אני ראיתי ושמעתי הכל מה שעשית עם השר בחדר השני. ואכתוב הכל לרבינו הקדוש ולבעלך ולכל המשפחה שלך אגלה אני את כל הדברים, והתחילה לזעזע, ובפרט כאשר שמעה את שם רבינו הצדיק שיחי׳ ואמרה לי, למען השם מה אתם רוצים לעשות לי, הלא תביאנו ח״ו מהחיות, ואמרתי לה, ומה אתה רוצה מן מחזיק הרחים, הוא איש כשר וטוב, לא אקח כל גופך בעד צפורן אחד מרגליו, ואמרה לי, אתם תראו, שאני אעשה, שיהיה הכל טוב, ושהוא ישאר ברחים, רק אל תעשו לי רעה, ואמרתי לה, התשבע לי, שתעשה שיהיה הכל טוב, ואמרה לי, תיכף כשתלכו מכאן, לכו לביתי, ושם אשבע לכם על זה, ובינו לבינו בא הסעקרעטאר והאדון, וקיבלו את הראטי. ואמר השר, שאתם תשלחו אחר הקוויט, כי לא היה לו פנאי ליתן בשעת מעשה הקוויט· אך עמדתי כאשר כתב הכל לרייסטער, וגם על הקאנטראקט כתב הקבלה, ומחמת שאמרתי שאתם תסעו לק״ק ליטין למכור תבואה, לכן תסעו תיכף ומיד מביתכם, ותשלח משרת שלכם, אחר שני שעות אל המבצר אחר הקוויט ואני אלך להמרשעת פריידה, שתשבע לי לתקן הכל. ולא די לתקן מה שקלקלה אלא אפילו לעשות שיהיה יותר טוב ממה שהיה. ושהשר יתן לכם הנחה על השנים דלהבא, כאשר שמע כל זאת מחזיק הרחים אמב, עתה ראיתי כי אין על הארץ כי אם הצדיקים, והחזיר לי תיכף הזהב שאמרתי לו שנתתי להעבד, ועבור טרחתי הבטיח לי, לשלוח לי היום א׳ קאריץ קמח דגן, וא׳ רבע קאריץ קמח חיטין, וחצי קאריץ גרויפען מכוסמין, וגם ציוה תיכף להנאמן שלו, שישלח לרבינו הקדוש שיחי׳, מתנה עגלה עם כל מיני קמחים ועופות, ומחמת שהנאמן מאנשי שלומינו, יברור מן הסתם בודאי קמחים היותר טובים ויפים מאד, ובודאי עופות שמינים מאד מאד, וכאשר

גמרתי

גמרתי העסק הנ״ל עם מחזיק הרחים, הלכתי לפריידה שלנו, בכדי לשאול אותה, אם דיבר השר עם העבד אחר הליכתי משם שהשליח אשר ציוה לחפוש בפילשטין, אך על הדרך פגשתי את מוכ״ז, והוא אץ לדרכו, לכן אמרתי להודיע לך מהרה כל המעשה ובקשתי לומר לרבינו הקדוש שיחי׳, שאני גרמתי לו זה המתנה ממיני קמחים ועופות ושהבאתי המחזיק הרחים תחת כנפיו, (ז) ויהיה בודאי מכאן ולהבא, מן האנשים של רבינו הק׳, והוא איש פשוט ועושר גדול, לכן יזכיר אותי רבינו הקדוש שיחי׳ לכל הפחות בעת אשר עשן לולקי. ומחמת שבעל הדרך אץ לנגדי מאד, מוכרח אני לקצר. ואי״ה כשיזדמן נוסע מהכא להתם, אכתוב לך ידיעה ברורה, מה שדיבר השר עם העבד אודות השליח, היינו המלמד. כ״ד.

(טז)

מן ר׳ זעליג לעטשיטשבער אל ר׳ זיינוויל ווערחיעווקיר.

אגרת שלך קבלתי, וביום אתמול בא העגלה עם כל מיני קמחים ועופות טובים ויפים עד מאד, וכאשר באה העגלה, הזכרתי שמך לטוב לפני רבינו הקדוש, ואמרתי לו כי אתה פעלת כל זאת אצל מחזיק הרחים, כי עשית לו טובה אצל השר שלך, ובתוך כך, באתה אשת רבינו הצדקניות שתחי׳ עמ״ש, ושאלה אם לקבל המיני קמחים ועופות, [ח] ואמר רבינו הקדוש בנחת ובצהלת פנים קבל, אך ידעת שמחויב אתה ליתן תשואת חן עבור זה, לר׳ זיינוויל שלנו מקריפען, והשיבה הצדקניות בחכמתה אתה יכול ליתן תשואת חן ולא אני ואמר רבינו הקדוש טוב דברת, ובאותו הרגע התחיל רבינו שיחי׳ לשאוף הטיטון בחיפזון, ועלה הרבה עשן מהלולקע, ובודאי זכר אותך בשעת מעשה, וכאשר ראיתי שעת הזאת הוא עת טוב ושעת הכושר לדבר עם רבינו שיחיה אמרתי לו מפריידה ר׳ אייזיקס גם כן דברים טובים, ושהיא עשתה לנו ולך כמה פעמים טובות גדולות, ואמר רבינו שיחי׳ שיש לה נשמה גדולה ושנשמה שלה נלקחה מיעל אשת חבר הקיני, ושאלתי אותו, אם השר שלך גלגול סיסרא והשיב לי בתרעומות, למה לך לשאול במה שלא הרשית והפסיק לעשן לולקי, ורציתי לקחת הציבוק ולולקי ממנו, ולהעמיד אותם על החלון, ולא עזב אותי, וראיתי שזאת היה עונשי, למה שאלתי אותו וקלקלתי המכוון בשאיפות דטיטון, ועל ידי זה לא רצה לזכות אותי במצות שימוש, ויש לי חרטה גדולה על השאלה הזאת, רק השם יתברך יודע האמת, שכל כוונתי היה לידע אם השר שלך גלגול סיסרא, ויהיה לו בודאי מפלה, ויפטור הכת שלנו משונא גדול כזה, אך כשהשם יתברך יודע כוונתי בודאי רבינו הקדוש יודע גם כן כוונתי (ב) ובודאי זאת שלא רצה ליקח הלולקי, היה בכדי לעשות לי בזיון וטוב לי (ג) ומחויב אני עבור זה לבד, להפיל את עצמי לכבשן אש עבור רבינו. ולכן הנני מודיע לך, שאגרת שלך עשה לי עגמת נפש גדול, איני יודע מה זאת

מדות דף נ״ב סימן פ׳. (ז) מי שמביא את עם הארץ לקרב תחת כנפי הצדיק מקבל על ידי זה שכר. מדות דף כ״א סימן ס״ד.

(ח) מי שיש לו מוח בקדקדו יבין שהמנהג הזה לשאול את הצדיק אם לקבל המתנות שמביאים הוא מנהג כשר וטוב ויפה. (ב) הצדיק נדמה לבורא ב״ה שהוא יחיד בעליונים ובתחתוני׳ וכמו כן הצדיק במסירת נפשו ובאחדותו עם ישראל נקרא כן, נועם אלימלך דכ״א ע״ד. והצדיק בשמעו איזה דיבור יכול להשיגו לדעת שורש מחשבת האדם בדיבורו. שם דף ע״ב ע״ב. (ג) לפעמים צדיק הדור בכעסו שכועס עליך ממתיק הדינין. מדות דף י״ט סימן ל״ה וצריכין אנו לקבל תוכחתם (של הצדיקים) כדי לקבל על ידו את החסד וכו׳ כי מה שתוכחתם הולכת לפעמי׳ דרך

מגלה טמירין

זאת, השר שלך לא היה מקודם רשע כל כך. ואני זוכר שפעם אחד היה נוסע דרך קהלתינו, ושאל על רבינו הקדוש, וכעת אני ראיתי מאגרת שלך שהוא אויב ושונא לכל אנשי שלומינו ולכל הצדיקים ונראה שכל זאת הוא מחמת הבוך. אני לא ידעתי מה אירן בו, בתחלה סברתי, שאחד מן הגוים חיבר אותו, ותמהתי גם על זה, כי בעזרת השם זה כמה שנים אשר גם הגוים במדינתינו התחילו לכבד אותנו, ובפרט לרבותינו, וכמה מהם שלחו פדיונות לאלפים ולרבבות, וכמה מהם באו והתחננו לרבותינו לעזור להם בעסקיהם, וגם עדיין לפני איזה חדשים בהיותי בקורדאן, ראיתי גוי אחד מוואלאכיי׳, שנסע בשביל איזה הצטרכות שלו לאיש אחד מקלאשקי ושמו יאקילצי, אשר הקארדאניר חסידים קוראים אותו רבי, ותוכל אתה לשער, איזה רבי צריך להיות, אם השוטים קורדאניר חסידים, קוראים אותו רבי, בודאי מן הסתם הוא פשוט יאקילצי, ואיזה מהם קוראים אותו ר׳ יאקילצי הנביא השמעת זאת מימי חייך לקרות בזמן הזה לרבי נביא, אני איני מקנא לא הרבים שבקורדאן, ולא האנשים שלהם, ובכל זאת נוסעים אליו אפילו גוים, והוואליך אשר אמרתי לך, נסע בשביל חשוקתו, שהיה נדמה לו שחשוקתו גויה וואליכטע אינה אוהבת אותו כמקדם רק אוהבת לאחר, וסיפר לי הוואליך, כאשר ראיתי אותו בעברו דרך ק״ק בוטשאטש שכאשר בא להנביא הנ״ל אמר לו תיכף ומיד למה ועל מה הוא בא, ויעץ אותו מה לעשות, וכאשר דיבר הוואליך מאותו הנביא, דיבר באימה וביראה, וכשהזכיר את שמו, אמר תמיד השם יתברך יתן לו חיים, ואני נשכתי בשפתותי בכדי שלא לצחוק בפום בי׳, והוואליך השוטה לא היה לו שכל להבין הדבר שאותו האיש בוואלאכיי שיעץ אותו בביתו לנסוע לקלאשקי היה בודאי מן אנשים של יאקילצי ונתן תודע מקודם ליאקילצי, שהוואליך יסע אליו. ובאיזה עסק יסע אליו וכתב לו מן הסתם בודאי כל הדברים וכל העסקים של הוואליך, ובודאי כל העסקים של יאקילצי נעשים על דרך זה, ויש לי הרבה לספר מזה יאקילצי, אך נעזוב זאת ונחזור לענינינו, שעדיין לפני איזה חדשים הי׳ הגוים נוסעים לקורדאניר רבים, ומכל שכן דמכל שכן להצדיקים שלנו, ועתה בפתע פתאום התחילו כמה וכמה לצחק, ואחד מהם כתב בפרהסיא בוך ודפס אותו ׳ והיה לי תמיה גדולה על זה אך כעת ראיתי מאגרת שלך שבבוך הנ״ל נכתב כמה דברים מספרים הקדושים שלנו, ובודאי כתב אותו יהודי וגדלה התימה בעיני עד לשמים. האיך אפשר שבעתים הללו יוכל איש ישראל לעמוד בפרהסיא נגד הכת שלנו, הלא זה כמה שנים אשר נתפשטה הכת שלנו עד קהלה פעסט במדינת אונגארין, היהודים שבמדינת אשכנז, אשר עדיין לא נגה עליהם אור האלקי מהכת שלנו, הם לא ידעו את הכת שלנו, וגם אין אחד ביניהם אשר ידע הנמוסים שלנו, כמו שנכתבו בבוך הידוע, ומבני אנשי פולין וואלאכיי׳ מאלדאווי׳ וקצת מאונגארין, הם כמעט כולם מאנשי שלומינו, ואם אפילו יש אחד מן אלף אשר אינו אוהב לנו בלבו, הוא מפחד את עצמו בודאי מפני הקצף של הצדיקים ואנשי בריתינו. כי ראו הרבה מתנגדים שהעיזו פניהם וקמו נגדינו. היה להם מפלה גדולה ועצומה (ד) כמה מהם מתו מיתה משונה, וכמה נעשו עניים, כמה מהם נשרפו בתיהם ואת כל אשר להם, וכמה

דרך ביזוי וכו׳ כי סובלים צער גדול מאתנו וכו׳ התפלה שהי׳ בערכינו רק טוב, הי׳ רעה אצל הצדיקים בבחי׳ ותפלתי ברעותיהם. ליקוטי מוהר״ן דף נ״ן ע״ב. לפעמים הצדיק מנשא את האדם ואחר כך משפילו וזה לטובת האדם. מדות דף כ״ב סימן ל״ב. בזמן שאז הוא הצדיק זועם בכל יום למטה אז חסד אל (למעלה) כל היום (כי כשיש דין למטה אין דין למעלה). נועם אלימלך דף פ״ה ע״ב. (ד) מי שמתגרה בצדיק לסוף הוא נתפס במלודה רעה. מדות דף כ״ו סימן קפ״ה. המדבר על הצדיקים ופוער פיו עליהם בחרופים וגדופים אמר נחמד בעיני׳ הבורא יתברך שמו כאלו מדבר עליו כביכול ברוך הוא, ולזה כפל הכתוב הכרת תכרת לרמוז על ב׳ ענייני כרת הנ״ל שהם על עבודה זרה ממש כהוספתא של הגמרא, ועל שהוא מבזה הצדיקים שאין זה אלא גבהות לבו, לכן יכרת ממקום למקום ויהיה גולה נע ונד בארץ. נועם אלימלך דף ע״ו ע״ב:

וכמה מהם נשארו לבד, כי עזבו אותם נשיהם וכל קרוביהם, וכמה מתו בשביה, וגדולה המופתים כל כך, עד שבליטא ששם היה חי המתנגד הגדול שלנו אלי' ווילנער, אשר החרים כל הכת, ובמינסק ושאר עיירות שם עשו נגדינו התקשרות וכתבים, כאשר תראה מזה בספר הרשע ויכוח, בכל זאת כעת גם שם כולם שייכים לכת שלנו, והספר הקדוש שבחי הבע"שט, נדפס פעם ראשון בקאפוסט, שהיא במדינת ליטא. לכן אני איני יודע, מהיכן בא זאת שיהודי אחד אשר יודע הכת שלנו, ויודע הכה חזק של הצדיקים ותלמידיהם ותלמידי תלמידיהן, יכול להרים ראש לכתוב בפרהסיא דברי אפיקורסית ומינות כזה. על כן עלינו מוטל לעשות כל מה דאפשר, לסכן את נפשותינו ולהשיג הבוך, ואצפה להשי"ת בזכות רבינו הצדיק שיחיה שכאשר נשיג אותו, בודאי נוציא אנחנו מכח אל הפועל מי הוא הכותב, והיכן מושבו ואזי נעשה עמו כל מה שלבינו יחפץ. מנאי. עיקר שכחתי להודיע לי על ידי מוקדם אם דיבר השר שלך עם העבד אודות המלמד, ואם מחזיק הרחים עדיין בתמימות שלו סובר. שאתה תפעל לו הרחים על שלשה שנים עם הגהה:

(יד)

מן ר' זיינוויל ווערחיעווקיר אל ר' זעליג לעטישיבער

הנני נותן לך אלף פעמים תשואת חן, שהזכרת אותי לטובה אצל רבינו הקדוש שיחי', והיה לי תענוג גדול כאשר קריתי באגרת שלך, שרבינו הקדוש אמר להרבנית הצדקניות שתחי', שהוא מחויבת ליתן לי תשואת חן בעד העגלה עם מיני קמחים ועופות, ושהצדקת השיבה שזאת רבינו הק' יכול ולא היא. אך אני מתרעם עליך למה קלקלת המכוון כאשר רבינו שיחי' התחיל לשאוף הטיטון בחיפזון, והתחלת לדבר עמו מהשר. לפי עניות דעתי, הגם שאין לי עסק בנסתרות, על כל זאת לפי דעתי הקלה והנבזה נראה לי, שרבינו הצדיק כאשר התחיל לשאוב הטיטון, זכר אותי, ובדביקות גדול שלו עשה יחוד קודשא בריך הוא ושכינתי'. ומחמת שאתה הזכרת לו השם של אותו רשע. היינו של השר שלי אשר הוא גזלן גדול ומשוקע בתאות ממון, וגרם דם נידה לשכינה בבחינת וזהבם לנדה, גרמת על ידי הזכרת השם ג"כ אפרושיתא בין קוב"ה ושכינתי' (א) וקלקלת הכל. ואני לא אמרתי שזאת הוא ודאי, כי מי אני לבוא אחרי המלך, אני ידעתי, שאני איני יכול להשיג מה שיכול להשיג הציפורן הקטן, הגדל על אצבע הקטנה של רגל רבינו הצדיק שיחיה אך אני אמרתי, שזאת יכול להיות חלק אחד מאלפי אלפים ורבי רבבות הכוונות שרבינו הקדוש היה לו לכוין בזה. לכן בקשתי מאתך, שבאם יהי' לי זכייה כזו עוד פעם אחד, שלא תאמר דבור קל, ושלא תעשה אפילו שום תנועה קטנה, רק לעמוד כך באימה וביראה, ולעיין היטיב מאד מאד בתנועות המתוקים של רבינו הצדיק שיחי'. (ב) אודות העבד שאלתי את פרידה שלנו, ואמרה לי ששאל השר את העבד

(א) והרשעים בעונותיהן גורמין אפרושיתא בין קודשא בריך הוא ושכינתי' כי גורמין לה (לשכינה) דם נדה וכו' ועל שם זה רשעים נקראים אנשי דמים כי שס"ה לא תעשה תלוים בשס"ה גידים שהם ההולכות הדמים וכו' ובכן צריך להמתיק את הדמים האלו היינו לתקן הלאוין שהם הגידין ולהמשיך להן לבנונית בבחינת דם נעכר ונעשה חלב וכו' ובכן צריך לתקן כלליות הגידים שהוא בבחינת ויגד לכם את בריתו ואז על ידי זה תיקון הברית שהוא כלליות הגידין וכו', ועל שם זה נקרא כלליות הגידין שדי שאדי ויורה מהן לבנוניות ותיקונין וכו'. ליקוטי מוהר"ן דף מ"ז ע"א וע"ב שמעיין שם ימלא תענוג לנפשו כי הוא דרוש גדול, היינו גדול למעלה ורחב ויראת ד' הוא אוצרו. (ב) ובשביל זה התנועות של הצדיקים מתוקים וטובים לרואיהן, כי מכח ההשגה

העבד, אם ראה השליח, והשיב שלא ראה אותו ׳ ושפעם אחד ראה מרחוק את יהודי אחד וקסבר שהוא השליח, אך כאשר בא אליו הכיר שהוא איש אחר, ואמר השר לפריידה, אני הייתי נותן איני יודע כמה, בעד זה השליח. כי יודע אני בבירור שהאגרת נכתב מכת החסידים ידעתי היטיב מה הם עושים בעסקים אשר נוגע לרבים שלהם ולהכת בכללן הידעת שהם מתירים דם וכדומה לזה. המחבר זה הכיך יודע אותם טוב מאד, וכל מה שכתב בבוך שלו, כתב מן הספרים שלהם, והעתיק הכל מלשונם׳ מדברים של אותו הגזלן תראה. שהמחבר בודאי הוא יהודי, לכן יותר החיוב מוטל עלינו לידע אותו, בכדי לעקור אותו מן השורש. למען השם לזרז כל אנשי שלומינו לעשות כל מה שביכולתם, ואני עם אנשי שלומינו בכאן, בודאי נעשה גם כן כל מה שביכלתינו, אנן מהכא ואתן מהתם. כבר היה לנו עסקים יותר גדולים מבוך, כמה מלחמות כבידות היה לנו, מעת אשר התחלנו להיות חבורתא קדישתא, כמה מסטינים ומקטריגים היה לנו. כמה מתנגדים היו קמים עלינו, כמה חיברו ספרים נגד הכת שלנו, וכמה מהם נסעו מקהלה לקהלה לדרוש בפרהסיא נגדינו, ואנחנו בזכות הצדיקים ראינו נקמה באיזה מהם, ואיזה מהם מתו, והכת שלנו קיים, ובכל דור ודור נתרבו אנשים שלנו, בימי הבע״שט זללה״ה היה הרבה חולקין עליו, ומי כעת יעיז פניו חס ושלום לדבר עליו, וכן עם כל הצדיקים היה כך, העולם היה תמיד משבחין רק אותן הצדיקים אשר היו בדורות שלפניהם, אבל הצדיקים שיש לנו כעת, כל העולם גם איתן שבדורותיהן משבחים אותם ומודים שהם עמודי העולם. לכן בודאי בזכותם יהיה לנו נקמה גדולה בכותב הבוך גם כן, ויהיה עוד הכל על נכון. מנאי. כ״ד:

(יח)

מן ר׳ זעליג לעטיטשיבר אל ר׳ זיינוויל ווערחיצווקיר.

הנני מודיע לך כמרוצה רבה שתסע תיכף ומיד למע״הש למקום הידוע ששם המלמד כי ידעת את הרופא מפילשטין שהוא שיכור גדול וגילה כל הדברים אשר היה בפילשטין על יום השוק, לפני אחד מהתנגדים, וזה גילה זאת לארון זאסיראטיל, וכתב פקידה לקלוטשוואיט שיקח את המלמד בכבלי ברזל. על כן למע״הש שלא תתעצל בדבר. המזל שלנו היה, שבעת אשר הכותב מן ארון זאסיראטיל הביא הפקודה לזאסיראטיל שיחתום שמו עליה, שאל הזאסיראטיל את הכותב, איזה פקידה זאת ואמר הכותב, ליקח את המלמד תפוס, וחתם הזאסיראטיל את שמו, ואמר להכותב, שלח את הפקידה תיכף ומיד על הפאטשט, כי ידעת שהוא דבר נחוץ, ובעת שאמר דברים הנ״ל, עמד שם ר׳ אהרין לאזירס מוכר יין שלנו, שהיה בעת הזאת אצל הזאסיראטיל והודיע לי תיכף כל הדברים, ושלחתי את הפאקטיר מפאטשטמאיינסטער עם מתנה להפאטשטמאיינסטער, ופתח את הפקידה, וקרא אותה לפני הפאקטיר ׳ ונכתב שם ליקח את המלמד אשר מסר אגרת לשר שלך בכבלי ברזל, ולהעמיד אותו לכאן, והציר הפאקטיר את הפאטשטמאיינסטיר, להתעכב הדבר, ולקח הפאטשט-מאיינסטיר את הפקידה, והניח אותה בהתיבה שלו · והבטיח לשלוח אותה

אחר

הנשמה הוא התנועה והנשמה חלק אלוה ממעל אשר כל הטוב בו, ולזה כשא״ס עושה תנועות של חבירו אינה מקובלת לשום אדם מחמת שאינו שלו. וכו׳ והוא דחמנא ליצלן כעבודה זרה וכו׳ נועם אלימלך דף ס״א ע״ד.

שמעתי

אחר איזה ימים . ולכן בינו לבינו תקח את המלמד ותוליך אותו לאייעזר אחר , או תן לך איזה עצה אחרת , רק שיהיה הכל נכון , ואני בכאן אעשה גם כן כל מה שנצרך לעשות . מנאי :

(יט)

מן ר׳ גדליה באלשיר באקלו אל ר׳ גרשון קאריצער בניגראד

אגרת שלך עם ששה ושלשים והי׳ מעות כסף ששלחת על פדיון עבור בן יחיד שלך קבלתי , תדע נאמנה , שבשבת העבר בסעודה שלישית , אמר לנו רבינו צדיקינו שיחי׳ . שיבואו לי שני פדיונות בשבוע זו ועל אחד ראה דינים , אבל לא הגיד ממי יהיה ועל איזה שורין הדינים . וכשהביאו לו ביום אתמול ששה רענדליך רוטי מן ר׳ פנחס לובינקער , עשה פדיון ואמר , בעז״ה אע״פי שאדומים הוא ממדת הדין , המתקתי אותם בבחינת וזהב הארץ טוב , והייתי משער , שזהו הדינים שראה רבינו , וכשבא השלית ממך והביא מטבעות כסף , נתמלאתי שמחה שבודאי יהיה הפדיון טוב , כי כסף הוא לובן בבחינת רחמים , אבל ראיתי אחר כך , שלא הבנתי כלל , כשהנחתי המעות לפני רבינו , נשתומם למאד , וכמעט שלא רצה לקבל פדיונך , לולא שהפצרתי בו מאד , ואמרתי לו , שאתה מסכן את עצמך בשבילו , כמו במעשה הידוע עם המרגליות , אז עצם עיניו , ועשן הלולקי במהרה במהרה , והעלה עשן הרבה , ועשה תנועות עד שהזיע ונתלהב מאד , וצעק חזור חזור , וצעק עוד חי חי יודוך , ובאמירה זו נעשה הפדיון . וכשחזר לדעתו אמר , מה מאד השכיל ר׳ גרשון , וכמדומה שמחויב להיות מעט מיודעי חן , שידע לשלוח שני פעמים ח״י זה׳ ושאלתי אח״כ את רבינו הצדיק , מה זאת שצעק רבינו שיחי׳ חזור חזור , ואמר לי , שכשעצם עיניו ראה המלאך המות יורד למטה בשמחה גדולה , והבין שרצה לילך לבן יחיד שלך , וכמעט לא ידע מה לעשות , ונזכר בזו הרגע כוונת בעשן הקטורת שעוצר המגיפה , וכיון כוונת ההם , ולכן התחיל להעלות העשן במהרה וכשראה מלאך המות כי כלתה אליו הרעה התחיל לריב עמו , ואמר אני שלוחו של מקום והשיב לו רבינו , אני קבלתי דמי הפדיון . ונתפשר עמו שיחלה בנך שני פעמים , ופעם שני יונח בהינער בעט , וזהו בחינת מיתה כי עתה אין בו כח להיות בהינער בעט , והבנתי שזה היתה כוונתו , שאמר חי חי יודוך , כלומר שני פעמים יחלה ויחיה אחר זה שנים רבות , ויהיה אי״ה עובד השם באמת , וזה כיוון באמרו יודוך . ולזה ג״כ אמר חזור חזור , כלומר שני פעמים יחזור המלאך המות ממנו . כי אני יודע בודאי שרבינו לא יוציא שום דיבור מפיו בחנם . עוד אמר רבינו שמחמת המטבע כסף בא לסכנה עצומה . כי אע״פ שכסף הוא רחמים , אך אית כסף ואית כסף אית כסף בבחינת כוסף וזהו רחמים , ואית כסף בבחינת נהמא דכסיפין . ותראה מזה מה שעשה רבינו הק׳ עבורך , לכן עצתי שתראה גם כן לעשות איזה דבר גדול , עבור רבינו שיחי׳ . ולפי דעתי תעשה זאת . שם בקהלתכם יש למדן אחד הנקרא משה פישלס , והוא איש תם , אינו יודע כי אם לילך מביתו לבית המדרש , וידעתי שהוא חשוב מאד בעיני כל אנשי הקהלה שלך , תראה לעשות עמו היכירות , ושיכרות על ידך ברית עם אנשי שלומינו , וידעתי בבירור , שבאם הוא יהיה מצידינו , כל אנשי קהלתכם , יהיו סרים למשמעת רבינו הצדיק , ויהיה לנו לכבוד ולתפארת . והיה בזה שלום . מנאי :

מגלה טמירין

(כ)

מן ר׳ זיינוויל ווערחיעווקיר אל ר׳ זעליג לעטיטשיבער.

תיכף כשקבלתי אגרת שלך, הלכתי על השוק לראות עגלה, וזאת היתה ביום הששי, וראיתי נער אחד עומד עם עגלה בשוק בשלשה סוסים ושאלתי אותו מאין אתה, ואמר מפילשטין, וכן היה באמת, שעזב את הסוחר באיזה מקום וחזר עם העגלה ריקנית לביתו, ושכרתי את הבעל עגלה, ובאתי לעיר פילשטין בשעה א׳ אחר חצות היום, ובעיר פילשטין מצאתי את המלמד, כי בא לשם לקנות דברים על שבת, ונסעתי עמו תיכף לכפר שלו בילקע ואמרתי להארענדאר, שהמלמד סוכרת להסתיר את עצמו על איזה ימים באייעוד אחר, והלך המלמד בשתיקה על שבת לכפר אחר פרסה מכפר שלו בכדי שביום א׳ ילך משם לאייעזד אחר. ואני נשארתי בהכפר של המלמד על שבת ושאלתי את הארענדאר אם אפשר לו להשיג בכאן דגים, ואמר לי הבעל הבית, שאי אפשר להשיג בשום אופן, ושאלתי אותו אם יש אצלו בריכות מים, ואמר שיש לו שני בריכות מים, ולקחתי מסל וכרכתי עליו חוט וזרקתי לתוך הבריכה, והעליתי מן הבריכה דג גדול, ונתתי אותו לבעל הבית. ועשה אותו על שבת, והיה לי תענוג גדול בזה השבת, כי באו כמה אנשים בחורים מפילשטין לשבות עמי שבת בכפר הנ״ל. כי בפילשטין עדיין לא יש רבי, גם הרופא מפילשטין שבת שם שבת, מחמת שהשר מכפר הנ״ל היה חולה, והקרבתי את הרופא בכל מיני קרבות, כי הוא איש אשר יכול להועיל לנו בכמה אופנים, וגם פריקאשטשיק אחד מן הפודראטשיק קלמן ביסינגער מסאוען, שבת בכפר הנ״ל. אך אותו לא ראיתי, מחמת שהוא חשוב מאד בעיני השר דכפר הנ״ל, נתן לו דירה במבצר. ושלחו לו להמבצר מהרענדאר מאכל ומשקה, ומחמת התענוג שהיה לי, לא יכולתי לישן, ועמדתי בהשכמה גדולה, וכאשר עמדתי, הלכתי תיכף ומיד אל היער שאצל הקרעטשמי, והלכתי ביער אנה ואנה בתענוג גדול, ובפתע פתאום שמעתי איזה קול יללה, והלכתי אחר הקול ובאתי לאילן אחד ישן מאד, ושמעתי שאחד מקונן בתוך האילן, ושאלתי אותו מי אתה, ואמר אנכי השד אשר הבע״שט תפס אותי ביער (א) ואמרתי לו הלא הבע״שט לא היה בכאן שענקיר, ואמר לי אמת שהבע״שט היה שענקיר בעת הזאת כמה וכמה פרסאות מכאן ותפס אותי ביער דשם, אך הארון מיער דשם, ציוה אח״כ לחתוך את היער, ומחמת שכפר הזאת בילקע היה שייך לזה הארון בעצמו, שהיה שייך לו הכפר אשר היה שם הבע״שט שענקיר, ובכדי שלא לעשות עולה לשר של הכפר אשר ישב שם הבע״שט והיה לו שם טוב ושלא לגזול מזה אדון אילן אחד, וגם שלא ליתן אותו בתפיסה תחת יד אדון אחר מאותו

(א) ממוני וגם מהרב. דקהלתינו כשהיה יושב הבעש״ט עדיין בטעניק בכפר, היו פעם אחד צריכים לגשמים והתפלל על הגשמים והיה שם מכשפה אחת, שהיה לה שד אחד, ועשתה כשפים שלא ירד גשם, והבעש״ט בתפלתו קילקל כשפיה, ואמר לה אותו השד שהוא מקלקל כשפיה, באה המכשפה לאמו ואמרה לה אמור לבנך שיעזוב ויניח ממני כי אעשה לו כישוף, ספרה אמו שהריב עמה על עסק טוב של יי״ש ואמרה לו אמו בני עזוב מן הגויה הלזו כי היא מכשפה, אמר לאמו אין אני חושש לה, ועשה את שלו והתפלל על גשמים ובאה המכשפה פעם שנית לאמו, ואח״כ שלחה עליו השד שלה, וכשבא אליו לא היה יכול לכנוס בד׳ אמותיו, ואמר לו הבעש״ט אתה רצית לבוא אלי, תיכף תלך ותזיק את הגויה דרך אלון קטן של שחת אחד וכן עשה, ואח״כ תפס אותו בבית הכלא ביער ואינו יכול לזוז משם עד עולם וכשנתפרסם הבעש״ט

מאותו אשר הבע"שט הוש"ב אותי תחתיו, גזרו בשמים בהסכם של הבע"שט שהשד של היער שלמעלה יקח אותי, ולהביא אותי הנה לכפר בילקע והתחיל השד לבקש אותי ברמעות שליש, שאני אדבר עכורו דיבור טוב אצל רבינו הק' שיחי' כי ביכולת רבינו לעזוב אותו חפשי, ואמרתי לו מה תתן לי אם אפעול לך זאת אצל רבינו הק' ואמר השד אתן לך מתנה גדולה אשר לא יערכנה כל הון, ואמרתי, אני איני רוצה להאמין לך, מחמת שאתם כמה פעמים לא קיימתם דבורכם, וגם אתם דברו שקר לפני רבינו הבע"שט זלל"הה (ב) לכן תן לי תיכף המתנה, ואני בודאי אקיים דבורי ואעשה את שלי. ובזו הרגע נפל מתוך האילן חתיכה קטנה זכוכית, ואמר לי השד, זאת הוא חתיכה מהשאוב של החלון אשר דרך אותו החלון קטן משאוב א' הזקתי את הגויה המכשפה אשר שלחה אותי על הבע"שט. (ג) ולקחתי את החתיכה זכוכית בכים שלי, והגם שלא היה שם עירוב, על כל זאת אמרתי עבור דבר גדול כזה מצוה לחלל את השבת, ונושא אני עתה את החתיכה זכוכית בטלית קטן שלי, וע"ל השלש סעודות אמרתי תורה רחבה מאד בעז"ה, וידעתי שכל זאת גרם לי החתיכה זכוכית אשר נשברה על ידי הבע"שט זלל"ה. ובליל מוצאי שבת העבר, בא אלי הבע"שט בחלום ואמר לי כעת עדיין אינו בא זמנך להתפרסם בעולם, אך דע שעל ידי החתיכה זכוכית שיש לך בטלית קטן שלך, תהיה אתה מפורסם גדול, ואיקץ ולא יכולתי יותר לישן, ועמדתי ביום א' בבוקר ונסעתי עם הרופא לק"ק פילשטין, והלך הרופא לקלוטשוואיט ונתן לו מתנה והבטיח לעשות הכל, וביום א' בא הסקידה מהזאסידאטיל, ונסע הקליטשוואיט לפנים לכפר בילקע שהיה שם המלמד, ולא מצא אותו, וכתב ראפארט בחזרה מכל הנ"ל, על כן עשו אתם כעת מה שנצרך להשקיט הזאסידאטיל. כי כעת אני איני יכול לעשות שום דבר, כי אני הולך בדביקות גדול בעולמות העליונים, כי החתיכה זכוכית נושא אותי מעולם אחד לאחר, ומהיכל אחד לאחר ובכל עת נתמעט אצלי יותר החושים והגשמיות, והא ראי' שזה ארבעה לילות לא ישנתי. ובכל לילה רואה אני את הבע"שט וצדיקים אחרים נשמתם בגנזי מרומים הבאים אלי, ואם ירצה השם תראו בזמן קצר מה שיהיה ממני.

מנאי או"ג.

(כא)

מן ר' זעליג לעטיטשיבער אל ר' זיינוויל ווערחיעווקיר.

קודם שקבלתי אגרת שלך, הייתי כבר ידעתי מה שקרה לך ביער עם השד, כי אותו הפרעקאשטשיק אשר שבת שם שבת בכפר בילקע, בשבת שהיית גם אתה, היה הרשע ובליעל מרדכי גאלד, הוא היה ביער, ובודאי היה לו מן הסתם איזה נפקה ביער, ומשרת שלו אמר לו בליל שבת, שבקרעטשמי יש חסיד אחד עם כמה אנשים בחורים, וכאשר ראה אותך שבת בבוקר ביער, חשב שאתה בודאי זה החסיד ששובת שבת בקרעטשמי, והלך הוא בעצמו, והסתיר את עצמו באילן ריקן אשר ביער, ודיבר עמך מה שדיבר, וזרק לך החתיכה זכוכית אשר זרקו לאילן איזה שקצים או צפור, ותיכף במוצאי שבת שלח שליח מיוחד לחותנו מוכר יין המתנגד, וכתב לו כל הדברים, ועושים כעת מעליך כל החוכא ואטלולא. וגם רבינו הקדוש כששמע

זאת

הבעש"ט נסע עם חסידים דרך יער, עמד והלך להיער, והלין בו משום יושב בתפיסה ושמח מאד ושאלו לו, וסיפר להם המעשה הנ"ל. שבחי הבעש"ט דף י"ז ע"א (ב) שבחי הבעש"ט דף כ"ח ע"א ועוד בהרבה מקומות שם. (ג) עיין לעיל הערה ח'.

זאת, צחק ואמר בנענועת הראש. זיינוויל ווערחיעווקיר חולם להיות רבי, על כן למען השם שלא התגלה הדבר הזה יותר לשום בריה. וזרוק תיכף ומיד את החתיכה זכוכית ממך, ותיכף כראות כתב זה תכתוב אלי אגרת שבהיותך שובת שבת בכפר בילקע, הלכת בבוקר עבור נקיות להיער שאצל הקרעטשמי, וראית שם את הרשע מרדכי גאלד עם מנאפת אחת גויה ביער עושים מעשה זימה, והלכת עם שני אנשים מאנשים אשר היו עמך בכפר, והחזקתם אותו ואת הגויה, אך הוא רץ תיכף להמבצר, והסתיר את עצמו שם, ועזבתם גם את הגויה. וגם תכתוב באגרת שלך, שעמד בשבת אצל האדון במבצר, ואכל טריפות אצל האדון שעמד אצלו, ותראה לדבר מזה עם הארענדאר דשם, ולאמר לו, שכאשר ישאל אותו איזה איש על זאת המעשה, יאמר, מה לו לדברים כזה, אני יושב תחת השר שלי, והוא אוהב למרדכי גאלד, למה לי זאת, אני איני יודע משום דבר, וכאשר יאמר זאת, ימשוך בכתיפיו. וגם תדבר מזה עם האנשים שהיו שם עמך על שבת, שהם יאמרו שיודעים מזה המעשה, וששנים מהם הלכו עמך ליער, והחזיקו את הרשע ובליעל הנואף ימח שמו וזכרו. אודות הזאסידאטיל כבר עשינו את שלנו, ר' אהרן לאזירס מוכר יין שלנו, חשוב מאד בעיני הזאסידאטיל ושרים אחרים, ודיבר עם הזאסידאטיל, ונתן לו במתנה א' טויז בוטעלקים יין טוב והבטיח שלא לעשות בדבר הזה כלל וכלל. אך אמר לנו ר' אהרן, שהזאסידאטיל אמר לו, לראות שהמתנגד מרדכי גאלד ימ"ש ג"כ ישתוק, כי אמר, מחמת שהדבר נתפרסם קצת, הוא ג"כ מפחד את עצמו, שלא יגלה הדבר לוויצגובערנאטיר, ויהיה עבור זה להזאסידאטיל ג"כ רוע מזל. והיינו מוכרחים לספר לרבינו קצת מהמעשה, אך לא כל המעשה, וכעס רבינו הק' עלינו, למה אנו מפחדים, כי בודאי יהיה הכל טוב, וזכות רבינו הקדוש שיחי' עזה"ה לנו שבלילה העברה בא אחיו של מוכר יין המתנגד מקורדאן עם סחורה, ולקח המתנגד הסחורה למרתף שלו על תכיסות שלו, ואחיו הנקרא ר' ברוך דובנער, הוא מאנשי בריתנו, ורבינו הק' מק"ב אותו תמיד בכל מיני קירבות, וכאותו הלילה אפילו היה לן אצל רבינו הקדוש, ובזמן שהוא היה אצל רבינו, נעשה לנו נס גדול מן השמים, שנתוודע הדבר להזאסידאטיל, והלך עם אנשים שלו לבית המתנגד, עישה פאייעמקי, ונתן לו המתנגד מעות הרבה, אך בכל זאת לא רצה הזאסידאטיר לעזוב אותו, עד שישבע לו והושלש שש"ת שחתנו מרדכי הרשע לא יתגלה אודות השליח לשום אדם בעולם. עיקר שכחתי אודות הבוך אמר רבינו הק' שיחי' שבודאי נשיג אותו, על כן תהיה במוח שבקרוב נשיג אותו, לכן תעשה כל מה שתוכל לעשות, ועזוב אותך על זכות רבינו הצדיק שיחי'. מנאי.

(כב)

מז ר' זיינוויל ווערחיווקיר אל ר' זעליג לעטיטשיבער.

הנני נותן לך אלף פעמים תשואת חן עבור שהודעת לי המעשה מרשע מרדכי גאלד ימ"ש, והנני שולח לך רצוף פה אגרת מה שאתה כתבת לשלוח לך, ושני אנשים התמו את עצמם עליו, שהדבר אמת כמו שכתבתי. ושהם מוכנים לישבע בספר תורה בורוע על זה. ובאמת אני זוכר, שבעת אשר דברתי עם השד, כי מרדכי הוא דייקא שד ממש, ראיתי גויה אחת הלכה ביער, והשני אנשים אשר חתמו עצמם על האגרת, הם גם כן היו ביער בעת הזאת, כי הם לנו כל הלילה ביער, ודברתי עם הארענדאר, וגם השני אנשים אשר חתמו את עצמם על האגרת, אמרו לו סמנים בהגויה שהלכה ביער, כי אני היה בעת הזאת מנושא מאד, בעת

שדברתי

שדברתי עם השד, ולא ראיתי אותה כך עם כל הסימנים, כמו אותן שני אנשים, כי הם ראו אותה מכל צד, והכיר אותה הארענדאר. ואמר שהיא היינו הגויה היא זונה ממש, ושהיא אלמנה בחורה, וצויתי להארענדאר, שיתן השגחה על הגויה אם תתעבר, וליתן לי תודע, והבטיח לי הארענדאר, והוא מאנשים של רבינו הק׳, ובודאי יעשה מה שצויתי לו, ואקוה שיהיה הכל על נכון בודאי. וידעו כל העולם שבעז״ה אתנו האמת. ובפרט שהשני אנשים אשר חתמו עצמם על האגרת הם אנשים כשרים, אחד מהם, גובה בפילשטין מעות ארץ ישראל, והשני, הוא ממונה על הדלקת נירות על נשמת ר׳ מאיר בעל הנס, ועסקן גדול במצות, הוא נכד ר׳ יונה קאמינקער. אודות הבוך אני מודיע לך, שמעת אשר היה המעשה עם השליח, הבוך אינו רואה את העולם, ובאם השר לוקח הבוך, אינו הולך עמו להלן מהשאפי רק מעיין שם מה שרוצה, ועומד אותו בחזרה לשאפי, אך אעפ״כ אני איני מסופק כלל וכלל אפילו פחות מהרף עין, שבודאי נשיגנו, כי אתה כתבת לי, שרבינו הק׳ אמר, שבודאי נשיג אותו, על כן בודאי נשיג אותו, ואני משמח עצמי על זה מאד, כי אפשר יעשה רבינו הקדוש את השר שלנו סומא, בכדי להשיג ממנו הבוך, ועל ידי זה יהיה לי גם כן נקמה מאותו גזלן, אשר אמר שלא ישכיר לי הרחים מחמת שאני חסיד, עיקר שכחתי, בקשתי ממך לתרץ אותי לפני רבינו הקדוש שיחי׳, כי הבנתי מאגרת שלך, שרבינו הקדוש חושב עלי חס ושלום, שאני רוצה להיות רבי, מעולם לא עלתה זאת על דעתי, אך בעת אשר כתבתי לך המעשה מהשד מרדכי ימ״ש, היה המוחין שלי מבולבלין, מחמת שלא ישנתי ארבעה לילות, ואין אני אשם כדבר. שכבר ציוה לנו אור הנעלם והגנוז מוהר״ר נחמן זצוק״ל, להאמין אפילו בשטותים ושקרים וכו׳ (א) כ״ד:

(כג)

מן ר׳ זעליג לעטישיבער אל ר׳ זיינוויל ווערחיעוקיר.

טוב מאד עשית שנתת אגרת הידוע להנהו שני אנשים לחתום אותו, כי הם ביודעי ומכירי גם בקהלתינו, וכל שרואה אגרת שלך עם חתימתם, מאמין בלי שום ספק כלל וכלל. שהרשע מרדכי עשה מעשה זמה עם הגויה ביער. ובכדי להציל את נפשו בדה מלבו כל אשר כתב עליך אודות השד. וגם לרבינו הראיתי את אגרת שלך, ואמר עליך זיינוויל ווערחיעווקיר אינו מאותן שקורין רוע מזל, (שלימזאלניק) והושב בעיניו הדבר עד מאד: ועדיין הרשע מרדכי ימ״ש אינו בביתו, אך כאשר יבוא לביתו, בודאי יהיה לו בושה. להראות את פניו על השוק. כי ככר כל בני עירנו יודעים מזה, כי תיכף כאשר הגיע אגרת שלך כתבנו היבה צעטליך עם המעשה שלו ביער, ובו בלילה הדבקני הצעטליך על כותלי בית הכנסת ובתי מדרשות. ועל בית חותנו המתנגד: ועוד על איזה בתים של הבעלי בתים אשר אינם שייכים כל כך לנו. ועל הקלויז שלנו. ועל בית רבינו, ועל המרחץ לא דבקנו כלום. ובבוקר הלכנו לבית המרחץ. בכדי לשמוע מה ידברו העולם שם, ושמענו שכולם אשר באו להמרחץ דברו ממעשה של מרדכי ימ״ש עם הגויה, וכל אחד אמר ימח שמו וזכרו. זה רשע עריץ, ורבינו הקדוש שיחי׳

(א) טוב יותר להאמין אפילו בשטותים ושקרים כדי להאמין גם באמת ולכפור בכל דהיינו לכפור בשטותים ושקרים ועי״ז נעשה הכל ליצנות אצלו וכופר גם באמת. קיצור ליקוטי מוה״רן תנינא סימן קמ״ז.

וזהו

מגלה טמירין

שיחי' אשר כל רז לא אניס לי' , אמר גימטריא וימצא כתוב אשר הגיד מרדכי . הגיד עם ב' פעמים הכולל עולה גויה, וגם רמז בזה, שאכל מרדכי ימ"ש בשבת אצל השר דבילקע במבצר בשר טריפה , ובודאי מן הסתם גם כן בשר בחלב , וזהו הגיד , גיד דייקא , לפי שהגיד אין בו רק בשר ' וזהו סוד מבשר בחלב , חלב הוא בחלב אמו , זהו חלק האם שבאדם היינו התאיות , ובשר טריפות שאכל הוא ג"כ הגיד , ופגם על הברית הלשון וברית המעור שהם סוד אחד , לפי שבשניהם אין בהם רק בשר [א] וגם אמר רבינו הצדיק שיחי' שמרומז בפסוק איש יהודי גם כן זה המעשה , כי איש יהודי היה בשושן הבירה ושמו מרדכי , היינו מרדכי היה יהודי קודם אשר נתפקר , שושן הוא לשון שושן מראה אדום , בבחינת מדוע אדום ללבושך , הבירה הוא לשון דיבר , הברה , כי מרדכי גאלד נכל בודאי את פיו , וקול הברה שלו הוא כל הברה , היינו שושן דא אדום , היינו החטאים , אם יהיה חטאיכם כשנים היינו חטא הבירה , החטא של דברה, בן יאיר דא בן יער כי א' וע' מתחלפים כידוע , בן שמעי , לשון אסיפה ' מלשון וישמע שאול , היינו שמאסף הקליפות היונקים ממנו ' בן קיש בבחינת איסתרא בלגינא קיש קיש קרי' ' איש ימיני לשון מוכן וימן שהוא מוכן לפורעניות ' ושפתים ישק מה שבקשת ממני להתנצל איתך בעד רבינו הק' , תהי' בטוח ' שבודאי אעשה זאת, רק לא היה לי באפשרות לעשות זאת , מחמת שרבינו הקדוש שיחי' הוא כעת טרוד מאד , וכשאדבר עמו מזה אתן לך תודע מכל וכל אשר יאמר כל דבר שורש מנאי .

(כד)

מן ר' זיינוויל ווערחיווקער אל ר' זעליג לעטיטשיבער

אתה יכול לשער לך כמה שמחה גדולה היה לי , מזאת שכתב לי , שכל העולם שבקהלתכם מדברים מהמעשה של הרשע מרדכי ימ"ש וגם כי העולם אצלינו מדברים כולם מזה , כי אני ספרתי להם כל המעשה בפרוטרוט ובפרט מהתורה של רבינו הקדוש שיחי' , נראה בחוש שנכתב בפירוש בהמגלה הרמז על זה הרשע ימ"ש , האוכל טריפות , ומנאף ומנבל את פיו , ועובר בודאי על כל עבירות שבתורה , ובטוח אני שכאשר יביא לקהלתינו , בודאי לא יהיה לו תקומה , כי העולם יהרגו אותו בלשונם , כי מי ראה אצלינו רשע עריץ כזה , ובודאי בפעם שני לא יהיה לו חשק לעמוד א"ע באילן ולצחוק על אנשים כשרים , אך אני איני יודע למה אתם שותקים לו , אם הוא היה בעירינו כבר היה לו סוף , הלא הוא דבר קטן בעינינו בעז"ה לעשות גמר וסוף עם רשע עריץ כזה , אני איני חפץ יותר , רק שהוא יהיה בעירינו , ואני ערב לך שבפחות מן חצי שנה יהיה עמו גמר , ויהיה מהסרים למשמעת רבינו הקדוש , וידעתי שגם אתם תוכלו לעשות עמו כרצונכם , רק אפשר רבינו הק' אינו רוצה , ומחמת זה לא תעשו אתם כלום , לכן בקשה ממך להודיע לי בכדי לידע איך להתנהג עמו , כי שמעתי שבזו הימים יבוא הוא לכאן , כי רוצה לעשות איזה משא ומתן עם השר שלנו . כ"ד .

(א) וזהו פירש הפסוק ראשית בכורי אדמתך רצה לומר בימי בחרות תביא בית ד' אלקיך לא תבשל גדי , גדי אותיות גיד בחלב אמו רצה לומר ע"י חלק אם שבו פירש מתאוות וכו' וגם בזה הוא סוד בשר בחלב כנ"ל לפי שהגיד אין בו רק בשר וזהו ג"כ שברית הלשון וברית המעור הם סוד אחד כפי שבשניהם אין בו רק בשר ליקוטי יקרים דף ד' ע"ב. בלי ספק אמר הצדיק ההקדמה באורחו בשם הליקוטי יקרים אך ר' זעליג קילר בלשונו.

(כה)

מן ר׳ זעליג לעטיטשיבער . אל ר׳ זיינוויל ווערחיעווקיר

תמיה לי עליך שאתה שואל אותי , למה אנחנו שותקים להרשע מרדכי האינך ידע שבעז״ה יש לנו כח לעקור מרדכי כזה מן השורש בחצי הרף עין , אך עד עתה לא בא זמנו , ובתחלה צריכים אנחנו לעקור את חותנו , הגם שהוא איש פשוט ומעורם לא היה נגדינו כל כך בפרהסיא , על כל זאת הוא קודם למפלה , כך אמר לנו רבינו הקדוש , ואנחנו רואים שכך הוא האמת , כי בשבת קודש העבר , לא אמר רבינו הקדוש שום תורה על השלש סעודות , רק הניח את ראשו על יד ימין שלו , ושכב אותו על השולחן , והיה זאת כחצי שעה , ואח״כ הגביה את ראשו בפעם אחד פתאום , ואמר זואלף בן רחל חותן מרדכי נאלד , יהיה לו מפלה , יהיה לנו מזה תענוג גדול מאד , וזמרנו זמירות , ורקדנו בעגולה בדביקות גדול , והי׳ ההרקדות כמו אותן שבימי הבעש״ט (א) וביום א׳ כשהייתי במקוה שמעתי דבר חדש , שהמשרתת שהיא אצל וואלף דובניר נתעברה , ובלתי ספק מחתנו הרשע מרדכי ימ״ש , ושמעתי ג״כ שהמתנגד וואלף שלח את המשרתת מביתו , וגם המשרת שהיה לו אצל היין גם כן הלך ממנו , ומחמת שר׳ אהרן לאזידס מוכר יין שלנו , לקח את המשרתת אשר הלך מן וואלף דובניר ליין שלו , וידעתי שר׳ אהרן שלנו הוא שונא גדול לוואלף דובניר , ישבתי את עצמי לילך לר׳ אהרן לאזירס , כי על ידו נוכל אנחנו לחקור הדבר היטיב , והלכתי לר׳ אהרן , ודברנו עם המשרת , והבטיח לומר לנו היכן הלכה המשרתת , ובודאי יהי׳ טוב באשר אמר רבינו הקדוש שיהי׳ על השלש סעודות , ובקרב אקוה להודיע לך הרבה יותר מזה העסק . כי בוודאי יהיה להם בקרב מפלה גדולה ועצומה עד מאד , ותהיה לך בודאי תענוג גדול . מנאי :

(כו)

מן ר׳ גרשון קאריצער אל ר׳ גדליה באלטיר באקלו .

ביום אתמול הלכתי למשה מישלם בקהלתינו כאשר צותני באגרתך , ולא מצאתיו בביתו , ואנשי ביתו אמרו שהוא בבית המדרש הישן , והלכתי אחריו ומצאתיו עסיק במשנה היה רוכב על גבי בהמה , ומיינע את עצמו להבינו לאיזה ישיבה בחור , וחוזר פעם ושתים עד כמה פעמים , והמתנתי עד שיפסוק מלימודו , כי ידעתי מנהגו שלא יפסיק באמצע הענין בשום אופן , ומקודם שאלתיו , מפני מה הוא מייגע את עצמו כל כך להבין את הבחור הלז , הלא הוא בן עני . ובודאי אין לו לשלם לך שכרך

עבור

(א) פעם אחד בשמחת תורה היו אנשי חבורתא קדישתא תלמידי הבעש״ט שמחים ומרקדים בעגולה , והשכינה מלהטת סביבותם , ובתוך הרקדתם נקרע המנעול אצל זעירא דמן חבריא , הוא היה איש עני מאוד , והיטב חרה לו עד מאד על מניעתו מלרקוד עם חביריו לשוש בשמחת מצוה עבור זה ובתו (של הבעש״ט) הצדקניות מרת אדל עמדה גם כן בבית מן הצד לראות בשמחת השואבה שלהם אמרה לאותו תלמיד אם תבטיח לי שאלד בן זכר בשנה זו אתן לך תיכף ומיד מנעלים טובים כי היו לה בחנות מנעלים והבטיח לה שבודאי יהיה לה בן זכר , וכן הוא שנולד לה הרב מוהר״ר ברוך מק״ק טולטשין , שבחי הבעש״ט דף ל״א ע״ב .

כמגלה

עבור הלימוד . ועל זה השיב לי , כיון שלא זכיתי לבנים זכרים , גמרתי בדעתי , ללמוד עם בן חברי העני הזה תורה , וכבר אמרו חכמינו ז״ל כל הלומד את בן חבירו תורה , מעלה עליו כאלו ילדו , ושאלתי אותו , מפני מה לא יסע רום מעלתו לאיזה צדיק , ולבקש מאתו שיתפלל עבורו על בנים זכרים , והראני את האגרת שכתבת לו , והרציתי לפניו מעשה הפדיון שעשה רבינו לכן יחידי , ומעשה שאירע עם ר׳ שלמה דק״ק ראמישל כנודע אצלינו , ובתוך כך עמד משומם כמאמין ואינו מאמין , ומחמת שידעתי שהוא אינו מכיר אותי ביותר , לא רציתי לישבע לפניו על זה , כי אמרתי פן אהיה לבוז בעיניו ולא יאמין לי לעת אחרת , וכפי הנראה בעיני , עדיין לא טעם טעם הקבלה מימיו , כי הוא מחזיק בדיני השלחן ערוך ביתר , להתפלל מנחה קודם צאת הכוכבים · ובבוקר מתפלל ותיקין , ואין לו שום ידיעה בספרים החדשים הקדושים , כי עיקר ישיבתו בבית המדרש הישן , ולא מצאתי שם כי אם כמה מסכתות , וארבע שלחן ערוך וחובת הלבבות , ומבלה בהן כל ימיו , וכמה פעמים שאל אותי , אם אמת הדבר שהחיה את בני , והיה מתמה איך יכול להיות בזמן הזה , שילוד אשה יעצור את המלאך המות עם עשן לולקי , וטען עמי ביותר בזה , והלא אין לנו לדמות לאהרן הכהן במחתה של קטורת , כי קדוש הוא , ועל פי משה רבינו עשה זאת , וכאשר צווחין קמאי , אם הראשונים בני אדם אנו כחמורים וכו׳ ואנו על אחת כמה וכמה , כהנה וכהנה דיבר עמי , פלצות אחזתני שלא יטעה גם אותי ח״ו מדרך האמת , ועל כן סבותי את דברי לענינים אחרים , ושאלתיו אם אשתו מקפדת על זה , והשיב לי שכבר שלחה לכמה רבים על פדיון שלא לרצונו , לזאת עצתי שתשלח לו ספר הק׳ שבחי הבע״שט במתנה , ולידי׳ תשלח ג״כ הספר הנ״ל על לשון אשכנז שאתן לזוגתו , ואראה בתוך כך לפתות את אשתו בעסק הנסיעה לרבינו כי כאשר שמע לעצת אשתו כמה פעמים גם עתה ישמע לה׳ ולעת עתה אני מודיע לך , שמו משה בן רבקה אולי יצטרך רבינו שיחי׳ להתפלל עליו להש״י שיטה לבבו אליו , והיה בזה שלום . מנאי :

(כז)

מן ר׳ זיינוויל ווערחיעווקער אל ר׳ זעליג לעטשיטשיבער

הנני מבשר לך בשורה טובה , שבעזר״ה היה לנו הזכייה מקודם להתוודע היכן המשרתת של מוכר יין המתנגד דקהלתכם , וכבר יודעים אנחנו היכן היא , המתנגד שלח אותה לפילשטין לאביה , ואביו שלה אתה בודאי ידעת אותו , הוא היה משרת אצל רבינו הקדוש , שיחי׳ , ונקרא ליבלי חדוה , הוא איש טוב וכשר , והמתנגד רצה בודאי שהרופא יעקל יעשה לה רפואה , ונסעתי במיוחד לפילשטין להרופא , לרפאות אותי על חולי מרידין , וישבתי שם כמה ימים , וקרבתי את הרופא בכל מיני קרבות יותר כמקודם , וכל פעם שהיה אצלי , נתתי לו הרבה לשתות , ופעם אחד כאשר ראיתי שהוא טוב שיכור, התחלתי לדבר עמו מהמשרתת , וראיתי שהוא יודע הכל , וסיפר לי , שהמשרת יהודא אשר היה מקודם אצל וואלף דובניר , ואח״כ לקח אותו ר׳ אהרן לאזירס , היה פעם אחד בפה , ואמר לאביו של המשרתת , היינו לליבלי חדוה , שרוצה ליקח המשרתת לאשה , כי היא נתעברה ממנו , וכאשר אמרתי לו , שזאת בודאי שקר , ושבודאי המוכר יין שילם לו בעד זה , שיאמר שהמשרתת נתעברה ממנו , אבל באמת היא נתעברה ממרדכי גאלד , חתן של המוכר יין , ואמר לי , שזאת אינו יכול להיות , כי מרדכי היה כמה פעמים אצל הדאקטיר דק״ק מינסאוויץ לעשות לו רפואה שיהיה לו בנים כי הוא עקר , והדאקטיר אמר שאינו יכול להועיל לו כעת אך אני אמרתי לו להרופא , שבעת אשר היה אצל הדאקטיר , לא היה יכול

להועיל

להועיל לו , מחמת שעדיין לא עשה רבינו הק׳ בעת הזאת עבורו פדיון (א) אך אח״כ עשה לו היינו למרדכי פדיון שלא יהיה עקר , ובודאי הועיל לו זאת , וגם ספרתי לו , שכמה תוליים שלח רבינו הק׳ אליו , ושהוא חשוב אצל רבינו הק׳ , וגם לי אמר רבינו בפירוש , שרק הוא יעשה לי פעולה על המר־דין , ונהנה הרופא מזה מאד , ואמר שבקרב יהיה בקהלתכם ׳ ותראה לקרב אותו , ואקוה שבודאי יתן לכם גביות עדות , שהמתנגד וואלף דובניר היה אצלו , לעשית פעולה , שהמשרת תפיל את הולד . כ״ד :

(כח)

מן ר׳ זעליג לעטישיבר אל ר׳ זיינוויל ווערחיצוקיר •

שלשה ימים היה בכאן הרופא מפילשטין , ואכל אצלי סעודת לילה , והיה כמה אנשים שלנו גם כן אצלי , ונתתי לו הרבה מי דבש לשתות , ונתן לנו גביות עדות בכתב , שהמתנגד וואלף דובניר שלח אליו ליתן רפואה למשרתת שתפיל את הולד , הוא היה נותן גביות עדות , שוואלף דובניר ביקש בעצמו זאת ממנו , אך ישבנו את עצמינו , אפשר יעמוד המתנגד עדות שלא היה בפילשטין , או שביום אשר היה הרופא בקהלתינו , לא היה המתנגד כביתו , או שהיה כל היום אצל איזה ארון בקהלתינו , לכן יותר טוב שאמר ששלח אליו איזה איש עבור זה , ונאם שנצטרך לברר זאת , יאמר אחד מאנשים שלנו , שהוא שלח אותו ׳ ודיבר עמו בסתר , שלא ראה אותם שום אדם יותר , או באופן אחר , כאשר נראה שיהיה מוכרח , אך עדיין לא עשינו מהגביות עדות שום פעולה , כי יותר טוב להמתין עד שיהיה שעת הכושר , ובודאי יהיה בקרב שעת הכושר הזה , כי רבינו הק׳ אמר על המתנגד שיהי׳ לו מפלה , לכן בודאי יהיה לו מפלה , על כן תראה למע״הש לעמוד על המשמר , אם תגלה עוד איזה הידושים טובים , ותתן לי ג״כ ת״כף תודע , בכדי שנדע מה לעשות . מנאי :

(כט)

מן ר׳ זיינוויל ווערחיעווקיר אל ר׳ זעליג לעטישיבער

כאשר אמר רבינו הקדוש שיחי׳ כן הוה הארון מכפר סלאבודשיק קנה אצ בארילקי יין נסך אצל המתנגד וואלף דובניר , וכשהביא היין לביתו , אמר להארענדאר שלו ר׳ פסח , אשר היה משרת אצל ר׳ אהרן לאזירס , וגם הוא קרוב של ר׳ אהרן , להמשיך היין מבארילקי לבוטעלקים , וכאשר התחיל הארענדאר במרתף להמשיך היין

(א) כמלה שאי אפשר לרופא לרפאות כי אם על ידי פדיון שצריכין לעשות פדיון תחלה לאמתיק הדין ואז דייקא יש רשות לרופא לרפאות כנ״ל וזהו ורפא ירפא (עם ב׳ היקוים) ׳ ספר פדיון נפש כי עיקר הרפואה על ידי פדיון דווקא ע״י שממתיקין הדין וזה שאמרו רז״ל מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות , מכאן דייקא היינו אחר הפדיון אז דוקא יש לו רשות כהרופא לרפאות כי קודם הפדיון אין רשות להרופא לרפאות וכו׳ רק אחר הפדיון וההמתקה אז יש לו רשות לרפאות כנ״ל . ליקוטי מוה״רן תנינא דף ו׳ ע״ד .

לאו

היין, בא מהמרתף להאדון שלו והתחיל לצעוק שהוא אינו ימשוך היין, כי יש בזה היין סם המות רחמנא ליצלן, ולקח הארון מעט יין מזה היין, ונתן לכלב קטן שלו, ונפל הכלב ונעשה פגר. ורצה האדון לשלוח תיכף הארענדאר עם היין לגובערני, אך הארענדאר ביקש מאד את האדון, שלא יעשה זאת, כי יביא את המוכר יין מן החיות, ואמר להאדון שיותר טוב יהיה עבורו, לשלוח את הדבר לרבינו הקדוש, לעשות פסק על זה בתחלה לא רצה האדון, אך כאשר ביקש הארענדאר ר׳ פסח את הארון מאד, ועשה את עצמו כמו שיש לו רחמנות על המוכר יין, וגם הבטיח את האדון שלפניו הינו לפני האדון, בודאי יותר טוב אצל רבינו מגובערני, הסכים הארון על זה, ואני מודיע לך כל זאת במהרה, כי ביום מחר או ביום שלאחריו יסע ר׳ פסח עם היין לרבינו הק׳, מחמת שהארון לוקח מקודם גביות עדות מן השופט שבכפר שלו ומן שארי אנשים שהי׳ בביתו בשעת שנעשה המעשה, בכדי שבאם לא ירצה המוכר יין להחזיק הפסק של רבינו הקדוש, יקבול עליו אצל הגובערני, לכ תדע מה לעשות. כ״ד:

(ל)

מן ר׳ עליג לעטיטשיבער אל ר׳ זיינוויל ווערחיעווקיר.

הנני מודיע לך, שביום אתמול בא הארענדאר ר׳ פסח עם הבארילקי יין גפן, שהיה מחותם בחותם של הארון מסלאבודשיק לרבינו הק׳, וכאשר נתודע זה הדבר להמתנגד וואלף דובניר, התחיל מתחלה לצעוק, שהארענדאר פסח, בודאי זרק הסם המות לבארילקי יין, אך אח״כ ישב את עצמו, שכאשר יבוא הדבר לפני הגובערני, יהיה יותר רע לפניו, כי יצא עליו שם רע, שמוכר יין עם סם, ולא ירצו האדונים לקנות ממנו עוד יין, וגם בגובערני יהיה לו הרבה הוצאות על שחדים וכדומה. ושלח תיכף שליח מיוחד אחר אחיו ר׳ ברוך, שיבוא אליו, בכדי לעזור לו אצל רבינו הקדוש, כי אחיו איש נכבד, ורבינו הקדוש שיחי׳ אוהב אותו מאד, אך בינו לבינו נתוודע הדבר לנאראדניטשע, כי הגם שהחזקנו את הדבר בסוד גדול, על כל זאת נתודע לו הדבר ושלח אחר הארענדאר ר׳ פסח, ולקח אותו על דעפראם, ומחמת שהיה מתירא לומר שקר, מחמת שהארון שלו יאמר להיסוך, היה מוכרח לספר המעשה כמו שהיה, אך המזל של המתנגד היה, שקודם שנגמר הדבר, בא אחיו שלו ר׳ ברוך, וביקש מאד את רבינו הק׳ שיחי׳ לעשות טובה לאחיו המתנגד, והבטיח שאחיו שלו יציית את רבינו הקדוש מקטן ועד גדול רק להציל אותו מיד הגאראדניטשע, ולהחזיק הדבר בסוד, ושלח רבינו הק׳ אחר הפאקט״ר מגאראדניטשע, ועשה כל התפעלות להשתיק הדבר, וחלק הרבה מעות להגאראדניטשע, ולהבעל סוד שלו וכדומה, והבטיח הגאראדניטשע באם שישוה את עצמו עם הארון מסלאבודשיק, אזי יקרע את הרעפראס, ובתוך כך נתתי תידע לליבלי חדוה, אביו של המשרתת בפילשטין, ויבוא הוא גם כן לרבינו עם הגביות עדות שמסרתי לו מהרופא, וביקש את רבינו הקדוש לכוף את המתנגד, ליתן לו צער ריפא שבת ובושת עבור בתו, מחמת שבעת הוא שעת הבושר, ושלח רבינו שיחי׳ אחר ר׳ ברוך אחיו של המתנגד, ואמר, שקודם לכל יראה לפשר את ליבלי שלו, ופישר אותו ר׳ ברוך, ונתן לו המתנגד בודאי הרבה ממון, ובעד היין עשה רבינו שיחיה פסק, שהמתנגד ילוה לאדון מסלאבודשיק ארבעה מאות אדומים על שלשה שנים בלא רוחים, וגם יתן לו א׳ חביות יין גפן טוב מן המובחר במתנה, ולר׳ פסח הארענדאר של האדון הנ״ל יתן עבור טרחתו שלשים אדומים, ובא המתנגד לרבינו והפציר אותו מאד, ונתן לרבינו הקדוש מתנה, א׳ חביות יין גפן כשר, שוה חמשים אדומים רוטי, ובטוח אני שלא במהרה יהיה הוא מתנגד נגד רבינו הק׳, וגם שארי

מתנגדים

מתנגדים, יראו הכת חזק של רבינו הקדוש שיחי׳ ושל הכת שלנו בכלל, וירעדו בודאי לפתוח פה נגדינו, ואי״ה נזכה לראות נקמה באותן מעט אנש״ם אשר עדיין בלבם יש שנאה עלינו. מנאי:

(לא)

מן ר׳ זיינוויל ווערהיעווקיר אל ר׳ זעליג לעטישיבער.

על ידי אגרת שלך נתת לי ממש חיות, כי היה לי כמה ימים ענמת נפש גדול כי מרדכי גאלד לקח מהשר שלנו את ארענדי מקהלה שלנו עם הכפרים, מקודם שלקח הוא ארענדי, עשה השר שלנו פראפינאציע, נתן יי״ש שלו על השענקין ונתן עבור זה להשענקירס איזה פראצענט קטן, וכאשר ראו השענקירים דקהלתינו. שאין להם שום פרנסה, ביקשו את הרשע מרדכי הנ״ל, ליקח את ארענדי, מחמת שהוא חשוב גדול אצל השר, כי הוא יושב אצלו ולומד בטריפה פסולים שלו ולקח את ארענדי עם קוואטי יי״ש מהשר ועשה מקח על היי״ש עם השענקירס על שנה שלימה, והם נהנו מזה מאוד, מחמת שהיי״ש נתיקר כעת, והוא אינו לוקח מהם יותר מן המקח שעשה עמהם בשעת שלקח את ארענדי, ומחמת זה נעשה חשוב בעיניהם מאד, אך לי לא רצה זה הרשע ליתן יי״ש, ואמר שאחי היושב בכפר בילטשיק, לקח אצלו יי״ש בהקפה, וכאשר לקח היי״ש הייתי ערב עבורו, ואח״כ הטמין לו ארבעה מאות זה׳, ואני איני זוכר, אפשר אמרתי שאני ערב, אך מה זה לזה, אני ברוך השם בקהלתינו בעל הבית כמו שארי הבעלי בתים, ויכול אני ג״כ להיות מוזג כמו שארי מוזגים, ולמה זה הרשע לא רוצה ליתן לי יי״ש להרויח איזה מעות, ומחמת זה היה לי ענמת נפש גדול, אך כאשר קבלתי את האגרת שלך, היה לי כל כך תענוג, ששכחתי הענמת נפש שהיה לי, ובפרט שאמרתי אם הותנו וואלף דובניר היה לו מפלה, בודאי זה הרשע גם כן יהיה לו מפלה, אך בקשתי באם שיהיה לו מפלה שלא יעשה רבינו הק׳ עבורו שום פעולה, רק לקבור אותו עשרה אמות תחת הארץ. כ״ד:

(לב)

מן ר׳ זיינוויל ווערהיעווקיר אל ר׳ זעליג לעטישיבער.

ר׳ ברוך אחיו של המתנגד וואלף דובניר נסע דרך קהלתינו, וביקשתי אותו לדבר עבורי דיבור טוב אצל מרדכי גאלד, ליתן לי יי״ש בהקפה, וביקש אותו ר׳ ברוך, ושמע למבוקשו, ונתן לי בהקפה יי״ש על שלשה מאות זה׳. וסילקתי לו הסך הנ״ל בזמן המוגבל, ונתן לי יי״ש יותר, לכן הנני שולח לרבינו הקדוש שיחי׳ על כל שבת ב׳ טעפ יי״ש, מה לי אם יהיה אח״כ להרשע מרדכי פחות מעות בעד כמה טעפ יי״ש, מה יעשה לי, עבור כמה טעפ יי״ש לא יקח הבית שלי, ובינו לבינו יהיה לו בודאי מפלה, לכן תשתו על בריאותי, וכאשר יהיה לי פנאי אבוא לרבינו הקדוש על שבת, ואביא עמי ג״כ יי״ש כדי, ונשתה כיד המלך כעת אין לי שום דאגה, כי אני מוזג טוב ויש לי פרנסה ברווח כ״ד:

אני

מגלה טמירין

(לג)

מן ר׳ זעליג לעטיטשיבער אל ר׳ זיינוויל ווערחיעווקיר .

אני שולח לך שליח מיוחד , כי הדבר נחוץ מאד , הארענדאר אשר ישב בכפר בילקע סמוך לפילשטין , היה בכאן , וסיפר לי שהשר שלך כתב אגרת להשר שלו׳ ליקח את הגויה אשר היתה ביער ׳ בעת אשר אתה היה שם מחזיק שבת , על דעפראס , ולעשות כל מה שביכולתו , להוציא הדבר מכח אל הפועל , מאיזה איש נתעברה בעת הזאת , ומחמת שהשר מבילקע , החזיק הדבר בסוד גדול , לא היה יכול הארענדאר לעשות שום פעולה בדבר הזה , כי לקחו את הגויה סתאום על דעפראס , ואמרה שם , שהיא נתעברה משני אנשים שהיו ביער , ולסימן גנבה מאחד אגרת אחד שהיה לו בכיס , ומסרה את האגרת שנגבה ליד האדון , והבחין הארענדאר את עצמו על ידי תחבולות להשיג את אגרת , או על כל פנים לראות אותו , אך האדון לא רצה אפילו להראות אותו לו , ואמר שאינו מאמין לו , רק כשיבוא מרדכי נאלד אליו , אז יתן לו האגרת להעתיק אותו לו ללשון פאליש, בכדי לידע מי היו האנשים אשר היו מנאפים עם הגויה ביער , ולשלוח אותם על הסאמביר, על כן תראה שזה אינו דבר קטן , כי הארענדאר בא אלי ממש בלא נשמה , ואמר לי שתיכף כאשר נתודע לו הדבר , וראה שאין האדון שלו רוצה להאמין לו , אפילו להראות לו הכתב , נסע במהרה לפה , כי יש לו פחד גדול מזה הדבר , שלא יגיע לו ג״כ רע ח״ו , ובקש אותי לדבר עם רבינו הק׳ עבורו , ונתן לפי כחו על פדיון ג״כ , לכן למען השם , תעשה כל מה שתוכל , להשיג איזה כתב של הרשע מרדכי , ותשלח את הכתב לידי , ואני אראה הכתב לר׳ יוסל פראדילס הכותב שהוא יכתוב כתב בכתב מרדכי , ואקוה בזכות רבינו הקדוש שיחי׳ שהש״י יעשה לנו נס , שהארענדאר יגניב את האגרת שמסרה הגויה , ויניח את הכתב של מרדכי תחתיו , וכאשר יבא הדבר לפני הקאמיסיע ׳ יראו שרק מרדכי היה תנואף ׳ כאשר נאה לו , ולא די שנציל את השני אנשים מפילשטין׳ רק שינקום את עצמינו מהרשע מרדכי גם כן , ולמען השם שלא תתעצל בדבר כי מי יודע מה יולד יום , מנאי ׳

(לד)

מן ר גדליה באלטיר באקהו אל ר׳ גרשון קאריצער בניגראד

תשואת חן לך אחי על עצתך הנכונה לשלוח עבור התם משה ואשתו ספר שבחי הבע״שט , ודטבת לראות, אבל בקידם צריכים ג״כ להבין , אם הוא כלי מוכן לקבלו , ואולי נשמתו איננו מהורה מחלאת אביו או מתורת רבו , והיה כראותו וישחק עליו , ולא די שלא נ׳כל לדושינו , אלא שיצא ח״ו לתרבות רעה על ידי זה , ומדאגה בדבר שהוא חשוב בעירו לקצת למדן . יכשיל גם אחרים , כי יאמינו בו באמרו , כי מצא בו ערות דבר , אע״פי שידעתי אותו שבילדותו היה איש כשר וישר על כל זאת ראיתי כי במכתבו האחד שכתב לי נצנצה בו רוח אפיקורסות רחמנא ליצלן, כי כן כתב לי, שאשתו נתנה לפדיון לכמה רביים אעפ״י שידעתי שאין בהם ממש , ולזה נראה לי שתקח הספר שבחי הבע שט יזה ׳ ותשאול לו קונט׳ס אחד בשבוע זו ותראה אח״כ איך יפול הדבר , ותודיענו על נכון ור״ל . מה מאד גדלה השמחה בלילה העברה אצל רבינו הצריק שיחי׳ , וכמה פעמים אמר , פתחו לי שערי צדק אבוא בם וכו׳ , והר״ר יוסף

וקד

רקד לפניו, ויהי בחצי הלילה עמד רבינו פתאום, ופניו בוערות כלפידים. ונטל ידיו מן הצלוחית של מים שלפניו, ואמר באימה וביראה, ברוך המקום שקרבני לעבודתו דתברך ברוך הוא. ורקד ג"כ מעט, ואח"כ ציוה להעומדים עליו שישתקו, ואמר לפנינו דברי תורה בצעקות וזעקות, ולא נשמע ממנו שם דיבור, עד ששים פעם שנית ברוך המקום שקרבני לעבודתו וכו', ואח"כ חזר לאיתנו הראשון, ושכב על המטה להנפש קצת, וציוה ליתן לכל אחד מהחבורה שני פארציעס יי"ש, ואני כראותי בפעם ראשון שהיי"ש ההוא מהשענקירס לא טוב, נזדרזתי לביתי להביא מהיי"ש ששלחת לי, ויהי כאשר הבאתיו לבית רבינו, טעמו ממנו הר"ר של"ה והזקן ר' משה. ויהללו אותו אל רבינו, ושאל אותי שאומר לו האמת. האיך שבא לידי והוכרחתי להודיע לו האמת, אכן תמה מאד רבינו שיחי' מפני מה לא שלחת לו ג"כ יי"ש. ונפלה עלי חרדה גדולה, שמא יבוא רבינו ח"ו לידי כעס, ועל ידי זה יוציא מפיו דבר לא טוב עליך, וכבד ידעתי, שכל דיבור שיוציא מפיו בשעת כעסו, הרי הוא כחרב חדה (א) והתחלתי תיכף לתרץ אותך, שמסתמא לא היה לך יי"ש היותר טוב, וכשיהיה לך בודאי תשלח לו, על כן תראה לשלוח לרבינו הצדיק שיחי' יי"ש על צד היותר טוב, ובתוך כך הא לך מעות על שני חביות יי"ש, שתשלח כי לא יאוחר על יום א' הבא, כי הוא יום השוק אצלינו, ובעזרת השם לא אירע שום נזק ח"ו עם היי"ש ששלחת לי כשבוע העברה, כי לא ראו אותו מארענדי, והיה בזה שלום· מנאי:

(לד)

מן ר' זיינוויל ווערחיעווקיר אל ר' זעליג לעטישיבער·

כאשר קריתי אגרת שלך אחוני רעדה, כי ראיתי שהדבר הוא פקוח נפש ממש ובפרט שדרשתי וחקרתי בין אנשים הבאים להשר שלנו, ואמרו שהשר בכעס גדול על זה המעשה, כי הרשע מרדכי השינ צעמיר אחד מאותן אשר הדבקתם על כותלי איזה בתים, והעתיק אותו ללשון דייטשעריש והראה אותו להשר ואמר לו, שאתם עשיתם את כל זאת, ושהוא יודע ששני אנשים מכת שלנו לנו בעת הזאת ביער, ובודאי הם נאמו עם הגויה, ונעשה זה הגזלן השר שלנו ברונז עלינו מאד, ואמר היינו השר שלנו שהוא לא ישגיח על כל הונו, להוציא הדבר מכח אל הפועל, ושלח תיכף שליח לכפר בירקי להשר דשם, לעשות מה שעשה, כי כל האדונים רועדים לפני השר שלנו, מחמת שנשמע שבקרב יתמנה לוויצעגיבערנאטער, כי הוויצעגובערנאטער שהוא בעת יהיה גובערנאטער, ולפני איזה ימים קיבל השר שלנו אגרת מפעטירבארג מאוהב אחד שלו, שכבר חתם האימפירי מאר את הוויצעגובערנאטערסטווי שלו. ואני הולך ע"ז כמשוגע ממש, כי אתם לא ידעתם איזה רשע הוא, אם יבוא הוא ח"ו אל

תפתח

(א) לאו דוקא הצדיק מאקלו כך, אלא כל הצדיקים אמתים כך הם, זוכר אני כאשר בא לק"ק דיספאלי הצדיק הנקרא דער נרי אחר הסתלקות הצדיק ר' קאפיל ז"ל אמר לנו על שלש סעודות דהאמון שהיינו אצלו בזה"ל, אני מודיע לכם שאני איני כמו הרב הצדיק הגדול שנסתלק, הוא היה אור גדול מאוד, בידו היה לקלל את אחד, ואח"כ כאשר זה האיש תיקן את אשר קלקל, היה הכח בידו להפוך את הקללה לברכה, כי היה לו כח לעשות מה שהיה רוצה, ואבל אני איני כן, באם אני אקלל את אחד אין כח בידי עוד להזיר והקללה, ולכן אני מודיע לכם זאת, שלא תתמהו אח"כ כאשר תראו שאין לי זה הכח כמו הרב הצדיק שנסתלק, כי הוא היה אור גדול מאוד.

והצדיק

תפתח פה וכו׳ לגובערני, אזי כל השרים אשר היו עד עתה אוהבים לנו יתהפכו לשונאים לנו, כי הוא לנו שונא גדול מאד, וכפי ששמעתי מאחורי הפרגוד, אמר שיכתוב להגובערני ליקח את הגויה לשם על דעפראס, בכדי לחקור אחר הדבר היטיב לכן כמדומה לי לגלות כל הדבר לרבינו הקדוש, ולבקש מאתו, לעשות איזה פעולה גדולה, עבור השני אנשים מפילשטין, כי הלא ידעתם אותם שהם בודאי אנשים כשרים, ואפילו אם עשו ביער זה המעשה, מה זאת, נחטפו באמת בתנועה זאת, על כל זאת הם אנשים כשרים ועסקנים גדולים מאד, וחס ושלום אם לא תעשו תיכף ומיד איזה פעולות גדולות בזה העסק, אזי בודאי יבואו מהחיות ח״ו. וגם אני וארענדאר דכפר בולקי יהיו בסכנה גדולה מאד, לפי דעתי מחויבים אנחנו לראות קודם לכל עם הרופא מפילשטין, ליתן להגויה איזה רפואה שתפיל את הולד. קודם לכל לא יהיה הולד, כי אם יהיה הולד, יהיה יותר גרוע, כי ירצו שהאנשים יתנו על מזונת קודם לכל עבור הגויה, והילד וגם החרפה יהיה גדולה לנו, לכן תכתוב לי דעת שלך בזה ואם תסכים לזה, אסע בעצמי לפילשטין, רק תשלחו לי ממון על הוצאות, כי באיזה ימים יהיה הזמן לסלק בעד הי״ש להרשע מרדכי ימ״ש, ובלא זה חסר לי מעות עבור הי״ש ששלחתי לרבינו הק׳. בפעם אחר לא הייתי מפחד א״ע כל כך, אבל כעת אני מפחד את עצמי ביותר להתחיל עם הרשע הנ״ל, כי בודאי הוא ברוגז גדול עלי, ויהיה זה הרשע מלא שמחה, באם שלא אסלק אותו, כדי לקבל עלי לפני השר, וזה הגזלן יצוה ליקח כל אשר לי. אני אראה להלוות לי מעות על משכנות, בכדי לסלק להרשע מרדכי מה שאני חייב לו, ובפרט כאשר אתן לו המעות ״ אראה לקבל ממנו קוויט בכתב ידו, ואשלח את הקוויט לך, לראות את כתב של אותו הרשע. הגם שלפי דעתי לא תעשו זאת, מחמת שבלא זה יש להשר שלנו כעס גדול על יוסל פּראדילס, כי אמר שהוא בודאי כתב האגרת עבור הבוך בשם הוויצענובערנאטער, על כל זאת אשלח לך הכתב של מרדכי, כי אם תעשו זאת מסתמא יהיה בעצת רבינו הק׳ שיחי׳ ובודאי יהי׳ טוב. כ״ד:

(לו)

מן ר׳ זעליג לעטשטשיבער אל ר׳ זיינוויל ווערחיעווקיר.

אגרת שלך קבלתי, מה שאתה כותב לי, לגלות הדבר לפני רבינו שיחי׳ לא ידעתי מה לעשות, אנחנו החזקנו בכאן עצה, ואמרו כולם בפה אחד להחזיק הדבר עוד בסוד לפני רבינו הק׳, אך לא ידעתי מה לעשות בנידון העסק בעצמו, כי לא דבר קטן הוא זה העסק, התקוה שלנו על הארענדאר מבילקע היא בטלה, כי היה לי ידיעה, ובודאי גם אתה ידעת מזה, שהאדון דכפר בילקע, לקח גם את הארענדאר בתפיסה, כי הגויה אמרה על הרעפראס, שהוא היינו הארענדאר הסיתה לומר בתחלה על הרשע מרדכי גאלד, מחמת שהוא עושר גדול, ותשיג עבור זה ממנו הרבה מעות, ומחמת זה בא השר מבילקע לכעס גדול, ולקח את הארנדאר לתפיסה, וכל הונו לקח בעד הארענדארסקי, וגם עוד מזל רע היה, כי בין הדברים שלו שלקחו למבצר מצאו קוויט אחד אשר הכין הרענדאר על הארענדארסקי, שכתב לו ר׳ יוסל פּראדילס, ומחמת שביום אשר נכתב הקויט, ושמנה ימים לפני אותו יום, וגם שמנה ימים אחר אותו יום, לא היה האדון בביתו, כי הי׳ כמה פרסאות מביתו אצל אדון אחר, היה לו סימן שזה הקוויט הוא שקר, רכן לא נעשה עוד איזה פעולה על ידי הכתב מן מרדכי הגם שהי׳ לי ידיעה שהאדון מבילקע מבייש את עצמו לדבר מזה הקוויט, כי ירא את עצמו, שלא יאמרו עליו, שלקח מעות ראטי מארענדאר, וכופר לו המעות, ואמר שהקוויט מזויף ויחזיק כל הדבר הזה מהקוויט בסוד. בכל זאת הסכמנו שלא לעשות עוד שום דבר ע״י ר׳ יוסל פּראדילס. ואין לנו כעת

לעשות

לעשות שום דבר אחד, רק לדבר עם הרופא דק״ק פילשטין, לראות שלא יהיה להגויה הולד, כי קודם לכל לא יהיה הולד. ואח״כ נראה מה לעשות, וזכות רבינו הקדוש יהי׳ בעוזרינו על הוצאות לפילשטין תקח הלואה מן יעקל רודניקער, תאמר לו בשם רבינו, ויתן לך בודאי רק למעה״ש לעשות הכל בזריזות. מנאי:

(לז)

מן ר׳ זיינוויל ווערחיעווקיר אל ר׳ זעליג לעטישיבער.

הנני נוסע תיכף ומיד לפילשטין להרופא יעקל, כי שמעתי שהשר שלנו כתב להשר מבילקע, שיראה לעשות מה שיכול שהארענדאר שלו יהודה, מי ביקש אותו להסית את הגויה לאמר, שמרדכי נאף עמה, והבטיח לו, שבאם יתודה ימחול לו כל מה שעשה, לכן אני מפחד את עצמי, באם שיעמדו את הגויה נגד העינים של הארענדאר, והיא תאמר לו בעינים שהוא הסית אותה לאמר על מרדכי, יהיה הוא מוכרח להתודות, לכן אני אסע לשם, ואראה שהרופא יתן לה איזה דבר שתפיל, ועל ידי זה שתפיל, תהיה בודאי חולה, ולא תוכל כך במהרה לומר בפני הארענדאר שהסית אותה, ובינו לבינו יהיה לנו בזכות רבינו הקדוש איזה עזר מצד אחד. ומחמת נחיצת הדרך קצרתי. כ״ד:

(לח)

מן ר׳ זעליג לעטישיבער אל ר׳ זיינוויל ווערחיעווקער

מחמת שהקרה ד׳ לפני את מוכ״ז, אשר נוסע לקהלתכם, אני כותב לך, שתכתוב לי על ידו, מה שעשית בפילשטין, ובאם נגמרת שם הכל על נכון. מוכ״ז הוא אחד מהאנשים של רבינו הק׳ ותוכל לכתוב על ידו כל מה שתרצה, כי אנחנו בכאן בפחד גדול. הגם שלא יודעים עדיין מהדבר בגובערני על כל זאת אנו מפחדים את עצמינו, שלא יבוא הדבר לגדולות, ובפרט שבכאן גם כן נשמע, שהשר מקהלתכם נעשה וויצעגובערנאטער, וכאשר שמע רבינו מזה, אמר השר דק״ק קריפען יהיה וויצעגובערנאטער, והגם שאמר זאת בלשון תימה, ונמצא בודאי אינו מחויב להיות וויצעגובערנאטער (א) על כל זאת אנו מפחדים את עצמינו, כי אי אפשר היה לרבינו הקדוש איזה כיוון אחר בהתימה הזה, על כן אנו רוצים לשמוע אם עשית את שלך בפילשטין, ומה אמר הרופא על זה העסק. מנאי:

נעשיתי

(א) דהצדיק המשפיע הוא מדבר עם בני אדם המצטרכים ומכוון בדבריו לתקן נפשם ד רכם ע״י דבורו, כנודע מנועם אלימלך דף ס״ט ע״ד. ע״י אמונת חכמים שמאמין שכל דבריהם ומעשיהם אינו פשוט ויש בהם רזין ע״י זה נמתקין הדינין, קיצור ליקוטי מוהר״ן דף כ״ט סימן רכ״ד.

(לט)

מן ר׳ זיינוויל ווערהיעווקיר אל ר׳ זעליג לעטיטשיבער ·

נעשיתי מלא שמחה כאשר השגתי את האגרת שלך על ידי מוכ״ז, וראיתי מתוכו שרבינו הקדוש אמר בתימה שהשר שלנו יהיה וויצעגובערנאטער, אתם מסופקים בזה התימה, ואני איני מסופק כלל וכלל שרבינו כיון בזה התימה שלא יהיה וויצעגובערנאטער, והגם שבודאי כיון רבינו הקדוש שיחי׳ בזה התימה, כמה וכמה כוונות, אשר אני איני יכול לשער ולהשיג, על כל זאת אחד מהכיונות היה לפי דעתי בודאי זאת ג״כ, כי אתם אינם יודעים איזה רשע ונזלן הוא זה השר: בפילשטין הייתי ועשיתי שם כל מה שהיה צריך לעשות, הגויה נעשתה חולה מאד, ומחמת שהרופא מפילשטין הוא רופא אצל האדון מבילקע ג״כ, שלח אחריו היינו האדון שלח אחר הרופא, ואמר הרופא שהגויה צריכה להחזיק את עצמה בבית, ושלא לשתות שום משקה, ורפואות הוא מפחד ליתן לה, מחמת שהיא לא תחזק את עצמה כאשר יהיה צריך, ויהיה יותר גרוע לה, והיה לי ידיעה ע״י אשת הארענדאר מבילקע, שהגויה בכל יום יותר חולה, ולא תוכלה בודאי לעמוד בפני הארענדאר, ובקרב אתן לך תודע מה נעשה בה, כי אמרתי לאשת הארענדאר, כשהגויה תרצה יי״ש ליתן לה כל כמה שתרצה בלא מעות, כי גם הדבר שנתן הרופא נתנה אשת הארענדאר להגויה בצלוחית של יי״ש ששתתה אצלה, ואמרתי לאשת הארענדאר שאני אחזיר לה כל כך יי״ש, כמה שתתנה להגויה, כי הרופא אמר שיי״ש הוא להגויה כעת סם המות ממש. כ״ד:

(מ)

מן ר׳ זעליג לעטיטשיבער אל ר׳ זיינוויל ווערהיעווקיר

מה אומר לך, אתה הושבת בנו נשמה על ידי אגרת שלך, כי הלכנו בבא כמעט בלא נשמה, לפני איזה ימים אמר לנו הפאקטיר מסאוועטניק אחד, ששמע אצל ערל שלו שמדברים מהמעשה שבכפר בילקע, והגם שאמרו שעדיין לא בא הדבר לגובערני, על כל זאת מפחדים אנחנו את עצמינו, שלא יבוא ח״ו הדבר לידי גדולות, כי בודאי השר שלכם עושה זה העסק גדול, ומן הסתם בודאי כתב בזה הענין טע״ים לאדונים שבגובערני, ואנחנו לא יכולנו לעזוב את עצמינו אל ארענדאר, כי הוא איש מגושם מאד, וכשיקחו אותו על דעפראס נגד הגויה, והיא תאמר בודאי כל המעשה בלי ספק, גם הוא יאמר הכל, לכן בודאי היה זאת נס גדול שהגויה נעשה חולה, ומזה רואים אנחנו בחוש, שרבינו הקדוש שיחי׳ בודאי יודע מזה ועשה בודאי פעולה לזה, ובפרט ששמענו ממנו בשבת קדש אמר שדינים גדולים מתוקים (א) וצריך לעשות פעולות גדולות לבטלם, ובעז״ה ראינו שאצלו הוא דבר קטן לעשות כל מה שרוצה, כי אחר שעשה הפשר בין האדון מכפר סלאבידשיק ובין·

(א) שהצדיקים רואים מקודם כשדינים ומתוקים עיין בכתר שם טוב דף י״ח, ובאגרת הקודש בספר הקדוש נועם אלימלך דף ק״ג ובכל ספרי הקדושים מגלה זאת וכגון זה אין צריך לראיה.

Digitized by Google

ובין וואלף דובניר . בא האדון הנ"ל לרבינו שיחי' , ועמד לפניו כעבדא קמי מארי , ולא רצה לישב עד שרבינו ציוה לו כמה פעמים שישב את עצמו , וסיפר לרבינו שאצל קרוב שלו השר מקריפען , יש בוך אשר נכתב שם שטותים על הצדיקים ועל כל הכת שלנו בכלל , וקרוב שלו היינו השר מקריפען , מלעיג ומצחק מהצדיקים ומהכת אבל הוא אינו משגיח עליו , כי הוא אוהב לכל מי שמחזיק האמונה שלו , יהיה גוי ישמעאל יהודי או קדר , ורבינו הקדוש שיחי' השיב לו ע"ז במתיקות , הקרוב של ארוני עדיין הוא רך בשנים , יבוא העת אשר יראה עם מי ידהזיק , ועל מי לצחוק , ונתן האדון היינו האדון מסלאבודשיק לרבינו הקדוש על פדיון . ואמר לרבינו הקדוש שיש לו תענוג גדול , שהיה לו הזכייה לראות אותו ולדבר עמו , וכאשר ידבר עם השר מקריפען יאמר לו שהבוך שלו כתב איזה כזבן גדול , והלך בתענוג גדול מרבינו הקדוש , ובודאי אם ורצה רבינו הקדוש שיחי' , יהפך השר שלך ג"כ לאוהב לנו , כי כאשר יספר השר מסלאבודשיק להשר שלך מרבינו שיחי' , בודאי יהפך לאיש אחר לכן תראה לעמוד על המשמר כאשר יבוא השר מסלאבודשיק להשר שלך , ואפשר ישכח לדבר מזה עם השר שלך , אזי תאמר להארענדאר שלו פסח , שיזכיר את האדון שלו על זה , כי אנחנו יודעים בבירור שהשר מסלאבידשיק יעשה הכל עבור רבינו הק' , כי לפני שני ימים , לקח ארענדאר פסח מסוחר אחד א' אקי טוטין , והביא להשר שלו , ואמר שרבינו הקדוש שלח להשר זה הטוטין , ושהובא לרבינו הקדוש זה הטוטין במתנה מארץ הקדושה , ובאמת היה דטוטין טוב מאד , אנחנו ראינו אותו , כי פסח הביא לרבינו הקדוש ג"כ א' אקי טוטין מזה הטוטין בעצמו , והיה דבר נפלא מאד , ונהנה השר מסלאבודשיק מאד מזה המתנה , ואמר הארענדאר פסח להשר שלו , שיעשה זאת עבור רבינו הקדוש , ולקראות על כל פנים בבוך שיש להשר מקריפען , ולראות מי המחבר , והיכן מושב שלו , ומה שנכתב הכל בבוך , והבטיח השר מסלאבודשיק לארענדאר פסח לעשות זאת , ואמר שבקרב יהיה בקריפען לאמר להשר שלך מזל טוב עם הוויצעגובערנאטערסטווי שלו , ע"כ למעה"ש שלא תשכח מה שכתבתי לך . מנאי '

(מא)

מן ר' זיינוויל ווערחיעווקיר אל ר' זעליג לעטיטשיבער

אני שולה אחד מאנשים שלנו במיוחד אליך , כי הדבר נחוץ מאד , כל הפעולות שעשינו בכאן עם הגויה לא הועילו כלום , הרופא אמר שתיכף מתחלה היה צריך לעשות כל זאת , וכעת הדבר כבר נתישן , ולא יועיל עוד כלום , הגויה התחילה להבריא , והדבר רע מאד , כי בקרב כאשר תהי' הגויה בריא מכל וכל , רוצה השר שלנו לשלוח אותה לגובערני' , והנה בזכות רבינו הקדוש שיחי' כאשר כתבתי לך שיהיה לני בזכותו עזר מצד אחר , נעשה לנו נס גדול , אשר לא נשמע כמוהו , אשת הארענדאר סיפרה לי , שדיברה עם אביו של הגויה כאשר היה שיכור , ואמר לה , שברעתו לברוח מכאן לקירדאן , והתחילה הארענדארקי לדבר עמו , אם יקח את בתו ג"כ לשם , ואמר שהוא מפחד את עצמו ליקח אותה , , כי היא תעשה לו עיכוב על הדרך , מחמת שהוא מוכרח לברוח ברגלים , כי אין לו סוסים , ואמרה הארענדארקי , ובאם שיתן לך עגלה ואיזה זה' על הוצאות תקח אותה , ואמר הערל אביו של הגויה , אם יתנו לי עגלה ושמנה זה' אקח גם את בתי לקורדאן , והיום בא הערל הנ"ל לאשת הארענדאר , ואמר לה מה יהיה , תתן לי עגלה ושמנה זה' , ולא היה שיכור כאשר אמר זאת , ואמרה לו הארענדארקי , אני איני יודע , אראה אני אהיה שואל לאיש אחד , ואומר לך תשובה , ואמר הערל טוב , אני אמתין ,

ובאם

ובאם תתן לי ענלה ושמנה זה׳ , אקח את בתי בודאי לקירדאן . ולכן גמרנו בדעתינו לשלוח את הגויה לקירדאן , אך מפחדים אנחנו את עצמינו לשכור ענלה , בכדי שלא יתגלה הדבר אח״כ ע״י הבעל ענלה . לכן הנני שולח לך מוכ״ז לשלוח לנו את המרכבה של רבינו הקדוש שיחי׳ עם הבעל ענלה שלו , כי רק על המרכבה של רבינו הקדוש נוכל לסמוך את עצמינו בעסק כזה , ובאם שאין אתם רוצים שרבינו הקדוש ידע מזה הדבר כי אפשר אתם עדיין לא ספרתם לו זה המעשה , תאמרו לו שתשלחו הענלה עם ר׳ ליבוש שיפרים להביא המעות ארץ ישראל , ומעות ר׳ מאיר בעל הנס מקהלתינו ומקהלות הסמוכות , ואנחנו נשלח על הענלה את הערל עם הגויה לקורדאן ונעשה עם כל הדברים בעזרת ובזכות רבינו הקדוש גמר וסוף , אך למען השם תעשה הכל בזריזות כי כאשר תהיה הגויה בריא מכל וכל , לא יהיה פנאי לעשות עוד זאת , כי השר ישלח אותה לגובערני . כ״ד :

(מב)

מן ר׳ זעליג לעטישיבער אל ר׳ זיינוויל ווערחיעווקיר .

הנם שהי׳ לי יגיעות גדולות עד שהפצרתי את רבינו הקדוש שיחי׳ , ליתן רשות שר׳ ליב שיפרים יקח המרכבה שלו . עם הבעל ענלה שלו ליסע לקהלתכם ולקהלות הסמוכות אחר מעות ארץ ישראל ומעות ר׳ מאיר בעל הנס , על כל זאת שמחתי את עצמי מאד על העצה שלך , כי זאת היא עצה נפלאה מאד , מחמת שנפטור אנחנו את הגויה בפעם אחד מאתנו לעולם , אך , למען השם תראה לעשות הכל בזריזות גדול מאד ׳ ותראה לשלוח אותם לכפר קאבריפקי שאצל הגרעניץ , כי הארענדאר דשם ר׳ משה האמערניק נכנע גדול לרבינו הקדוש , וחשוב שם אצל אותן אשר עומדים שם על הגרעניץ , ויעשה בודאי הכל לטובותינו . ובטוח אני בך שתעשה בודאי הכל על צד היותר טוב , ולמען השם שלא תחזיק את הענלה הרבה כי רבינו הק׳ ציוה שתבוא בחזרה על שבת קודש הבא . ומחמת הנחיצה קצרתי . מנאי .

(מג)

מן ר׳ גרשון קאריצער בניגראד אל ר׳ גדליה באלטשיר באקלו

עשיתי כאשר צוויתני , לקחתי קונטרס אחד מספר שבחי הבעש״ט ששלחת לי , והנחתיו בספר אחד בבית המדרש הישן , וביום השני כבואי לבית המדרש הנ״ל מצאתי הקונטרס על השטענדר , אצל משה פישלס , ובו אצל כמה ענינים נקודות קטנות בדיו על הגליון , והבנתי שמסתמא למד בו משה פישלס הנ״ל אולם לא ידעתי מה הן הרשימות הללו , אי דרשן לשבח או לגנאי , בתוך כך עשיתי את עצמי כלא ידע . ושאלתיו מה זה בידך , ויאמר קונטרס זה שבחי הבעש״ט שמו , מצאתיו בספר אחד בבית המדרש , אולם איני יודע מי הוא ומי בעל מחברו , ומה זה מלת בעש״ט אם הוא שם אדם או שם מלאך או נוטריקון . פעם נראה שהוא מבני אדם אוכל ושותה , וישן עם אשתו במטה אחת כדרך בן כפר (א) ורשמתי אותן המקומות , ופעם נראה לי שהוא מלאך , שדיברו עמו מלאכים

(א) שבחי הבעש״ט דף ו׳ ע״ב ועוד בשאר מקומות .

מלאכים ומשיח ואליהו ומתים , וכבר כתב לי חבירי ר׳ גדליה מאקלו שכל האומרו תפלתו אינו חוזרת ריקם כמו בתהלים , אבל כמה פעמים רציתי לכתוב לו שישלח לי את הספר הנ״ל ולא אתרחיש לי נוסע , ותיכף השיבותיו שעל ידי יכול לפעול כל מה שירצה , ואני בודאי אהיה לו עבד נאמן בזה , אבל לא פרשתי לו מהספר הקדוש הנ״ל כלל , על כן תראה לכתוב לי אגרת שלומים , ולכתוב בתיכה , שאתה שולח זה הספר לשנינו , ועל ידי כן אוכל ללמוד עמו מתוך הספר , אולי אוכל לבוא לסוף דעתו , ואכתוב לך הכל על נכון , ולזאת בקשתי שתאמר לרבינו הצדיק שיחי׳ שיתפלל עבורי שלא ישעה אותי משה זה מדרך האמת , והשי״ת יסייעני להכניסו ולקרבו תחת כנפי רבינו מאורינו שיחי׳ , כי איש נעור וריק מכל ספרי הצדיקים שבימינו כמותו לא ראיתי מימי , ובקשתי מאד להודיע לרבינו מאורינו שיחי׳ , שהשוטה שמואל מסאקלופקי נוסע לנסות אותו , אם ידע רבינו מה שענה לו השר על הסופליקץ , יתן לרבינו שיחי׳ מה שהבטיחו , ואם לאו לא יתן לו , ובכן תדע שנסעתי בעצמי להשר שלו , וקניתי אצלו בכיוון מאה קארץ שעורים , בכדי שאדע מה שענה אתו האדון וכן הוה שאמר לי האדון שהבטיח לו ליתן הנחה על עבר ולהבא יתן לו ג״כ מתנה עודפת על הקאנטראקט , ובכן תראה שרבינו יחרף אותו ויבזה אותו תיכף בבואו על הפתח על שבא לנסות אותו (3) בכדי שלא יהרהר אחר רבינו שיחי׳ , מכאן ולהבא , גם כשישמע המתחנך משה פישלם שרבינו יודע נסתרות ירך לבבו , ובודאי יאמין שמואל הנ״ל , כי הוא אחי חמותו , ומקורב עמו מאד . ותו לא מדי . מנאי :

(מד)

מן ר׳ זיינוויל ווערחיעווקיר אל ר׳ זעליג לעטישיבער

מחמת שידעתי שאתה תרצה מאד לידע מה נעשה אודות העגלה . הנני מודיע לך שתיכף כאשר בא ר׳ ליבוש שיפרים לכאן לעת ערב , לקחתי את הגויה , והלבשתי אותה ע״י הארענדארקי מבילקע בלילה בבגדי יהודיש , וישבה את עצמה עם אחד מאנשי שלומינו בהעגלה, ואביו של הגויה ישב את עצמו על הקעלני כמו עגלן (פורמאן), והיו נוסעים כמו בעל ואשתו עם בעל עגלה ערל , וגם נסע עמהם דוד הבעל עגלה של רבינו הקדוש שיחי׳ כמו משרת , כי אמרתי אפשר יהיה להם חס ושלום איזה פגע בדרך , והוא גברן גדול , ויכול להציל אותם , ואמרתי להאיש אשר נסע עמהם היינו לאותו האיש אשר ישב עם הגויה בהעגלה , שיסעו לכפר קאבריפקי כאשר כתבת ולאמר לארענדאר משם בשמך להיות לו לעזר שיעזבו אותו על הגרעניץ , אך על כל זאת אמרתי לו שלא לגלות את המעשה לפני הארענדאר דשם, כי למה לנו שהרבה אנשים יהיו יודעים מזה הדבר , ואמרתי לו שיאמר , שאשתו , היינו הגויה שארענדאר סובר שהוא אשתו , בפתע פתאום נתאלמה (כי בלא זאת צוותי שהגויה תעשה את עצמה כאלמת בכדי שלא להכיר שהיא גויה) והיה אצל רבינו הקדוש שיחי׳ לעשות לה פעולה , ומחמת שרבינו הקדוש קרוב שלו , ואוהב אותו מאד , עשה לה פדיון , ונתן לו המרכבה שלו , ובעל העגלה שלו למשרת , ועבד כנעני לבעל עגלה , ואמר לו לנסוע ללבוב לדאקטיר , כי רבינו הקדוש ראה ואמר שרק הדאקטיר בלבוב יכול להועיל לה , ומחמת שארענדאר מקאבריפקי נכנע מאד לרבינו כאשר כתבת לי , בודאי כאשר יראה המרכבה והבעל עגלה של רבינו הקדוש , יאחזנו פחד , ויעשה מן הסתם בודאי כל מה שאפשר לעזוב אותם על הגרעניץ ברגלים כי אמרתי להם שילכו ברגלים על הגרעניץ , ולאמר שרבינו הק׳ לא נתן לו המרכבה

(3) עי׳ במכתב את הצדיק כאלו מכתב את תקנ״ט , מדות דף כ״ד סימן קכ״ז .

המרכבה רק עד הגרעניץ . ועשיתי זאת מחמת שכתבת לי שלא להחזיק העגלה הרבה . השמנה זה׳ להערל אביו של הגויה קבלתי מר׳ ליבוש שיפרים , ונתתי אותם לאשת הארענדאר ליתן אותם להערל , ואקוה בזכות רבינו הקדוש שיחי׳ , שבקרב יחזיר העגלה ויהיה הכל על נכון , ותאמין לי שממעשה הזה ראיתי מה זאת אמונת חכמים הלא אני שעדיין לא זכיתי להיות לי אמונה שלימה , ואף על פי כן מחמת המעט דמעט אמונה שיש לי , היה לי כח לעשות דבר כזה , והיה לי בטחון שבודאי אין לי ממה לפחוד את עצמי , כי בודאי אצליח (א) אבל איש אחר אשר אינו מאנשי שלומינו ואין לו אמונה בצדיקים , היה בודאי מפחד את עצמו לעשות דברים כזה , אך אני ידעתי בבירור שזכות רבינו הקדוש יעמוד לי . ובפרט שאני שולח אותם עם המרכבה של רבינו הקדוש לא הי׳ לי שום פחד , והייתי יודע בבירור שיהיה הכל טוב , ועשיתי זאת בשמחה גדולה , הגם שידעתי שהדבר הוא סכנת נפשות ממש . וגם כעת שעשיתי זאת ועדיין לא בא המרכבה בחזרה , עכ״ז אני איני מפחד את עצמי כלל וכלל , לכן אני רואה כעת מה זאת אמונת חכמים . ובקשתי ממך בשעת הכושר להזכיר אותי לפני רבינו הקדוש שיחי׳ לעזור אותי להיות לי אמונת חכמים יותר ויותר . כ״ד :

(מה)

מן ר׳ זעליג לעמיששיבר אל ר׳ זיינוויל ווערחיצווקיר .

הושבת כי חתיכה בריאות ע״י אגרת שלך מה שכתבת לי והודעת לי , ששלחת הגייה עם אביו שלה לקורדאן . ובפרט היה לי תענוג גדול מן העצה שנתתי לך שהלבשת אותה במלבושים יהודיש , ואני אקוה שבודאי יבואו בלי שום מכשול ופגע למקום הידוע , כי כאשר שמעתי כעת על הגרעניצין הוא קל מאד , וזכות רבינו הקדוש שיחי׳ בודאי יעמוד לנו שיהיה הכל טוב ונכון . ותהיה בטוח שאני בודאי אזכור איתך לפני רבינו הקדוש שיחי׳ בשעת הכושר . כי עד עתה לא היה שעת הכושר , מחמת שרבינו לא דיבר עדיין מזה העסק , הגם שאני איני מסופק כלל וכלל , שבודאי רבינו הקדוש יודע מכל המעשה , כי באם שלא היה יודע , בודאי לא היה נותן המרכבה שלו , ובפרט שאמר פעם אחד בפירוש , שבאם לא היה הבעל עגלה שלי דוד בביתו , לא הייתי נתתי להם העגלה שלי , כי עגלן אחר לא יכול להנהיג הסוסים שלי כמו הוא ובודאי בזה שאמר שעגלן אחר לא יכול להנהיג הסוסים כך כמו הוא בוון על אביו של הגויה שיושב על הקעלני כעגלן , ונוהג הסוסים , כמו שאתה כתבת , וזה הי׳ כונתו עגלן אחר , ועל כן בלי ספק בודאי יודע רבינו כל הענין מערים , ובפרט שנתן בעת הזאת המרכבה שלו אשר היה נצרכה לו מאד , כי בזו השבועה היה ל״ג בעומר , ודרכו תמיד לנסוע בל״ג בעומר לשדה להמשיך בקשת הנקרא פאלים בויגען , ואמר לנו פעם אחד בעניוות שלו הגדולה מאד , שעושה זאת מחמת שמנהג ישראל תורה , אך אנחנו יודעים בודאי באמת , שהוא בודאי מושך בקשת נגד הס״ם , ואין לפקפק כלל , שבכל שנה הורג אותו , וגם בל״ג בעומר זה רצה לנסוע לשדה , ומחמת שלא היה המרכבה של רבינו הקדוש בביתו , שלחנו למענדילי ארעלים ליתן העגלה שלו עבור רבינו הקדוש שיחיה , והגם שאנחנו אינו מחזיקים אותו לאנשי שלומינו , אף על פי כן סברנו , שלא יעיז פנים נגדינו . כי על כל פנים לא היה עד עתה מתנגד לנו בפרהסיא אך בכל זאת העיז פנים . ולא רצה ליתן העגלה

(א) על ידי אמונת חכמים בא הצלחה , מדות דף כ״ג סימן י״ט .

העגלה שלו, ואמר שאינו יכול ליתן, מחמת שהסוסים שלו מוליכים קמח לפני אנשי חיל, ומן השמים נקרה שבא כזו הרגע ר' משה סלאפקוויציר לרבינו הקדוש, על ל"ג בעומר ונתן לרבינו שיהיה העגלה שלו, והולכנו את רבינו בכבוד גדול מאד להשדה. לפני המרכבה הלך הכלי זמר ר' יהודא עם הכנור. ואחיו ר' יוסף הלך אצלו, והיה מכה על התוף עם צלצלים, ואנחנו הלכנו עם רב מאד סביב המרכבה ואחר המרכבה, ושרנו נגונים יפים מאד, ורבינו הקדוש היה יושב בהמרכבה עם ר' משה סלאפקוויציר, ועם עוד איזה אנשים בחורים שלוו, ומי שלא ראה זו השמחה, לא ראה שמחה מימיו, ובאנו אל השדה, וציוה רבינו הק' לעמוד, ועמדנו, ולקחנו אותו מן המרכבה, ולקח את הקשת למשוך, ומשך, ונפל החץ רחוק להלאה, ורצו כולם להניף את החץ, ואני לא יכולתי לרוץ אחר החץ, מחמת שרציתי להביט בפנים של רבינו, בעת אשר נזרקה החץ, ומה יעשה עם הקשת בלא חץ, וראיתי שקודם שורק החץ, הניף את ידיו למעלה, וכאשר נזרקה החץ, הניח את שני ידים למטה. מקודם החזיק את הקשת ביד שמאל, והחץ ביד ימין, וכאשר נזרקה החץ, לקח הקשת ביד ימין, ובודאי כיון בזה ג"כ כוונות גדולות ועצומות, כי אנשים פשוטים סוברים שמחויב להיות היפך, כדאמרי אינשי, לעולם יהיה שמאל דוחה וימין מקרבת (א) והוא זרק היינו דחה את החץ ביד ימין לכן אמרתי בודאי הסוד בזה עמוק עמוק מי ימצאנו, והיה לי מזה תענוג גדול, כמו זה התענוג שהיה לאותם שהביאו את החץ לרבינו הקדוש שיחי', וגם אני מודיע לך, שהיום שינה רבינו הקדוש את דרכו, כי תמיד לא היה מושך הקשת רק פעם אחד, ואתה ידעת שבעזרת השם כמה שנים היה לי הזכייה גדולה להיות אצל רבינו הקדוש, ומעולם לא משך בקשת יותר מן פעם אחד, והיום כאשר נתנו לו החץ, פנה את עצמו לזה הצד אשר הקהלה שלך עומדת שם, וזרק את החץ לאותו צד. וכמדומה לי לפי עניות דעתי, שכיון בזה להרוג הס"ם שבקהלה שלך (ב) ודו"ל, ולכן אני מודיע לך כל זאת, שתהיה לך שמחה מזה, כי בודאי יהיה הכל על נכון. עוד אני מודיע לך שבמענדילי אדעלים, היה לנו נקמה גדולה, כי תיכף בלילה שלאחר ל"ג בעומר, נגנבו הסוסים ממנו היינו אותם הסוסים שלא רצה להלוות אותם לרבינו הקדוש, ואין אני מסופק שהעגלה שלו ג"כ במהרה ישבר או ישרף, ויראו כל העולם, אפילו הרשעים, מה שביכולת רבינו הקדוש שיחי' וכת שלנו. רציתי לשלוח לך על כל פנים החץ אשר הרג רבינו הקדוש בו את הס"ם שלך, בכדי שיהי' לך לנחת, אך כאשר זרק את החץ בפעם שני, נפלה החץ למרכבה, לפי דעתי הענין לסימן שהס"ם יהיה נכנע תחת מושב של רבינו הקדוש, וכאשר נפלה להמרכבה, לקח הבעל עגלה את החץ, ואמר שלא יתן אותה לשום אדם, כי זאת הוא מזל שלו, ומכר הבעל עגלה את החץ, לאיש בחור מגריידיק אשר בא לרבינו הק' על ל"ג בעומר, והקשת נתן רבינו הקדוש להאחים ר' יהודא ור' יוסף שהי' מזמרים על הכלים, והיו עומדים בעת הזאת אצל רבינו שיחי', ולא רצו האחים ליתן הקשת לשום אדם שבעולם ומחמת שהקשת בודאי היה שייך להם בשותפות וכל אחד רצה להחזיק בו, ורבינו הקדוש שיחי' אמר שבחזרה לא יזמרו על הכלים, הלכו כך השני אחים כל הדרך

מן

(א) ידעתי שאיזה שוטים יתלוצצו מזה, ויאמרו שר' זעליג עם הארץ הוא ולא ידע שזה שאמר הוא בגמרא, וכאשר שמעתי שנתלוצץ אחד אשר שהוא בסנהדרין ואמר שם לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת, ולא יהיה וכו' ור' זעליג לא ידע זאת וכתב כדאמרי אינשי, אך כבר אמר רבינו הקדוש מוהר"ן בספר המדות דף כ"ג סימן פ"א יכול להיות שיהיה אדם צדיק גדול אע"פ שלא למד הרבה, וגם בשי' הק' כתר שם טוב דכ"ג תתלג, שבשנה אמרה להרב (הבעש"ט) זלה"ה שמה שזכה שנתגלו אליו דברים עליונים לא מפני שלמד הרבה מסכתות ופוסקים רק משום תפלה, ואם צדיקים גדולים יכולים להיות בלא תורה משמיהם על אחת כמה וכמה. (ב) כאשר דברתי עם ר' זעליג אמר לי שמכוון על השר דקריפן.

מחמת

מן השדה עד לבית רבינו שיחי׳ , ואחזו שניהם בידם הקשת , והשבאו לבית של רבינו הקדוש התחילו לריב את עצמם , מי יחזיק הקשת , ואמר אחד לעשות חלוקה על פי גורל , אחד יקח החוט ואחד יקח הרייף , אך האחר אמר , שהחוט יותר שוה מהרייף מחמת שבכח החוט הלך החץ , ועשה ר׳ חיים קאלינער פשר ביניהם לעשות גורל , ועל מי שיפול החוט , ישלם להשני שיפול לו הרייף סך מסוים , וכך עשו , ועשו גורל ונפל על ר׳ יהודא החוט , ועל ר׳ יוסף נפל הרייף , ולקח ר׳ יהודא את החוט , וקשר אותו סביב הכנור שלו , ור׳ יוסף לקח הרייף וכרך אותה סביב התוף שלו לזכר עולם , וראינו בזה בחוש השגחות הבורא , כי הרייף לא היה יכול לכרוך על הכינור וגם החוט על התוף גם כן לא היה יפה , אבל כך הכל טוב ויפה , אך למה לנו סימנים וראיות , שכל העשיות וכל העסקים שנעשה אצל רבינו הקדוש שיחי׳ , הוא הכל מעשה נסים , הלא בכל חלק אלף מרגע ורגע רואים אנחנו אותות ומופתים כזה , ולנו לשמוח ולהתענג על הזכייה שזכינו להיות ממקורבים של רבינו הקדוש שיחי׳ , לכן חזק ואמץ בעשיות שלך לטובת הכלליות שלנו , וחזק באמונת חכמים כי בלא אמונה אין שום דבר בעולם , אנחנו רואים כאשר צפור פורח מקן שלו כשרוצה לאכול , הלא אם לא היה לו אמונה לא היה פורח , כי הוא אינו יודע אם יש״ג מה לאכול או לאו , ויותר טוב היה לו לישב במנוחה בקן שלו , ולמה לו לפרוח , בפרט כשהולך גשם או כשהוא קר על העולם , אך האמונה שיש לו , נותן לו חשק וכח לפרוח , כי יודע כשיפרח יהיה לו לאכול , ואם צפור יש לו אמונה הלא אלף פעמים לא כל שכן שמחויבים אנחנו להיות לנו אמונה שלימה . מנאי :

(מו)

מן ר׳ זיינוויל ווערחיעווקיר אל ר׳ זעליג לעטיטשיבער .

אגרת שלך קבלתי ומודיע אני לך , שבזכות רבינו הקדוש בא העגלן של רבינו עם המרכבה ועם איש שלנו בחזרה , והגויה עם אבי׳ שלה הלכו ברגלים לקורדאן בלי שום מכשול , אך המלבושים יהודיש שהיתה לובשת בהן הגויה לקחה עמה , בתחלה אמרה שעל עבר השני תחזיר אותם , ועל עבר שלנו לא תוכל לחזור אותם , כי לא יעזבו אותה על הגרעניץ וכשבאה לקורדאן , לא רצתה עוד הטמאה להחזיר המלבושים , ואמרה שהאנשים אשר היו עמה ביער , יכולים לשלם בעד המלבושים , והאיש שלנו אשר הלך עמה לקורדאן , היה מפחד את עצמו לעשות שם רעש עבור זה , מפני אנשי הקורדאן , כי הגם שהארענדאר אשר יושב על הגרעניץ שבקורדאן , הוא מאנשים של משה משרעג , על כל זאת היה לאיש שלנו פחד לדבר עמו מעסקים כזה , כי כבר כתבת לי מהקורדאניר חסידים , ובפרט האנשים של משה משרעג , אשר היה תמיד סאקינטרעניר , ופתאום נעשה רבי אצל הקורדאניר חסידים , עושה פדיונות ולוקח מעות , והחסידים דקורדאן אומרים עליו שהוא בריה גדולה בשמוש תהלים, האין זאת חוכא ואטלולא על יאקיליצי מקלאשקי אומרים נביא, על משה משערג בריה גדול בשמוש תהלים אני איני יודע אם הם שוטים באמת , וסוברים באמת שבהרבים שלהם יש איזה ממש , וסוברים שרבי עושה העסקים שלו על ידי שמוש תהלים או שארי דברים , או שהם יודעים באמת היטיב שאין בהם שום ממש , רק מחמת אין ברירה , היינו מחמת שאין להם זה הזכיי׳ להיות להם בקורדאן רבים וצדיקים אמתיים כמו במדינתינו , הם מוכרחים ליקח להם את כל מי שיזדמן , וירצה להיות אצלם רבי אפילו מהשקרנים (א) אך למה לי לדבר משוטים כזו , נחזור לענייננו שהגויה עם אביו

(א) מחמת שמגלים לצדיקים אמתיים שגדולים במעלה מאד , ודרכם לדבר גדולות ונפלאות

אביו שלה היא כבר בעזרת ובזכות רבינו הקדוש שיחי' בקורדאן, ומה יעשה כעת השר הגזלן שלנו. מהנסיעה של רבינו הקדוש בל"ג בעומר לשדה, היה לי תענוג גדול, ועגמת נפש, תענוג היה לי שהיה לכם הזכיי' לראות התענוג ושמחה כזו. ובפרט האיך רבינו הקדוש שיחי' זרק את החץ נגד הקהלה שלנו, להרוג את הס"ם שלנו, ויהיה נכנע תחת מושב של רבינו הקדוש שיחי'. ועגמת נפש היה לי, מחמת שלא היה לי הזכיי' לראות השמחה הנ"ל, אך נחמתי את עצמי בזה שאני עשיתי עסק גדול לטובת הכת שלנו ולטובת רבינו הקדוש, ושיהיה לרבינו שיחי' מזו העשיה בוודאי נחת (ב) ואקוה להש"י שיחזיק את לבי באמונה לעשות ג"כ עסקים יותר גדולים לטובת רבינו. (ג) ולשמור את רבינו הקדוש שלא יהיה לו שום צער ח"ו (ד) ובודאי זכות רבינו הקדוש יעמוד לי בכל העסקים אכי"ר. כ"ד:

(מז)

מן ר' זעליג לעטיטשיבער אל ר' זיינוויל ווערחיעווקיר.

אני מודיע לך שר' ליבוש שיפרים חזר מן הדרך בשלום לביתו והביא מזה הדרך מעות ארץ ישראל ומעות ר' מאיר בעל הנס הרבה, והיה לרבינו הקדוש תענוג גדול, שראה את ר' ליבוש בא בשלום עם המרכבה שלו בחזרה לביתו, וכאשר ראה ר' ליבוש הנ"ל שרבינו שיחי' הוא בחדוה גדולה, התחיל הוא להתפאר אותך לפני רבינו הקדוש, ואמר לו היינו ר' ליבוש לרבינו הקדוש שאתה עוזרת לו מאד מאד בכל הצדדים, וגם אני אמרתי שאתה תמיד עושה כל התפעלות, וכל מה שאפשר לטובותינו, ואפילו עשיות שהם עם מסירת נפש, ואמר ר' ליבוש, שאתה כעת נלקה בפרנסה, כי הרשע ימ"ש, הפסיק ליתן לך יי"ש, ואמר רבינו הקדוש בתימה, ר' זיינוויל ווערחיעווקיר אין לו פרנסה, ונשא העינים למעלה כשאמר זאת, והיה לי מזה תענוג גדול, כי ידעתי בבירור, שבקרב תהיה לך בודאי פרנסה, וקודם לכל אני נותן לך עצה שתאמר בכל יום בבוקר אהר הנסיות י"ב פעמים (א) המאמר משבחי הבעש"ט (ב) אמרו המלאכים להבש"ט, למה אתה שותק, והרב דק"ק דאשקוב אין לו פרנסה, כי שמעתי מרבינו הקדוש שיחי', שזה המאמר מועיל מאד לפרנסה, כעת תראה למען השם, להזכיר את הארענדאר פסח מסלאבודשיק, שיזכיר הוא את האדון שלו, כאשר יהיה אצל השר שלך, לדבר טוב על רבינו הק' שיחי' כי אני איני מסופק שהשר שלך יתהפך כאיש אחר מכמה טעמים, מחמת שרבינו הקדוש זרק את החץ לשם, והחץ נפל אל המרכבה אשר נסע בה רבינו הק', גם מהמת שהשר שלך מחויב לראות כעת שהש"י עושה מה שרבינו רוצה, ולמה לו יותר ראיות מזה, שראה בחוש שכאשר רצה האדון מבילקע לשאול את הגויה בעסק הידוע, והשר שלך ג"כ רצה לשלוח אותה לגוּבערני הלכה עם אביו שלה

מהכפר'

ונפלאות, כי הם באמת יכולים לעשות גדולות ולעבוד ד' בכל דבר בעולם אפילו באכילה ושתייה וכיוצא, ויש צדיקים שיכולים לעשות פדיון על ידי אכילתם, ומחמת שיש צדיקים כאלו מחמת זה נמצאים שקרנים שמתפארים גם כן בגדולות ובנפלאות כאלו, קיצור ליקוטי מוה"רן אכילה סימן ק"ט. (ב) לפעמים על ידי נחת רוח אחד ומעט שעושין לצדיק על ידי זה זוכה לעולם הבא. מדות דף כ"ג סימן ק"ז. (ג) מי שרוצה לעשות טובה לצדיק הקב"ה נותן לו כח לזה. מדות דף כ"ג סימן ק"י. (ד) מי ששומר את הצדיק שלא יפול בו שום צער יזכה לכבוד ויהנה מצדקת הצדיק, שם דף כ"ד סימן קל"ט.

(א) כנגד י"ב תיבות שיש במאמר הזה. (ב) שבחי הבעש"ט דף כ"ח ע"ג.

מי'

מהכפר בילקע, ונענש השר מבילקע ע"י זה שנאבד לו שני פוראנים, ונמצא כאשר יספר לו הארון מסלאבודשיק מעוברות ותנועות המתוקים של רבינו הקדוש, בודאי יתחיל להיות נכנע לפני רבינו הקדוש, ולפי דעתי על ידי זה יבוא לך פרנסה בריוח, כי אז ישמע בודאי לכל אשר יאמר לו רבינו הקדוש, ויגרש בודאי את הרשע מרדכי, ויתן לך הארענדי ורחים וכל עסקים שלו, על כן למען השם תהיה זריז בדבר. מנאי:

(מח)

מן ר' זיינוויל ווערהיעווקיר אל ר' זעליג לעטיטשיבער.

אני נותן לך ולר' ליביש שיפרים תשואת חן עבור הטובה שעשיתם לי, להזכיר אותי לפני רבינו הקדוש שיחיה, ולשבח אותי לפניו, ואני רואה בחוש, שזאת וגם העצה שנתת לי לומר המאמר מספר הקדוש שבחי הבעש"ט, הועילו לי הרבה בעסק פרנסה, כי יעקל רודניקיר מחזיק הרחים בפה, החזיק הרחים עוד על שלשה שנים, ומחמת שהוא יודע שאני עזרתי לו לזה, לקח אותי לנאמן, כי הנאמן שהיה לו מקודם, לקח כעת הארענדי בכפר איוואניק, ויש לי כעת פרנסה, הגם שאין לי עדיין פרנסה גדולה. על כל זאת אקוה שבקרב כאשר יכיר אני א"ע עם האופים ומוכרי קמח והפודראשיקים אשר טוחנים ברחים, אראה לעשות להם לפעמים טובות ברחים, והם יעשו עבור זה לי ג"כ טובות, ויהיה לי בודאי פרנסה בריוח, כעת בקשתי אותך ליתן לי עצה מה לעשות עם ארענדארקי מבילקע, כי היא תובעת מאד את המלבושים שלה, שלקחה הגויה לקורדאן, כי היא היינו הארענדארקי נתנה להגויה המלבושי שבת שהיה לה, וכעת היא בכתה לפני, שאין לה מה לאכול, כי בעלה עדיין יושב תפוס, והשר לקח כל הדברים שלו ורק את הבגדים של אשתו השאיר לו מחמת רחמנות, ואין לה כעת שום מראה מקום מה לאכול, ובאם היה לה הבגדמליך היתה מוכרת אותם, לכן בקשתי ממך למען השם, ליתן לי עצה מה לעשות, גם בקשתי להודיע לי, מאין יצא השם שמענדיל ארעלים מצא הסוסים שלו בעיר אכזיב, והראה בראיות ברורות, שחיים ליב מאנשי שלומינו וקרוב להצדקנית אשת רבינו הק', גנב אותם, ולקחו אותו לתפיסה. הגם שאני יודע בבירור שזאת הוא בודאי שקר וכזב, בכל זאת אני רוצה לידע, מהיכן בא הקול על העולם, בכדי שאוכל לומר לאנשים אשר מדברים מזה, שהוא שקר, ולספר המעשה כמו שהיתה, ולהציל את רבינו הקדוש שיחי' משם רע (א) הוכפל בקשתי שלא תתעצל בדבר, ולהודיע לי תיכף ע"י מוקדם כל המעשה, כי יש לי עגמת נפש גדול מזה, ששמעתי כמה אנשים שהיו מדברים מזה המעשה בפרהסיא. כ"ד:

(מט)

מן ר' זעליג לעטיטשיבער אל ר' זיינוויל ווערהיעווקיר.

היה לי מאגרת שלך תענוג גדול מאד מאד, מחמת שראיתי ממנו שיש לך פרנסה, ובודאי תהיה לך פרנסה בריוח ג"כ, כי זאת אשר אין לך כעת פרנסה עדיין

(א) מי שאוהב את הצדיק צריך לשמור את הצדיק שלא יצא עליו שם רע. מדות דף כ"ב סימן ס"ט.

עדיין בריוח , הוא רק מחמת שרבינו הקד״ש שיחי׳ לא אמר רק ר׳ זיינוויל אין לו ולכן יש לך פרנסה , ובאם היה אומר ר׳ זיינוויל אין לו פרנסה בריוח , היה לך בודאי פרנסה בריוח , לכן אם יהיה שעת הכושר לדבר עוד עם רבינו הקדוש מזה , אני אומר לו שאין לך פרנסה בריוח , ואם יתן השם יתברך , שרבינו שיחי׳ יאמר בתימה ר׳ זיינוויל אין לו פרנסה בריוח , אז יהיה לך בודאי פרנסה בריוח , כי לפי דעתי המאמר של ספר השבחין , אמרו המלאכים וכו׳ גם כן אינו מחויב להועיל יותר רק על פרנסה סתם , ולא על פרנסה בריוח , מחמת שהמלאכים גם כן לא אמרו להבע״שט רק הרב דק״ק ראשקוב אין לו פרנסה , ולא אמרו אין לו פרנסה בריוח , וכמה יש לנו לדאוג על זה , שלא היה לרב דק״ק ראשקוב פרנסה כלל וכלל , כי אם היה לו פרנסה , רק לא בריוח , אזי היו המלאכים בודאי אומרים להבע״שט הרב דק״ק ראשקוב אין לו פרנסה בריוח וכו׳ ואז היה זה המאמר מועיל לפרנסה בריוח , והיה לפניך טוב מאוד , אך על כל זאת לא תדאוג כלל , כי אני אראה בשעת הכושר להזכיר אותך לפני רבינו הק׳ כאשר כתבתי לך לעיל . גם דברתי עם ר׳ ליבוש שיפרים אודות זה , והוא ג״כ יעשה מה שיהוה צריך לעשות ויהיה בודאי טוב · אודות המלבושים של הרענדארקי׳ , החזקנו בכאן עצה , וגמרנו לשלוח את ר׳ חיים קאלניר בקהלות הסמוכים על פדיון שבוים , ונראה לדבר מזה עם רבינו הקדוש שיחי׳ , כי העולם עדיין לא יודעים כך היטיב מפני מה יושב הראענדאר מבילקע תפוס , ובודאי סוברים שיושב מחמת הראטי שאין לו לשלם , לכן יעשה ר׳ חיים בודאי הרבה מעות , כשיהיה לו רשות מרבינו הקדוש ליסע על פדיון שבוים , והשלם אח״כ מזה בעד הבגדים הנ״ל . אודות הסוסים של מענדילי ארעלים , אני מודיע לך שכבר העידו עדים עדות שמענדלי ארעלים מכר הסוסים לחיים קזיניר , אך מענדלי התפאר את עצמו שהוא יעמיד עדות שלשה אדונים שעמדו אצלו בשעת אשר שלחנו אליו להלוות הסוסים עבור רבינו הק׳ , ושתיכף נסע עם האדונים הנ״ל על עגלה של אחד מהם לכפר מוטניצי , לקנות אצל האדון דשם תבואה , ולא זזה ידם מידו , ואצל אדון מכפר מוטניצי , היה כל הלילה , היינו אותו הלילה אשר נגנבו אצלו בביתו הסוסים , ונסע לכפר הנ״ל לדבר עם אדונים הנ״ל אודות עדות הנ״ל . והיה לנו נס מפורסם , שכאשר נסע מביתו , נשרפה בלילה זו ביתו מכל וכל , וכאשר בא בחזרה , ראה בחוש העונש שלו , מחמת שהיה רוצה על ידי עדות שקרים להביא כמה אנשים , היינו אותן אנשים אשר נשבעו שמכר הסוסים , רצה להביא ח״ו על הסאמביר , וכאשר ראה זאת , שלח לרבינו , ואח״כ בא בעצמו לפייס את רבינו הקדוש , והבטיח שלא לעשות עוד יותר שום פעולה נגד חיים לייב , אך הסאנד עדיין לא רוצה להניח את חיים ליב מהתפיסה , רק בקרב נקוה להוציא אותו משם . מנאי :

(נ)

מן ר׳ זעליג לעטישיבער אל ר׳ זיינוויל ווערחיעווקער

אני נותן לך אלף פעמים תשואת חן עבור הבטחה שהבטחת לי לדבר עם רבינו הקדוש אודות הפרנסה בריוח עבורי , וכאשר רבינו הקדוש שיחי׳ יאמר בתימה כאשר אנחנו רוצים , יהיה בודאי טוב . ושולח אני כעת לרבינו הקדוש קמח הגן וקמח חיטין , וגרייפליך מלך , עם גרייפליך מרגריות , וגם עבורך אני שולח חצי קאריץ קמח דגן , ותהיה בטוח שכאשר יעזור לי רבינו הקדוש , אשלח בודאי יותר הרבה , ואבטל השהדים ועצבות , וגם אכניע על ידי זה השונאים (א) שיש לי כעת הרבה . ואודות

(א) עי׳ סים לו עגלות יתן מתנה לגדיק תדיר מרוח דף מ״ד סימן י״א . ס״י מגילות מגלין

ואודות המלבושים, אני מבקש אותך מאד, לעשות הכל בלי עיכוב כלל, כי ביום אתמול היה אצלי ארענדארקי׳, וצעקה מאד שאין לה מה לאכול כלל, ושהיא עם הילדים תמות ברעב, כי מהשענק אשר עזב לה ארון על חשבונו, אינה יכולה לחיות, ואני הבטחתי לה שבאיזה ימים אשלם לה בעד הבגדים, ואמרה שאיזה ימים תהיה מסתין, ואח״כ באם לא אשלם לה, תלך בודאי להשר בבכיה, ותאמר לו הכל, כי בלא זה אין לה ממה לחיות, ואין לה עוד מה לאכול, על כן תראה בעצמך, שזה אין דבר קטן. השר מסלאבודשי״ן עדיין לא היה אצל השר שלנו, אך הארענדאר שלו היה בכאן, ואמר לי שבקרב יהיה הארון שלו בקהלתינו, ואמרתי לו להזכיר את הארון שלו לדבר עם השר שלנו אודות רבינו הק׳, ואמר שבודאי ידבר עמו מזה והארון בודאי ידבר עם השר שלנו מרבינו הקדוש, כי רבינו שיחי׳ עשה לו טובה גדולה עם ההלואה מוואלף דובניר, כי הארון היה בעל חוב, ורצו ליקח ממנו הכפר, ובודאי ישכב את עצמו לארכו ולרחבו שהשר שלנו יהיה אוהב לרבינו, ואמרתי לארענדאר שכאשר יבוא השר שלו לקהלתינו, יבוא הוא ג״כ. ואין לך לספק כלל, שאני יעמוד על המשמר כאשר יהיה פה, ואזכיר בודאי את ארענדאר להזכיר את הארון שלו לקיים הבטחתו. כ״ד:

(נא)

מן ר׳ גדליה באלשיר באקלו אל ר׳ גרשון קאריצער בניגראד.

אגרתך קבלתי והראיתיו לפני רבינו׳ שיחי׳ וישב בעיניו מאד, ותיכף ציוה להגבאי להביא את ספר הקדוש שבחי הבע״שט לשלחו לידך, ובעצמו כתב אגרת בשבילך, אבל מחמת גודל חשקי שישאר אצלי כתב יד רבינו (א) העתקתיו אות באות, וזה לשונו כל הברכות וההשפעות מצינורות העליונים יחולו על ראש בני גרשון, אף כי גר היית בארץ נכריה, אבל המקום שלחך לשם׳, בכדי לתקן שם כמה דברים השייכים לנשמתך, אבל תדע נאמנה שאלהים יהיה בעזרך חזק ואמץ עד כאן לשונו, על כן תראה למען השם לילך עם משה פישלס בהדרגה, ומקודם תחקור, א אולי יש לו מקורב ואוהב נאמן מאותן אפיקורסים הישנים המעכב אותו הדרך הישר, ב תלמוד עמו ספר השבחין דף אחד בכל יום ולא יותר, ג תראה לפצות אותו שילך עמך לביתך, ותתן לו יי״ש בכל פעם, ועל ידי זה תוכל לקנות כל לבבו, ד להעמיד עוד כמה אנשים, מאנשי שלומינו דקהלתכם, שילכו עמו בתדירות, ה תראה לקרות אותו בכל יום שילך עמך למקוה בכל פעם, כי זה עיקר גדול, שם יכול לשמוע הרבה

מבטלין הפירודים גם יתן מהנה להצדיק שם דף נ״ו סימן י״ח, ע״י דורן שמבילין להצדיק מכניעים את השונאים ומבטלין את הרוח רעה השורה על האדם. שם דף כ״ה סימן קע״ב. מי שמהנה (את הצדיק) מנכסיו כאלו מהנה כל ישראל וניצל ממיתה. שם דף כ״ו סימן קפ״א.

(א) בכדי שאותן אנשים אשר לא ידעו עדיין היטיב הכת שלנו, לא יסברו שהצדיק מאקלו כתב כל האגרת בכתב ידו ממש אני מודיע לאיש שר׳ גדלי׳ כיון בזה שאמר שישאר אצלו כתב יד רבינו, רק על החתימות יד של הצדיק מאקלו שהיה על האגרת, כי כל העולם אשר יודעים הכת שלנו היטיב, יודעים שהצדיקים אינם כותבים שום דבר בכתיבת ידיהם ממש, רק לכל צדיק וצדיק יש סופרים או לכל הפחות סופר אחד. והצדיקים בעצמם רק על דברים גדולים חותמים את עצמם בכתב ידם ממש. ועל דברים שאינם גדולים הסופר חותם את עצמו בפקודת הצדיק. וידעתי גם כן שעל ידי זה אומרים המתלוננים שהצדיקים אינם יכולים לכתוב, אך כבר אמרתי בהקדמה שאין לי עסק עם הלצנים ושאין לי להשיב על הלצנות שלהם.

הרבה דברים ומנהגים טובים הנוגעים לאמותינו, גם על ידי כן, יוכרח להתפלל בהקלויז, כי יעבור זמן התפלה של בית המדרש ואולי תוכל לדבר עם אשתו שתיסע היא בעצמה לרבינו שיחי' וד"ל. ונכון לאיים עליו ולומר כל מי שאינו מודה בזה הוא אפיקורס. אולם בטוח אני בזכות רבינו הקדוש שבודאי יטה את לבבו אלינו, מכיון שיצא מפי רבינו מאורינו שיחי', ותו אין בפי מענה, כ"ד.

(נב)

מן ר' זעליג לעטיטשיבער אל ר' זיינוויל ווערחיעווקיר

השם יתברך עזר לנו, שרבינו הקדוש נתן רשות שר' חיים קאלינער יסע על פדיון שבוים, ונסע ולא היה רק באיזה קהלות הסמוכים, והביא בעזרת רבינו הקדוש מעות הרבה, ושלחנו לך את מוכ"ז לשלם בעד הבגדים לאשת ארענדאר כפי הפשר שתעשה עמה, וגם פדיון שבוים באמת עשינו, כי מזה המעות שהביא ר' חיים קאלינער פדינו את חיים ליב מתפיסה, ובאמת הוציאנו עליו הרבה, כי הסענדזי הוא חומד ממון גדול, וגם לשארי אדונים מסאנד הוצרכנו ליתן ממון הרבה, עבור איש אחר היו לוקחים גם פחות ממון, אך עבור חיים לייב, לא היה רוצים ליקח מעט מחמת שיודעים שהוא קרוב מן הצדקת אשת רבינו הקדוש שיחי'. וברוך השם שגמרנו זה העסק גם כן קודם שבא לגובערני, כי רואים אנחנו בחוש שבכל יום ויום מתגבר השנאה בין השרים של הגובערני נגד רבינו הקדוש ונגד הכת שלנו, וזאת בודאי הכל מחמת השר שלך ומחמת זה הבוך, על כן תראה למען השם כשיהיה האדון מסלאבודשיק עם הארענדאר שלו פסח אצליכם, להזכיר את הארענדאר, שהאדון שלו יקרא לכל הפחות את הבוך, כמו שהבטיח לו כבר כי לכל הפחות צריכים אנחנו לידע שם של הבוך ומי המחבר, ואח"כ נדע מה לעשות, גם ישאל השר מסלאבודשיק את השר שלך, היכן קנה זה הבוך, וכשיהיה לנו ידועה מזה. נקנה אנחנו שם כל הביכער שיש להם ונשרף אותם, כי אנחנו רואים שבוך זה אינו דבר קטן, ומחויבים אנחנו לסכן את נפשינו בזה העסק אשר נוגע לעסק הכלליות של הכת שלנו. מנאי:

(נג)

מן ר' זיינוויל ווערחיעווקיר אל ר' זעליג לעטיטשיבער

אגרת שלך ע"י מוכ"ז קבלתי, ועשיתי פשר עם ארענדארקי בעד הבגדים ומוכ"ז סילק לה המעות, וקסבר אני שבכל העולם שלי שאני פטור זאת הארענדארקי, כי לא הניחה לי לשבות, בכל יום ויום היתה רודפת עלי והיתה בוכה, וגם היה ל' פחד גדול שלא תלך להרשע מרדכי, לבקש אותו שיעזור לה אצל השר, ותגלה לו כל העסק, והוא בודאי יאמר להשר, ויהיה חס ושלום רע מאד, כי גם בלא זאת השר עתה יותר גרוע ממה שהיה, כי מעת אשר ברחה הגויה עם אביו שלה, הולך כגזלן ממש. סיפר לי אחד מהסיחרים שלנו שהיה אצלו, ששמע שאמר השר, אני יודע בבירור, שזאת עשו חכת חסידים שברחה הגויה. אך מה לי לעשות, כעת עדיין אין לי ראיות על זה, אך כאשר אשיג ראיות, אזי אני אעקור אותם מן השורש, אל תפתח פה לשטן. ויותר טוב היה לפי דעתי, לגנוב את הארענדאר מתפיסה, ולראות

ולראות שילך עם אשתו לגובערני אחר , כי כל זמן שהוא יהיה בגובערני שלנו , אני מפחד את עצמי לפני זה הגזלן והצורר , כי הוא בודאי לא ינוח ויעשה כל מה שאפשר להוציא הדבר מכח אל הפועל . ארון מסלאבודשיק בא היום לכאן , אך נסע תיכף מפה לאדון אחר לא רחוק מכאן , ואחר שלשה ימים יבוא בחזרה לפה , וישב פה אצל אדון שלנו עשרה או י״ב ימים . וכתבתי היום לארענדאר פסח , שיבוא הוא ג״כ לכאן , להזכיר את האדון שלו אודות העסק של רבינו הק׳ , ואראה בודאי לעשות כל ההתפעלות , שאדון שלנו יהפוך לנו לאוהב . כ״ד :

(נד)

מז ר׳ זעליג לעטיטשיבער אל ר׳ זיינוויל ווערחיוועקיר.

היום בא לרבינו הקדוש שיחי׳ הרב מק״ק לאטקא מקורדאן , וסיפר לי שכאשר היה דרך נסיעתו בק״ק צידון הרבה , היה מוכרח לילך לקרייז דשם עם הפאשפארט שלו , ושמע שדיברו שם האדונים של הקרייז , שבא להם ממדינתינו , גויה אחת עם אביו שלה , והגויה מעוברת , ואמרה שמעוברת משני יהודים , ושחקו האדונים של הקרייז מאד , וגם יהודי אחד החשוב שם בקרייז שחק מזה מאד , וכמה מן האדונים אמרו , לשאול את הגויה על שמות השני יהודים שנתעברה מהם , אך הגדול שבהם אמר , מה לנו לדברים כזה , והרב הנ״ל סיפר לי כל זאת בכיוון , כי אצלו הדבר ברור שהגויה נתעברה ממתנגדים , מחמת שידוע שהמתנגדים הם נואפים , ואמר לי אפשר יועיל לכם בכאן זה המעשה , וכאשר שמעתי זאת , אחזני רעדה ואמרתי להודיע לך כל זאת , שאתה תעמוד על המחקר , אם יגיע איזה אגרת מהקרייז של צידון הרבה להשר שלך בנידון זה , וגם ההזקנו בכאן עצה ונמרנו לשלוח איש מיוחד מאנשי שלומינו לקורדאן , בכדי שהוא ישב שם , ויסבב את עצמו בקרייז הנ״ל , כדי לעמוד שם על המחקר , אך צריכים אנחנו לשלוח איש אשר יש לו משפחה בקרייז דשם , בכדי שבאם יהי׳ לו איזה פגע , יהיה אנשי משפחתו רצים לאדונים מהקרייז , שלא לעשות לו רעה ח״ו , וגם צריך הוא להיות איש אשר יכול לסתור א״ע , שלא יתוודע להעולם דשם , שהוא מהכת שלנו ושיכול לדבר עם הבריות דשם , כי בודאי שמעת שבעיר אשר שם הקרייז יושב , יש הרבה אנשים שקוראים אותם שם בריות בתכמות , ובאמת הם רק אפיקורסים פשוטים , כאשר שמענו זאת מכבר , וכאשר ידענו שכל אותן הנקראים בריות הם רק אפיקורסים פשוטים , וגם הרב דק״ק לאטקא אמר לנו שהם כך , לכן תראה לחפש איש אחד אשר יהיה בו כל המעלות הנ״ל , ונשלחה אותו לקורדאן . גם יהיה לנו משליחות שלו עוד טובות הרבה חוץ לזה , כי הוא יודיע לנו בכל עת החדשות שבקורדאן , ויראה גם כן לקרב אנשים דשם תחת כנפי רבינו הק׳ . ובכדי להוציא ההוצאות , ניתן לו כמה ספרים הקדושים שלנו למכור אותם שם , כי בעת קל מאד על הגרעניץ להביא שם הספרים , ולא די שנעשה דבר גדול , להפיץ הספרים הקדושים בקורדאן , ששם אסיר להדפיס אותם . אך יהיה לנו גם כן ריוח גדול , כי שמעתי שבקורדאן מוכרים הספרים הקדושים שלנו ביוקר גדול , שמעתי שבעד ספר הק׳ תולדות נותנים שני רובל כסף וגם יותר . לכן תראה לשלוח לנו איש כזה , כי הדבר נחוץ מאד . סגאי :

(נה)

מן ר׳ זייגוויל ווערהיעווקיר אל ר׳ זעליג לעטיטשיבער.

כפי אגרת שלך אני שולח לך את מוכ״ז רבי מאיר יעקב מזאסלאב, ויש לו יארליק, וגם יש לו משפחה מנגידים דק״ק נחל המצה הסמוכה לקהלה אשר הקרייז שם, והקרובים שלו שם אינם מהכת שלנו, וזאת אפילו טוב מאד, כי אנשים כזו בקרייז דשם תקיפים, וגם הוא מעורב גדול בין הבריות, ויכול בודאי לדבר עם הבריות דשם, כי הוא נולד בקורדאן, ועדיין לא יש עשרה שנים כשבא למדינתינו, וגם הוא יורע את הרבים דקורדאן, וגם הסוחרים דק״ק אכזיב הוא יורע, כי קנה כמה פעמים אצלם סחורה, ועל הגרענצין הוא בריה נפלאה מאוד, כי מחמת שהוליך כמה פעמים פעקליך, נתן להם הרבה ממון, ועשה היכירות גדול עמהם, ואני בטוח שעל ידו נוכל לעשות בקורדאן מה שלבינו חפץ, רק לפי דעתי תתנו לו ג כ איזה אגרות מסותרים דקהלתכם, כי הם מפורסמים גדולים בקורדאן, והם יכתבו ששולחים אותו לקורדאן לקנות עבורם סחורה, ויותר טוב היה ליתן לו אגרת מרי אהרן מוכר יין שלכם, כי בק״ק צידון הרבה אשר שם יושב הקרייז, יש הרבה יין למכור, ור׳ אהרן קינה שם תמיד יין, ואפילו אם ר׳ אהרן אינו צריך כעת יין, מה זאת ירע לו, אם יתן לו אגרת, על כל זאת לא יקנה יין, כי יאמר שהיין יא הוטב בעיניו או שהמקח ביוקר, ועל כל פנים יהיה לו רשות ותירוץ על ידי זה, לישב בק״ק צידון הרבה כמה ימים, ובינו לבינו יעשה שם בודאי הכירות עם הנגידים דשם. וגם עם הבריות, כי הוא איש אשר יכול לדבר עם כל אנשים יהיה מי שיהיה. כי״ד.

(נו)

מן ר׳ זעליג לעטיטשיבער אל ר׳ זייגוויל ווערהיעווקיר.

היה לי תענוג גדול מאד מר׳ מאיר יעקב אשר שלחת לנו.. בשמים לא היינו נוכל לברור לעצמינו איש יותר טוב ממנו, היום נסע מכאן לקורדאן, ומחמת שר׳ אהרן מוכר יין שלנו היה צריך יין, שלח אחד ממשרתים שלו לק״ק צידון הרבה, ושלחנו עם אותו המשרת את ר׳ מאיר יעקב כמו נאמן, ור׳ אהרן ציוה להמשרת, שהוא יברור את היין, ור׳ מאיר יעקב ישלם בעדו, ועל ידי זה בודאי יעשה שם הכירות גדולות עם סוחרי יין דשם, וידוע שלסוחרי יין יביאו אדונים מקרייז ושארי אדונים לשתות יין, ובשעת שתייה מדברים הרבה מעסקים אפילו שמחויבים להחזיק בסוד, ויתוודע לר׳ מאיר יעקב על ידי זה כל מה שיהיה צריך לנו, ובפרט שר׳ אהרן אמר לנו, שהסוחרי יין שבק״ק צידון הרבה הם מנגידים של הקהלה, לכן באם שיהיה לו שם ח״ו איזה פגע, בודאי ילכו הסוחרי יין להאדונים מק״ייז, ולא יעזבו לעשות לו רע ח״ו. וגם נתננו לר׳ מאיר יעקב כח והרשאה מהמדפיס דק״ק מעזבוש הרב מוה״רר יעקב פנחס, למכור שם את הספר הקדוש תולדות יעקב יוסף אשר נדפס מחדש, ובכח והרשאה נאמר בפירוש, שאסור לשום אדא למכור הספר הנ״ל בקורדאן, רק לר׳ מאיר יעקב ניתן הכח והרשאה למכרם במדינה שלהם, ודכח והרשאה אינה נכתבה רק נדפסה בדפוס דק״ק הנ״ל, ולפי דעתי אפילו האפיקורסים הגדולים שבקורדאן, מחויבים לפחד עצמם מדברים אשר נדפסו במעזבוש שיושב שם תמיד העל גביהן של כל הרבים, כי זאת על כל פנים לא יוכלו להכחיש, שהעל גביהן היושב תמיד במעזבוש

הוא בודאי דבר. וגם לפני הרב המדפיס ר' יעקב פנחס מחויבים מן הסתם בודאי להיות להם דרך ארץ גדול מאד. (א) וגם נתננו לר' מאיר יעקב אגרת מאנשי שלומינו להסוחרים ונגידים דק"ק אכזיב, אשר שייכים להכת שלנו, כי בעז"הש יש לנו שם הרבה אנשים, וכמעט כל העיר שייכים לנו, הגם ששם יושבים הרבה שררות ומישלים, ונקוה שעל ידי ר' מאיר יעקב, נהיה נוכל לעשות הכל על צד היותר טוב בכל העסקים אשר נצרך לעשות בקורדאן, ואני אפילו איני מסופק בדבר זה כלל וכלל. מנאי:

(נז)

מן ר' זעליג לעטשיבער אל ר' זיינוויל ווערחיעווקער

הרב דק"ק לאפקא אשר עדיין יושב אצל רבינו הקדוש, כי רוצה שרבינו הק' יתמנה אותו לרב בגליל עיבאריסעב, דיבר לפני איזה ימים עם רבינו הקדוש שיחיה, וקובל הרבה על אנשים של צידון הרבה, שהיה לו שם מהקרייז עגמת נפש גדול, ובפרט אחד מארונים של הקרייז, עשה לו מעשים, חירף אותו, ואמר לו דברים קשים, ואמר הרב, שכל זאת הוא מחמת שהאנשים דשם מתנגדים גדולים לכת שלנו. ואמר לו רבינו הק' שיהיה, אתם בעצמיכם חייבים לכם, למה לא תעשו שום דבר אודות הקהלה הנ"ל, בודאי יש שם אנשים, אשר יכול לעשות עמהם כל מה שיהיה נצרך זוכר אני שעל ראש השנה העבר, היה אצלי שני אנשים בחורים משם, ואמרו לי שבקהלה שלהם יש באמת מעט חסידים. אך בכל זאת אמרו, שיש להם מנין מיוחד בבית של אחד מהם, וגם אמרו שהרבה בעלי בתים ונגידים ולומדים דשם, כאשר יבוא לשם צדיק הולכים אליו לקבל פנים, וגם מ"א דאתרי משם, הגם שהוא אינו מאנשים שלנו, ואפשר אפילו בלב הוא שונא לנו, אעפ"כ הולך לרבי שיבא לשם. ומה אתם רוצים יותר, כאשר עדיין הייתי בקורדאן, זוכר אני שבעת הזאת לכל הצדיקים שהיה באים לצידון הרבה, היה עגמת נפש גדול וחרפות ובושות גדולות, מה עשו להצדיק מהאניפאלי, להצדיק מששארנא אוסטרא, להצדיק מפרשעווארסק, מעולם לא הניחו לשום איש מהכת שלנו לעשות לו מנין, או להתפלל לפני עמוד, או אפילו לשהות שם איזה ימים. הצדיק מפרשעווארסק רצה ליתן להם עשרה אדומים, להתיר לו להתפלל לפני העמוד בבית הכנסת שלהם. כי ראה אור גדול על הבית הכנסת. (א) ולא רצו לעזוב אותו. כמה מצדיקים נגרשו מן העיר, הזקן (דער זיידי) זלה"ה אשר היה לו שם אפילו קרובים, היה מוכרח לברוח משם במוצאי שבת, וכמה מבני הקהלה אומרים שזה אשר מסר את הזקן לפני ארונים דשם, היה כמה שנים חולה גדול, ומעת הזאת נעשה בריא ואולם, ואומרים שזאת היה מחמת זה המצוה, כי אצלם הוא זאת מצוה גדולה, והיה רוצים אפילו לגרש את הזקן בשבת קדש. רק שכמה אנשים ביקשו עבורו והניחו אותו עד מוצאי שבת, והוכרח לברוח משם בליל מוצאי שבת, ובאותו השנה מת הזקן. ולמה לנו ראיות יותר, הלא סיפר לי מוהר"ר דוב במהור"ר שמואל שוחט דק"ק ליניץ איזה מעשיות מהבע"שט זלה"ה, אשר

לא

(א) אותן אנשים אשר אינם יודעים את הרב הנ"ל אני מודיע להם שהוא חתן הצדיק ר' ברוך טולטשינער, וזוגתו נקראת אדיל על שם אם הצדיק ר' ברוך. ולכן בודאי הוא דבר גדול. הגם שלפי הנראה הוא איש פשוט ונאור ועי"ז אשר אין דוגמתו, ואינו מבין אפילו שום דיבור לס"הק, בכל זאת הוא דבר גדול.

(א) זאפיקורסים דשם אמרו שרצה להתפלל בבית הכנסת בכדי לקנות לו שם, שהוא התפלל

שם

לא רצה לדפוס אותם בספר הקדוש שבחי הבעש"ט, מחמת כמה טעמים הכמוסים. (ב) וראיתי שגם לרבנא הבעש"ט היה שם עצמת נפש גדול, ובושות גדולות, הגם שעשה כל הפעולות להביא האנשים דשם תחת כנפיו, כאשר שמע הרב דק"ק לאטקא כל זאת, התחיל מאד לבקש את רבינו הקדוש לספר לו זה המעשיות, ומחמת שהרב הנ"ל הוא חשוב מאד בעיני רבינו הקדוש שיחי', כי הרב הנ"ל היה בקורדאן גביר גדול, והוא בריה נפלאה, והיה בקורדאן תמיד פודראטשיק הנקרא שם סאניזאניק הגם שהיה רב. והיה בכל זאת תמיד מהכת שלנו. לכן רבינו הקדוש אוהב אותו מאד, וסיפר לו רבינו זה המעשיות שאירע להבעש"ט בק"ק צידון הרבה, והתחיל מקודם לספר הפעולות שעשה שם הבעש"ט לקרב את האנשים דשם אליו, והמעשה שהיה כך היה. בעת אשר הבעש"ט היה בק"ק צידון הרבה, נגנב שם אצל בעל הבית אחד כלי כסף וחפצים יקרים, והלך אותו הבעל הבית להבעש"ט, כי שם היה מחזקים את הבעש"ט לבעל שם פשוט, (ג) כאשר סיפר הבעל הבית להבעש"ט מהגניבה, שאל אותו הבעש"ט על מי שיש לו חשד, ואמר הבעל הבית ש"ש לו חשד על המשרת שיש לו. ואמר הבעש"ט להבעל הבית אני גוזר עליך, שתשלח לי בשבת קודש הבא ק"ס שקדים, ב' פעמים ק"ס ראזינקים וג' פעמים ק"ס אגוזים טעריקישי. אך שלא תאמר לשום בן אדם בעולם כמה תשלח לי, ויהי היום יום שבת קודש, ולקח הבעל הבית את השקדים ואת הראזינקים והאגוזים, ושלח אותם על טאץ גדולה ע"י משרת שלו להבעש"ט כפי ציוות הבעש"ט. כאשר בא המשרת הנ"ל להבעש"ט, שאל אותו הבעל שם טוב בקול גדול ממי אתה, ויאמר המשרת אני מפלוני בן פלוני, היינו שאמר השם מן הבעל הבית שלו, וצעק הבעל שם טוב בקול יותר גדול, ועשה תנועות משונים מאד כדרכו, למה גנבת אתה מהשקדים וראזינקים ואגוזים, ואמר המשרת, אני לא לקחתי כלום, ואמר הבעש"ט המתין אתה בכאן, ואני אלך לחדר מיוחד לעשות שם איזה דבר. והלך הבעש"ט לחדר אחר, ולקח עמו כל הדברים הנ"ל עם הטאץ של כסף, בכדי שהמשרת לא יברח בינו לבינו מהבית והתחיל הבעש"ט לספר בחדר המיוחד את השקדים וראזינקים ואגוזים, ובא בחזרה לבית הראשון, ותפס את המשרת בדפק שלו (ד) ואמר בקול גדול מאד, אתה גנבת

שם בנה"כ, וגם לקרב ע"י כמה אנשים דשם לכת שלנו, אך מי פתי יאמין לדבריהם. (ב) עיין שבחי הבעש"ט דף ס' ע"ד כתב בזה הלשון, ולא רציתי לכתוב גוף המעשה מעשה הכתום, וכו' ושורש המעשה לא רציתי לגלות ע"כ, ורואים אנחנו בחוש שלא כתב כל המעשיות מהבעש"ט רק בירר את האוכל מתוך הפסולת או אפשר להיפוך. (ג) אין לתמוה על זה שהיה מחזיקים בק"ק צידון הרבה את הבעש"ט זלה"ה. רק לבעל שם פשוט, כי המעיין בספר הקדוש שבחי הבעש"ט יראה שבכמה מקומות, וכמעט בכל המקומות לא החזיקו בשעת מעשה מן הבעש"ט כלל, וכמה אנשים יראים ושלמים התלוצצו עמנו, ואפילו במעזבוש סדר שם כמה שנים לא החזיקו ממנו כלל, כאשר תראה שם דף ו' ע"ב, וע"ד, דף יו"ד ע"ג וע"ד, דף י"א ע"א, דף י"ד ע"א, דף י"ח ע"א, דף כ"ג ע"א, דף כ"ד ע"ב וע"ג ובהרבה מקומות יותר, ובודאי היה צריך להיות כך כנודע. (ד) פעם אחד בא איזה דאקטיר גדול ומפורסם לדוכסא שבעיר ותתפאר הדוכסא בפני הבעש"ט כי אדם גדול הוא, וגם בקי ברפואות, אמר הדאקטיר שלחה אחריו שיבוא לכאן, ותאמר אין זה כבודו כי אם לשלוח אחריו עגלה כבודה כדרך השרים כי אדם גדול הוא ותשלח אחריו ויבוא לפניהם וישאל הדאקטיר מהרב אם אמת שהוא בקי ברפואות, והשיב לו אמת הדבר, ויאמר באיזה מקום ובאיזה מומחה למד, ויאמר הש"י למדני, ויהי לשחוק בעיני הדאקטיר, וישאל אותו עוד אם הוא מבין על הדפק, ויאמר הרב הנה אני יש לי איזה חסרון, מבין על הדפק שלי ואני ארצה ואבחין הדפק שלך, ולקח הדאקטיר את הדפק של הרב שבין שיש איזה חסרון אבל אינו יודע מה הוא כי באמת היה חולה חולת אהבה להש"י, מה שזהו למעלה מהשגתו, אח"ז תפס הרב את הדאקטיר בדפק שלו, והחזיר הרב פניו להדוכסא ושאל ממנה שנגנבה לך חפצים יקרים אלו ואלו, ותאמר הן זה כמה שנים שנגנבו, ואיני יודע איה הם. ויאמר

גנבת כ"ה שקדים, והמתין מעט, ועשה את עצמו כמו שסופר הכאת הדפק, ואמר אח"כ בקול משונה, וגם גנבת ל"ב ראזיניקים והמתין עוד מעט כמו מקודם, ואמר וגם גנבת נ"א אגוזים, וציוה לחפוש את המשרת ומצאו אצלו כל הנ"ל כאשר אמר הבעש בלי תוספות ובלי גרעון. והתחיל המשרת לחרוד חרדה גדולה עד מאד, כי ראה שזאת הוא אינו קיטאווים, והתחיל הבעש"ט להפוך את העינים ולעשות תנועות משונות, ולצעוק בקול גדול מאד, רשע תן תודה שגנבת דברים יקרים אצל הבעל הבית שלך, כי אני אעקור אותך מן השורש, ואחז את המשרת יותר חרדה, ויתודה שגנב, ואמר היכן הטמין אותם, והחזיר כל הדברים שגנב, והיה להבעש"ט תענוג גדול מזה, כי היה סבור שמעתה כל העולם של ק"ק צידון הרבה יהיה שייכים לו אך זה הבעל בית בעצמו אשר אצלו נעשה הגניבה, היה כפוי טובה להבע"שט, וסיפר לכל בני עירו, איזה המצאה עשה הבע"שט להוציא הגניבה, והתחילו, כל העולם דשם להתלוצץ מן הבע"שט יותר כמקודם, והרב מוה"ייל אשר חזר מארץ הקדושה והיה דר שם, קרא אותו בכיוון על סעודת צהרים, הבע"שט היה סובר שהרב הנ"ל רוצה לעשות כבוד, אך אח"כ ראה שעשה זאת בכיון כדי להתלוצץ ממנו יותר, כי אחר האכילה בא המשרת של הרב הנ"ל, ואמר להרב מצאתי כף של חלב בין הכפים של בשר שאכלתם עמהם, והתחילו כל האנשים שהי' בשעת מעשה בבית הרב להתלוצץ מהבע"שט, ואמרו מה זאת אתם בעש"ט ולא הייתם יודעים שכף של חלב היה בין הכפים של בשר, וגם כאשר התפלל שם בבית המדרש, קראו אותו * לספר תורה, ובירך לפניה ולאחריה, ואח"כ כשהתחילו לקרות עם אותו האיש שקראו אחריו, מצאו פסול בס"ת, והתחילו כולם להתלוצץ ממנו, והיה מוכרח לברוח מבית המדרש, ונאבד לו פאנטאפעל אחד כאשר ברח מבית המדרש, ואני כותב לך כל זאת במכוון, למען תראה האיך הכת של הכת שלנו עם הצדיקים כעת הולך ונדול, שאפילו בעיר צידון הרבה שהיה שם להבע"שט חרפות ובושות, נמצא כעת כעזרת הצדיקים איזה אנשים מאנשי שלומינו, ואני איני מסופק, שבקרב גם שארי האנשים דשם, יהיו שייכים להכת שלנו, ורק מחמת שהרבים דקורדאן אינם עושים שום דבר, נמצא שם כעת עדיין אנשים מתנגדים לנו, ולכן בזמן קצר, כאשר נעשה פעולות, נביא בודאי כל האנשים דשם תחת כנפי רבינו הקדוש שיחי', כי זאת שרבינו הקדוש אמר להרב דק"ק לאטקא למה אתם לא עושים שום דבר אודות הקהלה הנ"ל, בודאי לא לחנם אמר. מנאי:

(נח)

מן ר' זיינוויל ווערחיעווקיר אל ר' זעליג לעטיטשיבער.

בשבוע העבר בא לכאן ארענדאר ר' פסח מכפר סלאבודשיק, וישב פה כמה ימים, ופעל שהשר שלו דיבר עם השר שלנו מן רבינו הק', ואמר שלא פעל כלום, מחמת שהשר שלנו הוא שונא גדול מאד לרבינו הק' ולכל הכת שלנו, ואמרתי לר' פסח אודות הבוך, ואמר לי שהשר שלו ביקש את האדון שלנו להלוות לו את הבוך לביתו ולא רצה, אך הורשה לו לקרות בהבוך בבית שלו וכאשר התחיל לקרות בהבוך, שאל

ויאמר הרב שלחו להכניא שלו ותפתחו תיבתו תעלה את כל המפלים בשלימות, ושלאס חיכף ומלאה כדבריו הקדושים, ונכנס הדאקטיר מסס נתפסה ובזו (והענין כי אמורים דלגה הוא קפ"ד אותיות דפק ולכן היה הצדיקים מכירים בדפק על כל החטאים כמו שכתב בזהר הקדוש ונתקוני זהר) שבחי הבעש"ט דף ל"ח ע"ג.

שאל אותו הארענדאר, מה נכתב בהבוך, ומי הוא המחבר, ואמר לו שעדיין לא קרא רק השער והקדמה, ולא נכתב שם המחבר, רק זאת אמר שיודע בבירור שהמחבר הוא יהודי, וכתב זה הבוך בקורדאן, אצל רבי אחד דשם ואמרתי זה הדבר יכול להיות אמת, ואפשר הרבים דקירדאן עשו זאת בכיון נגד הצדיקים שלנו, כי הם יראים את עצמם, אם יבוא אחד מהצדיקים שלנו לקירדאן ועושה אותם כאשפה, וימותו ברעב, ובכל זאת הי' לי תענוג מזה, שק״א השר מסלאבודשיק את הבוך, כי אמרתי כאשר יקרא אותו, אז בוודאי יאמר, שהמחבר הוא כזבן גדול, כי הוא היה אצל רבינו הקדוש ויודע הכת שלנו, ולכן יודע שמה שנכתב בהבוך הכל שוא ושקר, אך אחר כמה ימים, שאל אותו הארענדאר, היינו הארענדאר מסלאבודשיק שאל את האדון שלו, אם קרא את הבוך מכל וכל, והשיב לו האדון קריתי כולו, ואמר שהוא יכתוב לעיר אכזיב לשלוח עבורו ג״כ בוך אחד כזה, מחמת שהוטב הבוך בעיניו מאד, ושאל אותו הארענדאר, מה כתב בהבוך, וסיפר לו הרבה רשעות מהבוך. והתחיל לדבר על כל הכת שלנו ועל כל הצדיקים, ובפרט על רבינו הק' ואמר שעל ידי זה הבוך נתוודע לו כל הדברים שנעשה עם המוכר יין וואלף דובניר, בקיצור מה אומר לכם אמר לי הארענדאר ר' האדון שלי היה שוה לעקור לו את הלשון על ידי העורף. וגם סיפר לי ארענדאר ר' פסח, שכאשר האדון שלו בא לכעס גדול על ידי דיבוריו אמר להארענדאר, פסח עד עתה אני מוחל לך מה שעשית, אך אם אתה תהיה מכאן ולהבא מכת החסידים, תדע שאזורק אותך מן ארענדי, והלך ארענדאר בפחי נפש ממנו, ובא אלי וסיפר לי כל הדברים הנ״ל. וכאשר סיפר אותם לי, אחזני רעדה, כי אני רואה שאין לנו עוד לסמוך על השר מסלאבודשיק, ושהדבר אינו קיטאווים ח״ו, על כן למען השם לכתוב לר' מאיר יעקב, שהוא יראה לעשות בקורדאן איזה פעולות בדבר הבוך, כ״ד:

(נט)

מן ר' זעליג לעטיטשיבערי אל ר' מאיר יעקב משולח בקורדאן

לא ידעתי מפני מה לא כתבתם לנו עד עתה שום תמונת אות מהקורדאן, הלא ידעתם שנחוץ הדבר לנו מאד לידע מה עשיתם שם, וגם אני מודיע לכם, שתראו לעשות כל מה שתוכלו, לנסוע לק״ק אכזיב, כי שם יש הרבה אנשים נגידים השייכים לדכת שלנו, והגם שהם בקורדאן, בכל זאת עושים עבורינו מה שיכולים לעשות על פי מוחין הקטנים שלהם, ובוודאי הם יהיו לכם לעזר ולסעד בכל מה שתצטרכו שם, ולכן תראו ליסע תיכף ומיד לשם לדבר עמהם, וגם תראו לקנות שם כל הביכער הידועים הנמצאים שם, כי שמעתי שבק״ק הנ״ל יש כמה סוחרים עם טריפה פסולים שלהם, ובוודאי מן הסתם יהיה שם זה הבוך לקנות, ובפ״ט שהשר דכפר סלאבודשיק אמר בפירוש שיכתוב לק״ק אכזיב שישלחו לו מ״שם זה הבוך. על כן למען השם, שלא תתעצלו בדבר לקנות כל הביכער אשר תמצאו שם, ושלא להשאיר להם אפילו בוך אחד, ולשלוח כולם לנו, גם תראו לדבר מזה עם הרבים דקירדאן, שהם יעשו גם כן פעולות אודות זה הדבר, הגם שהרבים דקורדאן אינם דברים גדולים, על כל זאת מחמת אין ברירה, צריכים אנחנו להתחבר עמהם כעת, בכדי לעשות מה דאפשר, להשקיט הדבר עם הבוך, כי הרשעות הולך וגדול מיום ליום, וגם תכתבו לנו מה שנשאר שם אודות השני אנשים אשר ברחו ממדינתנו לשם, כי אני מפחד את עצמי שלא יעשו הבגדים שלקחה הידועה שם איזה רושם, על כן למען השם לכתוב לנו ע״י מוקדם ידיעה ברורה, וגם מכל הדברים אשר תשמעו שם חדשות לכתוב לנו, ולהודיע לנו מאנשים דקורדאן, איזה אנשים הם, ובפרט מאנשים של צידון הרבה, אם הם באמת מתנגדים גדולים, או שכל זאת הוא מחמת שהרבים דקורדאן הם מאותן שקורין רוע מזל. (שלימזאלניק) מנאי: הגני

(ס)

מן ר׳ גדליה באלטיר באקלו אל ר׳ גרשון קאריצער בניגראד.

הנני מודיע לך חדשות שנעשו בעולם, הייט מה שאירע אצלינו, בשבת קדש העבר אחר קדושת מוסף הלכתי לביתי לקדש על היין כי לבי נחלש ביותר, ובא הגבאי של רבינו שיחי׳ ואמר, שרבינו ציוה לקריא אותי שאבוא להשיב לו את חלומו אשר חלם, וכשבאתי לביתו מצאתיו יושב על כסאו אצל השלחן, ואנשי שלומינו יושבים מימינו ומשמאלו, ושלשה בוטעלקים מליאים יי״ש לפניהם עומדים ורבינו שיחי׳ יושב בטלית ובזופצי לבינה כמלאך האלהים, ופניו משתנים לכמה גוונים, ואח״כ התחיל מעט מעט להתלהב ונעשו פניו אדומות, עד שיראתי להביט בפניו, ואח״כ התחיל לרתות ולהתלהב ברשפי רשפי שלהבת, והתחיל בקול רם חלמא טבא חזאי שלשה פעמים, ואנו עונין לו ככתוב בסידור עד גמירא, ואח״כ הוסיף עוד כמה פסוקים משלו, אבל לא נח מרתיחתו ואמר שייטיבו לו פעם אחרת ועדיין לא נח,, והתחיל פעם שלישי, אחר כך נחה דעתו מעט, אולם עצבות גדולה גברה בו, וכאשר ראינו כל זה, ויצא לבנו והיה לאבן, מי יודע מה שראה, בני חבורתינו תלי בי עיניהם, כי בטוחים בי שבודאי לא יפלא ממני שום דבר, ואני נשארתי ג״כ משומם, על בלי הגיד לי מקודם, אמרתי אין זה כי אם שראה איזה גמר דין עלי חס ושלום. ועל כן העלים הדבר ממני, אח״כ ציוה להודיע לכל אנשי שלומינו, שיתוועדו אחר חצות היום לומר כל השבחי בעש״ט עד גמירא, בזה נחרדתי ביותר, כי בודאי על דבר קטן לא ירעיש עולמות כל כך. כולם פנו לביתם עצבים, ולא טעמו מהיי״ש ומהצפיחת בדבש אשר לפניהם. ואני נשארתי לבדי. לא הלכתי לביתי. וסעדתי אצל רבינו שיחי׳ סעודת שחרית, אבל לא ידעתי מה שאכלתי, ותיכף אח״כ נתוועדו כל אנשי שלומינו, והתחלנו לומר שבחי הבעש״ט באימה וביראה, וכאשר גמרנו שלשה דפים. הקיש רבינו בידו על הספר, והחרשנו כולנו, עמד רבינו גאון עוזינו על רגליו ואמר. עד אנה מאנתם לשמוע בקול דברי, האם לחנם קראתי אתכם לומר ספר הקדוש הזה, הלא ידעתם שלא אחד בלבד עמד עלינו ועל כל אנשי בריתינו לאבד את זכרינו מן העולם, אלא בכל דור ודור וכו׳, ועתה קם איש אחד עלינו אשר בידו כח לעקר ולשרש אמונתינו, וליתן כח וממשלה ביד הלומדים שאינם מאמינים בלתי בגמרא ופוסקים ותוספות ושארי מפרשים על פי פשטם, וכשהם מגיעים לאיזה פליאה כמו האגדות של רבה בר בר חנה, שאין לפרשה על פי פשוטה, אז הם אומרים, בזה בודאי יש איזה עיון וסוד, אבל אין לנו עסק בנסתרות, וכשרואין איזה ספר מספרי קרושינו כמו התולדות ליקוטי מוהר״ן ושבחי הקודש ושארי ספרים של צדיקים, הן מבזין אותם ומניחין אותן עם ספרי מינים, ואפיקורסים הללו אינם מאמינים לא בהבע״שט ולא בשארי צדיקי זמננו, לא בניסים ונפלאות שיכולין הצדיקים לעשות, ולא בדבר שכל יהדותו תלוי בו היינו לנסוע לצדיק אמיתי, ועל ידי זה אינם מאמינים בשום צדיק, וכשבא איזה צדיק לעירם, הם אינן שואלין בשלומו, ואדרבה כשהן רואים שאנשי שלומינו הולכין להקביל פניו, הם שוחקין ומתלוצצין עליהן, האיך טחו עיניהם מראות, להאמין שזה צדיק ורוח הקודש שורה עליו, ויכול לעשות ניסים, ומביאין להם ראיות מהגמרא כגון ששואלין האכשיר דרא, ומאמר המדרש, שהשכינה לא שרתה על משה רבינו במצרים, מפני שהוא חוץ לארץ, ואינם מפרשים מאמרים הנ״ל אלא על פי פשוטו, מה נעשה לזה, פעמים רבות אירע לנו כך, ובעת שרצו לשרוף את הספר הקדוש תולדות יעקב יוסף רצו ג״כ לאבד זכרונינו לולא הבע״שט אבינו נלחם עמהם ממרום כאשר תראה

בזה

בזה הספר שבחי הבעש״ט דף ל״ו ע״ד כבר אבדנו כולנו , ועתה גם רציתי לעודד את בעשטינו לעמוד בפרץ לפנינו, ואתם אומרים ספרו כמו בשינה , קומו נא התעוררו נא חלו נא פני הבעש״ט , ויעמוד לעזרנו , מיד התחלנו את ספר שבחי הבעש״ט מחדש , בהתלהבות ודביקות נפלא , וכאשר הגיענו להמעשה שנעשה עם התולדות הנ״ל , עמד רבינו מאורינו בעצמו לפני העמוד והתח׳ל לאמרה, וכשבא לאותו ענין , כאשר פטרו הבית דין שלמעלה את ר׳ יוסף בן הרב הק׳ מוה״ר מיכל סזלאטשאב , וציוו אותו! האנשים שיכנס בנבילה וכו׳ וראה שזה השמיטו המדפיסים דק״ק בארדיטשיב , צווח ווי ווי , אם אנשי שלומינו עישו כך, מה יעשו המתנגדים , הלא זה דבר סתום וחתום , והם העיזו מצחם להשמיט זה הדבר כאשר גמרנו ספר השבחין , הצגנו השלשה בוטעלקים יין שרף על השלחן , וציוה רבינו להביא גביע של כסף , ומילא אותו , ושתה הרוב , ואח״כ נתן לכל אחד מאתנו לשתות מהגביע דנ״ל , וכאשר הלכו כולם לביתם ׳ ונשארתי רק אני לבדי לשמש את רבינו שיחי׳ . והלך לחדרו להינפש קצת הלכתי אחריו ופשטתי את הזופצי ממנו , וחלצתי מנעליו והניח את עצמו על הקאנאפע , ושאלתי אותו מה זה החזיון אשר ראה ארונינו מאורינו , ואמר לי שראה איש זקן אחד יושב בביתו , ולפניו ספר ליקוטי מוה״רן , ועוד כמה ספרים הקדושים מצדיקים האמתים , ונטל אותו הזקן איזה ספר דקדוק , והניח על הספרים הקדושים הנ״ל , בא וראה עד היכן דבריו מגיע׳ן

והיה כזה שלום מנאי ׳

(סא)

מן ר׳ זיינוויל ווערחיעווקיר אל ר׳ זעליג לעטיטשיבער .

אודיע לך בנחיצה רבה שיש לנו תקוה גדולה שהשר שלנו יתהפך לאוהב לנו , כבר כתבתי לך שגם השר מסלאבודשיק נהפך לנו לאויב מיום שקרא הבוך , ולא היה לנו עוד להשען עליו , אך נעשה לנו בזכות רבינו הצדיק שיחי׳ נס גדול מאד , שפריידה ר׳ איזיקס שנתאלמנה זה כמה חדשים , נתעברה אחר מיתת בעלה , ואינו יודעת מה לעשות , ולא התגלה הדבר לשום אדם בעולם , ורק השר בודאי יודע , כי הוא ממנו נתעברה , ובאתה אצ׳ בסתר , וגילתה לי את כל הדבר , וביקשה מאתי להיות לה לעזר וליתן לה איזה עצה שלא תלד על כל פנים בקהלה שלנו כי הבושה יהיה לה גדולה , ויעצתי אותה שתעשה את עצמי חולה , ותאמר שתרצה ליסע לרבינו הקדוש , ומשפחה שלה מן הסתם בודאי , ירשו לה לנסוע , ושם תראה ליתן לה איזה מקום אצל אחד מאנשי שלומינו , להוליד שם את הילד בשתיקה , ובודאי לא די שיתן השר לנו בעד זה הרבה מעות כמה שנרצה , רק יהיה מוכרח ג״כ להחזיק אתנו כדי שלא יצא הסוד , ויהיה לו על ידי זה בושות גדולות ׳ וכאשר נראה שיהיה לנו שונא להלן כמו עתה , אז נגלה הדבר ויעבירו אותו על ידי זה מוויצעגובערנאטער , כי זאת אצלם עבירה גדולה להוליד ילד עם יהודית ושהילד ישאר בין היהודים , ומקודם שתסע פריידה אצליכם , אדבר עוד עמה , וכאשר אראה שיותר טוב לדבר מזה עם הרופא יעקל , אדבר עמו שיתן לה איזה דבר שתפיל את הולד ויהיה השר ע״ז יותר מחזיק טובה לנו . כ״ד הכותב בנחיצה רבה מאד .

הנה

מגלה טמירין

(סב)

מן ר׳ זעליג לעטשיטשבער אל הרב בקהלה קאלנע ׃

הנה זה זמן רב אשר לא כתבתי לכם חדשות, הנם שבעז״ה בכל עת ובכל רגע. רבינו הקדוש שיחי׳ מחדש חדושים רבים מאד, ועושה גדולות עד אין מספר ומראה אותות ומופתים לאלפים ולרבבות, כי הייתי מוטרד מכל צד ׳ ולא היה לי פנאי אפילו להכך את עצמי ׳ כי בכל יום ויום באים אורחים ממרחקים ׳ הן מבני עמינו והן להבדיל גוים וואליכין וכדומה לרבינו הקדוש שיחי׳ בעסקים שלהם, ואתם ידעתם שאני תמיד אצל רבינו, לראות שלא ילך איש לחדר שלו שיושב שם, אם לא יצוה רבינו לעזוב אותו, ולפעמים מוכרח אני לדבר עם האורחים קודם שילכו לרבינו הקדוש, ולפעמים אני הולך לאכסניא שלהם לאמר להם איזהו דברים אשר רבינו הקדוש שיחי׳ מצוה לאמר להם, ומלבד זאת הרבה דברים מוטל עלי לעשות, ולשמש את כבוד רבינו הקדוש בכל מיני שימוש, ולדבר עמו באיזה עסקים אשר בני אדם מבקשים ממנו ובדומה, ולכן לא יכולתי לכתוב לכם, אך כעת יש לרבינו הקדוש שיחי׳ התבודדות בחדר שלו, ואינו מניח שום אדם לבוא לפניו, ואפילו אני אין לי רשות לבוא לפניו אם לא יקרא אותי, לכן אני כותב לכם אגרת הזאת למלא הבטחתי אשר הבטחתי לכם, כאשר הייתם על ימים נוראים אצל רבינו הקדוש לכתוב לכם בכל פעם, קודם כל דבר אני מודיע לכם, שרבינו הקדוש אוהב אתכם מאד, בכל פעם שמתפלל לפני העמוד לוקח תמיד הפושקילי אשרי יש לו מכם, ובמוצאי שבת אחר הבדלה כשהולך בביתו אנה ואנה ומזמר זמירות, נושא השאמבר שלכם על שכמו, וכשאני מזכיר את שמכם, הוא שואל תמיד אם היה לי איזה אגרת מכם, בשבוע העבר כאשר קבלתי אגרת שלכם על ידי מחותנכם הנגיד ר׳ אברהם שאצער אשר אתם קרבתם תחת כנפי רבינו הק׳ אמרתי לרבינו מה שאתם כתבתם לי, והיה לו קורת רוח מאד, וכאשר מחותנכם שאל את רבינו הק׳ בעצה בעסק שלו ונתן לו הרבה מעות על פדיון, אמר לו רבינו הק׳ שיחי׳, היה בטוח שיהיה הכל על נכון, כי המחותן שלך המליץ עבורך וכאשר הלך מחותנכם, וראיתי שרבינו הק׳ בהתנשאות גדול, ספרתי לו שאתם בקשתם אותי לכתוב לכם איזה תורה מהתורה שרבינו מחדש, ואמר לי שנותן לי רשות לכתוב לכם דייקא ולא לאחר, בכדי שאתם תאמרו בקהלתכם התורה בשמו על השלש סעודות, אך בכל זאת לא הרשה לי לכתוב, רק התורה של השלש סעודות אשר שמעתי בשבת קודם כתיבת האגרת, אבל התורות שכבר עבר עליה שבוע אחת לא הורשה לי לכתוב, בכדי שלא אקלקל המכוון, ואתם מן הסתם בודאי ידעתם, שמה שלא הורשה אסור לכתוב, כי ידוע לכם המעשה מכותב התורה של הבעש״ט [א] וביותר ציוה לי רבינו הקדוש ׳ ליתן השגחה אצל כתיבת הטעמים, שרבינו אומר על מנהגים של ישראל, כי מתחלה נראה שהם דברים פשוטים וקרובים לשכל, אך אמר לי רבינו הקדוש, שהם דברים עמוקים וסתומים מאד מאד, ולאו כל אדם זוכה להבינם. ומעת הזאת אשר ציוה לי רבינו זאת, אני רואה בכל פעם יותר ויותר, שהדברים עתיקים ועמוקים ומנושאים לעילא ולעילא, ואכתוב לכם איזה מהם אשר זכינו לשמוע מרבינו הקדוש שיחי׳ על שלש סעודות העבר. אך אכתוב לכם הכל בקיצור נמרץ ׳

כי

(א) שמעתי מהרב דקהלתינו, פעם אחד כתב איש אחד תורת הבעש״ט מה ששמע מפיו, פעם אחד ראה הבעש״ט שד אחד הולך ואוחז ספר בידו, אמר לו מה זה הספר שבידך אתה נושא, השיב לו זה הספר שחברת, אז הבין הבעש״ט שיש איש א׳ שכותב תורתו, וקיבץ כל אנשיו ושאל אותם מי בכם כותב תורתי, הודה אותו האיש והביא לו כתביו, ועיין בהס הבעש״ט

כי די לחכימא ברמיזה מה שהמארשליק פוסק את הדרשה של החתן, הוא בבחינת שברי לוחות (ג) מה שמשליכין האפען על החתן בשעת הבאדעקנים. אל רמז אשר יהיה שמה הרוח ללכת שמה ילכו האופנים (אותיות האפען) והחתן הוא בחינת רוח [ג] הפריסידיקס [ד] שעושין בשעת ריקודין, בחינת אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך [ה] ודי לכם כעת בזה. ואי"ה בזמן קצר אכתוב לכם עוד תורה רחבה של רבינו הקדוש, כי התחלתי כעת לכתוב התורה של רבינו הקדוש, על פי הרמנא של רבינו, למען לא תשתכח מפינו ומפי זרעינו עד עולם ובאם אזכה לידע טעם של התבודדות, אשר יש כעת לרבינו הק' אודיע זאת לכם ג"כ, ובקשתי לכתוב לי בכל פעם משלומכם ומחדשות אשר נעשה ביניכם, ובפרט מן מענדל באריער המקורב לרב השקר שבדישפאל, ואם הוא מקרב איזה אנשים מקהלתכם לרבי השקר שלו, והיה כז שלום. מנאי.

(סג)

מן הרב דק"ק קאלנע אל ר' זעליג לעטיטשיבער.

אגרתו הנעים מול עבר פני האירו. ושמחתי כעל כל הון בשמעי משלום רבינו הצדיק שיחי' ומשלומו הטוב, כה יתן ד' וכה יוסיף לשמוע משלומכם כל הימים עד ביאת משיחנו [א] אמ"ו יקבל נא מעלתו מיד מוכ"ז איציבוק ארוך סערקי שעם בערשטיינינין מישטיק, אשר הביא לי סוחר דפה קהלתינו מק"ק יאסי' ובקשתי למסור אותם ליד רבינו הצדיק נ"י כי היא תתיכה הראויה להתכבד שאלתי בפה מבינים, והעריכו אותם עשרה אדומים, ובקרוב יבוא הסוחר הנ"ל לקהלתכם לשאול את פי רבינו נ"י בדבר ההובות אשר נשאר חייב ביאסי ליהודים ולהבדיל לוואליכין ערך ג' אלפים אדומים, ובאם ישלם אותם לא ישאר לו אפילו שוה פרוטה במזומן, והוא איש נכבד מאד, נדבן וירא שמים בדעתו היה לנסוע תיכף לרבינו נ"י אך איזה עסקים עכבו אותו: אך בקרב אי"ה יסע בודאי, ויקח עמו עבור רבינו הצדיק נ"י דברים יקרים מסחורות ד'יאסי, וחוץ לזה יתן בודאי לרבינו נ"י על פדיון הגון כראוי הטעמים על המנהגים אשר כתב לי מעלתו השיבו את רוחי כי לא שמעתי זאת מיום היותי עד הנה, ומקום הניחו מן מן השמים לרבינו להתגדר בו ובקשתי לכתוב לי בכל עת על כל פנים קצת מהתורה הקדושה

הבעש"ט ואמר אין בכאן אפי' דיבור אחד שאמרתי בבחי' הבעש"ט דף כ"ה ע"א [ב] ואיפשר עיי"ז נותנים דרשה גילאנק, כי מעשה העשיר מפסולת של לחות [ג] ואיפשר עיי"ז מושכין המלאך של הכלה בשעת הבאדעקנים עם דעם, כי מן דעם עם האפען עושין מי דעם וע' מי דעם בג"ים בהתלהבות כידוע מליקוטי יקרים דף ל"א ע"ד [ד] הרקדה שעולים למעלה ויורדין למטה כמו שרוקדין הקאזאקין · [ה] השלשה טעמים הללו ראיתי גם בליקוטי מוהר"ן תליתאי דף י"ג ו' בלה לפסוק שהצדיק מזאלין שמע זאת ממוהר"ן או להיפוך, כי למה להם לומר תורה שאינו שלהם ח"ו הלא ידוע בעז"ה שאצל כל צדיק מצדיקי זמננו נובע התורה יותר ונמקור מים, אך בודאי שניהם כיוונו אל האמת עפ"י הפירוש והבעש"ט על המאמר כל העולם ניזון בשביל חנינא בני שביל הוא צינור, כאשר גילה שביל היה קל הדבר שגם אחרים יכינו אותו, כמ"ש בשם טוב ה"ב דף ח'.
אך מי משניהם גילה השביל מטעמים הנ"ל לא זכיתי לגלות:

(א) מתלוצץ אחד אמר שלא ראה מימיו לכתוב בזה הענין עד ביאת משיחנו, רק מי הייב לו שלא ראה בספר הקדוש אור פני משה דף ע"ו ע"ג הרקה מפי מסורה קדושה של רבן כל בני הגולה הגאון מוה"ר דוב בער פיקי' עד ביאת משיחנו ע"כ, ואם הצדיק והופר מה"ס מפרשצווארסק כתב כך, בוודאי מותר לכתוב תמיד כך·

שנאי

מגלה טמירין

הקדושה של רבינו שיחי׳ ויקבל נא מעלתו מיד מוכ״ז א׳ טלית קטן טערקיש טוב מאד , אשר השנתי מיאסי , ויהיה לו לזכרון ממנו אוהבו דוש״ת :

עיקר שכחתי מענדל בארער המקורב לרבי השקר שבדישפאל , עושה כל התפעלות לקרב אנשי קהלתינו לרבי שלו , אך יהיה לבו בטוח , שכל פעולותיו לא יצליחו , כי בע״זה אנשי קהלתינו כעת רובם ככולם סרים למשעתי , ולא יעשו שום דבר קטן או גדול בלעדי , גם ליהוי ידוע למעלתו שביום עש״ק העבר נפטר הרב דק״ק קאוועו הבירה אשר היה מאנשים של הרבי השקר מרישפאל , ואחד מאוהביי דשם כתב אלי , שכמה נגידים מקהלה הנ״ל המקורבים לרבינו הצדיק שיחי׳ יסכימו לקבל אותי לרב , אך אני לא אעשה שום דבר בלתי הסכמת רבינו הצדיק שיחי׳ , כי ידעתי שהאנשים מן הרבי השקר שבדישפאל , יעשו כל ההתפעלות נגדי , אך אם רבינו הצדיק יסכים אני בודאי מר׳יצא הדבר כ״ד הנ״ל :

(סד)

מן ר׳ חיים גבריאל בקאוואן אל ר׳ יעקיל פולנער בדישפאל :

הנני מודיע לך שביום ערב שבת קדש העבר נסתלק הרב דקהלתינו , והיה לי גילוי דעת , שהרב דק״ק קאלנע המקורב להרבי השקר מזאלין יש לו חשש גדול להיות אצלינו רב וכתב אודות זה הדבר לאוהבים שיש לו בכאן והם התחילו כבר לדבר מזה עם הפודראטשיק קלמן ביסיגנער , שיש לו יד גדול אצל הגובערני׳ וגם עם שארי נגידים דקהלתינו דברו אודות זה אבל גם אנחנו איננו מחשים ועשינו ג״כ את שלנו , ובעזרת השם יש לנו על צדינו האשה היא אשת הפודראטשיק הנ״ל כי הבן יחיד שלה הוא מאנשים של רבינו הצדיק שיחי׳ הוא ילד נחמד ואהוב מאד לאמו והפציר בה כל כך עד שהבטיחה לו , לפעול אצל אביו שיהיה על צד שלנו , ואקוה שהבן יחיד הנ״ל יעשה כל התפעלות עבורינו , כי הוא עדיין רך בשנים , ואין לו שום רצון ושכל כלל דמילי דעלמא , רק מה שאנחנו אומרים לו בשם רבינו הצדיק זאת הוא רצונו וחפצו , ומחמת שהייתי ידעתי מקודם שהוא יוכל תמיד לעזור לנו , עשיתי כל התפעלו׳ לקרב אותו תחת כנפי רבינו הצדיק שיחי׳ , והיה לי טרחא גדולה בזה . כי היה למרן גדול , והיה מקורב להדיין מיכל כהנא בפה אשר למד אצלו ועדיין אני זוכר מה שעשיתי אחר כל השרחות ויגיעות שהיו לריק , לקרב אותו לרבינו הצדיק ולרחק אותו מן הדיין הנ״ל אשר ידעת אותו בודאי שהוא פלגאי גדול מאד ועשיתי כך , ר׳ ליבלי חמעלניקיר קרוב של הבן יחיד מהפודראטשיק , היה אצל רבינו הקדוש על שבת קודש אחד , וכאשר בא משם בחזרה , דברתי עמו , ואמרתי לו לדבר עם הבן יחיד הנ״ל ולספר לו , שרבינו הקדוש באמצע התורה שאמר על השלש סעורות , הניח ראשו על השלחן , ושתק כמו רבע שעה ואח״כ הגביה עתאום את ראשו וקרא בקול גדול , אליהו בן חיה מקאוועו יש לו נשמה חדשה וגבוה מאד , ורואה אני אור גדולה עליו והלך ר׳ ליבלי הנ״ל וסיפר זאת הכל להבן יחיד הנ״ל וכאשר שמע זאת הבן יחיד מקרוב שלו , התחיל להחזיק עמנו , ובכל יום ויום נעשה יותר מקרוב לנו ואני קרבתי אותו אח״כ עוד על ידי פעולות רבו׳ להכת שלנו , ובודאי הוא יהיה תמיד לנו לעזר ולסעד בכל העסקים שלנו , והנה לפני שמנה ימים נתתי לו הספר הק׳ שבחי הבע״שט , וכאשר קרא אותו ביקש ממנו להשיג עבורו איזה דברים יקרים מהדברים הנזכרים בספר הקדוש הנ״ל , כי כל מגמתו להיות

להיות לו דברים יקרים כאלו, אשר לאו כל אדם זוכה ויוכל להשיגם אותם, ומחמת שיש לאביו מעות כאשפה רוצה הוא לפזר הון רב בכדי להשיג אותם ואני אמרתי לו שמחמת שרבינו הוא נכד הבע"שט יש אצלו כמה וכמה דברים שהוא רוצה, וגם כמה דברים נמצאים אפי' אצל בני משפחתו הקדושה, ובודאי כאשר ירצה רבינו הקדוש ישיג אותם, ואפילו אותן דברים אשר עדיין הם נסתרים ישיג רבינו הק' כשירצה, לכן תראה לשלוח לי איזה דברים, והנני כותב לך רשימה מקצת דברים אשר רוצה להשיג, והעתקתי אותם מהרשימה של כל הדברים אשר מסר לי הבן יחיד הנ"ל בכתב ידו ממש. היינו המקל טוב וחזק אשר הכה הבע"שט בעת שהיה בהעלפיר את הוואקילאק, או לכל הפחות חתיכה או שפאן מן המקל הזה (א) מעט אפר מהשרפה של עיר אקופ שנשרפה ע"י שר התירה, ואוד מוצל מאש יותר טוב (ב) הפעלציל קצר וחגורה רחבה אשר בא בהם הבע"שט לבית הרב מו"ה גרשון קוטיבער, (ג) הקרדום או על כל פנים הטאפירסקי מהגזלן אשר היה רוצה להרוג את הבע"שט, ובאם שיהיה עליה מעט דם מהגזלן הוא יותר טוב, (ד) מעט פעדרין מהבעטצניוואנע אשר ישן עליהם הבע"שט ביחד עם אשתו, בעת אשר שבת אצלו תלמיד מוה"רר גרשון קוטיבער, (ה) ציפורן אחד של ר' סענדר שוחט מאותן שנפלו מחמת שסטר על הלחי של הרוח, (ו) חתיכה מהזופצע של ביליעה של הבע"שט שעשתה הצדקת אשת הבע"שט מהמעות שלקחה בעד העורות מארדער, וחתיכה מהכלייד של ביליעה של הצדקת בעצמה טוב יותר, (ז) מעט תבואה מאותה שהיתה רועדת מתפלה של הבע"שט. וחביות עם תבואה יותר טוב (ח) חתיכה מהזייגער אשר תיקן הבע"שט בעת אשר באו מתים כמו עדרים לר' גרשון קוטיבער לתקן אותם עפ"י כוונות שלמד אותו הבע"שט, (ט) מעט אפר מהשרפה דק"ק שארינראד, אשר היה עליה הגזירה שתשרף בפעם אחד, והבע"שט פעל ליתן להשריפה הרחבת הזמן, ונשרפה כל העיר לאחדים במשך עשרים שנה, (י) ובאם שאינו בנמצא אצל רבינו הקדוש מדברים יקרים הנ"ל תתן לי תודע, ואני אכתוב לך שארי דברים שרשם אליהו הבן יחיד הנ"ל ברשימה שמסר לי. ואפשר תוכל למצוא איזה דברי מאותן אחרים שרשם. כ"ד:

(סה)

מן ר' יעקל פולנאער אל ר' חיים גבריאל בקאוונ.

אגרת שלך קבלתי, ודברתי עם רבינו הצדיק בעסק הרבנות דקהלתכם, וציוה לי לכתוב לך לעשות כל התפעלות כל מה שיש בכח שלכם לעשות, שלא להניח את הרב דק"ק קאלנע להיות בקהלתכם רב, ואמר שתהיו בטוח שבודאי לא יהיה כמו שהוא רוצה, וגם לכל הסרים למשמעתו ציוה רבינו לכתוב שיעשו ג"כ כל הפעולות בזה· ובפירוש אמר רבינו שזה הרב הוא מהחכמים הנקראים בעלי ראתן (א) והוא משידין

(א) שבחי הבעש"ט דף א' ע"ד. (ב) שם ד"ב ע"ג (ג) שם דף ג' ע"א: (ד) שם שם ע"ב · (ה) שם דף ד' ע"ב (ו) שם שם ע"ג: (ז) שם דף ו' ע"א. (ח) שם דף ז' ע"ב · (ט) שם דף ח' ע"ב. (י) שם דף ט' ע"א, הרוצה לעשות לנפשו קורת רוח ותענוג לגופו, ילמוד המעשיות נוראים ונפלאים הנ"ל בספר הקדוש הנ"ל, וגם יראה מהם שנאמנת מחויב כל איש אשר יש לו יראת שמים מעט, לעשות כל מה שבכחו להשיג על כל פנים דבר אחד מדברים יקרים הנ"ל:

(א) יש חכמים שהם חכמים אפילו בהתורה הקדושה, ואין להם אמונה (בספרים הקדושים מצדיקי זמננו ובצדיקים בעצמם) אלו החכמים נקראים בעלי ראתן, וצריך להתרחק מהם ומשכונתם

משידין יהודאין,(3) ותהיו בטוח שאנחנו נעשה בודאי את שלנו, גם דברתי עם רבינו שיחי׳ מן הבן יחיד אליהו בן הפודראטשיק, אשר קרבת אותו תחת כנפי רבינו, ואמר רבינו שיחי׳ שהוא הרבה יוכל לפעול על ידי אמו, אך ציוה רבינו הצדיק לראות להתרחק אותו בכל מיני ריחוק מהדיין מיכל כהנא שהיה מלמד שלו, כי רבינו יודע שהדיין הוא ג״כ מאותן שידין יהודאין, והקליפה לא יכולה לסבול שום ריח דקדושה, ובודאי הוא יעשה כל הפעולות נגדינו. אודות הדברים אשר כתבת לשלוח עבור בן הפודראטשיק, כעת אין הזמן גורם, כי אם תתן לו כעת איזה דבר מדברים הנ״ל, לא תוכל ליקח אצלו מעות בעדם. מחמת שאנחנו נצרכים אליו בעסק הרבנות מקהלתכם, ולכן יותר טוב להמתין עם הדברים הנ״ל, עד אשר יהיה סוף בעסק הרבנות, ואח״כ נוכל ליקח ממנו הון רב עבור הדברים אשר הוא רוצה. אך על כל זאת, באם תראה שהשעה צריכה לכך ביותר תכתוב לי, וגם תכתוב לי עוד איזה דברים מרשימה שנתתי לך. ואראה לשלוח לך איזה דברים אשר אוכל למצוא אותם בנקל אפשר. ובכדי ליחד איזה רב לקהלתכם, אמר רבינו הצדיק שיחי׳, לקבל את ר׳ שמעריל חתן ר׳ יעקב ליב מקהלתכם, ואמר רבינו שיחי׳ בפירוש, הגם שהיה לר׳ שמעריל הנ״ל כמה מכשולות קטנות בעסקי גניבה וניאוף, עכ״ז יש לו נשמה גדולה וטובה, ויהיה טוב עבורינו, ואנחנו רואים שר׳ שמעריל בודאי הוא אינו דבר קטן, כי רבינו הצדיק מקרב אותו תמיד בכל מיני קרבות, וגם חותנו הוא עשיר גדול מאד ואיש פשוט וחשוב בכל הפרעסודסטווים, וכבר כתבתי לר׳ שמעריל הנ״ל בשם רבינו הצדיק, שרבינו הצדיק וכל אנשי שלומינו רוצים בזה, ותראה לדבר עמו מזה ג״כ. מנאי:

(סו)

מן ר׳ זעליג לעטיטשיבער אל הרב דק״ק קאלנע.

אגרתכם הטהור הגיע לידי בשבוע העברה ע״י מוכ״ז, וגם הציבוק עם המישטיק בערשטין קבלתי, ומסרתי אותו לרבינו הקדוש בשמיכם. ואני רואה שאתם בר מזל גדול, כי בעת אשר מסרתי זאת לרבינו שיחי׳ היה בחדוה גדולה, ולקח תיכף הציבוק ותחב אותו בהלולקע שיש לו מר׳ משה פעסטיר. ומי שלא ראה את רבינו הקדוש עשן לולקע מן הציבוק שלכם, לא ראה יופי מימיו, וכאשר עשן כך כמו רבע שעה בדביקות גדול, שאל אותי מה כתב לך הרב דק״ק קאלנע, וסיפרתי לו הכל מה שכתבתם, וגם אודות הרבנות דק״ק קאווען ספרתי לו, שאתם אינם רוצים להיות שם רב, בלתי ידיעת והסכמת רבינו הקדוש שיחי׳, ושתק כמו ה׳ רגעים, ואח״כ ציוה לי לכתוב לאנשי שלומינו שבק״ק קאווען שהם ידברו עם ר׳ קלמן ביסינגער פודראטשיק דשם בעסק זה, וככר כתבתי להם, והשגתי מהם תשובה טובה, ואמרתי לרבינו הקדוש שהפודראטשיק הבטיח לאנשי שלומינו לפעול הרבנות עבורכם בגובערני. ושתק רבינו הק׳, ואמר אח״כ אני אמרתי רק לדבר עמו, כי היה מהצורך לדבר עמו, אבל התפעלות אצל הגובערני אין צריכים כל כך, לכן אני מודיע לכם כל זאת,

בכדי

ומשכונתם בכל מיני התרחקות שהזהירו חז״ל להתרחק מבעלי ראתן ממש כי הבל פיהם מזיק מאד לאדם כשר שיכול ליפול לתאוות ניאוף ח״ו ע״י הבל פיהם, כי אלו החכמים הנ״ל עפ״י הרוב הם נואפים גדולים מאד קיצור ליקוטי מוהר״ן תניינא סימן קע״ד. (3) תלמידי חכמים שידין יהודאין הם מקבלין תורתם מהשידין שיש להם תורה כפולה וכו׳ וזהו למי מרכים למי שיח הייני ע״י שיח (ר״ת) ע״י חכם שד יהודאי על ידו מרכים בא התנגדות ליקוטי מוהר״ן דף מ״ו ע״א וע״ב:

שנמי

בכדי שתדעו מה שנעשה . והנני נותן לכבוד תורתו תשואות חן עבור הטלית קטן ששלחתם לי כי הוא טוב מאד . והיה בזה שלום . מנאי .

(סז)

מן ר׳ חיים גבריאל אל ר׳ יעקל פולנאער .

אגרת שלך קבלתי וששתי כמוצא שלל רב , כאשר ראיתי שרבינו הקדוש קורא להרב דק״ק קאלנע ולהדיין מיכל כהנא בקהלתינו שידין יהוראין ובעלי ראתן , כי אני איני סובל אותם כלל וכלל בשום אופן . ובטוח אני כעת שבודאי לא יקבלו את הרב הנ״ל לקהלתינו רק למען השם לשלוח לי איזה דברים מדברים הידועים עבור בן של הפודראטשיק כי ידעתי בבירור שהפודראטשיק כבר הבטיח להצד שכנגדו לפעול אצל הגובערני , שהרב דק״ק קאלנע יהיה אצלינו רב , ובאם זוגתו ובנו לא יהיה לנו לעזר אזי לא נפעול כלום ח״ו . אודות ר׳ שמעריל חתן ר׳ יעקב ליב מקהלתינו אשר רבינו הצדיק שיחי׳ אמר לקבל אותו לרב אצלינו דברנו כבר עם חותנו אודות זה , ואינו רוצה , כי הוא איש פש״ט ובעל מנוחה ומתיירא מפני המתנגדים שלא יבוא הדבר למחלוקת גדול, אך נראה לי שבאם נבטיח ליתן ההוצאות אשר יהיה צריך להוציא על זה העסק , בודאי יסכים לדבר הזה , כי הוא קמצן גדול . ולפי דעתי בודאי כל אחד יתן נדבה בשמחה כי דבר גדול הוא , ובלא נתינת מעות אני מסופק מאד אם נוכל לפעול שר׳ שמעריל יהיה רב , ויהיה בודאי אל תפתח פה וכו׳ ח״ו הרב דק״ק קאלנע אצלינו רב ואז כל העולם דפה קהלתינו יהיו מקורבים לרבי השקר מזאלין, כמו האנשים של ק״ק קאלנע , לכן אל תתעצל בדבר ועשה כל מה שי״ש בכחך . כ״ד

עיקר שכחתי הנני כותב לך עוד איזה דברים שנרשמים ברשימה שקבלתי מבן פודראטשיק , ומה שאני איני כותב לך כל הדברים שברשימה הוא מחמת שהרבה דברים מאד רשם , ונצרך להם א׳ בויגען נייר , וגם אין לי כל כך פנאי לכתוב הכל , לכן אני כותב לך כעת רק איזה דברים מהם . היינו חתיכה מן העור של זאבים מהופך שהיה לבוש בהם הבע״שט בשעת שאמר לפני המוכיח מאמרים מספר אחד , והשכיב את המוכיח במטה כמו עיגול , ושמע המוכיח קולות וראה ברקים ולפידים נוראים בערך שני שעות כי היה קבלת התורה כמו בהר סיני (א) הכר של הבע״שט אשר ר׳ צבי סופר שלו תחב את ראשו בו , בעת אשר שני מזיקים באו להבית ולצצו מהבע״שט וזמרו לכה דודי בניגון של הבע״שט, (ב) ענף מהאילן אשר תפס בו הבע״שט את השד ממכשיפה , ובאם יהיה באפשרי לשלוח הרבה ענפים לעשות מהם בעזמיל למרחץ יהיה טוב מאד , (ג) חתיכה מהמטה של הבע״שט , אשר לקח הבע״שט בידו , ואמר לאשת ר׳ שמעריל , ראה שתלד בן זכר , כי אני אשבור לך עצמות במטה זה וכן הוה , (ד) חתיכה מהערקתא דמסאני , אשר הבע״שט ציוה להכות בה את מת אחד , ואח״כ לסגור את המת בבית ג׳ שבועות עד חג הפסח . ובליל הפסח להושיב אותו לשלחן ולתמוך אותו בכרים , וברח המת בכוס שלישי מארבע כוסות , (ה) דף אחד מהבית של ר׳ משה אב״ד דק״ק קוטיב שראה חזרים הולכים על הסטעלי , כי היה שם לץ אחד , והלך הבע״שט לישן בבית של המוכיח אשר הכה שם הלץ בכותל ובחלונות וכאשר אמרו להלץ ישראל בן אליעזר יש כאן לא הכה שוב (ו) חתיכה מהעץ אשר הכה בו ר׳ גרשון קוטיבער את השערים למעלה , בכדי לטעון לפני פמליא של מעלה עבור הבע״שט

ונפח ז

(א) שבחי הבע״שט דף י״א ע״ב . (ב) שם דף י״ד ע״ד : (ג) שם דף י״ז ע״א עיין לעיל אגרת כ׳ הערה א׳ : (ד) שם דף י״ח ע״ב (ה) שם דף כ״ב ע״ג (ו) שם דף כ״ח ע״ב :

ונפתחו השערים על ידי הכאות בעץ הנ"ל . וטען שב וניצל הבע"שט מעונש מיתה ' ובאם הוא באפשרי להשיג החתיכה עץ כולה בודאי טוב מאד , (ז) הלייכטיר של הצדיק אשר הנר שהיה בוער בו אמר להבע"שט שהצדיק שימש מטתו לאור הנ"ל , ובאם יהיה באפשרי להשיג השנויץ מהנר יותר טוב , (ח) המשקוף של הפרוזדור מבית ארענדאר בכפר סמוך פרסה קטנה לעיר ברעזני , אשר הגביה את עצמו מעצמו עם כל הבנין בכדי שהעגלה של הבע"שט יכנס לפרוזדור ' ואחר כ' שנים ראה ר' אליעזר ברעזניר את המשקוף הנ"ל , ועדיין לא נפנה על מקומו הראשון , (ט) הלולקע של הבע"שט אשר נסע עמה ואנשי חיל לקחו אותה בדרך . כי הציבוק היה ארוך מאד , והלולקע היתה יוצאה מהעגלה , ואחר שעה אמר הבעש"ט למשרת שלו ' קח סוס ותרכוב עליו להשיג אנשי חיל ליקח מהם הלולקע ועשה כך . וכשהשינם ראה שהם יושבים על סוסיהם וישינים , לקח הלולקע והלך לדרכו . (י) כ"ד הנ"ל :

(סח)

מהרב דקק קאלנע אל הדיין מיכל כהנא בקאוועז .

תמיה לי עליך על אשר לא כתבת לי זה ירח ימים מדוע טמנת ידך בצלחת , האם לא ידעת ולא שמעה הפעולות אשר הצד שכנגדי עושים להושיב שמה על כסא הרבנות את האיש שמעריל חתן ר' יעקב ליב מקהלתכם . ומתפארים את עצמם שהפודראטשיק הגביר מו' קלמן ביסינגער , הבטיח לעזור להם בכל מה דאפשר , והנם שאני ידעתי את האיש ואת שיחו , טבעו ומזגו , וממש הוא נגד שכל האנושי שהוא יסכים לזה לקבל את שמעריל הנ"ל לרב , איש אשר נודע בשערים לגנב ונואף, ' עליו אמר דוד מלך ישראל ע"ה מה לך לספר חוקי וכו' , עכ"ז אמותי אין חדש תחת השמש , וכבר היה כזה לעולמים , ואפשר האנשים של הרבי מרישפאל הטו את לבבו. לכן בקשתי ממך להודיע לי כר"ש בכדי לידע אם להימין או להשמאיל , ובטוח אני באהבה עזה שבינינו , שאתה תעמוד לימין צדקי , ושלא תתעצל בדבר . ותראה לדבר מזה עם הגביר מו' קלמן הנ"ל , לבל ישו את לבבו הטהור , כי ידעתי שדבריך נכנסים בלבו , גם בקשתי ממך לבל תתרעם עלי על אשר בקשתי עזר מהרבי דק"ק זאלין , מאנשים הסרים למשמעתו , הלא ידעת אם לא שמעת , שכעת גברה כת הידועה עד לשמים , וביניהם כל אנשי תורה בקש יחשבו , והמון עם נכרכים אחריהם עד מאד , ואנשים כגילי אם אין להם איזה סעד מרבי של הכת , לא ימצאו די סיפוקם , וממש ברעב ימותו כאשר אירע זאת כבר בעו"הר להרבה לומרים מופלגים חריפים יראי השם ואנשי צדק , אשר לא דרכו בנתיבותיהם , ומה היה לי לעשות , ידעת מעמדי ובפרט טפלי תלוי בי , והייתי מוכרח לעשות כל התפעלות לקרב את עצמי להרבי הנ"ל ' ולהסעקרעטאר שלו , וכבר שלחתי להם מתנות , והבטיחו לי לעשות כל מה שביכולתם עבורי , לכן בקשתי לדון אותי לכף זכות . והנני שולח לך רצוף פה איזה טעמים על מנהגי ישראל , אשר שלח לי הסעקרעטאר של הרבי הנ"ל בשם רבו , ובדעתו היה זאת מתנה אשר לא יערכנה כל הון , וידעתי שבעיניך ימצאו חן כמו בעיני , אך למען השם לבל יודע הדבר לשום איש , כי הנם שבקהלתכם הכת הידועה אינם עדיין כל כך תקיפים כמו בשארי קהלות בכל זאת גם שם ימצאו תואנה להרע לי , כי לפניהם מי

(ז) שם דף כ"ו ע"ב : (ח) שם שם ע"ד . (ט) שבחי הבע"שט דף למד ע"א' (י) שם שם ע"ד :

הייתי

מי יסתר, וגם בודאי יתנו תודע לפה אשר שבט המושל בירם : והיה כזה שלום מנאי אוהבך דוש״ת בלב ונפש חפיצה . כ״ד .

(סט)

מן ר׳ מיכל כהנא אל הרב דק״ק קאלנע .

אגרתך הנעימה קבלתי, ותהי לי למשיב נפש, כי כבר נתייאשתי ממך וחשבתי אותך בין הכת הידועה אשר כולם בעיני עכו״ם ממש (ואראה זאת לעין כל בראיות ברורות בחיבורי אשר בדעתי אי״ה להוציא לאור (א) אך כעת ראיתי כי רק מכאובך וצער פרנסתך עד הלום הביאך, ועוד אתה מרוחק מהם, לכן אהבתיך כמאז, אך בקשתי ממך, השמר לך לבל תלך בדרכיהם באמת, כי הם צודים נפשות ממש. אודות הרבנות דפה היה בשוה שכבר דברתי עם הגביר ר׳ קלמן בימינגער, והבטיח לי לבל ישמע לעצת המתנגדים שלך, ולעשות כל אשר יהיה לאל ידו עבורך, וגם עם שארי נגידי קהלתינו דברתי ועשיתי כל מה שבכתי, ולכן אל תדאג כלל וכלל, הגם שאנשי הדישפאליר כבר חלו ידיהם בבן הגביר הנ״ל הוא תלמידי, והוא הפציר את אמו לפעול אצל אביו להיות מצדם, עכ״ז ידעתי את הגביר הנ״ל, ואני ערב בעדו שלא ישנה את דבורו, ובפרט שיש לו דאבון נפש על אשר השחיתו את נפש בנל היקר, ויקח את נקמתו מהם לעקור אותם מפה קהלתינו. מנאי אוהבך מנוער דוש״ת וחפץ בהצלחתך :

(ע)

מן ר׳ יעקל פולנאער אל ר׳ חיים גבריאל .

הנני מדיע לך שלא היה באפשרי להשיג איזה דבר מדברים היקרים אשר כתבת לי לשלוח לך עבור בן הפודראטשיק, כי רבינו הקדוש טרוד כעת מאד, ולא היה ביכולתי לדבר מזה עמו כלל. אך בשבוע העברה התחלנו לחפור באר אצל בית רבינו הצדיק שיחי׳ כי ראינו בחוש שזאת הוא דבר גדול להיות באר אצל בית רבינו הצדיק ולקוות הבאר על שם רבינו שיחי׳ כמו הבאר הסמוך למעזבוש הנקראת על שם הבעש״ט זלה״ה. (א) וגם מחמת שבית רבינו צריך הרבה מים מאד, ובשנה העברה שלמתי

(א) הייתי בבית הדיין מיכל כהנא כאשר הייתי רואה ואינו נראה, והלכתי שם בכיון לראות את החיבור הזה אם יש בו ממש, וליקח אותו ממנה לשרוף אותו, וראיתי אותו כמה פעמים, וגם קריתי בתוכו כמה ראיות שמביא הוא לחזק הדברי מינות ואפיקורסות שלו, הוא משמח את עצמו בהם, מחמת שראיותיו הם מהגמרא ופוסקים ושארי ספרים ישנים, וראיתי שמהראוי ליקח את החיבור ממנו, אך זה הרשע לא הניח את החיבור מידו, ואפילו להניח אותו על השלחן לא הי׳ רוצה, וכאשר החזיק את החיבור בידו היה ג״כ מפחד א״ע בכל עת, וכאשר כתב השטותים ומינות ואפיקורסות שלו לא יכולתי ליקח אותו וכאשר הפסיק לכתוב הלך תמיד תיכף להשאפי והטמין את החיבור בהשאפי וסגר אותה תיכף :

(א) מי לא יודע הניסים אשר הצדיקי זמננו עושים ע״י הבאר של הבעש״ט זלה״ה אשר היא ממעזבוש

מגלה טמירין

שלמתי בעד מים בעצמו קריב לששים רובל , ולכו חפרנו הבאר , וכאשר חפרו הערלים מצאו בארץ לולקע מעפר ישינה מאד , ולקחתי מהם את הלולקע , והנני שולה אני אותה לך , ותן אותה לבן הפודראטשיק , ותאמר לו שזאת היא הלולקע של הבע"שט , ושרבינו הצדיק שולח אותה לו , ויאמין לדבריך , מחמת שהלולקע ישינה מאד , וגם באמת מצאו אותה בקרקע של בית רבינו הצדיק שיחי' , ובודאי זאת הוא השגחה פרטיות , כי איך בא לולקע כזו כך עמוק בארץ , ולהיות עד עתה שלימה , ובפרט שמצאנו אותה בעת אשר היינו נצרכים לה . לכן בודאי זו הלולקע הוא דבר גדול , והיתה מונחת כל כך בקרקע בכדי שנוכל לשלוח אותה כעת לבן הפודראטשיק , וליתר שאת אני כותב לך אגרת אחר המונח באגרת הזה , בכדי שתראה אותו לבן הפודראטשיק , ואז בודאי בלי ספק יאמין לך הכל , אך למע"הש לראות לקבל ממנו מעות הרבה עבור זה , כי רבינו הצדיק נ"י הוא בעל הוצאה גדול עד מאד , תאמין לי שבשנה הזאת שלמתי רק בעד הטיבת עצים יותר מן ק"ך קערבליך , כי קרוב לאלף עגלות עצים נצרך רבינו להסקת החדרים בפלטרין שלו , ובבית המבשולת שלו , כי האורחים בכל יום הולכים ומתרבים , ותוכל לשער את עצמך כמה אורחים יש , שנצרך לכל שבוע קרוב למאה אקים בצלים , וגם הבאר שחופרים אנחנו כעת , יעשה גם כן הוצאה גדולה , ובודאי היה זאת השגחה פרטיות למצוא כעת הלולקע , בכדי שעל ידה יוכשר לרבינו הצדיק ההוצאות שמוציא על הבאר , כי רבינו נצרך כעת מאד לזוזי , הגם שרבינו הצדיק שיחי' , הוא בלא עין הרע עשיר גדול , עכ"ז המעות גדול אשר הוא מקבל , הוא מלוה אותם תיכף על צד היתר עיסקא , והעיסקא אשר אני מקבל בכל רבע שנה מהבעלי חובות , אני מלוה לאנשים בינונים על משכנות על מעות שבוע , והעולם אפילו סוברים שזה המעות שאני מלוה על משכנות הוא שלי , ובאמת הוא מעות של רבינו שיחי' , אך מה איכפת לי , ע"י זה יש לי קרידיט , לכן תרא' לשלוח מבן הפודראטשיק הרבה מעות . ואני אמסור אותם ליד רבינו שיחי' , ואהיה מזכיר אותך בשעת מעשה לטובה לפני רבינו הצדיק . אודות הוצאות על העסק שיהיה ר' שמעריל רב בקהלתכם . לא דברתי עם רבינו , כי איך אשא פני לדבר עם רבינו הקדוש , שהוא יציה לעשות נדבה על זה העסק , כשאני יודע שרבינו הוא כעת בעצמו בעל הוצאה גדולה , ואתה ידעת שבאם העולם נותנים נדבה על איזה עסק , נותנים בזה הזמן פחות מעות לרבינו הצדיק . אך כעת מצפים אנחנו , שיבואו הגבאים ממעות ארץ ישראל וממעות ר' מאיר בעל הנס , ויביאו בודאי הרבה מעות מזה הקווארטיל , ואראה אם יהיה שעת הכושר , אדבר עם רבינו מזה , ובאם הדבר נחוץ ולא תוכל להמתין , תראה לקבץ בין האנשים שאתה מקורב עמהם , או תן לר' יעקב ליב חותן של ר' שמעריל , שטר חוב על ההוצאות אשר יוציא על זה העסק , כי אח"כ בקל נוכל לשלם לו , כי אז בודאי יבוא רבינו הק' לקהלתכם , ויעשה שם ובסביבות הרבה מעות , כי שמעתי שהאנשים דזאלינר , עושים שם תמיד הרבה מעות מבני הכפרים דשם עבור הרבי השקר שלהם , ובודאי רבינו שיהיה יעשה הרבה יותר , או נראה אח"כ עצה אחרת להוציא זה המעות . כ"ד :

תמ"ה

מהעזבום לחוק כמו חצי פרסה קטנה, וזה ערך שלשה שנים אשר זה הבאר התחיל להיות לו שם, הרב הצדיק מו"ה ברוך מטולטשין זלה"ה לא היה מחזיק כל כך מן הבאר הזה. אך ע"י הבעל גזיכן דכעת נעשה הבאר לנס עמים כי עושה עם הבאר דברים גדולים ונפלאים מאד , וידעתי שהמשכילים אומרים שאין בבאר הזה דברים גדולים וכל הדבר של הבאר הנ"ל הוא שהבעש"ט שהי' נלום כדרך שארי בעלי שמות ובעלי סידין ליקח מים מתוקים לרפואות , הוא מלוה ליקח אותן תמיד מן הבאר הזה כמו שעושין בעלי שמות אחרים להתמיד באר אחד למים מתוקים , אך למה לנו לדבר מכפירות שלהם קלות אומרים ג"כ שהכת שלנו מתחילים להסקדים לבאש כמו שארי אומות , הלא אין שווים ליתן להם תשובה על דברים כזו , ובפרט שהעסקים גדולים אשר הבעל גזיכן עושה ע"י הבאר הם בעצמן מסתימין את פי דוברי מינות , ילכו להעזבום וילאו ויתאלמו :

(עא)

אגרת הרצוף באגרת הקודם

תמיה לי עליך ידידי כנפשי ששאלת ממני לשלוח לך דברים יקרים מגנזי רבינו הקדוש והנורא, אשר ירש מאבו זקנו נר ישראל וקדושו הבע"שט זלה"ה, הלא ידעת שהתיכה קטנה כחול מדברים הנ"ל יותר שוה מכל אוצרות וסגלות מלכים שבכל העולם. וכמעט לא יכולתי להעלות זאת על מחשבתי, לדבר עם רבינו הקדוש מזה, אך רואה אני בחוש שהאברך המפולא מוה"ר אליהו בן הפודראטשיק הוא בר מזל גדול, כי במו"ש העבר הייתי עם רבינו הקדוש בחדר שלו, והיה עשן לולקע בדביקות גדול כדרכו, אך בדביקות כזה אשר היה עשן בעת הזאת לא ראיתי מימי, ולא היה לי הזכייה לראות כזה מיום אשר יש לי הזכייה להיות אצלו, וכפתע פתאום אמר לי רבינו אני רואה שאליהו בן חייה יעזוב את כל התורה אשר למד מהשד יהודאין הדיין מיכל כהנא, ויהיה עמוד העולם בהתקרבותיו לתורת אמת בבחינת פשט [עיין בהקדמה] אך עדיין צריך לסעד. כאשר שמעתי זאת, אמרתי בחדוה גדולה ובטרדה, רבינו מי יסעוד אותו, אם לא רבינו הקדוש שיחי', ולקח רבינו הצדיק שיחי' את הלולקע שעשן בה, ואמר לי קח את הלולקע אשר ירשתי מאבי זקני הבע"שט זלה"ה ,ותשלח אותה לאליהו בן חייה, אך שלא יעשן ממנה, והיא תהיה לו לעזר ולסעד, ותיכף רחצתי את ידי, וקבלתי את הלולקע על ידי מזוזה אשר היתה מונחת על החלון, ושמתי אותה בתיק תוך תיק עד יום המחרת, וכעת אני שולח לך אותה הלולקע, למסור אותה להתורני האברך מו"ה אליהו, וידוע לידוי לך, שזאת הלולקע היא אותה הלולקע בעצמה, אשר עשן ממנה הבע"שט הקדוש והנורא על הדרך, והציבוק היה ארוך מאד, עד שהלולקע היתה יוצאה מהעגלה, וכאשר נסעו כך, בא כנגדם שר אחד ושני אנשי חיל רוכבים על סוסיהם, ונטלו הלולקע ממנו ונסעו לדרכם, והרב (הבע"שט) נסע גם כן, ואחר שעה עמד הרב ואמר למשרתו, קח לך סוס אחד ותרכוב עליו להשיג אנשי חיל, ותקח מהם הלולקע וכן עשה, וכשהשיגם ראה שהם יושבים על סוסיהם וישנים, לקח הלולקע והלך לדרכו, ואחר הסתלקות הבע"שט נפל בירושה הלולקע לבתו הצדקניות מרת אדל זלה"ה אשר היתה אש ממש, כי הבע"שט לקח השם שלה מן התורה מן הפסוק אש דת למו ר"ת אדל, (א) ומחמת זה היה אש ממש כידוע מהמגעלים שנתנה לתלמיד אחד זעירא דמן חבריא ונולד מהמגעלים הנ"ל הצדיק ר' ברוך מטילטשין [ב] ומן הצדקניות הנ"ל באה הלולקע בירושה לרבינו הקדוש, ולכן תראה שזה הוא דבר גדול מאד, ואני מקנא מאד את האברך מו"ה אליהו במתנה זאת, ואתה ידעת שאני איני עשיר. ואף על פי כן אני בעצמי הייתי נותן בעדה הבית שלי. אך מן הסתם יודע רבינו הקדוש למה נתן לו, דייקא לו זה הלולקע, ולפי דעתי הקלושה נראה לי שאחד מהכוונות של רבינו הצדיק שיחי' ששלח לו זו הלולקע יוכל להיות, מחמת שיש כח בזו הלולקע לעשות הרשעים ישן. ומעלת הלולקע לצדקות הוא דבר ידוע, ובפרט מזו הלולקע אשר עשן בה הבע"שט (ג) ונמצא תפעול הלולקע לפי דעתי שעל ידה ישן הדיין מיכל כהנא, והאברך מו' אליהו יעיר להתלהבות גדול, שזה עיקר הצדקות, ובקשתי להודיע לי תיכף מתי מסרת אותו ליד מו"ה אליהו הנ"ל. מנאי:

נ"י

(א) שבחי הבעש"ט דף י"ט ע"א (ב) עיין באגרת כ"ה הערה א' [ג] הלמדן וחכם שהלכו ר' יחיאל אב"ד דק"ק קאוולע לתהות על קנקנו של הבעש"ט שבר על ר' גרשון קיטיבער גיסו של הבעש"ט שהוא הבעש"ט, ושאל אותו האתם הבעש"ט, ענה ר' גרשון קיטיבער ואמר להלמדן וחכם הנ"ל היי' אני הרב, ומי יתן שיהיה לי עולם הבא מה שרבינו (הבעש"ט) תרויח בעשן לולקע אחת, ונתקרב הרב ר' יחיאל הנ"ל להבעש"ט. שבחי הבעש"ט דף י"ד ע"ב. מכאן תראו הכח הגדול והנורא של הלולקע. והשמרו לנפשותיכם מלעשן מלולקע אחר.

והיינו

מגלה טמירין

(עב)

מן ר׳ חיים גבריאל אל ר׳ יעקל פולנאער ׃

ג״י קבלתי וראיתי ראיה אחת בשתי שורות העליונים ושם נאמר שרבינו שיחי׳ טרוד מאד כעת, והיה לי מזה תענוג גדול כי ידעתי שכל טרדותיו הם רק עבור אנשי שלומינו, להשפיע להם כל צרכיהם בני חיי׳ ומזוני, אשר החיוב בידו לפעול ולא על הקדוש ברוך הוא, (א) ובודאי כאשר הוא טרוד, יפעול לנו בלי ספק כל טוב, וראיתי שכאשר חשבתי כן היה. כי כאשר מסרתי הלולקע לאליהו בן הפודראטשיק, והראתי לו את אגרת שלך שהי׳ רצוף בתוך האגרת שכתבת לי היה בעיניו כמוצא שלל רב, וכאשר ראיתי שיש לו כל כך תענוג גדול, אמרתי לו שמהראוי היה לשלוח לרבינו הצדיק נגד זה ג״כ איזה מתנה הגונה. אמת אמרתי לו שלא יש בעולם שום דבר, אשר יהיה שוה להלולקע, אך על כל פנים אתה מחיוב לשלוח לו מה שתוכל, כי רחמנא לבא בעי, והבטיח ליתן לי איזה חפץ עבור רבינו שיחי׳ והלכתי ביום ה׳ העבר אליו, ונתן לי א׳ סטרעכאן גדול ומהודר מאד, אשר שוה אפשר בודאי חמשים אדומים רוטי או יותר, אך ביקש מאתי שלא לאמר זאת לשום אדם בעולם, כי הסטרעכאן שייך לאביו, ושאני בעצמי אסע לרבינו למסור ליד רבינו הצדיק בעצמו אותו הסטרעכאן, ואמרתי לו שאני בודאי הייתי נוסע בשמחה גדולה, אך אין לי אפילו לשכור עגלה, ואמר שיתן לי על העגלה והוצאות, אך אמר שכעת אין לו מעות, רק ששמע מאביו שיש לו לקבל מעות עבור פודראט. ולכן כאשר יקבל אביו המעות יתן לי מה שצריך, וכן הוה, ביום אתמול שלח אחרי, ונתן לי שני באמאשקים כל אחד מחמשה רובל, והלכתי לביתי. ונתתי אלף תודות לרבינו הצדיק שיחי׳, כי ראיתי בחוש שרק על ידו היה לי זה המעות, ולא היה לי עדיין מצות על פסח, ואמרתי לבן הפודראטשיק, שאני נוסע תיכף עם הסטרעכאן לרבינו שיחי׳, אך אני מפחד את עצמי ליסע, כי אפשר יתוודע הדבר לפודראטשיק ח״ו, וכאשר יודע לו שאני נסעתי בעת הזאת לרבינו יהי׳ לו חשד עלי ועל רבינו שיחי׳, לכן נסעתי מביתי, בכדי שאליהו יסבר שנסעתי לרבינו, ואני נסעתי לכפר חלובניק, וקניתי שם אצל ר׳ אהרן היטין שמורה, לכן תראה באם שיסע אחד מאנשי שלומינו לפה קהלתינו, לצוות לו ליקח ממני הסטרעכאן ׃ כ״ד.

(עג)

מן ר׳ יעקל פולנאער אל ר׳ חיים גבריאל ׃

מוכ״ז ר׳ דוד צערעס נוסע לקהלתכם, ובקשתי למסור לו הכלי הידוע צרור וחתום, והוא ימסור אותה לידי, תמיה לי עליך שלא כתבת לי שום תמונת אות בנידון הרבנות דקהלתכם, לכן תכתב לי על ידי מוכ״ז כד״ש ׃ כ״ד הטרוד מאד ׃
הנני

(א) והיינו המנוולי פטור ובעל הבית חייב ר״ל שעיקר החיוב הוא על הצדיק שהוא מחויב לפעול הכל והוא נקרא בעל הבית. שהוא משפיע לעולם כמו בעה״ב שמשפיע לבני ביתו, וקב״ה כביכול אין החיוב עליו מחמת שהצדיק לבד ע״י מעשיו הקדושים יכול לפעול הכל׃ נועם אלימלך דף כ״ג ע״ד.
מנחי

(עד)

מן חיים גבריאל אל ר' יעקל פולנאער.

הנני שולח לך ע"י מוכ"ז הכלי חשובה עבור רבינו הצדיק, ובקשתי להזכיר שמי לפני רבינו שיחי' אודות הרבנות דפה קהלתינו, דברתי עם ר' יעקב ליב התן ר' שמעריל והשיב לי הן ולאו ורפי' בידו, וכאשר ראיתי שהוא איש מגושם מאד, ואין לדבר עמו. הלכתי לאחותו שרה ר' מאירס, ודברתי על לבה, שתראה להסית את אחיה בדבר הנ"ל, כי הוא דבר נאה לכל המשפחה שלה באם חתן אחיה יהיה בפה רב, והלכה אליו ודברה עמו מזה הרבה, והבטיח לה שהוא יסכים אם התנו יהיה מרוצה, ואמרתי לה שתלך בעצמה לחתנו, והלכה גם לחתנו, אך הוא אינו רוצה בשום אופן, והשיב לה שהוא מפחד את עצמו, שלא יצער אותו הדיין מיכל כהנא, כי הוא למדן גדול וחריף מאד, ולכן אני מודיע לך כל זאת, כי אני איני יודע מה לעשות, דברתי עם כמה אוהבים של ר' שמעריל, והם הסיתו אותו מאד לקבל הרבנות, אך הוא אינו רוצה בשום אופן לשמוע להם, וידעתי בבירור שבאם הוא לא יהיה אצלינו רב, יקבלו בודאי את הרב דק"ק קאלנע. לכן תראה לדבר מזה עם רבינו הק', ותכתוב לי מה לעשות בזה העסק. כ"ד.

(עה)

מן ר' יעקל פולאנער אל ר' חיים גבריאל

הכלי הידוע ששלחת קבלתי, ומסרתי אותה ליד רבינו הצדיק שיחי' בעצמו בליל שבת קדש העבר, והיה לרבינו שיחי' תענוג גדול מאד, והלך בביתו בנשיאות ראש ובדביקות אנה ואנה וזמר אזמר בשבחין, ועשה קדישא רבא כדרכו בהתלהבות גדולה כדרכו מן הכלי הזאת, וכאשר ראיתי שרבינו הצדיק שיחי' כל כך מנושא, ובשעת הקידוש לא השים עין מן הכלי, ובפרט כשזמר בחסרא גו כסא וכו' אמרתי בלבי בודאי זה הכלי הוא בלי ספק אחד מהכוסות של ר' אדם, מה שנטל הקיסר כאשר הי' אצלו על הסעודה מקרעדענץ אחד לטמן בחיקו, (א) ובעת בודאי בא הכוס הזה לרבינו הצדיק לתקן אותו, ובשביל זה הוצרך לאבוד הכלי מהפודראטשיק, (ב) ובמוצאי שבת אחר ההבדלה, אמרתי לרבינו שיחי' שהיה לי אגרת ממך, וסיפרתי לו מה שאתה כתבת מן ר' שמעריל חתן ר' יעקב ליב, וציוה לי לכתוב לך, שתאמר לר' שמעריל הנ"ל בשמו, לקבל את הרבנות דקהלתכם, ושלא ירא את עצמו כלל וכלל מהדיין, כי אין לו לירא ממנו, לכן תאמר לו כל זאת, ובודאי לא ירא א"ע כלל, כי מן הסתם יסע רבינו הצדיק בעצמו על שבת הראשון אשר יקבלו אותו לרב לקהלתכם, וכאשר הדיין יעיז פנים נגדו, אזי יקח רבינו הצדיק מהדיין את תורתו, כמו שלקח רבנא הבע"שט את התורה מר' מיכל דיין בק"ק הוראדני, כאשר נתקבל מו"הר יחיאל מיכל

(א) שבחי הבעש"ט דף ג' ע"א. (ב) דע כי כל כלים שיש לאדם הכל בא לתקן חלק הקדושה שבה, ומפני כך לפעמים כשכבר העלן הם נאבדו. דרכי צדק סימן ס"ד. לכן פעמים שיאבד ממנו הדבר ההוא שכשכלה כבר לתקן כל הניצוצין שהיה באותו הדבר השייכים לשורש נשמתו, אז לוקח ממנו השי"ת אותו הכלי ונותן לאחר השייכים הניצוצות הנשארים באותו הכלי לשרש

מיכל לרב שם , והדיין היה מצער את הרב הנ"ל (ג) ובודאי יהיה הכל על נכון : מנאי :

עיקר שכחתי אתה כתבת לי שבן הפודראטשיק נתן לך שני באמאשקים כל אחד מחמשה רובל , ואני ידעתי בבירור שכל אחד היה מן מאה רובל , ובתחלה כאשר נתוודע לי הדבר , רציתי לילך תיכף לרבינו , ולספר לו מה שעשית , אך היה לי רחמנות עליך , ואמרתי אפשר בשעת מעשה כאשר קבלת אותם , לא היית יודע מאיזה סך הם , וכעת אני מודיע לך , שתראה תיכף ומיד לשלוח לידי המותר מהשני באמאשקים הנ"ל , היינו מאה ותשעים רובל , בכדי שאמסור אותם ליד רבינו שיחי' , כי סך שני מאות רובל , בודאי לא נתן לך בן הפודראטשיק עבורך על הוצאות , ונתן אותם לך מן הסתם , שתוציא מהם עשרה רובל על הוצאות כאשר כתבת , והמותר תתן לרבינו הצדיק , בכדי לקבל הכלי , ובאם לא תשלח המעות , תהיה לך חרטה גדולה , כי באמת אפילו עשרה רובל אינו מגיע לך , כי אתה לא נסעת עם הכלי , ואל תסבור להכחיש הדבר , כי ר' הירש מוכר יין מקהלתינו בא מקהלתכם , וקיבל שם מעות מהפודראטשיק בעד יין , ור' הירש הנ"ל חייב לרבינו מעות , והביא לי העיסקא בסיגנאציעס גדולים , וסיפר לי , שר' קלמן ביסינגער הפודראטשיק נתן לו זו הסיגנאציעס , וכאשר ביקש אותי שיתן לו סיגנאציעס קטנים אמר לו שלא היה להקאמיסאניר סיגנאציעס קטנים רק גדולים מן מאה רובל , וסיפר לי ר' הירש , שהיה להפודראטשיק מעות עם הקאמיסאניר , כי תיכף כשבא לביתו , והניח הבאמשקים על השלחן , והתחיל לספור אותם , היה חסר לו שני באמאשקים , ולא היה שום בן אדם אחר בביתו , רק הוא ואשתו ובן יחיד שלו , ורץ תיכף להקאמיסאניר , ואמר לו שחסר לו שני באמאשקים , וגער בו הקאמיסאניר , ואמר שסיפר אותם טוב לידו , ובודאי גנב אצלו איזה איש השני באמאשקים , לכן אני מתרה אותך להחזיר המותר מהבאמאשקים לידי שלא יהיה לך ח"ו חרטה גדולה על זה . כ"ד הנ"ל .

(נז)

מן הרב דק"ק קאלנע אל הדיין מיכל כהנא

אחדש"ה הטוב מול עיני האירו דבריו הנעימים ביום ו' עש"ק העבר , והנה כבר ידעתי כי לא אצלת מכל אשר שאלתי ממך , אך כעת את נפשי החיית בדברותיך הטהורים , כי דנת אותי לכף זכות , המקום ידין אותך ג"כ לכף זכות בכל צעדך , ואם מדי יצא הדבר ואזכה להיות במחניכם קודש להשתעשע עמך , כאשר השתעשענו בימי נעורינו , בבית מורנו הרב המאה"ג רבן של כל בני הגולה מוהר"ר אליהו זלה"ה , אז תראה , שלמודיו הטהורים עדיין חקוקים על לוח לבי , אך מה לעשות במצוקות הזמנים הללו , שמעתי שאתה תמיד בפרהסיא מגלה דעתך נגד הכת הידועה , אך לאו כל אדם זוכה , להיות על מדריגה כזו אשר עתה עומד עליה , אתה בעיר גדולה ובין

לשרש של אחר שהוא משרש נשמתו . ליקוטי יקרים דף ט"ו ע"א (ג) וכשגלה הבעש"ט לנסוע לדרכו היה ירא שלא יגער (הדיין) את הרב ולקח ממנו תורתו וכעסו עם הארץ . ומנהגו היה לעמוד בחצות הלילה ללמוד וכו' וכשפתח הספר לא ידע מאומה ושבר שהשכל אינו בה"ל וכו' ובקש אחר התפלה היה לומד שגורו ולקח הספר ופתח ולא ידע מאומה , והבין שהבעש"ט עשה לו זאת , ובא להבעש"ט ואמר רבי המזיקה לי את תורתי . שבחי הבעש"ט דף כ"ו ע"ג . ועיי'

Digitized by Google

זמין אנשים אפרתים ובעלי מדע, וכל העם כקטון כגדול מקשיבים לקולך, וד׳ נתן לך לשון למודים, ונפש רחבה, אתה באמת תוכל לעמוד נגדם, לא כן אנכי, אשר בתוך עם טמא שפתים אנכי יושב. עם אשר לא ידע דרך ד׳, עם אשר כל דרכיו רק להקדיש לרבם, לספר בשבחו, להקדישו ולהעריצו, ואם אחד יעיז נגדם בדיבור הקל, אזי את נפשו יסכן (א) כי התרת דם, בעיניהם יותר קל מהריגת זבוב, איש כזה נחשב ביניהם למין ואפיקורוס, אף כי גדלה עד שמים צדקתו. ועל זה תמצא בספר המדות שלהם, אין להתפלל על שום אדם שמות אפילו על מין, כי יותר טוב להרוג אותם בידי אדם ולא בידי שמים (ב) וכל בער שכל יבין, לאיזה תכלית כתבו זאת בספר המדות, ובעו״הר גבורה יד הכת כעת כל כך, שגם אותן אשר לא מהכת המה, כאשר שומעים מאנשי הכת על איזה איש שהוא מין ואפיקורוס, מאמינים להם מבלי שום לב, אם בצדק ואמת חקרו ומצאו זאת, או רק אודותם השיאו את לבם להוציא שם רע על אנשים כשרים. מכל דבור היוצא מפי הצדיק, אומרים שנברא ממנו מלאך (ג) וחביב להם דבורי הצדיקים שלהם יותר מתורת משה (ד) וכל העם מקטן ועד גדול נכרכים אחר הרבים שלהם, כי נקל הוא בעיניהם, להשיג עולם הבא רק על ידי דבור של הצדיק (ה) ושלא לראות השחת, על ידי הקבלת פני הצדיק, (ו) לכן אל תתמה על החפץ, שאני כעת מקורב להרבי שבזאלין, ואלמלא נגרוהו וכו׳ ודאגת וצער פרנסה גרוע ממכת הגוף, ובפרט אצל איש כמוני, אשר השם נתן לי אשה הגונה וששה ילדים. יאמין לי ידידי, שכל מגמותי לישב על כסא ההוראה בקהלתכם קודש, הוא רק בכדי להסיר שם את המלבושים המטונפים, ולהראות לעין כל, כי רק מכאובי ויגוני הביאוני לחטוא בלשוני, ומעת אשר הגיעתני אגרתך, ונזכרתי את ימי נעורינו, עת אשר תורת ד׳ היתה חפצנו, ולמודי מורנו היו נקיים מכל סיג ושמצה ובעודנו שם לא שמענו שום דבר מכוער ח״ו, וכעת כאשר אביט באיזה ספר של הכת הנ״ל רואה אני שהוא מלא זוהמא ונבול פה, אשר אין הדעת סובל אותם (ז) נבערה בי אש התשוקה ביותר, להשליך תורת הכת אחר גוי. ולכן בקשתי ממך

שתעשה

(א) ועיני ראו אשר כמה יצאו מהעולם שלא בזמנם בעו״הר מחמת המחלוקת כאלו, ואני כמעט רגע ותראו נפלאות, אגרת הקודש בנועם אלימלך דף קי״א ע״ב. זה המאמר עמוק עמוק. (ב) ספר המדות דף כ״ו סימן קי״ג. (ג) דהנה הצדיק כל דבור היוצא מפיו נבראת ממנו מלאך. נועם אלימלך דף ע״ג ע״ב. (ד) דברי צדיקים מכתים חביבין מדברי תורה ומדברי נביאים וצריך לשמוע ולציית אותם אעפ״י שאין מראין לך שום מופת. מדות דף כ״א סימן סמך. (ה) הצדיק בדבורו יכול לפסוק לזה גן עדן ולזה גיהנם. שם דף כ״א סימן כ״ד. (ו) על ידי הקבלת פני הרב לא יראה שחת. שם דף כ״ב סימן ס״ה. (ז) וזהו ראשית בכורי אדמתך תביא בית וכו׳ לא תבשל גדי אותיות גיד בחלב אמו כלומר אפילו תאוות תשמיש יהיו לשם שמים דהתאווה שבזכר מכח הנקבה שיש בזכר דהכל מזכר ונקבה כאלו, ואף הזכר כלול מזכר ונקבה. ליקוטי יקרים דף ה׳ ע״א, כמו זיווג גשמי אינו מוליד כי אם שמשמש באבר חי ותיפוק ושמחה, כך בזיווג הרוחני הוא הדבור בתורה ותפלה כשהוא באבר חי. כתר שם טוב חלק א׳ דף א׳ ע״ב. התפלה הוא זיווג עם השכינה וכמו שבתחלת הזיווג יש נענוע כן צריך לנענע עצמו בתחלת התפלה, ואח״כ יכול לעמוד בלא נענוע, ליקוטי יקרים דף א׳ ע״ב, ושם נקראים זכר כדרך הזכר שמתפשט מלמעלה למטה ונקבה בהיפוך, שם דף לי״ד ע״ב. לדעת בארץ דרכך, לדעת כמו וידע האדם לשון זיווג וכו׳. לדעת בארץ פירש השכינה, דרכך לשון זיווג דביאה איקרי דרך. ליקוטי אמרים דף ג׳ ע״ב. דע את אלהי אביך ועבדהו דע לשון התקשרות מלשון וידע אדם, תניא דף כ״ז. כי יפתה איש בתולה, יפתה לשון יפוי, דהיינו באיש הצדיק אשר ייפה את השכינה להקרא בתולה וכו׳ ושכב עמה רמז לקודשא בריך הוא ושכינתיה וכו׳, לו לאשה פירש שיכנים הנקראת לו רעיא לומר לרועה. נועם אלימלך דף ת״ו ע״ב. אשה היה לו מעגות בתולים רצה לומר כאשר המלאכה תמלא צדיקים כלה, שיהיה להם טענות לעבות את השכינה שתהיה בתולים מזרוע). שם

שם

שתעשה למען האהבה שבינינו להוציא אותי ממאסר המזוהם הזה, ואין לך מצוה גדולה מזו, וכבר אמרו חז״ל, כל המקיים נפש אחת מישראל וכו׳ כ״ד אוהבך המצפה לראותך במהרה.

(עז)

מהדיין מיכל כהנא אל הרב דק״ק קאלנע.

כבר הודעתיך שהגביר מוהר״ר קלמן ביסינגער ספה קהלתינו, הבטיח לי לעשות עבורך כל מה שבכחו, והנה זוגתו הגבירה מעוצם אהבתה לבנה יחידה, בקשה ממנו שלא לעשות שום פעולה בעסק הרבנות, והוא הגם שמעולם לא שינה דבורו, על כל זאת היה ממשיך הדבר, ולא עשה שום פעולה, הן נגדך, והן עבורך, וחשב בנפשו, עוד יבוא היום אשר גם זוגתו תסכים לדברו. והנה זה חמשה ימים, אשר ראה קצת שגעון בבנו, אשר התחיל זה כמה להתחסד, וביקש הגביר הנ״ל מאתי, לדבר על לב בנו, ולהוכיחו לעזוב את דרכיו הרעים, ומלאתי את מבוקשו, והלכתי להחדר אשר ישב שם בנו, בבואי לחדרו, ראיתי ספר אחד בידו, וכאשר ראה אותי, רצה להטמין את הספר, אך לא יכול עוד הצפינו, וראיתי שהוא ספר שבחי הבעש״ט. ויען כי מיום צאתו מבית הדפוס לא ראיתיו, רציתי לעיין בו מעט, ובפתחי אותו, ראיתי בתוכו, שהבעש״ט היה מצפה לעלות בסערה כמו אליהו ז״ל, ולא עלה מחמת שמתה לו אשתו, ונעשה פלג גוף (א) בקראי זאת, אחזני חיל ורעדה, ואמרתי לתלמידי, התוכל להאמין בדברי מינות כאלה. והשיב לי, שהוא מאמין בזה באמונה שלמה, מחמת שקרא בזה הספר כמה מופתים אשר עשה הבעל

ש״ט

שם ע״א. למען תקים את בריתו, הקמת הברית רמז לזיווג. ליקוטי מוהר״ן תנינא דף כ״ן ע״ב. ויכול לגרום ח״ו השפעה אל החיצונים, דהיינו שכינה אל פילגש אבינו שבשמים, אור המאיר דף כ״ד ע״א. יש שני צדיקים שאחד דבוריו הם כשריפה והשני דבוריו כקלירה, או אחד דבוריו הקמת הברית לזיווג, והשני דבוריו הם המשפיכים את הזרע, ומהווים את הולד בבטן אמו, ומגדלין אותו, בכן כשיש מחלוקות בין שני צדיקים האלו אל יתערב זר בתוך דבורם שמדברים זה על זה כדי שלא יקלקל את המכוון. מדות דף ל״ב סימן י״ח. והיתה נפשי צרורה בגלגל, לשון גלגלים, על דרך כאשר יבער הגלגל ר״ל שיבוא חיות קדושה גם בהגלגלים. נועם אלימלך דף ה׳ ע״ד, והצדיק הגמור הרוצה להביאו ג״כ במדריגה גדולה אומר לו שים נא ידך תחת ירכי רצה לומר שיתקשר עמו, לזה רמז ירכי הנקרא יסוד שהוא התקשרות כידוע, שם דף י״ד ע״ד. ועשית לו ארבע טבעות זהב, טבעת הוא טבעת קידושין להשכינה שם דף מ״ת ע״ג. מכל הנ״ל תראו איך הרב דק״ק קאלנע במזיד גמור מסמא את עיניו, מי לא ידע זאת שאנשים בחורים, אשר לא היה לומדים שום ספר לומדים ספרים הקדושים של צדיקי זמננו מחמת שבזה ימלאו מרגוע לנפשם, בקראם דברים המשיבים את רוחם ונפשם, ועי״ז לומדים בספרים הקדושים הנ״ל בדביקות גדול לשמה דייקא לשמה ממש ׳ ועל זה אמר הנביא ועל סוד בחורים יחדיו, היינו הלימוד שהוא סוד דייקא סוד (כי סוד ויסוד הכל אחד) בחורים יחדיו רצה לומר מתאספים את עצמם בחורים היינו אנשים בחורים, ללמוד וללמד, לשמור ולעשות, ובלא סוד או יסוד כנ״ל לא היה לומדים כלל. ולכן מי אינו רואה התועלת הגדולה מסתורה שבספרים הקדושים מן צדיקי זמננו אשר הוא בחי׳ סוד או יסוד. אך למי אדברה, על הרב הנ״ל והדומים לו נאמר בפסוק הקודש, הנה ערלה אזנם ולא יכלו להקשיב, הנה דבר ד׳ היה להם לחרפה. השם יתברך ברחמיו הגדולים יאיר עינינו בתורתן של הצדיקים אמתים: ח״ש וכי״ר.

(א) שבחי הבעש״ט דף כ״ג ע״ג.

ש״ט בחייו, והנה כל המופתים אשר עשה אליהו, עשה גם הבעש״ט ביתר עז, אליהו גהר ארצה וישם פניו בין ברכיו, למען תת גשם על הארץ, והוא בתפלתו לבד הביא הגשם. (ב) אליהו התמודד על ילד המת, וקרא אל ד׳ להשיב את נפש הילד על קרבו, והוא השיב נפש הילד אשר מת לפני איזה ימים רק בדברו קיים את הילד הזה. (ג) אליהו אמר בשם ד׳, כד הקמח לא כלתה, וצפחת השמן לא תחסר, והוא נתן לר מאטיל פולנער ע״י היידייעס ערך י״ג מאות זה׳, וההתחלה היה רק עם ב׳ קווארט י״ש, (ד) אליהו קנא קנאת ד׳ צבאות, וקרא אל ד׳ לענות אותו באש, למען יודע לכל העם כי ד׳ אלהים בישראל, והוא נגע באילן באצבעו ונדלק האילן, וכל זאת היה רק למען יתחממו האנשים שלו, והעבד ייבש המטלת שעל הרגלים, (ה) אליהו היה ירא לנפשו מפני איזבל, וילך למדבר, וישאל את נפשו למות, והוא לא היה ירא מפריץ אחד שהיה שונא לו, ואמר כאשר יראה אותו יהרוג אותו בקנה שריפה, והלך הוא להקאמיסאר שבעירו, בעת אשר הפריץ היה שם, ולא ראה אותו הפריץ, וכשנתוודע לדפריץ הדבר, אמר כיון שהוא איש כזה אפיים אותו. (ו) אליהו כאשר היה במדבר ולא היה לו מה לאכול, הביא לו מלאך עגת רצפים וצפחת מים, ודיא עשה סעודה גדולה בכמה מיני מטעמים לפני תלמידיו בלא עזרת מלאך, (ז) ולא עוד אלא אפילו כשהיו רוצים המלאכים, שהרב דק״ק ראשקוב יהיה לו פרנסה, אמרו לו למה אתה שותק (ח) אליהו הוכרח לאכול שני פעמים מהמאכלים אשר הביא לו המלאך לילך בכח האכילה ארבעים יום. וההליכה היה בלא התבוננות, והוא הגם שלא הלך ארבעים יום, אך לא הביא לו מלאך אכילה, ולא אכל כלל, והלך בלא אכילה שלשה ימים בהתבוננות (ט) אליהו התנבא בשם ד׳, הכלבים ילקקו את דם אחאב, ויאכלו את איזבל, והוא הרשה את אשתו לקנות עורות מארדער מקאראוואני, כי כולם יהרגו ליסטים. (י) אליהו אמר בשם ד׳, המטה אשר עלה אחזיהו שם לא תרד ממנה, והוא אמר על מוכסין אחד בריא שלא עלה כלל על המטה, היום או מחר ימות וכן היה, (יא) אליהו הכה המים באדרתו ויחצו הנה והנה למען עבור בחרבה, ועבורו נתקרבו ההרים הגדולים ונעשו מישור, ואחר כך נתרחקו, וזאת היה כמה פעמים, (יב) וכמה אותות ומופתים נמצא בספר הלז מהבעל ש״ט אשר אליהו לא עשה אותם, ובודאי לא היה ביכלתו לעשותם, ושאלתי אותו מי ערב לנו שכל הדברים הנמצאים בשבחי הבעש״ט הם אמת, האם הוא יודע את השוחט דליניץ, או האם חתומים עליו עדות ובית דין, ולמה לא הוציאו לאור את ספר שבחי הבעש״ט בעוד הבעש״ט ודורו בחיים, למה המתינו עד אשר מת כל הדור, אשר ידעו וראו מעשיו ופעולותיו, הלא רבינו מאורינו הרב המא״הג מוהר״ר אליהו אמר לי ולחברי שהיה מכיר את הבעש״ט היטב, ואמר לנו שהיה בדורו כמו שארי הבעלי שמות, ולא היה אפילו למרן, אך היה איש חצוף ומתעתע (שווינדליר) יותר משארי הבעלי שמות שהיו בדורותיו, (יג) כאשר אמרתי זאת עבר על תלמידי רוח קנאה, והתחיל לבזות אותי ואת תורתי אשר למד אצלי כדרך כל אנשי הכת, וצעק בקול גדול, אתה מין ואפיקורים, ורץ אל התיבה בכעס גדול, ולקח שמנה לולקע מעפר, ונשק אותה, ואמר לי, ראה הלולקע הזאת, ודע שלא אקח בעדה כל התורה שלך, ושל כל הרבנים שבעולם. והקול נשמע בחדר אביו, ויבוא גם הוא אלינו, אך הבן לא נח מכעסו, ורץ בחדרו והלולקע בידו כמשוגע, וצעק וביזה אותי ואת אביו, ודיבר סרה על כל הרבנים וגדולי זמננו אשר לא מהכת המה, ועמדנו משתוממים על המראה

(ב) שם דף ס׳ ע״א: (ג) שם דף ל״ח ע״ג. (ד) שם דף כ״ד ע״א. (ה) שם דף י״ח ע״ב. (ו) שם דף כ״ז ע״א. (ז) שם דף ל״ח ע״ב׳ (ח) עיין אגרת מ״ז הערה ב׳. (ט) שבחי הבעש״ט דף ג׳ ע״ג. (י) שם דף ו׳ ע״א. (יא) שם דף ס׳ ע״ב. (יב) שם דף ג׳ ע״ב.

(יג) מי שמאמין שבעת שזאת נמלא רשע עריץ כזה שדיין ימ״ש וכ״ז הוא מטעם התורה שלמד, כמ״ש בליקוטי מוהר״ן ד״ך ע״ג ח״ל והמשכיכה הנקראת תורה שבע״פ באה בתוך ת״מ של יהודאי׳

המראה , כי ראינו בחוש אשר רוח עועים נמסך בקרבו (יד) ואכיו מגודל כאבו רצה להכות אותו באגרוף , אך עצרתי אותו , ולקחתי איתו בחזקה , והלכתי עמו לחדר הראשון , ואמר לי הגביר הנ״ל , הנה הגיע העת לקבל את הרב דק״ק קאלנע לרב פה קהלתינו , אך שמעתי שהוא ג״כ מכת החסידים , וכפ׳ף תחת הרבי שבזאלין , ואמיתי לו מה שידעתי ממך , שאתה מן האנוסים , אשר בעוה״ר הרבה מהם טמונים במערות , והאמין לדברי , לכן אמרתי להודיעך את כל זאת , למען תשב בטח , כי בעוד איזה ימים אקיה לשלוח לך אי״ה העתקה מהקאנסענס על הרבנות דפה קהלתינו. והיה בזה שלום כנפש אוהבך דוש״ת כ״ה ·

(עח)

מהרב דק״ק קאלנע אל הדיין מיכל כהנא ·

ג״ק וראיתי מתוכו שאין לך עסק בנסתרות , ולולא עיני ראו כתיבת ידך , לא האמנתי שבדור המנושא הזה עדיין נמצאו אנשים אשר לא קראו את הספר שבחי הבעש״ט , אשר כבר נדפס זה חמשה פעמים , ונפוצו בבני עמינו יותר מששת אלפים שטוק במשך שתי שנים , עליך ועל הדומים לך אמר הנביא השמן לב העם הזה וכו׳ כי ידעתי בבירור אם יקרא איש רק הקדמות הכותב משבחי הבעש״ט , לא יתאפק מלקרות את כל הספר כולו , הלא הכותב אומר שם בפירוש על כן ידע נאמנה כל הקורא בו , כי לא כתבתי זאת דרך סיפורי מעשיות ודברי הימים , רק שישגיח הקורא ויבי ט, אמת בעין השכל בכל מעשה ומעשה נוראת הש״י , ויקח לעצמו מוסר השכל מזה ו קשט לבו ביראת השם או באמונה בכח תורתינו הקדושה היוצא מן הסיפור וכו׳ אתה בודאי לא קרית אפילו ההקדמה , ולא ידעת שהעוסק בשבחי הצדיקים כאלו עוסק במעשה מרכבה , ומי האיש אשר לא ירצה לעסוק במעשה מרכבה המותרת לנו , צר לי מאד עליך ובפרט על נשמתך אשר ניתנה בחומר מגושם כזה , תמיה הוא זאת בעיניך , שהבע״שט חשוב אצל הכת יותר מאליהו , הלא בעיני הוא דבר פשוט , ואם יזכה השם אותך לקרות בספריהם הקדושים תראה , שגם מהש״י היה גדול ולאו דוקא הבעש״ט רק אפילו הצדיקים שבדורינו ג״כ חשובים מהקדוש ב״ה (א) ,האבות (ב) וממשה רבינו ע״ה (ג) קרא נא בהקדמת הכותב ספר שבחי הבעל ש״ם הנדפס בקאפיסט , ותראה שהצדיק רמ״מ העיד בזה הלשון , חיה דבר השם

ביד

זה נקרא גלות השכינה והא יש לו פה לדבר על צדיק עתק . (יד) מי שקרא אגרת ע״א ידע שלקח השלולקע בידו בכדי שהיא יבוא להתלהבות והדיין יפול לסכנה , אך למה הוא בא להתלהבות והדיין לא נפל לסכנה לא זכיתי לגלות הטעם .

(א) הצדיק הוא מלמד את הקב״ה בתורתו איך יתנהג עמנו . מדות דף כ״ד סי׳ קל״א . וזהו עיני ד׳ אל צדיקים ר״ל ביד הצדיקים הוא לעשות עינים להש״י להשגיח על ישראל . נועם אלימלך די״א ע״ב . וכל בניך לימודי ד׳ ר״ל הצדיקים השלימים הנקראים בניך הם לימודי ד׳ שמלמדים כביכול להש״י איך יתנהג עמנו . מבשר צדק דף ג׳ ע״ד . פותח את ידיך וכו׳ שזה קאי על הצדיק שהצדיק הוא הפותח ידים להבורא ב״ה כביכול . נועם אלימלך דף ק״ג ע״ג. וע״ד (ב) בכלום הצדיק להשפיע ולפעול איזה דבר ע״י פעולת עצמו אף בלא זכות אבות , דהיינו שהקטרוג אלילה גדול , ואין מועיל זכות אבות לבד , צריך להחזיק במדריגה גדולה ממדריגת אבות . שם דף פ״ח ע״ב (ג) עיין בהקדמה הערה א׳ .

שבחי

ביד הבעל שם אחד היה ומהקדמונים לא קם כמוהו, ואחריו לעפר מי יקום, ומי לנו גדול מרמ"ם, הלא הבע"שם בעצמו העיד עליו שהזכיר אותו דרך התפלה, והניח לו את בית התבודדתו. (ד) ובעיניך המגושמים יהיה זאת פליאה גדולה, כי אתה ידעת מה שאמר הרמב"ן זלה"ה על פסיק ויפתח את הגמלים, שהוא תמיה קימת שיהיה החסידות יותר גדול בבית ר' פנחס בן יאיר מביתו של אברהם אבינו ע"ה (ה) אך אתה וכל הקדמונים אשר היו קודם הבעש"ט, לומדים התורה כמו שהיא כתובה במלבושי' וצדיקי הדור אשר להם נמסרה התורה (ו) לומדים אותה אחר התפשטות המלבושים, ולכן רק הם יודעים דרך האמת, ואנו אין לנו רק לשמוע להם, לציית אותם, ולהשליך שכלינו ודעתינו, רק לסמוך עליהם אע"פי שנדמה לנו שהם עושים כנגד התורה (ז) ואי"ה בבואי לקהלתכם, אלמדך תורה החדשה, ואחוה לך ארחות יושר, אשר בלעדיו כעורים נגשש ונלך, ובזה אציל אותך ואת נפשך משאול, כחפץ אוהבך דוש"ת בלונפ"ח:

(עט)

מן ר' חיים גבריאל אל ר' יעקב פולנאער.

אגרת שלך קבלתי, ועשיתי כאשר צוה לי רבינו הצדיק על ידך, ודברתי עם ר' שמעריל לקבל את הרבנות בקהלתינו, ושלא יפחד א"ע מהדיין, אך כל דבורי היה בחנם, כי הוא אינו רוצה בשום אופן. ואני רואה בחוש שזאת הוא רק מחמת שחותנו איש מגושם מאוד, ומפחד א"ע שלא להיות מוכרח להוציא דרבה מעות עבור הרבנות, ובאם היית שולח לי מעות, אזי בודאי הייתי יכול לפעול אצלו לקבל את הרבנות, לכן אני כותב לך, שהראה למען השם לשלוח לי מעות עד זה העסק האנשים של הזאליניר שבקהלתינו, כבר עשו את שלהם, וכבר היה לדבר סוף, אך אני מעכב עדיין הדבר, והבטחתי ליתן מעות, ואתה ידעת, שאין לי כעת אפילו שוה פרוטה, כי אנשים שלנו בכאן הם מעט, וכמעט כולם הם עניים ואביונים, ותאמין לי, שהשני מאות רובל שנתן לי הידוע, לא הייתי יודע מקודם, וסברתי באמת שכל אחד רק על חמשה רובל, אך ר' אהרן בחליבניק אמר לי, שכל אחד מן מאה רובל, והוצאתי מהם שמונים רובל על פסח, כי אמרתי למה אקמץ על יו"ט כזה, אם השי"ת עזר לי להשיג מעות בזכות רבינו הצדיק שיחי', למה לא אכבד את

יו"ט

(ד) שבחי הבעש"ט דף כ"א ע"ג וע"ד (ה) הת"ת בוצינא קדישא ונו"ה דוב בער ממעזריטש הרגיש בזו התיבה, ואמר נמתק לשונו הזהב, ונודע שבכל מה שעולה יותר למעלה, יש בו יותר שכל ובהירות, לכן מצינו בתמורתו של ר' פנחס בן יאיר שהיה לו שכל להכיר בין מעושר לטבל. והענין לפי שר' פנחס בן יאיר היה מדבק ע"א להש"י בתכלית הדביקות עד שהיה עליה אפילו לחמוריותו, והיה נכנים בהם שכל הנ"ל, וכן מצינו באברהם ע"הם וירדוף עד דן. שהאיך היה יכול להלחם בפועל נגד ה' מלכים, אלא במחשבתו נלחם גם, שהביא אותם לדינים וכו' ואברהם חלק עליהם הלילה פי' שחלק ה' (מן) לילה, ונשאר ליל, שהוא בחי' דינין ובזה נדפס ליקוטי אמרים דף י"ב ע"ג (ו) הכלל והעיקר שיהיה לו אמונת חכמים ולזהר בכבודם, ולירא מהם מאד, ואף אם נדמה לו שהם עושים ח"ו כנגד התורה הוא צריך להאמין שבודאי הם עושים נכונה עפ"י התורה, כי התורה נמסרה לחכמי הדור לדרשה כפי מה שיודעים, ע"כ צריך להשליך שכלו ודעתו רק לסמוך עליהם קיצור ליקוטי מוהר"ן דף מ"ג סימן תל"א (ז) הצדיק מותר לו לפרוץ גדרים של אחרים בשביל דרכו. מדות דף כ"ג סימן קי"ט וגם עיין הערה מ"ו:

עי'

יו״ט קורש כזה, והשאר נתתי שוחד לאדון אחד מהגרעסודסטווע עבור הרבנות, ולולא זאת כבר היה נתקבל הרב דק״ק קאלנע לרב בפה, לכן תראה למע״הש לשלות מעות, כי הבטחתי עוד לכמה אנשים מעות, ובאם לא תשלח יהיה ח״ו בודאי לא טוב, ותראה שבזמן קצר יבוא לקהלתינו השקרן טזאלין, וינהוג ממשלתו בגדלות כדרכו. כ״ד:

(פ)

מן ר׳ יעקל פולנאער אל ר׳ חיים גבריאל.

ראיתי מן האגרת שלך שהדבר נחוץ מאוד לעשות כל התפעלות בעסק הרבנות דקהלתכם, ומחמת שבשבוע העברה באו הגבאים ממעות ארץ ישראל, וממעות ר׳ מאיר בעל הנס מקהלות השייכים לרבינו הצדיק שיחיה, אמרתי כעת הוא שעת הכושר לדבר עם רבינו מזה, אך כאשר רציתי לילך להדרו, באתה הרבנית הצדקניות שתחי׳, והלכה לבית התבודדות של רבינו שיחיה, ורציתי לשמוע מה שידבר רבינו הקדוש עם הצדקניות תחיה, כי הדברים אשר הוא דובר עמה בבית התבודדותו, בודאי הם עתיקים וטמירים ומנושאים לעילא ולעילא, כי בעת הזאת לא הורשה לשום אדם לבוא שם, ועמדתי אצל ההדר כמו רבע שעה, ולא שמעתי כלום, אחר כך שמעתי שרבינו הצדיק שיחיה אמר, לפי דעתי די חמשים, והצדקניות שתחיה אמרה, אתה תמיד קמצן רק עלי, כמה אנשים אוכלים ושותים אצליך, שאין לך מהם כלום, על זה אתה אינו קמצן, ועלי אתה תמיד קמצן ואמר רבינו שיחי׳ אתה לא ידעת זאת, מזהסתם מחויב להיות כך, אני יודע בודאי למה אני און מקמץ להם האכילה אצלי, וגם אמר רבינו הלא לא הבטיח אני לך יותר מחמשים, ואמרה הצדקת שתחיה מה זאת, לא הבטחת לי מחמת שלא היית יודע, שיבואו לך כל כך הרבה מעות, אבל עתה שהביאו לך הרבה, למה לא תתן לי על כל פנים חמשה ושבעים, ואמר רבינו שיחיה, מה לעשות עמך, אתה עקשן גדול, ושמעתי שסיפר לה מעות, וכאשר באתה הצדקניות מבית התבודדות, אמרה לי לילך אחר רבקה פעסים שסוחרת עם מרגליות, והלכתי אחריה, וקנתה הצדקת אצלה מרגליות בעד מאה אדומים, ונתנה תיכף ע״ה אדומים וכ״ה אדומים נשארת חוב, וראיתי שאין הזמן גורם לילך בעת הזאת לרבינו, והלכתי ביום שלאחריו, וסיפרתי לרבינו כל המאורע כמו שכתבת לי, ושתק רבינו מתחלה. ואח״כ אמר, זה השוטה שמעריל אינו ראוי להיות רב בקאווען, ולא יכולתי לדבר עוד מזה העסק. ולכן אני מודיע לך זאת, בכדי שתדע מה שרבינו השיב לי ע״ז, וכאשר אני רואה שמעריל הוא באמת שוטה גדול, כי האיך הוא אינו שוטה גדול, אם אמרת לו בשם רבינו, שלא יפחד את עצמו מהדיין מיכל כהנא כלל וכלל, וזה השוטה אינו רוצה לקבל את הרבנות ואמר שמפחד ע״א מהדיין, מה יעשה לו הדיין אם רבינו אמר שלא יפחד א״ע · מנאי.

(פא)

מן ר׳ חיים גבריאל אל ר׳ יעקל פולנאער.

בכדי שרבינו הקדוש לא יהי׳ ח״ו אח״כ מתרעם עלי· אני מודיע לך· שהסדקורטשיק קלמן

קלמן ביסיגניר בקהלתינו . כעס מאד על בן יחיד שלו , מחמת שהעיז מצחו נגד השד יהודאי מיכל כהנא הדיין ימ"ש · ולפי דעתי בא לכעס · מחמת שהסתכל בפני זה הדיין השקרן (א) וציוה בכעסו לכתוב כתב הרבנות להרב דק"ק קאלנע , וחתמו א"ע על הכתב הנ"ל כל הנגידים דקהלתינו , וגם האנשים המקורבים להשקרן שבזאלין , ואין מי שיעמוד נגדם · ויש לי פחד גדול שבאם לא תעשה פעולות גדולות , אז יתקיים הכתב בודאי מן הפרעסודסטווע ג"כ · ונהיה אנחנו אח"כ מהצועקים ואינם נענים , לכן תראה למע"הש לספר זאת לרבינו הצדיק שיחי' · ועל כל פנים אם לא ירצה רבינו לעשות כלום נגד זה · אזי נדע שכך הוא טוב ושכך צריך להיות · כ"ד.

(פב)

מן ר' יעקל פולנאער אל ר' חיים גבריאל •

אגרת שלך קבלתי , וספרתי לרבינו שיחי' כל מה שכתבת לי , ואמר לי רבינו , הלא אמרתי לך כבר , שזה השוטה שמעריל אינו ראוי להיות רב בקאוועץ . והרב דק"ק קאלנע אינו מאותן שקורין רוע מזל , ולא דברתי עוד יותר מזה העסק , כי ראיתי שהדבר צריך להיות כך בודאי , על כן תראה לקרב את עצמך להרב דק"ק קאלנע , תיכף כאשר יבוא לקהלתכם , כי זאת שרבינו הצדיק אמר עליו שהוא אינו שלימזאלניק לא אמר כתנם , ובודאי רואה רבינו שהוא יתרחק א"ע מהשקרן שבזאלין , ויתקרב א"ע לרבינו שיחי' , לכן תראה לכתוב לי תיכף כשיבוא הרב הנ"ל לקהלתכם , אם בא עמו הרבי השקר מזאלין , ומה שהרב עושה שם , ומה שאתה עשית , גם באם שיבוא בעצמו בלא הזאלינער לקהלתכם , תלכו כולכם לקיאתו ותתנו לו כבוד , כך ציוה רבינו הצדיק . מנאי:

(פג)

מהדיין מיכל כהנא אל הרב דק"ק קאלנע •

רציתי לשלוח לך העתק מהקאנסענס על הרבנות דפה , אך ראיתי שהוא אך למותר , כי בעוד שלשה ימים אי"ה ילכו המשולחים דפה ק"ק עם הקאנסענס אליך להביאך פה , הנגידים דפה כבר חתמו א"ע כולם על הקאנסענס ;נתקיים גם בהפרעסודסטווע , ורק איזה אנשים מאנשי הדישפאליר , לא רצו לחתום א"ע · אך אל תירא מזנבות האודים האלה , כי בקהלתינו אין להם יד ושם בין הגדולים לכן תראה להכין את עצמך על הדרך , ואי"ה בבואך פה אהיה תלמידך ללמוד אצלך מעשי מרכבה החרשה אשר לא שמעתי ממנה , ולא ראיתי אותה , בלתי באגרתך הנעים מיום כ"ח חדש העבר . כ"ד אוהבך המצפה לראותך פה בקרב אי"ה :

בזו

(א) ומי שמסתכל בפני שקרן בא לידי כעס , מדות דף כ"ח סימן כ"א .

מגלה טמירין

(פד)

מן ר׳ זעליג לעטיטשיבער אל הרב דק"ק קאלנע.

בזו הרגע קבלתי אגרת מק"ק קאווען, והיה לי תענוג גדול, כי ראיתי בתוכו שכבוד תורתו יתקבל לרב בק"ק הנ"ל, ולהוי ידוע לכ"ת שהאנשים של הרבי השקר מדישפאל עשו כל מה שבכחם, שלא לעזוב לקבל את כ"ת, אך שקר אין לו רגלים, אני כתבתי לכם כבר, שרבינו הק׳ אמר שכ"ת יהיה רב בקאווען, ועתה ברוך רבינו הקדוש (א) הנה לא נפל ארצה מכל אשר דיבר, וכל היגיעות אשר יגעו א"ע הצד של הדישפאליר לריק היה, וראינו בחוש שרק דבוריו הקדושים פעלו כל זאת (ב) וציוה לי רבינו הקדוש לכתוב לכם בזה הלשון, כאשר תבואו לקהלה קאווען, יעשו לכם כבוד גדול, אם ח"ו לא תתחזקו תאבדו כל מה שהיה עד הנה׳ (ג) וגם אני מודיע לכ"ת שרבינו הוציא על עסק הרבנות של מעכ"ת הרבה מעות, ואתם ידעתם שרבינו אין לו כעת מעות שלו, ונעשה בעל חוב עבורכם, לכן בבואכם לקאווען, תראו לדבר מזה עם הנגידים דשם, שישלחו תיכף אחר רבינו הק׳ לשבות שם שבת וזאת גם למע"כת יהיה טובה גדולה, כי שמעתי שיש שם דיין אחד אשר הוא פלגאי גדול, ובוודאי יהיה לכם צער ממנו, אך כאשר יהיה רבינו הקדוש שם, בודאי לא יעיז פנים. ואם יעיז אזי יצוה רבינו להוציא התפילין שלו, ויהיו בודאי פסולים. ויברת הדיין

(א) הרב דק"ק קאלנע כעס מאד בקראו אגרת הזה, מחמת שכתב ר׳ זעליג ברוך רבינו הקדוש, והאמ׳ שבקרב יאמרו לצדיק ברוך אתה ד׳ וכו׳ ותמהתי מאד על זה שהיא האיך שכח מה שנכתב בספר נועם אלימלך דף י"א ע"ג, וזהו שאנו מברכים בכל יום פוקח עורים, והכוונה לפקוח עינים למעלה להשגיח על ישראל וכו׳ ביד הצדיק הוא לעשות עינים להש"ית ע"כ, ונמצא אנחנו מברכים בכל יום הצדיקים עבור שעושים עינים להקב"ה, ואומרים אנחנו להצדיק ברוך אתה ד׳ אלהינו מלך העולם היינו הצדיק פוקח עורים, היינו שהוא הצדיק פוקח עורים היינו הש"ית כביכול, ואין כלל לתמוה על זה כי מצינו שהצדיק נקרא ברוך נועם אלימלך דף ה׳ ע"ב, וגם נקרא אתה שם דף כ"ד ע"ב, אמר ואתה מחיה את כולם וכו׳ שזה קאי על הצדיק כלומר הצדיק נקרא ואתה שהוא חלק ממך (מהש"ית) וכו׳ ור"ל שהצדיק וכו׳ מחיה את כל העולמות, ואל היינו אל קודם בודאי נקרא עיין אגרת ע"ז הערה ג׳, ולפי זה נוכל לאמר על הצדיק ברוך אתה וכו׳ וכל הברכות כמו על הש"ית, וגם אני איני מסופק כלל וכלל, שבקרב, כאשר לא יעיז שום אדם לדבר נגד הרב שלנו אפילו בהסתר, וכאשר כל ישראל יהיו שייכים לנו כאשר נקוה בזכות הצדיקים, יתאספו א"ע הצדיקים לעשות נוסחי תפילות מפורסים על הצדיקים אשר רק בעבורם יבוא לנו כל הצטרכותינו לגוף ולנפש, ובלעדם לא יכול הש"ית כביכול לעשות שום דבר, כאשר בררנו זאת בכמה הערות מספרים הקדושים מצדיקי זמננו, ואז לא נהיה צריכים להתפלל לפנים להש"ית. (ב) כשבאים בני אדם אל הצדיק בדבר הצטרכותם, למשל שיפעול להם איזה דבר אצל אדון ושלטון, אזי אומר הצדיק לאדם הזה, שהשלטון ימלא משאלותך ולא יהיה באופן אחר והוא כמלוה מפי הצדיק שלא יעשה באופן אחר נועם אלימלך דף ל"ד ע"ד. (ג) פעם אחד נסע הבעש"ט לק"ק בראד, ולן במקום אחד סמוך לבראד, ובלילה חרד הבעש"ט, והרכובותיו דא לדא נקשן, עד שהעיר ר׳ צבי סופר משנתו מחמת קול הקשה. אמר לו הסופר מה זה החרדה. ויספר לו שבא אלי רבי (היינו אחיה השילוני) ושאל אותי מי יותר טוב אתה או אברהם אבינו ע"ה. שאלתי אותו מה זה מהות השאלה. אמר לי אתה תבוא לק"ק בראד ויעשו לך כבוד גדול. אם ח"ו לא תתחזק תאבד כל מה שהיה עד הנה. ונתחרדתי עד מאד. וכשבא לק"ק בראד באו אליו הנגידים להקביל פניו במלבושי כבוד. והוא התחיל לשחק עם הסוסים. ולהצליק אותם. ולהכות אותם

הדיין מחמת בושה מן העיר , (ד) וישב שם מעכ"ת במנוחה . ומחמת שהעולם דק"ק קאווען בודאי יצאו לקראתכם , וכ"ת יהיה צריך לאמור לפניהם תורה , לכן אני כותב לכם איזה תורה מתורה של רבינו הקדוש , בכדי שמע"כת יאמרו זה התורה שהוא רחבה מאד מאד , הגם שאני כותב לכם התורה בקיצור , כי ידעתם את רבינו הקדוש שהוא מאותן הצדיקים שאומרים למטה תורה בקצרה מעט מעט , אבל למעלה הוא רחבה וגדולה מאד מאד , (ה) זמרי בן סלוא נשיא בית אב לשמעוני , על דרך אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש , וזהו זמרי לשון כריתה בן סלוא היצר הרע בחי' סילון ממאיר , והיינו זמרי בן סלוא כשאתה רוצה להכרית היצר הרע הנקרא בן סלוא, נשיא בית אב קח או נושא אותו לבית אב , היינו לבית הצדיק שהוא בחינת אב , ועל ידי זה לשמעוני היינו עי"ז תפעול שהיצר הרע תשמע לי וזהו לשמעוני ני דייקא ני שישמע לי . על פי התורה אשר יורוך וכו' , פירוש כי לא היינו יודעים , מה יש לעשות איש אשר אין יכול לעסוק בתורה , לזה אמר יש לך תרופה לפרנס את הצדיק , וזהו על פי דייקא , והוא ממש פי התורה , היינו ליתן לפי של התורה , היינו לפי של הצדיק , (ו) ולבני קהת לא נתן בכתף ישאו , ידוע שהצדיק מחויב להוריד השפע לעולם , ולכן צריך הצדיק להתדבק אפילו עם הבעל עבירה , ולעשות אפילו עבירה , בכדי להשפיע להרשע השפע , וזהו ולבני קהת שהיו צדיקים היה עבודת הקודש חל עליהם , ומה היה עבודת הקודש בכתף ישאו , שהיה צריכין להוריד השפע הנקרא כתף , (ז) ובררתי לכם בכיוון זה התורה , בכדי שעל ידה ישלחו העולם דשם אחר רבינו הקדוש ליתן לו פרנסה , ושהוא ישפיע להם ג"כ כנ"ל וד"ל ותראו בעזרת רבינו כשיהיה שם רבינו הק' יהיה עבור מעכ"ת בודאי הכל טוב ונכון מאד , וגם עבור בני הקהלה יהיה טוב מאד , כי בודאי מן הסתם יודע מעכ"ת מזה שהצדיק בא לטלטולים כדי כשיבוא לעולם הבא ויזכור כל המקומות שהיה בהם , ועי"ז יביאו טובות לאלו המקומות . (ח) מנאי :

(פה)

מן חיים גבריאל אל ר' יעקל פולנאער ·

הנני מודיע לך שהרב החדש בא לקהלתינו , והעולם קבלו אותו בכבוד גדול , וממש לרבינו הצדיק אין עושין יותר כבוד כל הנגידים דקהלתינו נסעו לקראתו לכפר ברעסט רחוק מקהלתינו יותר מן א' פרסה , ושם אצל הארענדאר היו מעכבים את עצמם יותר משני שעות , ואכלו ושתו והרב אמר לפניהם תורה , ואח"כ נסעו עמו ביחד לקהלתינו , ויצא עוד עולם לקראתו , וכשפגעו זה בזה ירדו כולם למקום אחד , ועשו ביער כסא מענפי אלנות , והושיבוהו עליהם וקיבלו אותו לרב עליהם , ואמר לפניהם דברי תורה והעולם נהנה מאד , וזאת הוא דבר פשוט , מחמת שלא שמעו מעולם תורה

אותם בידיו כדרך המשחקים עם הכוסות . ועתה דע לך עד היכן מגעת יראת מעלת של הבעש"ט שבחי הבעש"ט דף ט"ו ע"ג . (ד) שם דף ט"ז ע"ג . (ה) יש שאומרים תורה רחבה מאד שמרחיבין הדבר ומגדילין אותו מאד ומעפ"כ למעלה הוא קצרה מאד וכו' אבל יש להיפוך , יש צדיקים שאומרים תורה למטה בקצרה מעט מעט אבל למעלה היא רחבה וגדולה מאד מאד אשרי להם . קיצור ליקוטי מוהר"ן דף כ"ט סימן תקפ"ז . (ו) אור פני משה דף קלט ע"ג . (ז) נועם אלימלך דף עין ע"א . הטעם שצדיק אחד אומר תורה שכבר אמרה צדיק אחר עיין אגרת ש"ג פרשה ס' . (ח) מדות דף פ"א תיבה שלמות סימן ג'

לפעמים

תורה מפי רבינו הק׳, ובעת נ״כ בכבוד גדול מחזיקים אותו, עם כל העסקים באים אליו, והוא גומר אותם, ושני הצדדים לבם שלם עמו, כי הוא מסביר הפסק היטיב, ולפני שני ימים הלכתי אליו כאשר צוית לי, ולא הייתי יכול לדבר עמו הרבה, מחמת העסקים רבים שהיה לו, וראיתי בחוש גם כאן, שכל דברי רבינו הקדוש שיחיה הם תורת משה, כי באמת הוא אינו שלימזאלניק, אך מחמת זה בעצמו אני מפחד את עצמי מאד. שכל העולם יהיה כרוך אחריו, והוא יקרב אותם לרבי השקר שבזאלין, אך מה אני לחשוב מחשבות נגד רצון רבינו הקדוש שיחיה, בודאי רבינו הקדוש יודע מה עשה, ובפרט שאני רואה שכבר עברו שני שבתות, ולא בא הזאלינר לקהלתינו, וגם שמעתי שכמה פעמים התלוצץ מהזאלינר, ונמצא מן הסתם בודאי אין לספק כלל וכלל שיתרחק א״ע מזה השקרן, ויתקרב א״ע לרבינו הקדוש שיחיה ויהיה הכל נכון. כ״ד.

(פו)

מן ר׳ זעליג לעטישיבער אל ר׳ זיינוויל ווערהיעווקיר.

שמחתי מאד בקראי את אגרת שלך, כי ראיתי בחוש שזה גם גדול עבורינו, שפריידה ר׳ אייזיקס נתעברה, ואני אקוה שהשר שלך יראה שהעונש הזה בא לו כהמת שהתלוצץ מרבינו הקדוש ומאנשי שלומינו, עצתך טוב מאד לשלוח אותה לקהלתינו. כאשר תבוא, יאמר לה רבינו שיחיה, שתשב בכאן כמה שבועות לרפאות את עצמה, ואתן אותה לאיצק אברהמס שיושב בקראסני, וכבר דברתי עמו ורוצה מאד, הגם שהוא עשיר. בכל זאת ידעתי אותו שהוא בן נח נהרג על פחות משוה פרוטה, ובעד כמה רובל ימכור את אשתו ובניו. ותלד שם בשתיקה, כי אני התניתי עמו, שבאם יתגלה הדבר לא אתן לו כלום, ואצלו א׳ רובל הרבה מעות, בעד א׳ רובל הוא דקור את עצמי, ומכ״שכ בעד סך מסוים, יראה בודאי שלא יתגלה הדבר לשום אדם שבעולם, ובפרט שאשתו כעת מעוברת, אמר שיאמר אחר כך שאשתו הולידה שני ילדים, (צווילונג) וישאיר הדבר בסוד עד עולם, רק רוצה הוא שהשר יתן לו כתב על סך מסוים עבור החזקת הילד, ואנחנו נחזיק על ידי זה העסק את השר שלך בראש, ויהיה תמיד מפחד את עצמו מאתנו. מה שאתה כתבת שרוצה אתה לדבר עם הרופא קודם שתסע לרבינו הוא שטות גדול מאד, ולמע״הש שלא תעשה זאת, כי למה לנו שתפיל, אדרבה לפנינו יותר טוב שיהיה לה ולד חי ובריא כאולם, כי אם היא תפיל, אז יכחיש השר אח״כ את כל הדבר, ויהיה לנו יותר שונא. מנאי:

(פז)

מן ר׳ זיינוויל ווערהיעווקיר אל ר׳ זעליג לעטישיבער.

קודם שקבלתי את האגרת שלך דברתי עם הרופא אודות הידוע, אך לא אמרתי לו עבור מי אני צריך הרפואות, ונתן לי רפואות, ולקחה הידועה אותם, אך לא הועילו לה כלום, רק על ידם יש לה דמים מרובים, ואינה יכולה ליסע כעת

בשום

בשום אופן, כי היא חולה מאד, ואני הולך כמשוגע, כי אני מפחד את עצמי שלא תמות ח״ו, ולא די שלא יהיה לנו עוד תקוה. שהשר יהיה מחזיק אתנו, אך בודאי יהיה עוד שונא יותר כמו עתה, כי אפשר אמרה לה שלקחה הרפואות ממני, וכאשר יראה שנעשית מהרפואות חולה ותמות, יביא אותי מן החיות אל תפתח פה לשטן, לכן בקשתי ממך לראות למען השם שרבינו הקדוש יעשה לה פדיון, או לצוות שאיש אחר ימות עבורה והיא תשאר חיים. (א) כ״ד:

(פח)

מן ר׳ זעליג לעטשטשיבער אל ר׳ זיינוויל ווערחיעווקיר.

הנני שולח לך ע״י מוכ״ז במיוחד א׳ קווארט יין מחותם בחותם שלי, ותיכף ומיד תתן לפריידה לשתות ממנו, כי זה היין הוא מאותו יין שהסתכל בו רבינו הקדוש שיחיה (ב) ובודאי תהיה בריא מזה, לא יכולתי לאמר לרבינו לעשות פדיון עבור פריידה, מחמת שלא שלחת מעות על הפדיון, וידעת שעל פדיון צריך ליתן מעות (ג) אך המזל היה ששלח איש אחד מלאבישש על פדיון לרבינו הקדוש, ורבינו הקדוש היה בעת הזאת בחדר התבודדות שלו, ולקחתי המעות פדיון עם הצעטיל ששלחו משם מיד השליח למסרם לרבינו שיחיה. ולקחתי הצעטיל ששלחו והטמנתי אותו, ונתתי לרבינו הקדוש צעטיל אחר עם השם של פריידה ושם אמה עבור דמים מרובים. ושלא תפיל, ועשה רבינו פדיון, ויהיה ע״ז בודאי הכל טוב, ולמע״הש לכתוב לי ע״י מוכ״ז מה היא עושה, כי אני ג״כ בעצבות מזה שהיא חולה. מנאי:

עיקר שכחתי למען השם באם שישאר מהיין, אזי תשלח אותו לי בחזרה, כי הוא דבר יקר מאד, ורק פעם אחד כאשר רבינו הק׳ היה בחדוה גדולה מאד, והיה לו ממני תענוג גדול, נתן לי במתנה ד׳ קווארט מזה היין שהסתכל בו, ומי יודע אם יהיה לי זה הזכייה כל ימי חיי. כ״ד הנ״ל:

(פט)

מן ר׳ זיינוויל ווערחיעווקיר אל ר׳ זעליג לעטשטשיבער.

היין אשר שלחת לי לא רצתה פריידה לשתות, ואמרה ששמעה מדאקטיר גדול

(א) לפעמים גוזרין מלמעלה על מספר בני אדם שימותו, ויש אחד ביניהם שהצדיק אוהב אותו, יש כח בהצדיק, להתפלל עליו ולהציל אותו וליתן אחר תחתיו. מדות דף כ״ג סימן ק״כ.

[ב] ועל כן אשה שדמיה מרובים, ואין לה ווסת אף שיין מזיק לה כנ״ל בחי׳ יין כי יאדם שאחריתו דם בחי׳ נכנס יין יצא סוד כנ״ל עם כל זה רפואתה ע״י יין שהסתכל בו צדיק אמתי, ליקוטי מוהר״ן דף מ״ח ע״ג [ג] צריך ליתן ממון על פדיון, מדות דף י״ח סימן ס״ו לפייס מדת הדין אינו בידים רקניות מדות דף ע״ו סימן יו״ד:

מי

גדול, שיין מזיק מאד לזה החולה, והנני שולח לך בחזרה שלשה קוואטירליך מזה היין ע״י מוכ״ז, וא׳ קווארטירל לקחתי לי, מה היית עושה אם פריידה היתה שותת כל הקווארט, או אם הייתי כותב לך ששתה היא א׳ קווארטירל, אך אני אומר לך האמת, ובטוח אני שתמחול לי זאת שלקחתי א׳ קווארטירל, מי יודע אפשר יהיה נצרך מזה היין לפני איזה אשה מאנשי שלומינו. פריידה התחילה בזכות רבינו שיחי׳ וע״י הפדיון להבריא, ובקרב תסע לרבינו הק׳, כי דברתי עם שלמה אומניר קרוב שלה ומקורב לרבינו לדבר עם המשפחה שתסע לרבינו הקדוש מחמת הליה׳ כי המשפחה אינם יודעים חוץ משלמה שהיא מעוברת, ודיבר עמהם והסכימו כולם שתיכף כשתבריא קצת תסע לרבינו שיחי׳, ואפשר אסע גם אני עמה, כי בלא זה אין לי כעת מה לעשות בביתי, כי המגושם יעקל רודניקער העביר אותי מן הנאמנות ברחים, על ידי הרשע מרדכי גאלד ימ״ש וזכרו, ואין לי כעת שום פרנסה, ומחמת הנסיעה אשיג מה בעד טרחתי וגם אהיה חשוב בעיני השר שנסעתי עמה, ושלמתי לו טובה תחת רעה שעשה לי בשעת מעשה שהבאתי לו ראטי בעד הרחים ודחף אותי מן המבצר, ולכן תודיע לי אם הכנת הכל לקבל אותה, כי לפי דעתי יותר טוב, שלא תתעכבה כלל בקהלתכם, רק שתהיה אצל רבינו שיחי׳, ותיכף תסע לקראסני, בכדי שלא להתוודע הדבר לשום בריה בעולם: כ״ד.

(צ)

מן ר׳ יקותיאל קלינקוויציר אל ר׳ זעליג לעטשיבער.

כאשר הייתי בחודש העבר אצל רבינו הקדוש נ״י הבטחתם לי לעזור ולסעד אצל רבינו שיחי׳ בעסק פרנסה, וכעת יש לי מראה מקום להשיג איזה שירות, אך הכל תלוי בכם, אם תרצו לעזור לי, יהיה לי בודאי פרנסה בכבוד, המעשה הוא כך. אתם ידעתם שיעקל רודניקער לקח את ר׳ זיינוויל ווערתיעוויקיר לנאמן ברחים דפה, והיה לר׳ זיינוויל מזה פרנסה בפה מלא, אך כשבוע העברה העביר ר׳ יעקל רודניקער את ר׳ זיינוויל מן הנאמנות, וכאשר דברתי מזה עם יעקל, סיפר לי, שר׳ זיינוויל עשה שווינדל עם כל האופים ומוכרי קמח, ועם הפודראטשיקים שהיו טוחנים בהרחים, כאשר טחן אחד למשל ברחים מאה קאריץ תבואה, לא כתב ר׳ זיינוויל בריישטיר רק שבעים קאריץ, ולקח מהם בעד שלשים קאריץ חצי מעות טחינה. וגם עם התבואה שנפלה ברחים מן המדה, עשה שווינדל גדול, כאשר מכר מאה קאריץ ווימיאר, לא כתב בריישטיר רק שמנים קאריץ, ועם השאר חלק את עצמו עם הפודראטשיקים שקנו ממנו התבואה עבור הפודראט, וגם עם המילנירום והמאראטשניקים עשה לו יד אחד, וגנבו קמח מהתיבות שברחים וחלקו את עצמם, ונתוודע הדבר ליעקל רודניקער ע״י מרדכי גאלד, כי מרדכי לקח פודראט אחד, ועשה פריקאשטשיק שלו שיש לו מהקורדאן עם ר׳ זיינוויל ברחים, כמו שהיה עושין עמו שארי פריקאשטשיקים ומחמת שזה הפריקאשטשיק עוסק באמונה נגד מרדכי גאלד, לא לקח הריוח מזה שעשה עם ר׳ זיינוויל לעצמו, רק כתב זאת בחשבון שלו על העסק, וכאשר ראה מרדכי גאלד זאת, התחיל לכעוס מאד על הפריקאשטשיק שלו, ואמר שהוא אינו רוצה ליהנות מגניבה, ומי התיר לו לגנוב, הלא הוא יודע שהרחים אינם שייכים לר׳ זיינוויל, רק לר׳ יעקל רודניקער, ושלח תיכף אחר ר׳ יעקל רודניקער והודיע לו כל זאת, והתחיל יעקל לחקור אחר כל הדברים, ויצא הכל בולט. כך סיפר לי יעקל רודניקער, והגם שאני איני מאמין בזה כלל וכלל, כי ר׳ זיינוויל אצלינו אדם חשוב ומקורב גדול לרבינו שיחי׳. אך יהיה איך שיהיה, כבר גירש אותו יעקל רודניקער, ואני יודע שיעקל ישמע לדבריכם, ע״כ בקשתי להחיות את נפשי ונפש ביתי, ולכתוב ליעקל הנ״ל שיקבל אותי לנאמן, ובודאי אתן לכם שכר טרחתכם כראוי ונכון. כ״ד מוכ״ז

(צא)

מן ר׳ זיינוויל ווערחיעווקיר אל ר׳ זעליג לעטיטשיבער ·

מוכ״ז האשה מרת פריידה נוסעת כעת לרבינו הקדוש שיחי׳ לעשות לה איזה רפואה, בדעתי היה ליסע עמה, אך אשתי לא רצתה לעזוב אותי, וגם אנשי משפחה שלה אמרו שתסע בעצמה, שלא תעשה הרבה הוצאות, לכן לא נסעתי, אך בקשתי להיות לה לעזור ולסעד בכל מה שתצטרכה שם, כי ידעת מכבר שהיא עשתה לנו כמה טובות בפה, והוא בריה חשובה ונפלאה, שממש אין דוגמתה בכל העולם, ותוכל גם כן להבא לעשות לנו טובות גדולות בכל האופנים אשר נהיה צריכים, ולכן תדבר עם רבינו הקדוש עבורה, כי יש לה בושה גדולה לפני רבינו שיחי׳, ולא תוכל לדבר בעצמה עמו כך מחלייה. ואני בטוח שתתן מקום לדברי אלה, ותעשה כל מה שביכלתך גם מבקש אני מאתך עוד איזה דבר, שמעתי שר׳ יקותיאל קלינקוויציר התפאר א״ע שאתה תעזור לו אצל יעקל רודניקער לקבל אותו לנאמן ברחים במקומי, אמת אני רואה שאני איני יכול עוד להיות אצלו נאמן, כי הוא איש מגושם מאד, ושמע שקרים עלי מהרשע מרדכי גאלד ימ״ש, ולכן בודאי יותר ניחא לי שיקבל את ר׳ יקותיאל במקומי, מבאם יקבל איזה איש אחר לנאמן, אך על כל זאת הוא היושר, שבאם יקח את ר׳ יקותיאל שיתן לי ר׳ יקותיאל איזה מתנה עבור זה, יהיה איך שיהיה על כל זאת היה מעמד הנאמנות שלי, ואני עזבתי את המעמד הנ״ל, ואינו יושר שאני אעזוב אותו בלא כלום, הלא רק מחמת שאני עזבתי אותו יקבל את ר׳ יקותיאל, וכל העולם בפה יודע, שבאם ארצה אני כעת לדבר עם זה המגושם יעקל, יקח אותי בחזרה בשתי ידים, רק שאני איני רוצה, נמצא למה לא יתן לי ר׳ יקותיאל עבור זה איזה מתנה במעות או על כל פנים עם תבואה, לכן בקשתי באם שאתה תעשה איזה פעולה עבור ר׳ יקותיאל, לזכור עלי ג״כ, כי אני כעת מחוסר פרנסה. כ״ד

(צב)

מן ר׳ זעליג לעטיטשיבער אל ר׳ יקותיאל קלינקוויציר ·

אגרת שלך קבלתי, ובודאי טוב הדבר לפני שיעקל רודניקער יקח אותך לנאמן ברחים, רק האמת אומר לך, שהיושר הוא שתעשה איזה סדר עם ר׳ זיינוויל שלנו, כי השם רע שהוציא עליו יעקל רודניקער, הוא בודאי שקר, ובודאי עשה לו זה השם מחמת שר׳ זיינוויל לא היה רוצה להיות אצלו עוד, או מחמת שהרשע מרדכי גאלד הסית אותו, ולכן ראוי ונכון שתתן לר׳ זיינוויל איזה זהו׳ אבטרעט געלד עבור זה, או לקצוב לו להבא איזה תבואה, כך סדר העולם תמיד, ובאם תעשה זאת, אכתוב אני ליעקל רודניקער עבורך, וכשיהיה שעת הכושר, אדבר אפילו עם רבינו הקדוש מזה, שרבינו שיחי׳ יצוה לכתוב ליעקל בשמו, ובודאי יקבל אותך, כי דברי רבינו הק׳ מוכרח לקיים. (א) מנאי:

אני

(א) עי׳ המעכב על ליווי של הצדיק הוא נופל ממחיצתו, מדות דף כ״ז סימן י״ז: עי׳ המספר על דברי צדיק כאלו שאל בקוסמים שם דף כ״ו סימן קפ״ג:

מגלה

(צג)

מן ר׳ זיינוויל ווערחיעווקיר אל ר׳ זעליג לעטיטשיבער ·

אני נותן לך אלף פעמים תשואות חן שכתבת ליקותיאל קלינקוויציר לעשות עמו סדר עבור הנאמנות ברתים · הראה כי אגרת שלך ועשה עמי סדר, שכאשר יקבל אותו יעקל ליתן לי בכל חדש משך שנה שלימה חצי קאריץ קמח דגן וא׳ רבע קמח חיטין וא׳ רבע גרויפען , והגם שלא נגמר הדבר , כי המגושם יעקל עשה הכירות גדול עם הרשע מרדכי ימ״ש , ואינו עושה שום דבר בלא מרדכי ימ״ש , וכאשר רצה ליקח את יקותיאל לנאמן , שאל בודאי את מרדכי בעצה , ומרדכי לא הסכים . כי ידעת את הרשע הנ״ל , האיך הוא יכול לסבול , שלאחד מאנשי שלומינו יהיה חתיכה לחם על ידו , או על ידי האנשים שהוא יש לו דיעה אצלם . ויעץ אותו זה הרשע ליקח איש אחד אשר בא אליו מהקורדאן , ולקח אותו יעקל מה אומר לך , אני רואה בחוש שזה הרשע שכב את עצמו על הקהלה שלנו , הוא בעצמו מחזיק הארענדי , ואנשים שלו הוא ג״כ מיישב בקהלה , וכל זאת הוא על התקיפות מהשר , כי בלא זה לא היה לו בודאי העזות ליישב את האנשים שלו אצלינו , אני איני יודע מה אתם חושבים עצמיכם , אני אומר לך שזאת אינו דבר קטן , בכל יום ויום הוא עושה בכאן יותר הכירות עם הבעלי בתים דפה , וכמה בעלי בתים אשר היו אנשים פשוטים , והיו תמיד סרים למשמעתינו , אינם משגיחים עלי כעת כלל , וגם על כל אנשי שלומינו אינם משגיחים , ולפעמים אפילו עושים ליצנות מאתנו וכל זאת הוא מחמת זה הרשע ימ״ש עם אנשים שלו , וע״י התקיפות של השר שלנו. אני מחויב לעשות את שלי ולהודיע לך כל הנ״ל , ואתה מחויב לראות לעשות איזה פעולות עבור זה , כי אני כופל ומשלש לך שזאת אינו דבר קטן . כ״ד :

(צד)

מן ר׳ זעליג לעטיטשיבער אל ר׳ זיינוויל ווערחיעווקיר

אני איני יודע מה אדם אתה , כתבת לי כמה פעמים שפריידה מעוברת מהשר שלך, וכעת אני רואה שאתה אינו ידעת אם אתה חי , כי זה שלשה ימים כאשר התחילה להיות לה חבלי לידה , והיתה מקשת לילד מאד , ושלחה אחרי שליח מיוחד שאני אבוא אליה לקראסני, וכאשר באתי לשם היתה חולה מאד , והייתי מפחד א״ע שלא תמות ח״ו , והתחילה לבכות מאד לפני . ואמרתי לה שתתודה ממי היא נעשה מעוברת, ואמרתי לה זאת בכיוון בשעת אשר איצק אברהמס היה ג״כ בבית, בכדי שבאם תמות יהיה אני ואיצק עדות , שהיתה מעוברת מהשר , ואמרה לי ולאיצק אברהמס, שנתעברה מן הירצלי בן של רבינו הקדוש , כאשר אמרה זאת , אחזני רעדה , כי ידעתי אותו הבן נח , באם הוא יראה שאין לו תקוה לקבל הרבה מעות מהשר , יודיע כל המעשה להעולם , ואמרתי לו תיכף שלא יאמין לדבריה , כי היא אמרה זאת מחמת בושה , כי יותר בושה הוא לה להיות מעוברת מהשר , מלהיות מעוברת מבן רבינו שיחי׳ , ואמרתי לאיצק אברהמס שילך מהבית, כי יש לי עם פריידה לדבר איזה דברים, וכאשר הלך , אמרתי לה , שכאשר יעזור אני לה שתלד , אל תאמר שנתעברה מבן רבינו הקדוש , ותאמר

לאיצק

לאיצק אברהמס, שרק מחמת בושה אמרה כך. והראיתי לה בראיות ברורות, שהדבר לא טוב לפניה, כשתאמר לפני העולם זאת, ובפרט שרבינו הצדיק יהיה לו תרעומות עליה והבטיחה לעשות כמו שאמרתי, ואני הבטחתי לה עבור זה לעזור לה, וצויתי לרחוץ אותה ביין שהבאתי עמי מלפניה ומלאחריה [א] ותיכף הולידה ילד מת, וביום אתמול היה בכאן שלמה אומניר אצל רבינו הקדוש, ושאל אותי על פריידה היכן היא, ושבאם כבר הולידה, ואמרתי לו שהולידה ילד מת, ושמח א"ע מאד ואמר לי בשמחה גדולה זעליג אחי, אתה שוה אצלי מתנה גדולה, כי יש לי שמחה גדולה מזה הבשורה. ובתוך כך שדברתי עמו. אמר לי ג"כ שהיתה מעוברת מהירצלי בן רבינו הקדוש, ואמרתי לו הלא שמעתי שהיתה מעוברת מהשר שלכם, והתחיל לשחוק מאד. ואמר שמעולם לא היה להשר עסק עמה [ב] כי השר אין לו זאת הטבע, הוא אוהב את פריידה רק מחמת שהיא מחוכמת מאד, ומחמת שאביו שלח עזר להשר פעם אחד בעסק גדול, ולכן הוא מחזיק טובה לבניו תמיד, ואמר לי ג"כ שהשר אינו יודע אפילו שהיא מעוברת, ובאם שהיה יודע היה כועס עליה מאד, ולא היה עוזב אותה אפילו להמכבר. לכן אני מתמיה עליך, האיך היית יכול לכתוב כמה פעמים שהיא מעוברת מ-שר, אני הייתי סובר, שאתה שמעת זאת מפריידה, כעת אני רואה איזה נס נעשה לנו בזה, שהולידה ילד מת, הלא ח"ו אם היה לה ילד חי, לא היה בודאי נשאר הדבר בסוד לפני השר, והיה כועס עלינו, ובפרט על רבינו הקדוש היה כועס מאד, והיה שונא לנו יותר כמקודם, וגם הבושה לפני כל העולם שנתעברה מבן רבינו, ושאנחנו החזקנו אותה בקראסני. היה גדולה מאד, לכן ראה בעצמך, מה שהיה יכול להיות על ידי זה, שאתה כתבת הדבר כמו שהיית יודע בודאי, ותדע מכאן ולהבא איך להתנהג א"ע בעסקים הנוגעים לנו. מנאי:

(צה)

מן זיינויל ווערחיעווקער אל ר' זעליג לעטיטשיבער.

מה יש לי לאמר, אתה בודאי צדקת במה שאתה כועס עלי באגרת שלך, כל האמת הוא שלא דברתי עם פריידה מהעסק הידוע, וסברתי בודאי בלי שום ספק כלל שנתעברה מהשר, מחמת שהייתי יודע, שהיא תמיד הולכת אליו, וגם מחמת שראיתי, שעל ידי זה יכול להיות לנו עזר גדול, היה מתדמה לי שהדבר כך בודאי. אך עתה אני רואה איזה נס נעשה לנו על כל פנים בזה שהיה לה ילד מת. כי כאשר קבלתי את האגרת שלך, שלחתי במיוחד את המוכר בשמים שלנו ר' יעקל רבקים להקליטשניטשקי מהשר שלנו, לסבב עמה בדברים, ולדבר עמה מפריידה, ואמר לי שסיפרה לו הקליטשניטשקי שפריידה היתה אצל השר, ואמרה לו שהיא תסע לאחד מן קרובים שלה כמה פרסאות רחוק מכאן, ותשב שם כמה שבועות כי יש לה עדיין לעשות סוף בעסק איזה ירושה, וראיתי מדברים הנ"ל, שאין השר יודע כלל, אם היא מעוברת ולהיכן נסעה. ומזל גדול היה לי, שאתה כתבת לי תיכף כל הדברים, כי אני כעת מחוסר פרנסה מאד, וכאשר לא היה לי אפילו על שבת, רציתי לילך להשר

[א] סגולה למקשה לילד, שתרמוז ביין מלפניה ומלאחריה · נכנס יין יצא סוד, מדות דף ל"ז ע"ב : [ב] עיין באגרת ט"ז, שכאשר שאל ר' זעליג את הצדיק מאלין אם הגר דקריפענן גלגול ציפרא, השיב לו הצדיק בתרעומות, מה לך לשאול במה שלא הרשית · וכעת תבין מזה שראיה מדה של הצדיק הנ"ל, ושיש לו עינים לראות מרחוק, הוא היה יודע שהשר הנ"ל לא יש לו עסק עם גלגול יעל :

הצדיק

להשר, ולאמר לו שאני סכנתי את נפשי עבורו בעסק של פריידה, ורציתי לבקש אותו, שיתן לי על כל פנים איזה קאריץ תבואה, ולא הייתי מסופק שבודאי יתן לי, אך כעת אני רואה הנס גדול שהיה לי, שקבלתי אגרת שלך קודם שהלכתי להשר, כי בודאי זה הגזלן היה הורג אותי על מיתה ח״ו. ולכן אני נותן לך אלף פעמים תשואות חן, שהודעת לי כל דבר שורש. ובקשתי שתאמר לשלמה אימניר, כאשר תראה אותו׳ שהוא על כל פנים, יתן לי איזה זהובים. כי אין לי כעת ממש מה לאכול. כי יהיה איך שיהיה עשתי להמשפחה שלהם טיבה גדולה מאד בעסק הנ״ל. הגם שכוונתי היה על השר, על כל זאת הגיע להם טובה גדולה על ידי, ומחויבים הם לעשות לי ג״כ טובות. ובטוח אני שתעשה זאת עבודי. כ״ד:

(צו)

מן ר׳ יעקב בקורדאן אל ר׳ זעליג לעטישיבער.

אגרת שלכם קבלתי ע״י אורח אחד מקהלתכם, ולע״ע אין אני יכול לכתוב לכם יותר, רק שמהשני אנשים הידועים אשר ברחו למדינה זו, אינם יודעין בק״ק צידון הרבה כלל וכלל, אפשר זה האיש אשר חשוב בהקרייז, ושראה אותו הרב דק״ק לאטקא, יודע איזה דבר מזה, אך שורש הדבר איני יודע, ואפילו אם הוא היה יודע, אין לפחד ממנו כי הוא יושב על פי רוב בביתו, ואין לו עסקים גדולים עם שארי אנשים דשם, וגם אין טבע שלו לספר מה שראה, או מה ששמע בקרייז, ולכן אין לנו לפחד ממנו אפילו אם היה יודע, ובפרט שבודאי אינו יודע ג״כ, ואין שום אדם יודע עד עתה שום דיבור מאותן שני אנשים· אך לפני איזה ימים הייתי אצל מוכר יין אחד בק״ק צידון הרבה, אשר עשיתי עמו הכירות ע״י קניית היינות לר׳ אהרן מוכר יין בקהלתכם, ועמד אצל הסוחר יין הזה אדון אחד באכסניא כמה ימים, כי היה לו איזה עסק בהקרייז, ובא עבד של האדון הנ״ל מהכפר שלו עם אגרת מן אשתו, שכתבה לו לשלוח לה איזה דברים מהעיר, ושאל האדון את העבד, איזה חדשות נשמע בביתו, ואמר העבד הגויה אשר באה לכפר שלנו הולידה שני בנים, והתחיל הארון לשחוק, ואמר טוב מאד, כעת יהיה לנו ארבעה נפשות יותר, הגויה, אביו שלה, ושני בנים שילדה, וכאשר דיבר כך האדון עם עבדו, היה המוכר יין עם בני ביתו בבית, אך הם לא שמו לב לזה, ואני שמעתי טוב, והתחלתי תיכף לדבר עם הבע״ב ובני ביתו מדברים אחרים, בכדי שלא ישמעו מה שדיבר האדון עם עבדו, ושלא יתחילו לדבר עם האדון, ואח״כ שאלתי את הסוחר יין, מי זה האדון, כמדומה לי שראיתי אותו, ואמר לי המוכר יין, שהאדון הוא מכפר פאנקיעוויץ, ונסעתי לכפר הנ״ל ביום שלאחריו, ואמרתי שם שרוצה׳ אני ליסע ללבוב, ורציתי לקנות צמר בכדי שיהיה לי איזה ריוח על הוצאות, ועשיתי שם הכירות עם ארענדאר שמו ר׳ ישראל דוב, והוא מאנשי שלומינו, וגם הכרנו את עצמינו שאנחנו קרובים, אך בכל זאת לא רציתי לגלות לו שום דבר מהעסק, רק כאשר ישבתי אצלו בקרעטשמי, שמעתי שגוי אחד מספר שם איזה הנהגות ומעשיות ממדינה שלנו, ושמעתי היטיב מה שהוא מספר, והייתי משער את עצמי, שזה הוא בודאי האביו של הגויה הידוע, ואמרתי לארענדאר, אני רואה שזה הערל הוא ממדינה שלנו, ואמר הארענדאר, אמת הוא ברח ממדינתכם וזה זמן קצר כאשר בא לכפר שלנו עם בתו, ושאלתי אותו, אם מותר במדינה זו, לקבל אנשים שבורחים ממדינה שלנו, ואמר מותר מאד לקבל, ושאלתי אותו, ובאם כותבים מגובערני שלנו, להחזיר להם אותן אנשים מחזירים אותם, ואמר הארענדאר ח״ו, רק אם עשה הבורח שם איזה גניבה או מעשה רעה אחרת וכותבים לכאן, אז מחזירים אותו, ולפני כמה שבועות החזיר הקרייזאמט שלנו, עבד אחד אשר גנב שם מאדון שלו הרבה מעות, וברח ג״כ לכפר

שלנו

שלנו , אך באם לא גנב שם כלום , ולא עשה שום מעשה רעה , אין נותנים אותו בחזרה אפילו אם יהיה כותבים מאה פעמים . והתחלתי תיכף לדבר עמו מעסק אחר , וכמו שעה אחר זה , אמרתי שהצמר יוקר לפני , ונסעתי משם בחזרה אל צידון הרבה , והיה לי שמחה גדולה שנתוודע לי , היכן הערל עם הגויה יש , ובפרט שידעתי שלא גנבו בביתם כלום . רק בגדי יהודיש , ומזה הגובערני שלנו אינו יודע , וארענדארקו לא קובלה על הבגדים , כי שלמתם לה בעדם . ולכן אני יודע בודאי שלא יחזירו אותם ממדינה זו , ומחמת שלא היה לי מה לעשות בק״ק צידון הרבה , נסעתי לנחל המצה להרבי דשם שמו שלמיאל בן למך . והייתי אצלו וראיתי שהנם שלא הגיע לקרסולי של הרבים שלנו , עכ״ז הוא איש פשוט מאד , והיא כעת לא כמו שהיה מקודם , כי מקודם לא היה ערב עצמו בעסקים , אך כעת הראה לו חתנו , שמחויב הוא להתערב את עצמו בכל העסקים של הקהלה , ושמע לדבריו , כי חתנו הוא ממדינה שלנו , ויודע שכך הוא מחויב להיות (א) ומחמת שעד עתה לא הייתי רק בק״ק צידון הרבה ובק״ק נחל המצה , לכן לא היה לי עד עתה מה לכתוב לכם . וכעת בדעתי לנסוע בקרב לעיר אכזיב , ועוד לאיזה מקומות , ואקוה לכתוב לכם משם הרבה חדשות מהאנשים שבקורדאן ומהרבים שלהם . כ״ד :

(צז)

מן ר׳ זיינוויל ווערהיעווקיר אל ר׳ זעליג לעטישיבער

ביום ב׳ העבר באתה פריידה בחזרה , וכאשר ראיתי שהיא בריא מכל וכל , הלכתי לשלמה אומניר , שיתן לי מתנה עבור טרחתי שהיה לי , ונתן לי סך מועט מאד , ואמרתי לו מה זאת עבור טרחתי , והחזרתי אותה . ובא לכעס גדול , ואמר לי באם אתה רוצה להיות לך טוב שלך , לך תיכף ממני , כי אני אעשה לך סוף שחור , שיהיה לך לזכור אותי , ונער עלי מאד , והלכתי לפריידה , והבטיחה לי לעשות לי איזה טובה , ועשתה כך בחכמתה , שהרשע מרדכי נתן לי עוד יי״ש בהקפה , ונתוודע לי איך עשתה זאת , בקשה להשר מאד שהוא ידבר עם הרשע מרדכי מזה , והשר אמר לה , שאני איני שוה זאת , שהיא תמליץ עבורי . עכ״ז מחמת שביקשה אותו מאד , עשה זאת למענה , ויש לי כעת פרנסה בכבוד ע״י המזיגה , ובקשתי ממך להיות לי לעזר בזה , כי ידעתי שזה הרשע בודאי בקדב לא ירצה עוד ליתן לי יי״ש , אך אם אתה תכתוב לפריידה ולשלמה , בודאי הם יעשו עבורך כל מה שתרצה , כי כאשר אני הייתי אצלם , שמעתי האיך משבחים אותך לאיש טוב ובעל טובה גדול , מחמת שחושבים שכל עשיות שעשית היה רק עבורם . כ״ד :

(צח)

מן ר׳ מאיר יעקב אל ר׳ זעליג לעטישיבער

בתחלה היה בדעתי לכתוב לכם בפעם אחת כל החדשות מקורדאן , אך כאשר אני רואה , יהיה לי הרבה מאד לכתוב לכם מזאת המדינה , לכן ישבתי אני את עצמי , לכתוב לכם בכל פעם איזה דברים , בתחלה אודיע לכם שאנשים בקורדאן הם

[א] הצדיק שבעיר כל דבריהם עליו מוטל . מדות דף כ״א סימן ס״ב :

הם באמת כך כמו שכתב רבינו אור הגנוז מוה"רן זצו"קל , (א)אך הרבים אינם שוים כלום ' והלואי היה בכאן שני רבים , או לכל הפחות רבי אחד מרבים שלנו , אז בזמן קצר יתהפכו כולם לאנשים אחרים , כי הם מוכשרים מאד להיות אנשי שלומינו באמת , מה אתם רוצים יותר , הלא בודאי אין צריך לנו אפיקורסים יותר גדולים , מאותן שבצידון הרבה , הם מפורסמים בודאי למתנגדים גדולים , ואעפ"כ תאמינו לי , שבמשך איזה ימים , יתהפכו לאנשי שלומינו ' אך הכלל הוא , הרבים שבקורדאן אינם שוים כלל וכלל. כשהייתי בעיר אכזיב , סיפרו לי כמה מעשיות מהרבי יאקילצי מקאלאשקי , ואכתוב לכם במיוחד איזה מהם , סוחרי בהמות מוואלאכיי' , החזיקו שורים על הפאשי בזוראוול' , ובא להפאשי סוחר אחד דייטש מאלמיץ , ורצה לקנות מהם השורים , ונתן להם מקח טוב שהיה להם ריוח ת"ן אדומים , אך השוטים לא רצו לגמור המ"ום בלא רשות מהרבי שלהם , אך מחמת שהיה להם בושה לאמר להדייטש שרוצים לשאול את הרבי , אמרו לו שאינם יכולים למכור , מחמת שיש להם עוד שותף אחר איזה פרסאות מכאן , וצריך לשאול גם אותו , הדייטש סבר שזאת הוא אמת , ואמר שימתין איזה ימים , ונסע אחד מהשותפים להרבי יאקילצי , ושאל אותו אם למכור השורים , ואמר לו הרבי שלא ימכור , ושילכו עם השורים בעצמם לאלמיץ ובכדי שיהיו בטוח שירויחו בודאי הרבה מעות באלמיץ , אמר להם אקילצי אני חבר לזה המ"ום (היינו לפנים) ותקעו כפם כדרך הסוחרים בשעת גמר מו"ים , ונתן הסוחר להרבי שלשים אדומים בעד העצה הנ"ל . ובא לזוראוונע , ואמר להדייטש , שהשותף אינו מסכים על המכירה , והלכו עם השורים לאלמיץ , והיה להם שם היזק אלף שלשה מאות אדומים מן קרן , חוץ הרויח ת"ן אדומים שהיה הדייטש רוצה ליתן להם , ונעשו ע"י זה ההיזק בורחים מביתם , וסובבים את עצמם פה בקורדאן . והשוטים לא היו יודעים , שזה הרבי נותן להם העצה שלא למכור השורים , מחמת שהוה סובר , אם דייטש נוסע מאלמיץ לזוראוונע לקנות שורים , מן הסתם בודאי השורים באלמיץ ביוקר גדול , ולא יודע שבאלמיץ על שוק אחד מוכרים השורים ביוקר , ועל שוק האחר יכולים להיות בזול גדול , אך הוא מהרבים אשר לא ידעו מהחיות שלהם מעסקים שבאלמיץ . עוד אחת , אדון אחד היה חולה על פאדאגרי , ולקח רפואות אצל הרבה דאקטויירים , ולא עזרו לו כלום , ואמר לו ארענדאר שלו שהיה מאנשים של יאקילצי' לשלוח לרבי שלו על פדיון . ושמע האדון להארענדאר , ושלח על פדיון ליאקילצי , ואמר לארענדאר אם יפעול הפדיון , אני נותן להרבי השני סוסים טובים שלי במתנה , ונסע ארענדאר עם אותן השני סוסים לרבי , ונתן לו על הפדיון , וכאשר אמר לו יאקילצי שהפדיון היה טוב מאד , נתן לו תיכף השני סוסים , כי הארענדאר לא היה מסופק כלל שהאדון שלו יהי' בריא , ומכר הרבי את הסוסים לסוחר סוסים מאכזיב , בעד ל"ו אדומים , אחר איזה שבועות , כאשר ראה הארון שהוא חולה כמקודם . אמר לארענדאר להחזיר לו הסוסים , ובאם לאו יכתוב קובלנא להקרייז על הרבי שלו , ונסע ארענדאר להרבי , ואמר

[א] מה שמספרים מופתים מהצדיקים שבמדינת קירה , הוא מחמת שאנשיהם הם אנשים כשרים ומאמינים בהצדיקים כי ע"י אמונה שהם מאמינים בדברי הצדיק ע"ז נתגלין מופתים , כי באמת הצדיק בוודאי מלא מופתים וכשהוא מאמין בהצדיק ונותן עיניו ולבו על דברי הצדיק , על כל דיבור ודיבור , כי מאמין שכל דבריו אמת וצדק ובכוונה מכוונת , ואח"כ כשבא לביתו . כל מה שאירע אותו , הוא מסתכל היטיב על כל דבר שאירע לו , ומבין למפרע בדברי הצדיק , שדיבר עמו בהיותו אצלו , שזה הייתה כוונת הצדיק , שרמז לו בתוך דברים שדיבר עמו , וכן כל דבר ודבר שיזדמן לו , הוא מוצא הכל בדברי הצדיק למפרע שרמז לו שיהיה כן , נמצא שנעשה ונתגלה המופתים ע"י זה : ליקוטי מוה"רן דף ק' ע"א , ואני הצעיר לא זכיתי עד עתה לשמוע מאיזה צדיק שטעם לזה , למה אמר מוה"רן זצו"קל זאת על האנשים שבקורדאן , ולמה נגרע אנחנו , מהם הלא במדינתינו האמונה בהצדיקים הרבה יותר מאותו שבקורדאן , ואפשר יזכנו השם עוד לידע עמקות זה הדבר :

ובין

ואמר לו זאת, ויחרד הרבי מאד, ואמר לאלעקסאנדער שכבר מכר הסוסים, ושיראה לעשות השוואה עם הארון עבור הסוסים, והיה לאלעקסאנדער יגיעות גדולות, עד שהשווה את הארון בעד שבעים אדומים, ועשו אנשים של יאקילצי נדבה, ושלמו השבעים אדומים. הנמצא רבים כזה במדינתינו, רבי שלנו ואפילו הקטן שבקטנים, לא היה לוקח הסוסים, כי אם היה שואל מקודם, אם הארון נותן לו הסוסים ע"י תנאי, ואז לא היה לוקח אותם, וזה השוטה לא שאל כלל ולקח אותם, ואפילו אם אמחול לו מה שלקח את אותם למה מכר אותם, האם רבי שלנו היה מוכר סוסים שנתן לו שר אחד במתנה, שוטה כזה יאקילצי אינו יודע, מה זאת שוה, כשרבי נוסע עם סוסים, והאנשים שלו אומרים לכל אחד ראית זה הסוסים, השר פלוני בן פלוני נתן לרבי זה הסוסים במתנה, וגם שלח לו על פדיון וכו', אבל זה שוטה יאקילצי, מכר אותם וחטף ל"י אדומים. גם הסגולות שיש לזה הרבי ג"כ נפלאים מאד, איש אחד מעיר אכזיב ביקש אותו עבור ילד קטן שלו שבוכה ונתעלף שקורין קייכין. וציוה יאקילצי להכות את הילד עם הושענות, ולכתוב שלשה פעמים על קורה של הבית, שם של הילד עם אמו, ועשה האב כך, ובכל עת שהיה הילד בוכה, היו מכים אותו והילד נתעלף תמיד, אך הם לא השניחו על זה, והיו מכין אותו כך זמן הרבה עד שעמד הילד מלתעלף, כי התעלפות לא יחזיק בילד יותר מן חצי שנה והם הכו אותו יותר מן חצי שנה, והפסיק התעלפות ממילא, וגם נתן אחד מאנשים דשם ליאקילצי ב' אלפים רייניש בעד מילפיל וספאדיקיל ולייכביל שלו, היינו של הרבי יאקילצי אך כאשר נעשה מזה רעש גדול, הוציאו האנשים של יאקילצי קול בכל המדינה, שאלף זהו' החזיר הרבי להאיש הנ"ל, ואלף זהו' חלק תיכף לעניים כאשר קיבל אותם, ועל זה שקיבל והחזיר בודאי היה לו טעם. לרבי אחד שבקורדאן, באו שני אנשים עבור בנים, אני ידעתי שניהם, אחד הוא הרב ממילאקס, והשני איש מבאקזאב, וציוה הרבי שהם יעשו שידוך ביניהם, להרב יהיה בת ולהשני יהיה בן, והתחיל הרב ממילאקס לבקש את הרבי, ליתן לו את הבן, ולהשני יהיה בת, ולא רצה הרבי, ואמר שבאם יהיה לכם הבן, לא תרצו אח"כ השידוך, ולכן לכם יהיה בת, והוכרח הרב ממילאקס להסכים גם על זה, וכתבו תנאים, ושברו קרירות ונתנו שרכנות, הכלל עשו הכל. כמו שעושין העולם על תנאים אמתים, כי אצלם היה זאת ג"כ תנאים אמתים, כי הרבי אמר ע"כ יהיה בודאי כך, אך עתה אין להם בנים, הרבי כבר מת ולשניהם אין בנים, יש לי הרבה מאד לכתוב מהרבים שבקורדאן, אך הבעל עגלה רוצה לנסוע, ומוכרח אני לקצר כעת. כ"ד:

(צט)

מן ר' זעליג לעטשטשיבער אל ר' זיינוויל ווערחיעווקער.

ביום אתמול בלילה בא אלי הפאקטיר מסאוועצניק אחד והודיע לי, שהשר שלך כתב שהיה לו ידיעה באיזה כפר הגויה עם אביו שלה דרים. וכתב לכתוב לגוברני שבקורדאן להחזיר אותם להם, כי עשו במדינתינו איזה מעשה קרימינאל, וכפי הנמוסים שלהם, מחויבים להחזיר אנשים כזו שעשו מעשה קרימינאל. לכן למע"הש תראה לחקור על הדבר, מהיכן היה לו ידיעה זה האיך הם דרים, בכדי שנדע להלן ממי לשמור את עצמינו, ואני כותב ג"כ לר' מאיר יעקב, שיסע תיכף לעיר צידון הרבה, לכפר פאנקיעוויץ, ולחקור שם על הדבר כד"ש, ואתה כל מה שתוכל לעשות משם תעשה ג"כ, למען השם אל תישן בדבר, ואנחנו בכאן ג"כ נעשה כל מה שביכלתינו להחזיק דבר בכאן, שלא ישלחו כל כך מהרה לגוברני שבקורדאן, בכדי שר' מאיר יעקב יעשה שם בינו לבינו מה שיהיה צריך לעשות שם לטובת הדבר, אך על זאת לבד לא נוכל לסמוך א"ע, כי אפשר לא יוכל הוא לפעול שם מה שיהיה צריך, מחמת שהוא

שהוא במדינה אחרת , לכן אסור לנו לישן חיו , רק לעשות כל מה שיהיה ביכלתנו לעשות , וגם למען השם לכתוב ליבכל עת מה שנשמע שם . מנאי :

(ק)

מן ר׳ זעליג לעטיטשיבער אל ר׳ מאיד יעקב בקורדאן

לא ידעתי מאין בא הרוע מזל , שלהשר דקריפען נתוודע היכן הגויה עם אביו שלה דרים , וכתב לגובערני שלנו לכתוב להגובערני דקורדאן , לחזור השני פאדאנים הנ״ל מחמת שעשו בכאן מעשה קרימינאל , וכפי הנמוסיים שלהם אומרים שמחויב להחזיר להם אנשים כאלו, לכן למע״הש שתסעו תיכף לצידון הרבה ולכפר פאנקיעוויץ , וגם בעיר שגובערני שם תראו לעשות מה שתוכלו וליתן לנו תיכף תידע מה שנשמע שם · ומה שעשיתם לטובת הכלל · וגם בעסק הנ״ל , גם אני מודיע לכם שביום אתמול שלחתי לכם עשרה שטוק ספרי הקודש תילדות יעקב יוסף אשר נדפסו מחדש . ושלחתי אותם לארענדאר שעל הגרעניץ בקאבריפקי , והוא ישלח אותם על ידי אחד מאנשיו לקורדאן · ותוכלו לעשות קאנטראקט על כמה מאות שטיק · כי הגם שבכאן חוטפים אותן הספרים מן היד , עכ״ז רוצים אנחנו לשלוח על כל פנים ששה מאות שטיק לקורדאן , בכדי שהאנשים דשם ירגילו את עצמם בכל פעם יותר ויותר עם ספרים שלנו , וגם אם נראה שקונים שם הרבה מהם · אזי ידפיס המדפיס דק״ק מעזביש עוד ספרים קדושים , ונזכה להפיץ הספרים הקדושים עד אין קץ , גם אני מודיע לך . שבן רבינו הקדוש גירש את אשתו · ולכן אפשר יתרמי לכם איזה שידוך הגון לפניו בקורדאן , כי רבינו הקדוש שיחי׳ יש לו חשק גדול , לעשות עמו שידוך מקורדאן עם איזה גביר · וע״ז יהיה לנו עזר גדול בקורדאן · ולכמה אופנים היה טוב לשדך את עצמו מקורדאן : מנאי .

(קא)

מן ר׳ זיינוויל ווערחיעווקיר אל ר׳ זעליג לעטיטשיבעד •

כאשר קבלתי אגרת שלך כמעט פרחה נשמתי · ורצתי תיכף כמשוגע לפריידה וליעקל רבקס · ובכיתי לפניהם בדמעות שליש , וגם ספרתי להם · שאני עתה עומד בסכנה גדולה · והלכו תיכף להיכן שהיו צריכים לילך · ועשו כמה חקירות · ונתיודע להר שורש הדבר · המעשה שהיה כך היה · אצל אדון מכפר ליפניק · אשר הוא שכן מן שר שלנו · גנב עבד אחד מעות רב ודברים יקרים · וברח עם פאדאני אחד מליפניק לקורדאן , והלך העבד לכפר פאנקיעוויץ · כי יש לו שם אחיו פקיד בכפר הנ״ל · ושלח האדון מלפניק שלוחים לקורדאן , וחקרו היטיב אחר העבד · ונתוודע להם שהוא בפאנקיעוויץ , וכתב להשר מפאנקיעוויץ שהעבר גנב אצלו הרבה דברים ומעות · וציוה האדון מפאנקיעוויץ · לחפוש אצל העבד · ומצאו הגניבה , וכתב כל הדבר להקרייז שלו וצוה הקרייז להחזיר העבד למדינתינו · וכאשר הביאו את העבד בחזרה לליפניק , היה השר שלנו ג״כ שם אצל השר מליפניק · ותיכף כאשר הביאו את העבד · נתן לו האדון מליפניק כמה מתנת יד׳ וכעס עליו מאד ואמר לו היינו האדון מליפניק להעבד

תיכף תן לי תודע היכן הפאדאני שברח בזו הלילה אשר אתה ברח , והתחיל העבד לישבע שאינו יודע מהפאדאני , כי כאשר הלכו על הגרעניץ חלקו א״ע , הוא הלך לפאנקיעוויץ לאחיו · והפאדאני הלך דרך אחר ולא ראה אותו עוד , והתחיל האדון לצעוק בכעס גדול ואמר , אני אשלח לפאנקיעוויץ · ואם אמצא שם הערל אכה אותך למית , והתחיל העבד עוד לישבע אלף שבועות , שבכפר פאנקיעוויץ לא ראה שום ערל אחר ממדינה שלנו · רק גויה אחת עם אביו שלה אשר ברחו מכפר בילקע . כאשר שמע זאת השר שלנו , התחיל לשאול את העבד בדברים טובים · אם יש להגויה שבאתה לפאנקיעוויץ ולד · ומתי באתה לשם · וכאם נשארה שם · או רצתה לילך למקום אחר , והבטיח לו ליתן לו מתנה באם שיאמר לו האמת · ואמר העבד · אני אומר כודאי לאדוני האמת · כי הגויה הנ״ל עובדת אצל אחי הפקיד בפאנקיעוויץ · ושמעתי ממנה ומאביו שלה · שרוצים לשאר בכפר פאנקיעוויץ , וגם סיפרו לי · שבאשר הלכו מביתם היה הגויה מעוברת , ושני ילדים נולדו לה בקורדאן · ויותר לא ידעתי מהם . ואמר השר שלנו אני איני צריך לידע יותר · ונעשה מלא שמחה · ונתן להעבד מתנה , וביקש את האדון מליפניק · שלא יעשה להעבד שום רע · ונסע תיכף לביתו . ועשה מה שידעת , על כן למען השם שתעשה על ידי ר׳ מאיר יעקב מה שביכולת לעשות , כי הדבר הוא סכנת נפשות ממש ר״ל, כי אתה אינו תוכל לשעד לך גודל הרשעות והגזלנות של השר שלנו , אני כתבתבתי לך כבר שבקהלה שלנו כמעט בכל יום ויום נתמעטו האנשים שלנו מחמת הרשעות של השר ושל מרדכי נאלד ימ״ש עם אנשים שלו , והא ראיה שלא הייתי יודע שכתב השר לגובערני אודות הגויה · בזמנים הקודמים כאשר דיבר השר בביתו איזה דיבור אשר היה נוגע לנו , הייתי תיכף יודע , וכעת אין אני יודע כלום . כי כמעט כולם נמשכים אחר הרשע מרדכי ימ״ש · והרבה אנשים מפחדים את עצמם לפניו ולפני השר · אני כבר כתבתי לך מזה · ואתה לא עשית שום דבר · אני מזרז אתכם עוד פעם שנית ושלישית ואני אזרז אתכם עוד אלף פעמים · שבאם לא תעשו אתם בדבר הזה איזה פעולה גדולה שיהיה טוב , אזי יהיה ח״ו אל תפתח פה לשטן רע מאד , ובפרט שלפני איזה ימים פעל הרשע מרדכי ימ״ש מן השר ליתן להבעלי בתים דפה פראוועס על הבתים שלהם , כי עד עתה לא היה להם שום פראווע על הבתים , וכאשר השיג השר את האוקאז מפעטירבארג שנעשה בגובערני שלנו וויצעגובערנאמער , הלך מרדכי ימ״ש עם איזה בעלי בתים להשר , לאמור לו בזל טוב , ומרדכי אמר איזה ראציע עם שטותים שלו בלשון דייטשעריש ׳כי באמת אמר בודאי שטותים גדולים , כי הוא ג״כ בודאי כסיל , והא ראיה שהוא גובה קומה (א) ובתוך הראציע העמיד הבקשה ליתן להעולם פראוועס על הבתים , והיה להשר תענוג גדול מה שטותים והנופות שאמר לו בזה הראציע , והבטיח ליתן להם פראוועס , ונתן להם , ומאותו היום , נעשו כמעט כולם , ובפרט אותן שיש להם בתים כרוכים אחר הרשע הנ״ל , ומתגבר על ידי זה הרשעות בקהלתינו בכל יום ויום יותר , וכמעט אין לסבול הרשעות ורק מעט מאנשים שבקלויז שלנו עניים ואביונים עדיין מחזיקים אתנו באמת , וגם ביניהם יש כמה אנשים שקיבלו טובות מהרשע מרדכי , כי באמת הוא עושה טובות לכל האנשים יהיה מי שיהיה , אני יודע בבירור שאינו עושה זאת מחמת יראה או תמימות , רק בכדי להתפאר א״ע · ולחטוף נפשות · אך שארי אנשים אינם רואים זאת , וסוברים שהעשיות שלו הם באמת , ונעשים כרוכים אחריו מאד · וזאת מאד לא טוב , לכן אני מודיע לך כל זאת · בכדי שלא תאמרו אח״כ שאני חייב בדבר שלא כתבתי לכם מזה כלום . כ״ד :

אגרת

(א) הגבוה קומה על פי תרגום הן כסילים , קיצור ליקוטי מוה״רן דף כ״ג סימן תקל״ט :

מקנלים

מגלה טמירין

(קב)

מן ר' מאיר יעקב אל ר' זעליג לעטשיטשבער .

אגרת שלכם הגיע לידי כאשר הייתי בק"ק קאלקצינג , ונסעתי תיכף לאכזיב , ודברתי שם עם איזה נגידים אשר לפי דעתי היה נוכל לסמוך עלידם , וסיפרתי להם המעשה מהגויה כך , שמתנגד אחד במדינה שלנו · נאף עם גויה אחת ונעשה מעוברת ממנו , וכשראה שהדבר לא טוב , ביקש את הש' של אותה הגויה , שהיה אוהב שלו , להסית את הגויה שתאמר על איש וותיק אחד , אשר מעולם לא הביט בצורת אשה , ומכל שכן בצורת גויה . אך כאשר רצו ליקח הגויה על דעפראס , וראה המתנגד שהדבר בא ליד סענדזי אחד , שהוא בעל ישרן גדול , ואינו לוקח שוחד , וגם הוא איש חד מאד , ופחד א"ע המתנגד מאד , ונתן לאביו של הגויה מעות על ידי אשת הנאמן שלו · שבעלה היה מאנשי שלומינו , והסית אשת הנאמן את הגויה , וגם אביו הסית את הגויה לברוח עמו לקורדאן , ובינו לבינו הלך זה הסענדזי לאייעזור אחר , וגם את הנאמן העביר המתנגד מהנאמנית , וכאשר ראה המתנגד שתחת הסענדזי שהלך מאתנו , בא סענדזי אחר בעל שוחד גדול ואוהב שלו , יישב את עצמו שיותר טוב לכתוב בעת אחר הגויה כל זמן שהסענדזי אוהב שלו בכאן , ויעשה בעת על ידי פסק בכתב סוף להדבר , ולא יהיה לו אח"כ ממה לפחד את עצמו , אבל כשלא יעשה סוף עם הדבר , כשיבוא אח"כ סענדזי הראשון בחזרה , אפשר יכתוב הוא לקורדאן לשלוח הגויה בחזרה ויעשה לו רע . והלך וספ' את אשת הנאמן , שהוא הסיתה את הגויה לברוח , ומחמת זה סוברים בסאנד , שבודאי הגויה נתעברה מהאיש הוותיק אשר המתנגד הוציא קול עליו , מחמת שהמתנגד בעצמו מסר את אשת הנאמן , וגם מחמת שהנאמן מאנשי שלומינו , והגם שהנאמן עם אשתו יאמרו , שעשו זאת על פי הציווי של המתנגד , כאשר הי' לו אצלו שירות , לא יאמינו להם , ואין להם עדות , וכתבו ממדינה שלנו לגובע"ני שבקורדאן . להחזיר להם הגויה עם אביו שלה , כך ספרתי להנגידים מאכזיב כל המעשה , ובקשתי אותם לעזור לנו בעסק הנ"ל , כי אם יחזירו את הגויה עם אביו לביתם ' בודאי יהיה הוותיק , והנאמן עם אשתו בסכנה גדולה מאד , מחמת שאפילו אם לא תאמר הגויה על זה הוותיק , יכתוב הסענדזי שאמרה , לכן הוא מצוה גדולה לעזור להם . והאמינו לי הנגידים מאכזיב לכל הנ"ל , ואמרו לי שהם שמעו כבר איזה עוולות עושים השופטים שלנו , והבטיחו לי מאד לעזור לי , אך כאשר הלכתי אליהם כמה פעמים , ראיתי שאין בדבריהם ממש , ושכל היוצא מפיהם שקר , הם אינם יודעים יותר רק לחניף ולעשות עצמם כחסידים , והרוב מהם בעלי תאוה גדולה ומחזיקים עם הכת שלנו רק לפנים · בכדי לומר עליהם שהם אנשים טובים ויראים , כי הם ריקים מכל וכל · אין בהם לא תורה · ולא יראה , ולא מדות טובות , האפיקורסים שבקורדאן , על כל פנים רובם הם אנשי אמנה במשא ובמתן · אבל אותן העושים מעשי חסידות · אפילו במשא ובמתן הם פסלנים גנבים , גזלנים · ולפנים מחזיקים עם הכת שלנו כי יודעים היטב שהצדיקים מקרבין את אנשים כאלו ומקבלים מהם מעות ואומרים להם שטוב עושים כידוע זאת מספרינו הקדושים (א) ועל ידי זה

יש

[א] מקבלים מתנות ומעטים כדי שיחזרו בתשובה , מדות דף מ"ט סימן ג' כשרשע עושה איזה רעה , ובא להצדיק ושואל ממנו אם יפה עשה עושה לומר לו יפה עשית כדי להציל את נפשו · שם דף כ"ג . קי"ד לפעמים יש אחד שמקורב בהתקרבות גדול לצדיק ואינו מרגיש בעצמו שום יראת שמים , ידע כי אם לא היה מקורב לא היה ראוי לחיות כלל ע"ש דף כ"ו סימן קנ"ח :

ישגלהם. על כל פנים איזה פנים מאנשים · ולכן ישבתי א"ע שיותר טוב ליסע לק"ק צידון הרבה , ואקוה שאני אפעול שם יותר אצל המתנגדים , מכאשר אפעול באכזיב אצל המחזיקים עם הכת שלנו. והיום אני נוסע לשם. ואכתוב לכם משם ידיעה ברורה מכל העשה שטיק ספרים. הקדושים תולדות יעקב יוסף קבלתי , ונתתי אתם להרבי ר' אשר דן בקאלקצינג , כי עשיתי עמו קאנטראקט על ששה מאות שטיק , וקבלתי אדרוף מאה וחמשים רובל כסף , לכן תראו לשלוח לי הספרים לא יאוחר על חדש טבת הבא לראדוויל ואקבלם שם . כ"ד :

(קג)

מן ר' זעליג לעטיטשיבער אל ר' זיינוויל ווערחיעווקיר .

כאשר קבלתי אגרת שלך נפלתי לעצבות , והמזל שלי היה שנקראתי תיכף לרבינו הקדוש , ובוודאי רבינו שיחי' ראה זאת שאני בעצבות , ולכן קרא אותי בכיוון , ותיכף כשבאתי לחדרו , והסתכלתי בפנים מאירות שלו אבדתי העצבות (א) ונעשיתי מלא שמחה · ושכחתי לספר לרבינו מה שנעשה בקהלה שלך . וכאשר הלכתי מרבינו שיחי' ראיתי שטוב עשיתי שלא אמרתי לו מזה כלום , כי החזקנו בכאן עצה . וגמרנו שלא לגלות עדיין לרבינו הקדוש שום דבר מזה · אך זאת הסכמנו כולנו שהירצלי בן רבינו שנחי' ישדך את עצמו עם פריידה ר' אייזיקס מקהלתכם , זאת בוודאי יהיה לטובה גדולה לנו , כי ראינו מאגרת שלך , שפריידה מעלה אצל השר , שמדבי נאלד נותן לך ייש , וידענו בבירור שהשר שלך אינו סובל אותך · ועל כל זאת מעלה פריידה זאת בחכמתה , לכן בוודאי כשתשא את בן רבינו הקדוש , תפעול בלי שום ספק כל טוב עבור רבינו שיחי' מכל שכן , כי לעולם השר אינו יודע את רבינו שיחי' היטב , וזאת אפילו שהשר שונא להכת שלנו אינו מזיק כלל , כי ראינו הרבה אנשים אשר הם מתנגדים גדולים ושונאים להכת שלנו , ובכל זאת הם אוהבים רמי אחד , או כל הרבים , וכמה אומרים שהרבים הם באמת טובים , אך הביאליסערס לא טובים : [ב] ונמצא יהיה איך שיהיה , אפילו השר הוא כעת שונא להכת שלנו , יכול להיות שעל ידי פריידה יהיה אוהב להבינו הקדוש , וכאשר יהיה רק אוהב לרבינו , ורבינו שיחיה ידבר עמו רק פעם אחת , יעשה אותו לאוהב לכל הכת שלנו , ובוודאי יהיה הכל טוב , על כן תראה לדבר מזה עם פריידה , ובאם שתגמור השידוך יהיה בוודאי הכל על נכון , ויהיה לפני רבינו הקדוש ולפנינו ולפניך ולפני כל הכת שלנו טוב מאוד . אנחנו כבר דברנו מזה עם רבינו שיחיה , ולא אמר בפה מלא שרוצה , אך ידעת את רבינו הקדוש שיחיה , שהוא לא במהרה אומר אני רוצה , כי אם יאמר שהוא רוצה אזי יהיה מוכרח להיות כך , (ג) ובעסק הזה צריך שפריידה תסכים לדבר הזה מרצונה , ולא ע"י האמירה של רבינו , כי אם תעשה פריידה זאת , רק מחמת שרבינו הקדוש אמר זאת , מן הסתם לא יהיה טוב , וגם אינו מטבע של רבינו הקדוש לומר תיכף אני רוצה , ולהכריח ע"י דיבורו אנשים שיעשו זאת , אך מתנועותיו המתוקים ראיני שהוא רוצה בזה השידוך , ודברנו מזה עם הצדקת שתחיה אשת רבינו הקדוש , ואמרה אני מסכים , אם המשפחה של פריידה יתנו לי מתנה הגונה , לכל הפחות מרגליות בעד מאה אדומים , ואמרנו לה טוב . לכן תראה לדבר מזה עם המשפחה של פריידה , אם ירצו ליתן להצדקת

מרגליות

(א) עיין אגרת ד' הערה ג · [ב] יש רשע שהוא צוה לכפור בצדיק , ומדבר רעות על אלו שהם תחת הצדיק , מדות דף כ"ד סימן קל"ז (ג) יכול [הצדיק] לתקן ולפעול את כל רק על ידי דבורו , והיינו מכח בלי שום עמל וטורח , רק כאשר ידבר כן יקום , נועם אלימלך דף מ"ד ע"ב :

אכן

מרגליות בודאי טוב מאד , ובאם לאו נדבר עם הצדקת עוד , אפשר תקח פחות מן מאה אדומים , ונעשה אנחנו נדבה על זה הסך , בכדי לגמור השידוך , כי אין לך דבר גדול מזה להשקיט כל המקטריגים , כי רק ע"י פריידה נוכל להשתיק כל הדבר . ובפרט שזוכר אני וגם אתה תזכור שפעם אחד אמר רבינו שיהיה שפריידה גלגול יעל . ולכן לפי קט שכלי הכוונה בזה שעל ידה ישקטו המקטריגים , כמו ששקטה הארץ ע"י יעל , ולכן לא תתעצל בדבר , ואקוה שגם אתה לא תצטרך לטובות של מרדכי כי הוא יצטרך במהרה לטובת שלך . מנאי :

(קד)

מן ר' מאיר יעקב אל ר' זעליג לעטיטשיבער

עשיתי כאשר כתבתי לכם ונסעתי לפה צידון הרבה , ועשיתי בפה הכירות ע"י המוכרי יין עם איש אחד אשר הוא חשוב בקרייז , והבטיח לי לעשות כל מה שביכלתו , וכאשר דברתי עמו הרבה שאלתי אותו , אם הגובערני דפה מחזירים אנשים שלנו שברחו , ממדינתנו , ואמר לי ח"ו , רק באם שגנב או הרג שם נפש וכדומה מעשי קרימינאל , מחזירים , אך בלא זה אינם מחזירים , וסיפר לי כמה מעשיות מעססים כזו , שהיה כותבים משם מאה פעמים ולא החזירו , והנני יושב פה ערך ב' שבועות ולא בא עד עתה לפה שום תמונת אות בעסק הידוע , ומודיע אני לכם על הימנות שלי , שהאנשים דפה , הגם שיש להם שם , שהם מתנגדים גדולים , על כל זאת הם יותר טובים מאנשים שבאכזיב , וכעת אני מבין קצת הדברים מה שספרתם לי בשם רבינו , כאשר היה אצלו הרב דק"ק לאטקא , שאמר אתם בעצמכם חייבים לכם וכו' , כי אני רואה בחוש שכל האנשים מצידון הרבה מוכנים להיות מהכת שלנו , ולראיה ברורה אני שולח לכם אגרת אחד שכתב דיין אחד מפה להרבי המפורסם ר' נחורי בהרב מרעקציץ , אודות שוחט , ותראו מן האגרת שנכתב בידיעת הרב ובידיעת כל הנגידים , ולמה לכם יותר ראיות , אני השגתי גוף האגרת , ומחמת שאני יודע , שמי שישמע זאת לא ירצה להאמין לי , לכן הטמנתי את גוף האגרת , בכדי להראות לכל מי שירצה לראות אותו , ולכן אני שולח לכם רק העתקה , ואני איני מסופק כלל , שאני אעשה בכאן מה שיהיה צריך לעשות , ומחמת שכעת אין לי בפה מה לעשות , כי בודאי תיכף כשיבוא תיבה אחת מגובערני לקרייז דפה , יודיעו לי כד"ש , לכן אכתוב לכם עוד איזה מעשיות מהרבים שבקורדאן , ותראו שרק הם חייבים בדבר , שנמצא בכאן עדיין מתנגדים , כי הם אינם יודעין האיך לדבר עם אנשים כאלו , בק"ק אכזיב ספרו לי , שבעל תאוה אחד בא לרבי אחד בקורדאן , ואמר לו הרבי , אין לך צלם אלקים , והשיב לו המתנגד כתיב ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ , כל איש ישראל יודע , שהחיות יראים מהאדם , מחמת שיש לו צלם אלקים , ומה שאירע לפעמים שזאב או שארי חיות רעות אוכלין את האדם , הוא בעת אשר הסיר ממנו צלם אלקים , ואז אין החיות יראים ממנו , אך אירע לי לפני כמה ימים שהלכתי לפני בית ערל אחד , ונפל אותי כלב ונשך אותי , ואמרתי זה שהכלב נשך אותי , הוא בודאי מחמת שאין לי כעת צלם אלקים , כי אם היה לי צלם אלקים לא היה נושך אותי , אך כאשר הלכתי משם , ראיתי שערל אחד הלך לפני אותו הכלב , ולא די שלא נשך אותו הכלב , אך אפילו שחק הכלב עמו , והיה מנענע בזנבו , והיה קשה לי מאד מתחלה , הלא זה הערל בודאי אין לו צלם אלקים , ואפילו הכי לא נשך אותו הכלב , ומשחק עוד עמו , אך אח"כ ישבתי א"ע שבודאי זאת שאין הכלב נושך את זה הערל , הוא מחמת שנותן לו לאכול ושאלתי את הערל , אם נותן הוא לכלב לאכול , ואמר שנתן

לו

לו כמה פעמים לאכול ׳ ועל ידי זה תרצתי לי הקושיא שהיה לי מעולם , וגם הקושי׳ שנפלה לי כעת ג״כ . ראיתי תמיד שרבי מקרב רשעים גמורים , שאני ידעתי וגם רבי יודע שהם רשעים גדולים ועצומים מאד מאד , וכעת כאשר באתי אני לרבי , אמר לי רבי אין לי צלם אלקים , והיה קשה לי הקושיא ביותר. אך הטעם האמת הוא , מחמת שרשעים המקורבים לרבי נותנים לרבי לאכול , ולכן רבי משחק עמהם ומקרבם , (א) ועלי שלא נתתי עדיין לרבי כלום אמרתם שאין לי צלם אלקים . כך אמר איש אחד בקורדאן לרבי אחד דשם ׳ השמעתם דבר זה מימיכם מרבים שלנו , שהם יאמרו לבעל תאוה , אשר יודע שאינו מהאנשים שלו · שהוא אין לו צלם אלקים . לבעלי תאוות , שבאים ורוצים להתקרב להרבים שלנו , ויודעים בבירור שלא ילכו בחזרה , אומרים לפעמים הרבים שלנו להם דברים קשים , נוערים בם , ומקללים אותם . אבל אותן בעלי תאוה או רשעים גמורים שעדיין מרוחקים לגמרי מרבינו , אין אומר לו רבינו בודאי שום דבר רע ח״ו , אדרבה מכבד אותו בכל מיני כיבוד , ומחמת זה רבו המאמינים במדינתינו , כי אפילו הבעלי תאוה ורשעים גמורים מחזיקים עם הכת שלנו . מחמת שהרבים נותנים להם כבוד , ואין אומר לו , למה אתה עושה כך או כך וכדומה , אבל אותן השוטים אשר בקורדאן , שמעו בודאי שהרבים שלנו נוערים ומקללים לפעמים אנשים , וסוברים שזאת טוב ועושים ג״כ כך , ואינם מבחינים שהרבים שלנו עושים זאת רק לאותן הבאים לקרב א״ע ולעשות תשובה , באותן גוערים הרבים , בכדי שיהיה להם אימה גדולה לפניהם , וגם שעל ידי זה יאמר לו הבעל תאוה כל לבו וכדומה , או אותן שרואים הצדיקים שיש להם קצת גאוה וכיוצא בזה , אבל לכל דבר יש להרבים שלנו טעם ויודעים מפני מה לעשות זאת , אבל השוטים דקורדאן אומרים לכל אחד דברים רעים , כי עושים כל העסקים בלא שכל כמו הקוף , אשר עושה עשיות שרואה שאדם עושה אותם , ואין לו שכל להבחין מתי צריך לעשות זו העשיות , ומתי אין צריך לעשות אותם , כך הם הרבים שבקורדאן , לכן אין לי שום תמיה , אם נמצא ביניהם עדיין מתנגדים , האנשים דשם אינם חייבים כלל וכלל בזה , והא ראיה לפני איזה ימים ישבתי בבית מוכר יין אחד בפה , ובא לבית הנ״ל איש אחד אשר נמנה בכאן בין הבריות , ולא ידע אותי והתחיל לדבר עם האנשים שהיו יושבים שם , ובא הדיבור מהכלי שמעצר את הרעם או הברק , אני איני זוכר עוד , ושאלו אותו האנשים , מהיכן בא זאת שהכלי מעצר , והתחיל לסבור להם הדבר בסברות ושטותים שלו , שהיה נראה להם שהם חכמות והמצאות גדולות , ואני עשיתי את עצמי כלא שומע , וכאשר הלך משם זה הבריה , אמרתי להאנשים שהיו נשארים , אני איני יודע למה לנו לחפש אחר טעמים והמצאות רחוקים , הלא לפי דעתי זה הדבר פשוט מאד , כי ידוע שהרעם מכה במקום אשר יש שם קליפה , וזאת ג״כ ידוע שלפני התקופה מניחין ברזל על דברי מאכל וכדומה , וזאת מחמת שהברזל מסוגל לגרש הקליפות כידוע , שאותיות ברזל ר״ת בלהה רחל , זלפה לאה , ונמצא הוא דבר פשוט וברור מאד , שעל ידי הברזל שתוחבין בגג מהבית לא יבואו הקליפות להבית , ועל ידי זה אין מכה שם הרעם , ואמר אחד מן האנשים אשר היה יושבים שם , לפי דעתי זה הטעם אמת גמור , והא ראיה ששמעתי שבעת אשר

היה

(א) איך זקוק ליסר תלמידך ולסלקו מלפניך , כשאינו רוצה לילך בדרך הישר אלא מקרבהו , כי זה טובת אשר התלמידים. וסופו לאח לב. מדות דף כ״ב סימן ע״ט, אדם שקבלת הנאה ממנו פעם אחד אל תבזהו. שם דף נ״ג סימן ג׳ . מה שהצדיק מקבל ממון מהרשע , אעפ״י שזה הממון הוא ספק גזל , אעפ״כ מותר לקבל ממנו , כדי שלא יקבל הרשע לעצמו איזה תלמיד חכם לרשע , ויאמר עלי שהוא צדיק , ויתן לו הממון , ויחלוק על הצדיק האמת , שם דף מ״ג סימן א׳ . כתבתי זאת בכאן בכדי שהעולם לא יתמיה ושלא יקשה להם זה הקושיא כמו לאותו הבעל תאוה .

עיין

הי׳ פה הדבר (עיפוש) ר״ל, רק בכל יום כלב שחור גדול מאד בין האנשים. וזאת הי׳ הקליפה של דבר, וכאשר הרגו את הכלב הנ״ל ברוסקאל של ברזל, נפל הכלב מת, ומאותו הזמן נפסק הדבר. ונמצא רואים אנחנו שהכלב היינו הקליפה מת מחמת שהכו אותה עם הברזל של הריסקאל, ואמר אחד מאותן אנשים שהיה יושבים שם, ואפשר היה הכלב כלב ממש, והתחילו האחרים לשחוק מאד עליו, ואמרו פשיטא בודאי טוב כלב היה, ואמר האחר, הלא ראינו שנוכל להכות את הקליפה גם במקל של עץ, כי ידוע לנו מספר שבחי הבעש״ט שהבעש״ט ז״ל הכה את דוואקילאק שהי׳ בודאי קליפה, במקל טוב וחזק (ג) והשיב לו השני מזה אין ראיה, כי בשבחי הבעש״ט לא נכתב שהמקל היה מעץ, לכן אפשר הי׳ מברזל (ג) ואפילו אם הי׳ המקל של הבעש״ט ג״כ מעץ, בכל זאת אין ראיה, כי הבעש״ט הי׳ יכול זאת ולא אחר, ומה לתמוה על זה, כאשר הייתי בפ״ק טלוסט ששם היה דר הבעש״ט (ד) ועדיין יש שם המקוה שלו, וסיפר לי הבעל הבית אשר הייתי נתאכסן אצלו, ששמע מן ווײנערל אחד זקן שאמר שהי׳ יודע עדיין הבעש״ט, וסיפר לו להבעל הבית, שפעם אחד היה הבעש״ט בחורף בקור גדול מאד במקוה קודם שנעשה יום, והבעדיר הי׳ מאיר לו עם התיכה קטנה נר לדמקוה, והיה הבעש״ט שוהה עצמו הרבה מאד במקוה, וכאשר ראה הבעדיר שהחתיכה נר יוצא, אמר להבעש״ט רבי צאו מן המקוה, כי הנר יוצא, והתחיל הבעש״ט לשחוק ואמר להבעדיר מה בזה, קסבר אתה שרק נר יכול להאיר, גם סטאמפאל יכול להאיר, וכאשר אמר זאת הבעש״ט, התחיל סטאמפאל אחד מהסטאמפאלים שהיו במקוה להבעיר, והיה אור גדול, ונמצא אין לנו להביא ראיה מהבעש״ט כי היא הי׳ יכול לעשות שמקל של עץ ג״כ יהרוג את הקליפה כמו מקל של ברזל. גם שמעתי מאותן אנשים שיושבים שם תמיד אצל הוויינשענקיר אחד דשם, שדיברו פעם אחד מאשה אחד מאשה תמריל אשת ר׳ בער׳קי מווארשי, ואמר אחד מהם שאינו יודע למה החסידים קורין אותה ע״פי פקידת הצדיק מלובלין ר׳ תמריל, האיך שייך לקרות לאשה ר׳, והשיב לו האחר, הלא בזהר נאמר בפירוש תמר היא דוכרא ונוקבא וידוע שתמריל הוא מן תמר, ובודאי ראה הלובלינער שבתמריל אשת ר׳ בערקי יש ניצוץ מן תמר, או אשר גלגול תמר ועי״ז ציוה לקרות אותה ר׳ תמריל מחמת דדוכרא שיש בה ותעולם אשר אינן יודעין מזה קורין אותה בלא ר׳ וזאת הוא מחמת הנוקבה. ואני כותב לכם כל זאת בכדי שתראו איזה אנשים יש בצידון הרבה ותבינו מזה הדברים הקדושים של רבינו הקדוש שי׳ שאמר להרב דק״ק לאטקא, אתם בעצמיכם חייבים בדבר. כ״ד.

(קה)

העתק מאגרת של הדיין מצידון הרבה אל ר׳ נחורי ברעקציץ.

ב״ה יום...... לפ״ק צידון הרבה. לכבוד אדומ״ר רבן של ישראל, מחמד עינינו משוש עוזינו פאר דורינו. זרע קודש אשר בית ישראל יתפארו בהם וישענו עליהם נ״י, ע״ה פ״ה קדוש יאמר לו כק״ש מו״ה נחורו בהרב נ״י, היות מהצורך לקבל עוד שוחט אחד לפה ק׳, והנה בנמצא בסביבות נו שוחט א׳ ובידו כתב הוראה וקבלה מהרב המפורסם המנוח אב״ד דק״ק בושאטש ז״ל ועלה במחשבת הרב הגאון המפורסם

דפ״ק

(ג) עיין אגרת ס״ד הצי״ה א׳ [ג] תלמיד אחד שמעתי רמז נפלא שהמקל היה מברזל. ואמר שיש לו זה הרמז בקבלה איש מפי איש, והרמז הוא שהתיבות בשבחי הבעש״ט בידו מקל טוב וחזק עולה בגימטריא מן ברזל עם הכולל (ד) שבחי הבעש״ט דף ה׳ ע״א :

מי

דפ"ק לקבלו , כי סר סכינו לפניו , ונמצא מהיר במלאכתו הן בשחיטות והן בבדיקות , אך מחמת שהוותיק מו"ה שמשון נ"י בן הצדיק הרב המפורסם דמנוח דפ"ק זבריז ז"ל , הורע כוחו , וערער לפני הרב הגאון הגדול דפה ק' , ואף שעל פי דת הק' לא יצא מחזקתו הראשונה בזה , אמנם דרב הגאון דפה"ק אינו רוצה לקבל שוחט בלתי הסכמת כל תושבי פה"ק , על כן עלה במחשבתו ועל פי הסכם הנגידים נכ"רים המיוחדים דפה"ק , שאכתוב להוד קדשו ולבקש מלפניו להודיע לנו דעתו בזה , וחכם עדיף מנביא ואם יסכים לקבל השוחט הנ"ל מה טוב , ובאם שלא יסכים . אזי חלילה לנו לקבלו , ובקשתי למחול על כבוד קדשו , ולהודיע כל דבר שורש , בכדי שנדע האיך לדתנהג , כי זאת נחוץ לתושבי פ"ק . כ"ד אסוקפה הנדרסת לפני תלמידיו , וכותב עפ"י ציווי של הרב הגאון ובהסכם הנגידים פ"ק וממתין לתשובתו הטהור הס' רקמה במוה"ר טן יץ הלוי . הרב הגאון דפ"ק פורס בשלום קדשו הטהור וביקש מלפניו כל הנ"ל :

(קו)

מן ר' זיינוויל ווערחיעווקיר אל ר' זעליג לעטישיבער .

כאשר קבלתי אגרת שלך , הלכתי בשמחה גדולה לאשה פריידה , ואמרתי לה מהשדוך שאתה כתבת לי , ואחזה את עצמה בזה השדוך בשתי ידים , אך אמרה שהיא אינה יכולה לעשות שדוך בלא ידיעת המשפחה שלה , ובלא ידיעת והסכם השר שלנו , כי כל אשר יש לה הוא מהשר , וגם הבטיח השר ליתן לה על החתונה ר"ש אדומים בזומנים , ואמרה לי שתתן לי תשובה על השדוך הזה במשך ג' ימים , ובינו לבינו עשיתי כל מה דאפשר , שהמשפחה יסכימו על זה , רק הייתי מפחד א"ע מהרשע מרדכי ימ"ש , כי ידעתי שהמשפחה של פריידה ג"כ מאמינים בו מאד , ועל ידי זה לא רציתי לרבר מהם אודות המתנה עבור הצדקת תחי' כי ע"ז יהיה למרדכי פתחון פה לקלקל הדבר , ואח"כ נתודע לי שדיברו עם מרדכי ג"כ מזה השדוך , ומרדכי אמר מה לי לזאת לאמר דיעה לשדוך , הלא פריידה אינה קטנה , אם היא רוצה השדוך תעשה אותו , ובאם לאו לא תעשה אותו . ושמחתי מאד כששמעתי זאת , והיה הדבר אצלי כמו בכים , והיום הלכתי לשאול את פריידה התשובה , ואמרה לי שכאשר הזכירה להשר השם של השדוך , התחיל לעשות צלמים , ואמר פריידה האם אתה נעשית משוגע , בקיצור אני אומר לך פריידה , באם שאתה תדבר עוד מזה השדוך אני אקח ממך הבית אשר נתתי לך , ואגרש אותך מן העיר , כי אני אומר לך שזה הכת וזה הרבי שלהם , אינם שווים החיות , והתחיל לנבח עלינו ועל רבינו הקדוש ככלב ממש , ולבסוף אמר , אתה תראה בקיצור א"ה שאני אעקור אותם לכל הפחות מגוברני שלנו עם השורש , אם הייתי יודע שאתה מכיר אותם , ובכל זאת אתה רוצה לשדך א"ע עמהם , הייתי גורש אותך תיכף מהעיר , אך אני דן אותך לכף זכות , שאתה אינו יודע אותם , לכן אני אומר לך , הזהר והזהר עצמך מהם ואני מבקש אותך שלא הדבר עמי מאותן אנשים עוד , אתה סובר שהם רוצים אותך באמת , אני ידעתי אותם טוב מאד , הם רוצים אותך בכדי שאתה תעשה אותי לאוהב להם , כי בודאי הם יודעים שאני כעת עוסק בעסק אחד , אשר אוכל לעקור איתם ולשלחם אותם לסאמביר , הם בודאי יודעים זאת , כי לפניהם לא יש סוד , אם יעשה אחד איזה דבר נגדיהם בחדרי חדרים יתוודע להם הדבר , כי יש להם מרגלים בכל בית ופנה , הם בודאי אפילו לעבדים שלי נותנים מעות , להודיע להם מה שאני עושה , וכל אחד מהעיר שלי אף אם אינו מחזיק עמהם , הוא מרגל

אצלם

אצלם, לפעמים זה שמדבר עמהם אינו יודע, אם מודיע להם איזה דבר הצריך להם, אך הם מדברים בכיוון עמו הרבה, עד שיתודע להם מה שהם צריכין לידע. ואם תרצה לידע בבירור שהם אינם רוצים אותך, רק מחמת זה שהם יודעים שאני אוהב שלך, אמור להם שאתה תרצה השידוך, אך מחמת שאני איני רוצה אותו, מוכרח אתה לעזוב את עיר שלי ולהתקומם את עצמך עמי ותדור בזאלין. ותראה אם ירצו אותך בזה האופן, כל זאת ועוד הרבה רשעות דיבר זה הנזלן. אך למה לי לכתוב לך כל הדברים וכל הנביחות של זה הכלב, די בזה שכתבתי לך מזה ג״כ, לכן תראה שהדבר אינו מחויב להיות קל בעיניך, כי בודאי אם הוא אומר שעוסק בעסק אחד, בודאי אינו ישן, וחס ושלום אל תפתח פה לשטן, יהיה לא טוב, לכן למעה״ש תלשו קברים, ועשו כל מה שביכלתיכם לעשות, הלא בושה וחרפה לנו, שעד עתה לא השגנו הבוך, השי״ יודע מה שעומד בזה הבוך, הלא זאת אינו קיטאווים, שבוך אחד יעשה לנו כל כך הרבה דם שונאים, לכל הפחות אם נשיג את הבוך, נדע מה שיש בו, בלי ספק כתב זה הבוך איזה מכשף, כעת אני מקלל אלף פעמים את חתני כי עבורו החזרתי את הבוך, אשר היה כבר בידי, ולא היה יודע מזה הוויצעניבערנאטער, וגם לא היה לנו כל אותן העגמת נפש שהיה לנו מעת הזאת, בשעת מעשה לא חלם לי, שבכל כך יהיה השנאה של האדונים ע״י זה הבוך, והיה לי אז תענוג שחתני לא יכול דיימשעריש, אך כאשר אני רואה עתה, יותר טוב היה לי שהיה יכול, ואפילו שהיה יכול טוב, כי ע״ז הבוך לא היה עד עתה על העולם, ולא היה על ידי הבוך לאנשי שלומינו העלולים ובלבולים שסובלים כעת על ידי זה הגזלן, ומי יודע עד היכן הדבר יבוא, אני איני יודע למה אתם מחשים, לפי דעתי לגלות הכל לרבינו הקדוש, כי אפשר יש לו כיוון בזה, שהוא אינו עושה בעצמו כלום, אפשר צריך מקודם לדבר עמו, ולבקש אותו שיעשה איזה פעולה בזה העסק. כ״ד:

(קז)

מן ר׳ זעליג לעטמשיבער אל ר׳ מאיר יעקב בקורדאן.

הנני שולח לכם שליח מיוחד, כי הדבר נחוץ מאד, וסכנת נפשות ממש. היה לי ידיעה שהשר מקריפען, אינו ישן בעסק הידוע, לכן תסע למע״הש תיכף ומיד להגובערני דשם, ותראה לעמוד שם על המחקר, כי בודאי כבר קבלו הכתב שכתבו מגובערני שלנו לשם להחזיר להם השני אנשים הידועים, ותראה לדבר מזה עם הנגידים שבעיר גובערסקי, כי הגם שאתה כותב שהאנשים דק״ק צידון הרבה מוכנים לעזור לך, על כל זאת אני אומר לך שאל תסמוך את עצמך על האנשים דשם, הגם שאנשים מעיר גובערסקי שייכים רק להרבים שבקורדאן, בכל זאת שייכים להכת שלנו, והאנשים דק״ק צידון הרבה אעפ״י שאתם כותבים שהם מוכנים להיות בכת שלנו, על כל זאת עדיין לא נגה עליהם אור, ואין להם אמונת חכמים כלל, ועל אנשים כאלו אין לסמוך ע״ע (א) כי אפילו אם רק אחד יש ביניהם אשר הוא שונא לנו, וירצה לעשות לך

רע

(א) מי שאינו נאמן בצדיק ע״ז אין לבו נכון עם השי״ת, מדות דף כ׳ סימן ז׳. קודם שמקרב לצדיק אז הוא בבחינת השטן לב וכו׳ היינו שלבו אטום, ואזניו סתומים, ועיניו עורים קילור ליקוטי מוה״רן דף ו׳ סימן ל״ט. ע״י פגם אמונת חכמים, ע״ז אין לו עצה שלימה לעולם, ותמיד אינו יכול לתת עצה לעצמו, והוא תמיד מסופק, ואינו יודע לגמור עצה שלימה בלבו איך להתנהג, כי לבו כעסה מטורף כמו זית הכסא, וע״כ כל עצותיו הם עצות כנערות, וכל זה ע״י פגם אמונת חכמים ר״ל שם דף כ״ח סימן תקע״ד:

רע ח״ו, לא יעשו האחרים שום פעולה נגד זה האחד, כי כל זמן שלא הגיעו למדריגת אמונת חכמים, אין להם כל כך רתיחות, מי שיעשה איזה דבר לטובתינו יהיה אפשר כשר אצלם, אך מי שיעשה איזה דבר נגדינו, ואפילו דבר גדול נגדינו, ג״כ בודאי יהיה כשר אצלם ואפשר לפעמים כאשר יעשה אחד רע לנו יהיה להם רחמנות עלינו, ועי״ז הרחמנות נעשים יותר מקורבים לנו, אבל מחמת זה לא יעשו שום פעולה עבורינו, לכן אני מזרזכם באזהרה גדולה שלא תסמוך א״ע כלל על האנשים דק״ק צידון הרבה, רק תסעו לעיר ששם הגובערני, ותראו לפעול על ידי האנשים דשם בעסק הידוע, שלא יחזירו השני אנשים, וגם תראו למעה״ש להשיג שם הבוך הידוע, שמעתי שאיש בחור אחד משם עמד להכת שלנו, והוא יודע לקרות ביכער דייטשעריש, לכן תראו לעשות עמו הכירות, ותוכלו בודאי להשיג זה הבוך על ידו, ותבקשו ממנו שהוא יקרא לכם על כל פנים מאותו הבוך, בכדי שנדע מקודם מה כתוב בו, ומי המחבר, ואם יהיה שם לקנות הרבה ביכער מזה הבוך, תקנו אותם כולם, כי מעות יהיה לכם שם עבור הספרים הקדושים תולדות יעקב יוסף ששלחתי לכם תיכף כאשר קבלתי אגרת שלכם, אך למען השם שלא תתרשלו בדבר, כי אין אני יכול לכתוב לכם על פני השדה עד היכן הרשעות על ידי זה הביך הולך, מנאי:

(קח)

מן ר׳ זיינויל ווערחיעווקיר אל ר׳ זעליג לעטיטשיבער.

כאשר כתבתי לך באגרת הקודם כן הוא. בכל יום ויום השנאה והרשעות של הגזלן ורוצח הידוע הולך ומתגבר. אני מפחד א״ע אפילו לכתוב לך או להזכיר את שמו, ולכן תדע שכאשר אכתוב סתם גזלן, רשע או רוצה, יהיה כוונתי על השר שלנו, כעת אני מסכן את נפשי וכותב לך זאת, ולהבא אני לא אכתיב לך עוד שמו. כי הרשעות מתגברת בקהלה שלנו, האנשי שלומינו הולכים ומתמעטים. בכל יום ויום נופל פחות מעות בהפושקים על מעות ארץ ישראל ור׳ מאיר בעל הנס, ואני מפחד א״ע שלהבא לא יפול כלום, וילמדו א״ע אח״כ שאר הקהלות מקהלה שלנו, בכאן המתנגדים מתרבים את עצמם בכל יום, והיה לי ידיעה ג״כ שבק״ק רעקציץ, לקחו המתנגדים בעל בשר אחד, ועשו אותו על ליצנות לרבי, ועשו לו זופצי לבינה עם טרעפטליך לבן, וכמו שאנשי שלומינו מוליכים את הרבי דשם לבית המרחץ בכל עש״ק, הם ג״כ מוליכים את הרבי שלהם, ומחמת שראו שהרבי האמת דשם יש לו קאפיליש מיוחד אשר הולך בו לבית המרחץ בעש״ק, קנו הם עבור הרבי שלהם ג״כ קאפיליש מיוחד כזה, ומוליכים אותו עם זה הקאפיליש למרחץ, בכל שבת קודש עושים אצל הרבי שלהם שלש סעודות, ומתאספים א״ע שם, והוא אומר להם תורה שקוראים אותה חסידישי תורה, וכן בכל הדברים מה שרואים שאנשי שלומינו שם עושים אצל הרבי דשם, הליצנים ג״כ עושים אצל הרבי שלהם, ואין שום אדם למחות להם זאת, ותוכל לשער עצמך החוכא ואיטלולא הנעשה ע״י זה.: לפני איזה ימים התקוטט א״ע ר׳ יקותיאל קלינקוויציר עם פריקאשטשיק אחד של מרדכי גאלד ימ״ש, ואמר ר׳ יקותיאל להפריקאשטשיק אפיקורוס רשע וכדומה שהיה בודאי אמת, ור״ץ האפיקורוס להמבצר, וציוה השר לשמוע עדות, ואח״כ ציוה ליתן לר׳ יקותיאל למר קאנטשיקים, והרעשתי את העולם, ורצו כמה אנשים להמבצר וביקשו את השר עבור ר׳ יקותיאל, ולא הועילו כלום, ואחר כך הלך הרשע מרדכי בעצמו עם הפריקאשטשיק וביקשו את השר עבורו, ועשה זאת למענם ואמר

ואמר שלא יכה אותו, רק בתנאי שילך לו מהעיר, והי' מוכרח ר' יקותיאל לקבל זאת על עצמו, והעמידו לו עגלה ולקחו את כל בני ביתו, וכלי הבית המעט שהיה לו, והוליכו אותו מן העיר, ואני אומר לך שאני מפחד את עצמי לדבר דיבור אחד מפני זה הרוצח, ואני הולך כעת ע"פ רוב עם מרה שחורה, המזל שלי הוא שהרשע מרדכי עדיין נותן לי יי"ש בהקפה, ויש לי על כל פנים לשתות לפעמים יי"ש, אך הרבה אני איני יכול לשתות, כי אשתי אינה נותנת לי, ואני רואה שצדקה, כי אם אני לא אשלם לזה הרשע פעם אחד, אזי בודאי לא יתן לי יותר יי"ש, ולא יהיה לי אפילו מה לאכול, כי כעת הגם שאין לי הרבה פרנסה, על כל זאת יש לי פרנסה, כי איזה ארענדארים בשכנות שלנו שהם עדיין מאנשי שלומינו, שולחים לי בכל עת באריליקי יי"ש בשתיקה, ואין אני משלם בעדה לארענדי, ויש לי מזה ריוח יפה, אך בעתים הללו שהפרנסה ביוקר, והעולם מושכין את ידיהם ממני, אי אפשר להחיות את עצמי ובני ביתי בריוח, לכן בקשתי ממך, כאשר יהיה שעת הכושר, תזכיר אותי לפני רבינו הקדוש שיחיה. כ"ד:

(קט)

מן ר' מאיר יעקב בקורדאן אל ר' זעליג לעטשיטשיבער

תיכף כשקבלתי אגרת שלכם נסעתי לעיר נובערסקי שבמדינה זו, וכאשר באתי לפה עדיין לא בא שום דבר מגיבערני שלנו לפה, ובינו לבינו עשיתי הכירות עם איש בחור שכתבתם לי, ולא בחנם אמר עליו הצדיק מפילזא שיש לו נשמה גדולה, כי הוא בריה נפלאה ויש לו עזות דקדושה (א) כמו אנשים בחורים שבמדינתינו, הוא מעיז פנים נגד אביו ואמו, ואין בכאן שום בן אדם שיתבייש ממנו, וכאשר עשיתי עמו הכירות טוב, התחלתי לדבר עמו אודות הבוך, ואמר לי שהוא באמת עדיין קורא בספרים שלהם, אך אינו הולך למוכרי ספרים שלהם, כי הוא מתירא לקנות אצלם ביכער שיכולים להזיק לו, כי הוא אינו קורא רק הביכער שמספרים מנסיעת האנשים שקורים בלשונם רייזע בעשרייבונג, וגם קורא במפת העולם שקורין קראניקעס (ב), אבל שארי ביכער הוא מתירא א"ע לקרות, כי אפילו בספרים שחיברו גדולי ישראל המדברים מחקירות אין רוצה להסתכל בהם (ג) רק אמר מחמת שהדבר נחוץ מאד לטובת הכת שלנו ילך ויקח מקודם הצעטיל מהביכער שיש להם למכור, והלך והביא לביתו צעטיל אחד, אני שכחתי השם שקורין לצעטליך האלו, כי הצעטיל בעצמו נדפס אצליהם ג"כ כמו בוך ונכרך כמו בוך, וקרא בהצעטיל ואמר שמצא בו זה הבוך, היינו שמצא בוך שמדבר מזה העסק היינו מהכת שלנו, אך אמר שהוא אינו רואה משם של זה הבוך

(א) א"א לבוא לצדיקי אמת רק ע"י עזות וכו' ואי אפשר לכנוס לתוך הקדושה כ"א ע"י עזות קיצור ליקוטי מוהר"ן דף י"א סימן ק"ס. כמו כן צריך שיהיה לו עזות דקדושה וכו' כי א"א ליכנס אל הקדושה כ"א ע"י עזות שם דף י"ט סימן קמ"ט. (ב) ידעתי שהשוטים שסוברים שהם בריות יתלוצצו מזה שקורא למפת העולם קראניקים, כי בעיניהם מפת העולם הם לאגר קאלענדין. כך אמר לי אחד מהחבריות שבק"ק לידון הרבה, אך מזה ראיה שאינם מעיינים כלל בספרים הקדושים מצדיקים אמתיים, כי בספר הקדוש סיפורי מעשיות ממוהר"ן דף ח' ע"א מבואר בפירוש שמפת העולם נקראים קראניקים, ובודאי מן הסתם מוהר"ן ה"י יודע יותר טוב משוטים שבלידון הרבה. (ג) על כן חלילה להסתכל כלל באלו הספרים המדברים מחקירות אפילו בספרים שחיברו גדולי ישראל, כי אין רעה גדולה מזו, קיצור ליקוטי מוהר"ן תנינא סימן מ"ב.

בני

הבוך, שהבוך יהיה רשעות, כי השם של הבוך הוא, מהעסקים של הכת חסידים, ונלקח מספרים של כת הנ"ל כך שמו, וא"כ אינו יכול להיות רע על הכת שלנו, וקנה הבוך והתחיל לקרות בו, ואמר לי בתחלה כשקרא הקדמה שבותב הבוך היא בודאי יהודי, ומחזיק מאד עם הרבנים ועם הגמ"א, כי בהקדמה מחזיק עמהם מאד, ומתרץ אותם לפני הגוים מה שהם מדברים עליהם חוב, ורק על הכת שלנו נראה שקורא תגר, אך על כל זאת נראה שאין אומר כל כך רשעות, כמו שאתם סוברים: וכאשר התחיל לקרות בבוך עצמו, אמר מתחלה, שזה הבוך כתב איש אשר אוהב להכת שלנו, כי כותב מה זאת שם חסיד, ומשבח את חסיד יותר מצדיק, אך כאשר התחיל לקרות להלן, התחיל למרט את עצמו הפאות, וצעק ווי ווי, רשעות כזה לא ראיתי ולא שמעתי מימי, הלא אני קריתי הספרים שחיברו הלומדים, נמה שכתבו איזה לומדים ורבנים נגד הכת שלני, כמו הספר ויכוח, זמיר עריצים, קברות התאוה וכדומה, ומה שכתב הרב ר' יחזקאל לאנדויא הרב מפראג בספרו נודע ביהודא, והרב מפירדא ר' יוסף שטיין הארט, בספרו זכרון יוסף, ובעל מרכבת משנה וכדומה להם, אך רשעות כזה, לא ראיתי ולא שמעתי, ואמר אני איני מתמיה את עצמי על השר דקריפען, שנעשה שונא גדול להכת שלנו, והניח את הבוך ולא רצה עוד לקרות בו, והתחלתי ליעץ את עצמי עמו לקנות כל הביכער שיש להם ולשרפם, ואמר לי שלהביכער שלהם אין מועיל זאת, כמו בספרים יהודיש, כי בספרים יהודיש אם שורפים אנחנו אותם, אזי העולם אינם רוצים לקנות עוד זה הספר, מחמת שעל פי רוב העולם אינם עומדין על דעתם, וכששומעין ששורפים את ספר אחד, מפחדים את עצמם לקנות זה הספר, כי אפילו אם יעיין בהספר, ויראה שאין בו שום דבר רע, עכ"ז מפחד א"ע ואומרים מסתמא כששורפים את זה הספר מסתמא כתב אותו איזה מין, ואסור לעיין בו, אפילו אם יש בו דברים טובים מאד, ונמצא המדפיסים אינם יכולים להדפיס אותו יותר, אבל ביכער שלהם, אם שורפים אותם הוא יותר גרוע, כי הם קונים בוך כזה יותר מביכער אחרים, כי הם יאמרו בודאי זה הבוך הוא טוב מאד, ובפרט כשיראו שאנחנו שורפים אותו, יאמרו שהוא בוודאי ט"ב, ולכן הם אינם רוצים שיתפשט בהעולם, והמדפיסים כאשר יראה שמכר הרבה ביכער, ידפיס אותו אפילו מאה פעמים, ולכן יעץ אותי שלא לעשות זאת, ובקשתי אותו לקנות על כל פנים עוד בוך אחר, לשלוח אותו למדינתינו, והלך ולא מצא עוד רק בוך אחד, ואמר לו המוכר ביכער, שהיה לו מאה וחמשים שטיק ומכר כולם, אך מחמת שרואה שהרבה יכול למכור, כתב לשלוח לו עוד שני מאות שטיק, וכתבו לו תשובה שלא ישלחו לו רק חמשים שטיק, כי מכרו הכל, אך שהתחילו לדפוס אותו פעם שנית, וישלחו לו עוד חמשים שטיק, לכן הנני שולח לכם את הבוך שקנה עבורינו, ואני אמתין עוד בכאן עד שיבוא הכתב מגובערני שלנו. כ"ד:

(קי)

מן ר' מאיר יעקב בקורדאן אל ר' זעליג לעטיטשיבער.

שלשה ימים אח"כ ששלחתי לכם אגרת מעיר גובעריסקי, בא אלי איש אחד מהנגידים דשם, והודיע לי שכבר בא הכתב מגובערני שלנו, והגובערני דמדינה זו שולחים את הדבר לק"ק צידון הרבה להקרייז דשם, ליקח את הגוית עם אביו שלח על הקאמיסיע, (דעפראס) ומחמת שאמר לי שעדיין יתעכב הדבר בגובערני איזה ימים, נסעתי תיכף לק"ק צידון הרבה, בכדי לעשות שם מה דאפשר, וגם לנסוע משם לכפר פאנקיעוויץ, ודברתי בק"ק צידון הרבה עם איש אחד אשר סובב את עצמו

בהקרייז

בתקריז, והבטיח לי להודיע לי תיכף כאשר יבוא הדבר מגובערני, ואני נסעתי תיכף לפאנקיעוויץ, ודברתי שם עם ארענדאר ישראל דוב. שכאשר יבוא לשם להעמיד הגויה עם אביו שלה להקאמיסיע, לדבר עמם מה שהם יאמרו על הקאמיסיע, ואני איני מסופק כלל, שיהיה הכל על נכון, ושלא יחזירו הגויה למדינתינו. כי לא יוכלו בודאי לברר שגנבה, או שעשתה איזה מעשה קרימינאל. ובקרב אתן לכם תודע מכל וכל. כ״ד׳

(קיא)

מן ר׳ זעליג לעטיטשיבער אל ר׳ זיינוויל ווערחיטוקיר

הנני מודיע לך שהשגתי אגרת מר׳ מאיר יעקב, ואקוה שיהיה בודאי הכל על נכון, גם אני מודיע לך שקנה א׳ בוך ג״כ עבורינו ושלח אותו לנו, כי עשה הכירות בעיר גובערסקי דקורדאן, עם איש בחור אחד בריה נפלאה, אשר יוכל להועיל לנו שם בכמה עסקים, ותיכף כאשר הובא לנו הבוך, מסרתי אותו לרבינו הקדוש, ומעת הזאת שוכב הבוך תמיד תחת הקאבריץ שעל השולחן של רבינו שיחי׳, ולפעמים רואה רבינו הקדוש על הצורות שיש בהבוך על הדף שקודם השער, ואני איני מסופק כלל וכלל שיהיה הכל טוב, כי בודאי אתה זוכר עדיין מה שכתבתי לך כבר שרבינו הקדוש אמר שבודאי נשיג זה הבוך, והנה אתה רואה שהשגנו אותו, ובודאי כל המעשיות שהיו עד עתה, היו רק לכיוון זה שנשלח את ר״מ יעקב לקורדאן, בכדי שהוא יעשה הכירות עם איש בחור הנ״ל ולקנות את הבוך, בכדי שיקוים הציווי של רבינו הק׳ שיחיה, להשיג זה הבוך, ולכן כעת אשר רבינו שיחיה רואה על הצורות שיש בבוך, כי שני צורות יש על הבוך, מחמת שמן הסתם שני אנשים חיברו את הבוך, ובודאי לא בחנם רבינו הקדוש רואה עליהם, ויהיה בודאי הכל טוב ונכון כמקדם, ותראה שבקרב יתהפך הכל לטוב, לכן אל תהיה לך שום מרה שחורה ח״ו. מנאי:

(קיב)

מן ר׳ גרשון האריציר בניגראד אל ר׳ גדליהו באלטיר באקלו.

תיכף כאשר החילותי ללמוד עם משה פישלס הספר הקדוש שבחי ששלחת לי, ראיתי שהוא איני מוכשר לדברים גבוהים כאלו, כי על כל ספור הקשה קושיות, ועל איזה מהם אמר שהם נגד הגמרא ודינים שלו. ועמדתי מללמוד עמו, ולקחתי הספר בחזרה, אך מחמת שנתתי לאשתו הספר הנ״ל על לשון טייטש, וגם דברתי עמה כמה פעמים, וסיפרתי לה כמה ניסים מרבינו הקדוש, התחילה להסית אותו לנסוע לרבינו הקדוש, והוא היה מסרב ואמר, שמקודם הסכים לשלוח לרבים על פדיון, מחמת שלא היה יודע אותם, והיה סבר שיש בהם ממש, אבל מעת אשר ראה בספרים שלהם, אינו רוצה אפילו לשלוח להם על פדיון, ומכ״שכ לנסוע אליהם, ואמרתי לאשתו שאני ראיתי בו ניצוץ אפיקורסות, ואמרה שהיא ג״כ ראתה בו איזה אפיקורסות, והראיתי לה בראיות ברורות שנעשה אפיקורוס ממש. ופעם אחד בא לביתו בעת אשר אשתו היתה לומדת הספר שבחי, וחטף את הספר

הקדוש

אקדוש וזרק אותו לתנור, והתחילה אשתו להתקוטט עמו מאד, וגם חותנו התקוטט עמו, והיה ע"ז מוכרח לגרש את אשתו. ולא לקח אפילו פרוטה אחת, ועזב את קהלתינו והלך לקאווען, כי אמר שהדיין דשם מיכל כהנא הוא קיוב שלו, וקודם שהלך מפה דיבר על רבינו מאורינו שיהיה ועליך דברים רעים אשר לא שמעתי מימי, ועליך אמר שאתה אצלו גרע יותר מכופר ר"ל (א) לכן תדע אותו. כ"ד:

עיקר שכחתי אין לך מצוה גדולה מזו להתפרסם המעשה שכתבתי לך מקהלה שלך ובסמיכות. בכדי שהם ג"כ ידעו את משה הנ"ל ומעשיהו. כי צריך לנו זאת ·

(קיג)

מהרב דק"ק קאווען אל ר' משה עקיבאס בקאלנע.

הן אמת שמיום באתי הנה עד עתה לא היה לי פנאי לחשוב בעסקים אחרים אשר אינם נוגעים לכלל הקהלה, כי הלא ידעת המנהג בבני עמינו, שבעת אשר יבוא לקהלתכם רב חדש, מביאים לפניו כל הד"וד ומשפטים אשר ביניהם, וכל דבר קטן או גדול, חדש או ישן מביאים לפניו, וכל נגעי לבות בני קהלתו לפניו נפתחים, מדעתם שהוא כל יכול, אך מנו"ל אהבתי לך, ולפי שנאה לכל איש ישר לקיים דבורו, לא אתן שינה לעיני, והנה כעת בשעה י"א קודם חצות הלילה, כאשר עזבוני בני קהלתינו. והלכו לביתם, אמרתי אקיים דברי אשר דברתי לך קודם פרידתינו, ואכתוב לך מבריאתי ומעמדי. ת"ל אשר לא עזב חסדו ואמתו מאתי, הגם שתבילי פרדות הקיפוני אשר לא נתנוני די השב רוחי, עכ"ז אני בעזר השם בריא ושלום באין פגע ואסון: אודות מעמדי, הנני נותן ג"כ אלף תילדות להשי"ת ברוך הוא, אשר נתני בדרך הזה, כי הביאני פה אל עיר מלאה חכמים ואנשי מדע, עיר אשר עדיין יד הכת הידועה לא גברה בה, כי יש בה אנשים אשר עומדים בפרץ וגודרים גדר בפניהם, דמעט מהכת אשר נמצאים פה המה כלבים אלמים לא יכלו לנבוח, וגם הם מתחלקים לשני מחלוקות, קצת מהם סרים למשמעת הרבי שבדישפאל, וקצת להרבי שבזאלין, וכל צד מכנה להרבי של הצד השני רבי השקר, וכולם בכלל הם שפלים מאוסים נעולים ובזוים בעיני שארי בני הקהלה, וגודל התענוג אשר יש לי פה בחברת אנשי מדע, ובפרט בחברת אוהבי מנעורי הדיין החריף המפורסם מוה"ר מיכל כהנא אין לספר, ובכל עת אשר אני נהנה מחברתם ואזכרה ימי מרודי כאשר הייתי בקהלתכם אסיר בזיקי הצידים, הנני מוסיף תענוג על תענוגי. והנה פה בעזר השם ברוך הוא לא חסר לי דבר, כי אם אהבתך וחברתך, ובקשתי ממך לבוא הנה לכל הפחות על ימים אחדים, להשתעשע בחברתינו ולהתענג נפשך כחפצך וכחפץ אוהבך דוש"ת בלו"נח ·

(קיד)

מן ר' זעליג לעטיטשיבער אל ר זלמן בריזניר.

באתי לבשר לך בשורה טובה שביום אתמול באו המשולחים של הגביר המפורסם ר'

(א) בני אדם שאוהבים זה את זה מותר לומר זה לזה מאיזה דבר ששמע מאיזה אדם, גם חבירו יותר לקבל דבריו, ואין בו משום לישנא בישא, עיין דף ל"ב סימן ז', כתבתי זאת בכיון בכדי שהעולם לא יתרעמו על ר' גרשון שסיפר לשון הרע ר"ל. וזה

ר' בירך מלכים מגאלאץ לרבינו הק' , ואמרו לו איך שהגביר הגדול שלהם , שלח אותם לדבר בבנו שישא את בתו , והציעו דבריהם לפני רבינו הקדוש , וישר הדבר לפניו , ומיד ציוה שיבוא הסופר לכתוב התנאים במזל טוב , וכאשר התחילו לכתוב התנאים , אמרו המשולחים כטוב בעיניכם חתמו על הגביר שלנו , רק בזמן הנשואין אמרו שאי אפשר בשום אופן להרחיב הזמן , ורצו המשולחים להגביל זמן החתונה על שבת אחר שבועות ולא רצה רבינו שיחי' להסכים רק על חצי אלול , ואחרי אשר מדי יצא הדבר הסכימו גם המשולחים , והיה לי תענוג גדול מזה , כי החתונה תתמשך בודאי כי שבועות עד ראש השנה . ויהיה המחותן וקרובים שלו שיש לו גובערני שלנו אפילו אותן אשר נסעו תמיד על ראש השנה להרבי השקר שבדישפאל , בכאן אצל רבינו הקדוש שיחי' על ימים נוראים , ובלי ספק כאשר יראו רק פעם אחד את המלך ביפיו (א) ויהיה להם הזכייה גדולה לטעום על ידי זה אפילו רק פעם אחד טעם ארץ ישראל באמת , (ב) ישארו בודאי כולם מקורבים לרבינו הקדוש . ולכן אני מודיע לך זאת בכדי שתכין את עצמך על החתונה , ותביא עמך דרשה גישאנק טוב מאד , וגם תודיע זאת לכל אנשי שלומינו בסביבות שלך שיבואו ג"כ על החתונה , ונשמח את עצמינו כראוי לאנשי שלומינו . היה לי צער גדול שלא היית על התנאים , כי היינו כולם מנושאים מאד מאד , והשמחה היה יותר משמחת בית השואבה . ומזה תוכל אתה לשער לך , כמה יהיה גדולה השמחה על החתונה , אני כעת מקבל תענוג מהשמחה אשר יהיה לי על החתונה . ונפל לי כעת על המוח , התורה אשר אמר רבינו הק' על השלש סעודות שקודם התנאים , על הפסוק ויראו בני האלהים את בנות הארץ כי טובות הנה , ויקחו להם מכל אשר בחרו . בני האלהים הוא בני הצדיקים הנקראים אלהים (ג) ובנות הארץ היא בנות האנשים הפשוטים , וראינו מזה התורה בחוש , שרבינו כבר על השלש סעודות ראה שיבואו המשולחים מהגביר דק"ק גאלאץ אליו לשדך את בת הגביר שלהם בבנו של רבינו הק' שיחי' . מנאי .

(קטו)

מן ר' זלמן ברעזניר אל ר' זעליג לעטישיבער .

אני איני יודע אם היה לך תענוג יותר מן התנאים מהתענוג שהיה לי מה ידיעה שנתת לי שרבינו הק' כתב תנאים עם הגביר ר' בירך מגאלאץ , כי אני ידעתי אותו שהוא גביר גדול מאד מאד , הייתי אצלו פעם אחד בחג השבועות העבר כאשר נסעתי לססאמבול וראיתי בביתו כסף כאשפה , הקיסר אין לו כל כך כסף כמו הוא , ראיתי אני שם לייכטיר של כסף שהיה עומד ביום טוב על השולחן , והיה הלייכטיר כמו אילן עם עלים והעלים היו ירוקים כמו עלים ממש , וזה הלייכטיר מונח כל ימות השנה בתיבה סגור ומסוגר , ורק על שבועות עומדים זה הלייכטיר על השלחן , וזה הלייכטיר

(א) וזה פירוש מלך ביפיו תחזינה עיניך היינו כשתזכה לראות מלך ביפיו דהיינו הצדיק ביפיו ותפארתו , דהיינו בעת הקיבוץ (בר"ה) שאז הוא יפיו ותפארתו על ידי זה עיניך תראינה ארץ מרחקים בחינת ארץ ישראל וכו' ליקוטי מוהר"ן תניינא דף ל"ח ע"א . (ב) כי מטעם טעם שאומת של ארץ ישראל (כי האדם בתכונות אחרות יכול ג"כ להרגיש טעם ארץ ישראל מחמת שמרגיש טעם הכל) כשפוגע עם אדם שהיה אצל הצדיק אפילו על ראש השנה , הוא מחויב להרגיש אז טעם ארץ ישראל , כי ע"י זה הוא נעשה גם זה האויר בחינת ארץ ישראל , ליקוטי מוהר"ן תניינא דף ל"ח ע"א . (ג) עיין אגרת ס"ז הערה ג' .

תמתת

הלייכטיר הוא שוה הרבה מעות, ואני בעצמי איני יודע כמה, ויש לו על כל ימים דוים לייטיר אחר, למשל על סוכות יש לו א׳ לייכטיר עם אתרוגים ולולבין והדסים והושענות, על פסח יש לו לייכטיר עם מצות ומרור וכרפס וחרוסת, ועל ראש השנה יש לו לייכטיר עם שופר, ועל שמיני עצרת ושמחת תורה דגל והבדלות ווראציעס, אפילו על פורים יש לו לייכטיר מיוחד עם גראגירס. והמן קלעפירליך, והמן מאשין, והתלויה של המן עם עשרת בני המן, ואלו הלייכטירס כולם יהיו שוים כמה אלפים אדומים, וגם בגדים ותכשיטים ראיתי אצלו אשר לא ראיתי מעולם, חוץ שארי דברים קטנים אשר שוים כמה מאות אלפים אדומים רויטי, ומה לי להאריך מעשירות שלו, על החתונה תראו שזה שכתבתי הוא אפס קצה מהעשירות שלו (א) ולכן בודאי יש לי תענוג גדול מזה. שרבינו שידך את עצמו עם הגביר הנ״ל, ובפרט שעל ידי זה השידוך, יקח רבינו הקדוש את כל הגליל מגאלאץ עד סטאמבול תחת כנפיו, ותתפשטה הכת שלנו בכל ארץ טירקייע. ותראה על החתונה כמה יפול דרשה גישאנק מצד הכלה. לכן תראה לכתוב לכל אנשי שלומינו, להביא או על כל פנים לשלוח הרבה דרשה גישאנק, שיהיה לרבינו הקדוש לכבוד ולתפארת ואני אכתוב ג״כ לאותן מאנשי שלומינו אשר נמצאים בסביבות שלנו, להכין הרבה דרשה גישאנק ואני, אביא ג״כ דרשה גשאנק יפה, ועל החתונה נרקוד פריסידקים כראוי לאנ״ש. כ״ד.

(קטז)

מן ר׳ זעליג לעטיטשיבער אל ר זלמן ברעזניר.

הנני מודיע לך, שבשבוע העברה הגיע לרבינו הק׳ שיחי׳ כתב מארץ הקדושה, שקיבלו אותו שם לנשיא עליהם כי עד עתה היה להם לנשיא רב אחד מקודאן, מחמת שכל הצדיקים שלנו רצו לחנוף אותו, היינו לזה הרב שיהיה על צדינו, כי הוא רב בקהלה גדולה ועשיר גדול, ובאמת מחמת זה שעשו אותו לנשיא הביאו אותו על צדינו, אך מחמת שהיה לרב הנ״ל כמה מסירות גדולות מהרשעים שבמדינת הנ״ל, הניח את הנשיאות, וקיבלו את רבינו הקדוש שיחי׳, ומבקשים ממנו שהוא יקבל את כל המעות ארץ ישראל, אפילו מגבאים חכוללים. וישלח אותם לארץ הקדושה ע״י מחותנו מגאלאץ שיש לו משא ומתן גדול מאד בסטאמבול, והכתב על הנשיאות הובא לרבינו הקדוש ע״י משולח אחד של מחותנו הנ״ל, וגם הביא לרבינו שיחי׳ א׳ ציבוק ארוך מאד, ולא ראיתי כזה מעולם, הציבוק הנ״ל היה גדול על קבר ר׳ יוסא קטנתא, ונתנו להפאשי בלבד אשר עומד שם על המשמר. ארבעה בייטיל געלד להתיר להם לחתוך את הציבוק עבור רבינו הקדוש. וכמדומה לי שבבייטיל געלד אחד יש אלף חמשה מאות לעבין טאליר, והטעם ששלחו לרבינו הקדוש זה הציבוק הוא, מחמת שאחד מאנשי ארץ הקדושה, היה על קבר ר׳ יוסא קטנתא להתפלל. ומחמת רובי התפלות ובקשות נרדם וישן, וראה בחלום את ר׳ יוסא קטנתא, ואמר לו בחלום היינו ר׳ יוסא קטנתא אמר לזה האיש שהיה ישן. שרבינו הקדוש הוא ניצוץ שלו (א) וזאת הוא בודאי אמת, כי רבינו הקדוש יש לו צורת ר׳ יוסא קטנתא ממש

ומחמת

(א) מחמת שידעתי שהעולם יהיה קוראים שר׳ זלמן הוא ח״ו בעל מגזם לכן אני מודיע להם שהוא נכד ר׳ אליעזר ברעזניר שראה את המשקוף מפרוזדור כמובא באגרת ס״ז.

(א) לדיק אמתי אחד גילה לי הטעם על זה, כי איתא משמת ר׳ יוסא קטנתא פסקו חסידים, ולמה נקרא שמו קטנתא, שהיה קטנתא של חסידים, ואמר הצדיק הנ״ל בכדי לקיים המשנה ובכל זאת יהיו בדורינו חסידים נותן הש״י בכל דור ודור, הניצוץ של ר׳ יוסא קטנתא באיזה רבי, ועי״ז יכולים להיות חסידים בכל דור ודור. וד״פ״ח״ח. אך כאשר שאלתי את למדן אחד

(ג) ומחמת זה לקחו את הציבוק לשלוח אותו לרבינו שיחי׳, כי מן הסתם בודאי יש לרבינו לתקן הרבה בזה הציבוק, ובמוש״ש העבר היה רבינו שיחי׳ עשן לולקי עם זה הציבוק. מי שלא ראה זאת לא ראה יופי מימיו ולא יראה, והיה מתנשא ראש כלנו בעשן לולקי מזה הציבוק. ועד עתה לא עשן עוד מזה הציבוק וציוה לי להטמין את הציבוק באיברציה ששלחו לו אמו. ולהניח אותו בתיבה, ומי יודע אימתי יצוה רבינו הקדוש ליתן לו זה הציבק לעשון ממנו. וכאשר יבא לרבינו הק׳ על המוח לעשון ממנו, בודאי יהיה איזה דבר גדול, ואתן לך תודע. מנאי׳

(קיז)

מהרב דק״ק קאוועץ אל ר׳ משה עקיבאם בקאלנע.

זה זמן כביר אשר כתבתי לך ממעמדי הטוב, ועד עתה לא שמחתני בתשובתך היקרה לי מאד, ידעתי שמעולם לא הייתי עצל להשיב לשואלך דבר, וגם עסקיך ידעתי שהם לא מנעוך מלכתוב לי אגרת קטנה, ולא ידעתי מה אידן ביה, האם ח״ו בריאת גופך עזבתך או לא קבלת אגרתי, ע״כ בקשתי ממך להודיע לי את כל, ע״י מוכ״ז הוא איש בריתי, ותוכל לסמוך עליו בכל האופנים, כי הוא איש נבון וחכם, הוא בן ידידי הרב הדיין החרוץ המפורסם מוה״ר מיכל כהנא נ״י, ותמצא מרגוע לנפשך בדברך עמו. חדושים בכאן הם מועטים, רק זאת אני מודיע לך שהאנשים נגידים דק״ק זאלין שלחו אלי שני אנשים לשאול את פי, אם אקבל את הרבנות גם בקהלה שלהם. ומתחלה לא רציתי, מחמת ששם מושב הרבי הידוע, אך כעת שמעתי שבקיב יהיה לכל בני הכת דשם מפלה גדולה, כי נתגלה שם כמה עסקים גדולים אשר עשו במרד ובמעל, לכן בדעתי לכתוב להם שברצוני לקבל גם את הרבנות בקהלתם, ובקרב אי״ה אסע לשם, כי המשולחים שהיו אצלי אמרו לי שבאם אתרצה לזה, אוכל לבוא לשם ולישב שמה כמה שבועות, וגם להבא לבוא בכל שנה אליהם על זמן כזה. לכן אם לא תוכל לבוא לקהלתינו פה, בוא לק״ק זאלין בחדש הבא, להשתעשע שם בחברתך. אוהבך המצפה לראותך במהרה:

(קיח)

מן משה עקיבאם בקאלנע אל הרב דק״ק קאוועץ.

נא אל יחר אפך, על אשר לא כתבתי לך זה ירח ימים, הלא ידעת עוד היותך פה הייתי אסור בזיקי הכת הידועה, ומעת לכתך ידידי מפה, גדלה מכתי למאד. בתחלה כאשר באת לקאוועץ, גדלה שמחת הכת על ביאתך שמה עד לשמים, כי אמרו כעת נראה נקמה באנשי רשע של הרבי השקר

שבדישפאל

ואמר לי שזאת אומרת שכך יש במשנה סוף מסכת סוטה, אך בגמרא שם נמצא תחת ר׳ יוסא קטנתא ר׳ אבא יוסא בן קטנתא, ושאלתי אח״כ את הצדיק הנ״ל איזה ניגון בהזאליכיר, והשיב לי במופלא ממך וכו׳, ולא זכיתי לבוא אל האמת איזה ניגון בהזאליכיר, ואם מאמת הזאליכיר לא בא עוד הניגון על העולם, פסקו חסידים או שבא אח״כ לרבי אחר: (ג) קטני אמנה לא ידעו להאמין שיוכל להכיר מהצורה הניגון, לכן תראו בספר הק׳ שבחי הבעש״ט דף ל״ח ע״ב שהרב המגיד הגדול דק״ק מעזיריטש הכיר באחד שיש לו צורת ריב״ז ממש, והיה לו ניגון הנשמה של ריב״ז.

שנמחתי

שבדישפאל, כי על ידך קיוו לעקור את הרבי הנ"ל עם כל הסרים למשמעתו הנמצאים בסביבותיך, והשבו שעל ידך תגבר שם יד הרבי שבזאלין. אך כאשר בא להם הידיעה מהאנשים דשם, איך אתה מתלוצץ בם ובגבי שלהם ובכל הכת, יכי כל יגיעתך לפרוק מעליך ומאנשי בריתך את העול הכבד מחכת הרשעה, התחילו לבזות אותך ואת רעיך, ועלי אשר עדיין בתוכם אנכי יושב, שפכו חמתם ביותר, ולכן יראתי לכתוב לך, כי ידעתי אף אם יסתר איש במסתרים הם ירגלו אותו. אך כעת שזיכני השי"ת לראות את בן אהובך ההרוץ נ"י להשתעשע עמו ימים אחדים, ולשמוע ממנו שעדיין נמצאו בעז"ה קהלות קדושות, אשר יד הכת לא נגעה בהם, העירה נפשי מתרדמת הפחד, אשר היה לי עד עתה. והנני נותן לך הבטחתי, שבקרב אי"ה אראה לבוא אליך, ושם אתענג בחברתך, ובחברת אנשי בריתך כחפצך וכחפץ אוהבך דבוק מאח:

(קיט)

מן ר' ישראל דוב מכפר פאנקיעוויץ אל ר' זעליג לעטישיבער.

הנני שולח לכם שליח מיוחד על פי צוות ר' מאיר יעקב, ומודיע אני לכם, שר' מאיר יעקב נלקה מהקרייז שלנו לתפיסה. המעשה שהיה כך היה, כאשר כתב לכם אגרת מק"ק צידון הרבה, נסע לכפר שלי לדבר עמי מעסק הידוע, וכאשר דיבר עמי מה שהיה צריך, יישב את עצמו לנסוע בחזרה לק"ק צידון הרבה דרך ק"ק נחל המצה, ונשאר שם על שבת, והתפלל שם אצל המנין של רבינו הק', ופתאום בא ארדון האחד מהקרייז עם אנשים מהמאיסטראט ופאליציינקים, וסבבו את הבית בשעת התפלת ערבית של שבת, ולקחו את הספרי תורות, וכתבו שמות כל האנשים אשר היו שם אצל המנין, וכל האנשים מהקהלה עזבו לביתם. אבל האורחים לקחו בתפיסה, ובתוכם לקחו גם את ר' מאיר יעקב, ולקחו ממנו כל הכתבים שהיה לו לקרייז, לכן למעה"ש תראו לשלוח לי מעות, ואראה להציל אותו, כי בלא מעות אין אני יכול לעשות כלום. כ"ד:

(קכ)

מן ר' שמואל בער בניגראד אל ר' משה פישלס בקאוון.

ראיתי אני כמחויב את עצמי להודיע לך חדשות הנעשות פה זה שבוע העברה, כאשר הלכת מפה, הוציאו אנשי הכת הידועה קול עליך, שאשתך ראתה בך כמה מעשי רשע ואפיקורסות, ומחמת זה היית מוכרח לגרש אותה, והגם שגלית לי קודם פרידתך מפה כד"ש, עכ"ז לא רציתי לגלות הדבר לשום בריה שבעולם, אך זה כחמשה או ששה שבועות, אשר גרשון קאריציר הוציא שם על אשתו, שעשתה מעשה מכוער עם איש בחור אחד, ושני אנשים מהכת שלהם העידו עדות על זה, והכריחו את אשת גרשון לקבל ממנו גט פטורין, ותיכף כאשר גירש את אשתו, נשא את אשתך אשר גרשת, ומחמת שכל בני קהלתינו אשר לא מהכת הם, ידעו בבירור שאשת גרשון אשה צדקת וכשירה, התחילו לרנן על גרשון ועל העדות, ואמרו

מגלה טמירין

ואמרו שהוציאו שם רע על האשה הנ"ל , בכדי לישא את אשתך , ואני כאשר שמעתי זאת גליתי לאיזה אנשים מה שהייתי יודע מהמעשה של גרשון עם אשתך , ושאתה גרשת ע"ז את אשתך , ושלח הרב דקהלתינו אחר אחד מהעדים , אשר הייו יודעים שעדיין לא התמיץ לגמרי ע"י אנשי הכת . והתחיל הרב דקהלתינו לאיים עליו , ולהסביר לו חומר העבירה של עדות שקר , והודה באלה ובשבועה שלא ראה שום מעשה מכוער מאשת גרשון , ורק שגרשון הפציר בו בזה להעיד עדות הנ"ל , והבטיח לו עבור זה לקרבו להרבי שבאקלו , ושיהיה לו ע"ז פרנסה , ואח"כ שלח הרב דקהלתינו אחר העד השני , והוא כאשר ראה שהעד הראשון הודה כל הדבר הודה הוא ג"כ . ובעת כל העולם דפה חורקים שן על גרשון ועל כל הכת , והרב דקהלתינו טרוד בכתיבת שאלה ותשובה בעסק הנ"ל . והנני מודיע לך כל זאת , מחמת שידעתי שאנשי הכת הנ"ל כתבו בתחלה לקאווען ג"כ הטעם מפרידתך כמו שאמרו אותו בכאן . כ"ד :

(קכא)

מן ר' מאיר יעקב בקורדאן אל ר' זעליג לעטיטשיבער .

הגנה עזרנו ד' כעת שעזבו אותי על פאריקי מהתפיסה , אך מחמת שזאת עשה אדון אחד בלי ידיעת הקרייז , לכן מפחד אני את עצמי לילך בפרהסיא בק"ק צידון הרבה , כי אני רואה שאמת כתבתם שאנשים כאלו שבק"ק צידון הרבה לא יועילו לנו כעת, כשיהיו שייכים להכת שלנו יועילו לנו , אבל בעת לפניהם הכל טוב , אם אחד עושה איזה דבר נגדינו הוא טוב , ואם אחד עושה איזה דבר לטובתינו גם כן כשר לפניהם , ולכן אני מפחד את עצמי להראות אותי על השוק , ונסעתי בשתיקה דק"ק נחל המצה , ומשם אני כותב לכם זה האגרת , ומחמת שידעתי שר' ישראל דוב כ"כ לכם שלקחו אותי לתפיסה , ולא כתב לכם כרי"ש , לכן אני כותב לכם כל המעשה , בקורדאן אין רשאי שום אחד לעשות מנין בביתו בלא הרשאה בכתב מהקרייז , ומסרו השטראזניקים מטושין את הרבי שבפה , עם שאר אנשים שעושין מנין בלא רשיון , ומחמת זה שלח הקרייז אדון אחד , וכא בליל שבת קודש בשעת תפלת ערבית , ולקח הספר תורות , וכתב כל האנשים שהיו אצל המנין , ועזב את האנשים של הקהלה נחל המצה לביתם , ורק האורחים לקח לתפיסה , ואח"כ שלח הקרייז את האורחים אחרים לביתם עם לויה , ורק אני נשארתי , מחמת שראו בהכתבים אשר לקחו ממני שעשיתי כתב עם הרבי דק"ק קאלקצינ ועם שארי אנשים דשם להעמיד להם ספרי הקדוש תולדות יעקב יוסף , ועץ חיים , ופרי עץ חיים , וכפי ששמעתי אוחזים אותי עוד , עד שיעשו פסק דין על זה , ומזל גדול היה לי ולכם , שלא היה כי האגרת שלכם אני איני יודע היכן הם (א) ורק זאת יודע אני בבירור שלא לקחו אותם הקרייז , ואין אני מצער מה שיעשו עמי , כי אני מקבל עלי מה שיעשו , אך על זה אני מצער את עצמי , שעל ידי זה אין אני יכול לעשות שום פעולה אודות הגזירה , ועל ר' ישראל דוב אין אני יכול לסמוך את עצמי , כאשר אבוא אני לביתי אספר לכם מה זה האיש הוא . גם אני מודיע לכם שהאנשים מהכת שלנו בקורדאן , הוציאו קול בכל המדינה שלהם , שאחד מהמתנגדים דק"ק צידון הרבה עשה זה המעשה , ושהוא עם אדון

מקרייז

(א) שינקתי את עצמי ואך כאשר ראיתי מזה האגרת שאני גרמתי זאת שלא מלאו האגרת של ר' זעליג אלא ר' ומאיר יעקב מחמת שאני לקחתי אותם תמיד נמנעו כאשר הייתי רואה ואינו נראה , ולכן גם כן לא ידעו ר' ומ"י יעקב היכן הם .

הגדיק

מקרייז ועם אנשים מהמאייסטראם ופאליצייניקים נפלו לבית הצדיק דפה עם בעל מלחמות, והבעלי מלחמות חצבו את המזוזות שבבית הצדיק עם החרבות שלהם והספרי תורות שהיו שם סחבו עם חבלים וכדומה לזה, וכל זאת עשה המתנגד הג״ל היינו שהוא אמר לעשות כל זאת, וגם הוציאו קול. שאחד מן האורחים אשר הקרייז שלח אותו עם לויה לביתו, מת על הדרך. ונעשה זה השם בכל הקורדאן, וכל העולם אפילו אותן שאינם מהכת שלנו מאמינים בזה. והנם שאני הייתי בבית הצדיק בשעת מעשה, ולא היה שם שום יהודי מק״ק צידון הרבה עם האדון מהקרייז, וגם לא חצבו המזוזות, ולא סחבו הספרי תורות ח״ו, וגם ידעתי בבירור שלא מת שום אחד מן האורחים על הדרך, כי אני ידעתי את כל האורחים, ויודע אני שכולם באו לביתם בשלום, ואפילו זאת יודע אני שאותו האורח אשר הוציאו עליו קול שמת בדרך, שלחו אותו המתנגדים מק״ק צידון הרבה עם עגלה טובה לביתו. וגם שמעתי באזני, שהאדון מהקרייז דיבר עם הרבי דפה בשעת מעשה בנחת ובדיבורים טובים, וזאת הוא ג״כ בירור שהמוסרים היה השטראזניקים מטיפין, על כל זאת היה לי תענוג גדול מזה, שהקורדאניר חסידים ג״כ אינם שלימזאלניקים, ושהעולם בקורדאן מאמינים לזה הקול שהוציאו אנשי הכת שלנו דשם. כי מחמת זה אפילו אותן שאינם מחזיקים עם הכת שלנו, יש להם רחמנות עליני. ונעשו ברוגז גדול על המתנגד שהוציאו הק״ל עליו שעשה זאת, וגם על כל המתנגדים שבק״ק צידון הרבה נעשה כל העולם ברוגז. ואקוה כעת כאשר תשלחו לי פאשפארט מביתי, יראו המתנגדים דשם בעצמם, שהקרייז יעזוב אותי חפשי, בכדי להראות להעולם, שהם לא עשו פעולה בעסק המנין מהצדיק, ע״כ למען השם תשלחו לי פאשפארט טוב. כ״ד:

(קכב)

מן ר׳ אברהם משה בזאלין אל ר׳ זיינוויל ווערחיעווקיר.

ביום ד׳ העבר אירע לנו מאורע לא טוב, ר׳ זעלינג לעשישיבער נמצא בבוקר במטתו מת, ואין אנהנו יודעים מה זאת היה. שאלתי את זוגתו, ואמרה לי שביום ג׳ בלילה הביא שליח אחד אגרת מקורדאן לבעלה ומחמת שבעלה היה עדיין אצל רבינו הקדוש, לקחה היא את אגרת, ואמרה להשליח שיבוא בבוקר אחר תשובה, וכאשר בא בעלה בשעה י״א קודם חצות הלילה לביתו, נתנה לו אגרת, וכאשר הוא קרא את האגרת צעק בקול גדול, רעם היכה אותי את ר״מ יעקב לקחו בקורדאן תפוס, ולקח כל הכתבי׳ ממנו, ובוודאי לקחו גם האגרת שלי, מה אני אעשה שרה (כך שמו של זוגתו) אני נופל בחלשות, תן לי יי״ש, ונתתי לו יי״ש אקאוויט, ושתה מעט והבריא, והלך בבית אנה ואנה ואני שכבתי לישן, ואפילו לא שמעתי כאשר שכב את עצמו, ובבוקר כאשר הכה השליח מקורדאן בדלת לפתוח לו, עמדתי מהמטה והלכתי לפתוח לו, וכאשר בא השליח להבית, ביקש אותי שאני אתן לו יי״ש, והלכתי לשענקטיש, וראיתי שמהפלאש יי״ש אשר עמדה על השענקטיש לא נשאר כלום, ולא ידעתי מה זאת, אך אח״כ כאשר המתין השליח הרבה, הלכתי להעיר את בעלי, ומצאתי אותו מת במטה, ושערתי את עצמי, שבודאי כאשר אני הייתי ישן, נפל הוא כמה פעמים לחלשות, ומחמת זה שתה כל היי״ש שהיה בהפלאש, ואח״כ כשלא היה יי״ש יותר בהפלאש, וגם לא היה שום אדם להעיר אותו מן החלשות, נפל בודאי לחלשות גדול ומת מזה, והיה מזל רע גדול, שלא היה שום בן אדם אצלו בעת הזאת, וגם אני לא שמעתי כלום, כי ישנתי חזק מאד. כל זאת סיפרה לי זוגתו של המטח מו״ה זעלינג, והגלכים אנחנו בעצבות גדול על ידי זה, כי רבינו

הקדוש

הקדוש שיהיה הולך ג"כ מעט בעצבות, מחמת שר' זעליג היה יד ימין שלו, וביותר היה המזל רע מאד, שלא היה שום אחד מאתנו בעת הזאת כאשר קיבל האגרת מקורדאן, כי אנחנו היה מנחמים אותו, ובינו לבינו היה מקבל את האגרת שכתב לו אח"כ ר' מאיר יעקב בעצמו. שעזבו אותו על פאריקי, ושלא לקחו ממנו האגרות של ר' זעליג כי לא היו אצלו. אך מה שעבר אין. כעת עדיין אנחנו אינם יודעים, את מי יקח רבינו הקדוש תחת ר' זעליג, סבבנו את רבינו הקדוש שיחי' בדברים שיקח אתכם, אך רבינו שיחי' השיב על זה, ר' זיינוויל צריך לדור בקריפען, ולא דברנו עמו עוד מזה, כפי הנראה יקח רבינו הקדוש את ר' נתן באקיליניק כי הוא כעת המקורב היותר לרבינו שיחי'. כ"ד:

(קיא)

מן ר' אברהם משה אל ר' זיינוויל ווערחיעווקיר.

כאשר כתבתי לכם כן הוה רבינו הקדוש שיחי' לקח את ר' נתן באקיליניק תחת המנוח מו"ה זעליג, ועל ידו נתוודע לנו הטעם מהליכת ר' זעליג מן העולם, בזו הימים היה אצל רבינו הקדוש איש אחד מקורדאן ושמו ר' ישראל ר' בערישס, אשר היה מסודם בעל תאוה גדול, ועבר על כל העבירות שבתורה. ואח"כ עמד להכת שלנו. ונעשה מקורב גדול לרבינו הקדוש. ומחמת שרבינו שיחיה מחזיק עליו מאד. דיבר רבינו הקדוש עמו כמו חצי שעה, ובתוך הדיבור, הראה לו רבינו הקדוש את הבוך הידוע, כי ר' ישראל הנ"ל יודע לקרות לשון דייטשעריש, וכאשר פתח ר' ישראל הבוך, ראה הצורות על הדף שקודם השער, והביט בהבוך כמו חמשה מינוט, ואמר רשעים, ימח שמם וזכרם, ושאל אותו רבינו הקדוש, למה אתה כועס, ואמר ר' ישראל, הצורות אשר העמידו על זה הדף, הוא בעל סוד (סעקרעטאר) של צדיק אחד ובשעת שנותן שלום לאורח שבא על ראש השנה. כאשר שמע רבינו הקדוש זאת נתחלחל ואמר. זעליג. זעליג, ושתק, והתחיל לילך בחדר אנה ואנה, ואמר לר' ישראל הניחו אותי בדד, וילך ממנו ר' ישראל. והיה לרבינו הקדוש התבודדות בערך א' שעה, ואח"כ קרא לר' נתן שלו, ואמר לו בפנים שוחקות, קח את הבוך וזרק אותו לאש. וכאשר סופר לנו ר' נתן את כל הנ"ל, ישבנו את עצמינו על כל הנ"ל וראינו בחוש שהדבר היה בודאי כך, מה שרבינו הקדוש הי' מחזיק תמיד את הבוך תחת הקאבריץ, וראה לפעמים על הצורות שבבוך, היה מחמת שהיה סבור שהצורות הם הצורות של המחברים אשר חוברו זה הבוך, ורצה רבינו הקדוש לענוש את המחברים במיתה על ידי הראיה. כמו שעשה הרב המגיד המנוח כידוע, ומחמת שהצורה אחת היתה מסעקרעטאר אחד של צדיק, עשה הראיה של רבינו הקדוש רושם, והלך ר' זעליג על ידי זו הראיה מן העולם, מחמת שהוא היה סעקרעטאר אצל רבינו הקדוש, ומי לנו צדיק גדול מרבינו הקדוש שיחי', ולכן מי לנו סעקרעטאר גדול מר' זעליג. ובודאי מת באיזה מקום גם אורח אחד שהיה אצל רבינו הקדוש על ראש השנה, ור' זעליג נתן לו שלום בביאתו. (א) ולכן כאשר שמע רבינו הקדוש מר' ישראל, שהצורה הוא מסעקרעטאר אחד, הבין שמחמת הראי' שלו הלך ר' זעליג מן העולם, והיה לו בתחלה מעט עצבות שהוא גרם לו זאת. ויישב את עצמו לעשות לי על כל פנים טובה להעלות אותו,

ולהביא

(א) הצדיק יכול לענוש את האדם במיתה אפילו ע"י מליצות דעתו אפילו בטעות, מדות הצדיק דף כ"ב סימן פ"ח.

(ב) ולהביא אותו להיכל גדול, ועשה מה שהי' צריך לעשות בשעת התבודדות שלו, ואח"כ ציוה לר' נתן להשליך את הבוך לאש, ומחמת זה נעשה התיקון, כי הלבין את ר' זעליג ע"י האש, וגם הוא בבחינת שפך חמתו על עצים ואבנים, וכמו כן על נייר ודי"ל. כ"ד:

(קכד)

מן ר' יוסף אהרן בעשטבוזרק אל ר' שלמה חיים ברודקי.

בשבוע העברה כאשר נסעתי מביתי לק"ק צידון הרבה, ונסעתי דרך קאחארטבים, ובאתי לשם ביום ו' עש"ק קודם חצות היום, ורציתי לנסוע על שבת קודש לק"ק צידון הרבה, אך כאשר שמעתי שהרבי רבי אברהם יעקב שובת שם שבת, נשארתי ג"כ שם על שבת ק', והי' לי תענוג גדול מאד, ועל השלש סעודות שמעתי תורה רחבה וגדולה מאד מאד, ונתתי על השלש סעודות א' חביות שכר, ובמוצאי שבת הלכתי עם הרבי הנ"ל לחדר מיוחד שהי' לו שם להפטר ממנו קודם נסיעתי, לדבר עמי מעסקים שלי ולברך אותי, ודברתי עמו, ואמר לי הכל כאשר לכל בעסקים שלי ולקחתי בידי א' רענדל, בכדי ליתן לו עבור הברכה (א) אך כאשר בקשתי אותו לברך אותי, התחיל לדבר עמי מזמנים הרעים, ושהוא נצרך מאד למעות. כאשר שמעתי זאת הבנתי שאדום זהב אחד מעט הוא לפניו, ולקחתי מהכים שלשה ארומים ונתתי לו, אך הוא אמר לי שצריך אני ליתן לו על פדיון שנים עשר אדומים, וספרתי לו שהיה לי בשנה הזאת כמה היזיקות, ואמר לי שהוא יודע כל זאת, אך כך צריך להיות ושלא אשאל שום שאלה, כי צריך אני ליתן דווקא שנים עשר אדומים (ב) ולא הי' לי ברירה אחרת, ונתתי לו שנים עשר אדומים כאשר גזר עלי, ובתחלה היה לי קצת עגמת נפש מזה, אך כאשר באתי לק"ק צידון הרבה, והלכתי להאיש אשר היה לי אצלו עסק, ראיתי שהי' מחויב להיות כך, כי העסק שהי' לי שם היה עומד רע מאד, וכאשר הפצרתי מאד את האיש ונתתי לו אלף רובל ס"ג פעלתי בעזרת רבינו שיחי' הכל, וידעתי בבירור שבלא עזרת רבינו שיחי' היה לי היזיק גדול, (ג) וראיתי בחוש שרבינו הקדוש שיחי' רואה זאת מקודם

(ב) הצדיק יכול להעלות מתים למדריגה גדולה שם דף כו"ב סימן כ"ו. הבעש"ט צוה את ר' גרשון קוטיבער להעלות מתים, ובאו מתים לר' גרשון כמו עדר גדול של צאן להעלותם, שבחי הבעש"ט דף ק' ע"ב.

(א) המתברך צריך ליתן להמברך איזה מתנה, מדות דף ע"ב סימן א'. (ב) וצריך לראות שלא יהיה קמצן שלא יאמר אצלו דיכין, ולזה צריך חכמה יתירה לדעת כמה זה צריך ליתן (על פדיון) שלא יאמר אצלו דיכין. ליקוטי מהר"ן דף כ"ד ע"ב. (ג) כאשר הייתי בבית ר' שלמה חיים כאשר קיבל את האגרת הזה היה שם לץ אחד ולץ מן ר' יוסף אהרן שמאמין שרבי אברהם יעקב פעל לו העסק ואמר מי אינו רואה מאגרת שלו שבאם לא היה נותן להאיש שבצידון הרבה אלף רובל ס"ג לא היה פעל כלום, אך כן דרך הרשעים אמרתי להחליף את האמת בשקר ובודאי לא זכה עדיין זה הלץ לראות ספר הקדוש שבחי הבעש"ט כי אם היה רואה אותו היה קורא בו המעשה שבק"ק זאסלאב מצאו נכרי מת על השדה ורצו לעשות עלילה על היהודים, ושלחו אנשי העיר להבעש"ט שישב שם, ואמר שאינו שומע מזה בחצר כלל ופעם אחד אחר שבת הרכין את אזנו כמו שרוצה לשמוע. ואמר כי מדברים בחצר מזה העלילה, והלך למקוה ואמר אל תפחדו, ושלחו הקהל את השתדלן, ושמע שהדוכסה ציותה את הדאקטיר שלא לראות את ההרוג ולידע

מקודם, ומה שדיבר עמי מזומנים הרעים היה דעתו מעסק שלי (ד) כי לרבינו הקדוש בודאי לא יש זמנים הרעים ובודאי היה דעתו רק עלי, ורק מחמת הפדיון של שנים עשר אדומים תיקן כל זאת. והגם שאין אני יודע הטעם למה דווקא שנים עשר אדומים, אך כאשר ראיתי בעיני החלושים מה שהיה, בודאי מה שלא ידעתי הוא ג"כ נכון. ולכן תראה כאשר יבוא רבינו הנ"ל לקהלתכם להתקרב א"ע אליו מאד בכל מה דאפשר, ואם ידבר עסך מהזומנים הרעים, תדע שדינים מתוחים עליך ח"ו, ותראה שהוא ימחוק אותם על ידי מה אשר יאמר לך. כ"ד:

(קכה)

מן ר' זיינוויל ווערחיעווקיר אל ר' נתן באקיליניק.

בזו הרגע היה לי ידיעה מאיש אחד שהיה אצל הגזלן שלנו, וסיפר לי שהגזלן קיבל אגרת מהפאטשט ונעשה מלא שמחה, ובשעת שקרא את האגרת, אמר בכל רגע זה הוא טוב, וכאשר סיים את האגרת לקרות, כתב תיכף אגרת להשר מבילקע, ושלחתי להפאטשטמיינסטער שלנו להתוודע מהיכן היה לזה הגזלן אגרת, ואמר הפאטשטמיינסטער שהאגרת היה מקורדאן, על כן תדע בודאי ששם נגמר העסק הידוע בודאי לא טוב ח"ו, וגם אני שולח לך העתק מן האגרת אשר הגיה מסרה להשר מבילקע קודם שברחה, כי השר הנ"ל נתן את האגרת להגזלן שלנו, וזה הגזלן נתן אותו להרשע מרדכי ימ"ש להעתיק אותו ללשון דיימשעריש, ובשעת שהעתיק זה הרשע את האגרת העתיק אותו עבור עצמו בכתב ולשון הקודש כמו שכתב אותי רבינו. והניח זה ההעתקה בשופלעדיל שלו מהשלחן אשר כותב עליו, וכאשר הייתי ביום אתמול אצל הרשע הנ"ל לשלם לו בעד יי"ש דמים תרתי משמע, והוציא הכתבים משופלעדיל לעשות חשבון עמי, ובינו לבינו הלך מהבית לצרכו, והגאמן הגנב שיש לו שהיה בבית שמע איזה רעש על השוק, והלך לחלון לראות מה הרעש על השוק, ולקחתי בתוך כך את האגרת. וטמנתי אותו בכים שלי, ותראה מכל הדברים הנ"ל, שהגזלן שלנו אינו ישן בזה העסק. ובודאי יהיה ח"ו לא טוב, לכן דעתי נוטה שתודיע כל זאת לרבינו הקדוש נ"י, כי כתבתי כמה פעמים להמנוח סו"ה זעליג, שהוא יתגלה כל הדברים לפני רבינו הק', והוא לא רצה, והלך בעו"הר מהעולם בשביל זה, כי אם היה מגלה העסק תיכף לרבינו הקדוש. לא היה לנו כל העגמת נפש הזה, ולא היה לנו כל הטרחות ויגיעות, וגם לא היינו נצרכים לשלוח את ר' מאיר יעקב לקורדאן, והבוך כבר היה אצלינו, והיינו בודאי יודעים מי הוא המחבר, והי' עקרנו אותו כבר מן השורש, ולא היה צריכים

אנחנו

ולידע אם מת מיתת עצמו אם לאו. והקהל ירא לסמוך על הבעש"ט ונתנו להדאקטיר שלשים אדומים ומ"ל שלא היה מזה עלילה כלל וכלל. עיין שבחי הבעש"ט דף י"ד ע"ד זו המעשה באריכות ויהיה לך תענוג גדול, ונפלא מי יהיה כל כך שוטה לאמר הקהל היה יוכלו לפעול כל זאת ע"י השלשים אדומים שנתנו להדאקטיר אף אם לא היה הולך הבעש"ט להמקום ולא היה אומר להם אל תפחדו, ולכן כמו שהם המופת גדולי אמת דוקר את העינים, כי באם לאו ח"ו לא היו כותבים זו המעשה בספר הקדוש שבחי הבעש"ט, וגם רואים אנחנו שבתחלה אמר הבעש"ט שלא שמע בקבר כלום ואח"כ שמע והלך למקום ואמר אל תפחדו, ולמה לא אמר זאת תיכף בתחלה וכדומה לזה, ולכן גם כאן אסור לפקפק שרק השנים עשר אדומים פעלו כל זאת.

(ד) עיין אגרת ל"ח הערה א'.

מכתבין

אנחנו לטרוח את רבינו הקדוש , שהוא יעניש את המחבר על ידי הראיה על הצורות שעל הבוך · אשר מחמת זה הלך ר׳ זעליג מן העולם , הכלל ימחול לי המנוה אלף פעמים , לא טוב עשה שלא שמע לעצתי , לכן בקשתי שאחה לכל הפחות תשמע לעצתי , ותגלה המעשה לרבינו הקדוש מכל וכל , ובודאי יעזור להעסק , ובפרט מה יהיה אם נמתין עוד , ואח״כ נבוא ח״ו במצור ובמצוק , שנהיה מוכרחים לגלות כל הדבר לרבינו הקדוש , ורבינו הקדוש כאשר יראה שהדבר נחוץ מאד , יעשה איזה פעולה רותחת ויהפוך את העולם ח״ו . הוכפל בקשתי שתודיע את כל הדבר לרבינו הקדוש . כ״ד :

(קכו)

העתק מאגרת שגנבה הגויה מהאיש דפילשטין ביער ·

רב שלום וברכה לאהובי ידידיי אשר ששים ושמחים לעשות רצון קונם , בגופם ובממונם , אנשי אמת רודפי צדק מעשיהם בספר נכתבים . ה״ה אנשי שלומינו ראשי הקהלות המצויינים עם כל אנשי הקהל וגבאיהם הכלל כעין הפרט עליהם כל חותמי הברכות סדורות וערוכות אכי״ר . הנה זה כמה אשר הגבאי אשר קיבל המעות ארץ ישראל מהקהלות הסמוכים לק״ק פילשטין , נסע לארץ הקדושה , ועד עתה לא היה שעת הכושר להעמיד איש אחר תחתיו , וכעת מצאתי את שאהבה נפשי , את ה״ה הרבני המופלא ומופלג הוותיק ירא ה׳ שם מוהר״ר אהרן קאלינער מתושבי ק״ק פילשטין , איש אשר מעודו סר למשמעתינו , וסנה א״ע מכל עסקי העולם הזה , וכל יגיעותיו רק להיות עסקן במצות כפי יכלתו , לכן מני שים טעם למנות אותו לגובה כל המעות ארץ ישראל אשר ינדבו אחינו בני ישראל היושבים בק״ק פילשטין ובעיירות ובכפרים השייכים לקהלה הנ״ל · ולכן מוטל הדבר על כל הגובים הקטנים שבסביבות הנ״ל , למסור כל הנדרים ונדבות אשר ינבו בקהלות ובכפרים שלהם כפי הרייסטער שיש תחת ידם . לה״ה מוהר״ר אהרן קאלינער הנ״ל , והוא יכתוב כל הגוביינות בהרייסטער אשר מסרנו לו , בכדי להביא אותם ככל רבע שנה על פי חשבון לנו , למסרם ליד גובה הכולל אשר יהיה נשלח מאתנו , ובטוח אני באחינו בני ישראל שישמעו לדברינו אלה הנאמרים לטובת אחינו בני ישראל היושבים בארץ הקדושה , ולאמת דברי באתי על החתום . הכ״ד המדבר בצדקה :

(קכז)

מן ר׳ יעקל פולנאער בדישפאל אל ר׳ גימפעל קריליווער ·

שמעתי שהזאלינער עשה שידוך עם בנו הרשע הידוע עם הגביר ביֹרך מגאלאץ , והניחו את החתונה על חצי אלול הבע״ל , ומפחד אני שעשה זאת בכיוון , בכדי שכל הקרובים של הגביר הנ״ל , אשר עד עתה נכרכים לרבינו הקדוש שיתי׳ יתעכבו שם על ראש השנה ולא יסעו על ידי זה לרבינו הקדוש על ראש השנה , לכן אני מודיע לך זאת, מחמת שידעתי שהגביר שלך יש לו משא ומתן בגאלאץ , ויש לך בודאי הכירות גדול עם כל הגבירים דשם , ובודאי גם עם ר׳ ביֹרך הנ״ל . לכן

תראה

תראה לעשות כל הפעולות, שהוא יעזוב את השידוך, ובפרט שאתה בודאי ג״כ ידעת את הבן של הזאלינער, שהוא רשע גמור ובעל תאוה גדול, ומחמת זה הי׳ מוכרח לגרש את אשתו הראשונה · ומעת הזאת נעשה יותר רשע, ואני איני מסופק כלל וכלל, שכאשר יתוודע להגביר בירך הנ״ל החפצות של אותו הרשע, בודאי לא ירצה אותו לחתנו · וכי לא יותר טוב הוא לפניו, לשדך את עצמו עם בן של רבינו הקדוש, והגם שאינו הולך בדרך הישר, על כל זאת הוא בן צדיק באמת, ובודאי יהיה בקרב מנושא (א) אבל זה הרשע בן של רבי השקר, לזה אין לו זכות אבות כלל וכלל · וישאר בודאי תמיד רשע גמור. לכן תראה להתאמץ אותך בזה העסק · וכאשר תרצה, אשלח לך גביית עדות מכמה אנשים אשר יודעים אותם בק״ק גאלאץ, והם יעידו שהבן של הזאלינער הוא רשע עריץ, ושתפסו אותו כמה פעמים עם נפקות גמורות, ושעבר על כל העבירות שבתורה, ובודאי יאבד הגביר בירך את החשק לעשות החתונה, ויבואו המקורבים של רבינו הקדוש, לרבינו שיחי׳ על ראש השנה הבע״ל כמאז וכמקדם, ולא יהי׳ לרבינו הקדוש שיחי׳ עליהם תרעומות, (ב) כ״ד :

(קכח)

מן ר׳ יעקיל פולנייר אל ר׳ איצקהירש בבארדישטוב.

ביום אתמול היה לי ידיעה שהזאלינער השיג אגרת מארץ הקדושה שקיבלו אותו שם לנשיא עליהם, ושהוא יגבה כל המעות ארץ ישראל, ומעות ר׳ מאיר בעל הנס אפילו מהגבאים הכוללים, ותוכל לשער איזה עגמת נפש יהיה לרבינו הקדוש מזה, שהוא ישלח מעות ארץ ישראל ומעות ר׳ מאיר בעל נס אשר הוא נגבה ליד השקרן הזה. לכן עלתה במוסכם כלנו, לתקן שלא לנדר מהיום והלאה על ר׳ מאיר בעל נס, רק על נשמת הבעש״ט. הלא המנהג לנדר על ר׳ מאיר בעל הנס רק אנשים שלנו תקנו זאת, זה זמן לא ארוך, ומעולם לא היה זה המנהג בבני ישראל, ולא נמצא זאת בשום ספר (א) ואנחנו עדיין זוכרים כאשר התחיל זה המנהג בקהלות ע״י אנשי שלומינו ויהיה זאת ערך עשרים שנה, ונמצא כאשר עשינו בעת הזאת התיקון לנדר על נשמת ר׳ מאיר בעל הנס, כך נעשה עתה התיקון לנדר על נשמת הבעש״ט, ובודאי העולם יתחיל לנדר עליו, ובלי ספק הדבר נכון מאד, כי בעת כאשר נדפס הספר הקדוש שבחי הבעש״ט, רואים העולם האותות המופתים אשר עשה הבעש״ט, ורבינו שר׳ מאיר בעל הנס לא הגיע לקרסוליו של הבעש״ט, כי מה הם הניסים שעשה ר׳ מאיר נגד הניסים שעשה רבנא הבעש״ט, אפילו נגד איתן שרואים אנחנו רק בספר הק׳ שבחי הנ״ל, וידוע שמה שנכתב בזה ספר הקדוש, הוא מעט מזעיר וכטפה מן הים ממה שעשה הבע״ש, כפי שידענו בעל פה · וכפי שנכתב בפירוש בהשער של ספר הקדוש הנ״ל, לכן תראה לעשות כל הפעולות, לתקן זה הדבר בקהלתכם אשר שם הרבה אנשים באים על הירידים, וגם בקהלות הסמוכים לכם תראה לתקן זה הדבר, וכבר כתבתי לכל אנשי שלומינו הסרים למשמעת רבינו הק׳, ובטוח אני בזכות רבינו הקדוש · שנגמור זאת בקרב, ואחר כך נראה לעשות

(א) משיאין את בן צדיק שאינו הולך בדרך ישר כדי שילך בדרך ישר · מדות דף כ״ב סימן ד׳ : (ב) עליו שהצדיק מתרעם כשאחד מתלמידיו מתקרב אי״ע לצדיק אחר כדי להתפאר שם דף כ״ו סימן י״א :

(א) באמרו ספר רצונו לומר ספר ישן, כי על ידי הדפסת ספר הקדוש כתר שם טוב בשנת

לעשות עם מעות ארץ ישראל נ״כ איזה פעולה, וזאת גם כן בקל נוכל לעשות, כי ידוע שנוכל לעשות בכל מקום אווירא דארץ ישראל (3) ונראה אחר כך מה שיעשה הרבי השקר עם כתב הנשיאות שיש לו, למען השם שלא תתעצל כלל בדבר, ולכתוב לי מה שעשית שם בזה העסק. מנאי.

(קכט)

מן ר׳ גומפיל קריליווער אל ר׳ יעקל פולנאער.

אגרת שלך קבלתי בעת אשר הגביר שלי היה רוצה לשלוח איש אחד לגלאץ, ומחמת שזוגתי היה חולה מאד לא יכולתי ליסע, אך כאשר קבלתי האגרת שלך, אמרתי אין לך דבר גדול מזה, ואמרתי להגביר שלי שאני אסע בעצמי, ואקוה בזכות רבינו הקדוש. שזוגתי בודאי תתרפא, ובפרט שצוויתי לזוגתי, לשלוח לרבינו הקדוש על פדיון כ״ה רובל פ״ג, ובעת אני מודיע לך מעיר גלאץ שכבר דברתי עם הגביר ר׳ ביריך מרכים אודות השידוך, וראיתי שהוא אינו נהנה מהשידוך רק זוגתו היא הבריה, ולכן צריך לדבר עמה, וכבר דברתי גם עמה, וגם דברתי עם כמה אנשים המקורבים לה, ואקוה שבקרב ישלחו התנאים בחזרה, כי האמת הוא כך, הגביר הנ״ל הוא איש טוב מאד, אך מחמת זוגתו הוא אינו יכול לעשות שידוך טוב, כי העולם מרנן עליה מאד, ולכן היה אצלם השידוך חשוב מאד, מחמת שהזאלינער הניח שם שם שהוא צדיק גדול מאד· אך כאשר ספרתי להם כל המעשה מהחתן, וכאשר כל המקורבים שלהם אמרו להם גם כן זאת, ראיתי שהדבר עושה רושם, ושכבר אבדו את החשק מזה השידוך, ובאם תשלח לי איזה גביית עדות, או איזה דבר אחר לברר להם יותר העשיות של בן הרבי השקר, ישלחו בודאי תיכף התנאים בחזרה. כ״ד:

(קל)

מן ר׳ איצק הירש בבארדיטשוב אל ר׳ יעקל פולנאער.

העסק שכתבת לי אודות הנדבות על נשמת הבעש״ט ישר בעיני מאד, וגם בעיני כל אנשי שלומינו ישר הדבר, וכולם בפה הסכימו לתקן הדבר. אך ראינו שהדבר יהיה קשה לתקן מחמת שכל הרבים שאינם מזרע המלוכה של הבעש״ט, בודאי לא יסכימו על זה, לכן ישבתי את עצמי לעשות הדבר בחכמה ובמתינות גדול, ועשיתי כך· אמרתי בכאן לכמה אנשים מאנשי שלומינו, שכל אחד מהם יגנוב אצל אורח אחד מאורחים אשר באים לקהלתינו על הירידים איזה חפץ, ומחמת שהדבר נתפשט בכל תפוצות ישראל לנדר עבור אבידה או גניבה ובדומה על נשמת ר׳ מאיר

בעל

בשנת תקכ״ה זכינו לנהוג כשר הנ״ל עיין כתר שם טוב חלק שני דף כ״ג ע״ב : (3) ע״י המסלת כך שואב אויר הקדוש כמו בארץ ישראל · קיצור ליקוטי מוהר״ן דף כ״ט סימן רכ״ו · ע״י שבחים שהיה אצל הצדיק על ראש השנה נעשה האויר בחינת ארץ ישראל. עיין אגרת קי״ד הערה ב׳ · בכל בתי כנסיות ובתי מדרשות נשפע מאת הבורא ב״ה חיות ארץ ישראל · ישמח לב דף כ״ח ע״ד :

סגמי

בעל הנס, נדרו האורחים אשר אנשי שלומינו גנבו אצלם איזה דברים, גם כן על ר׳ מאיר בעל הנס, וכאשר ראו שלא פעלו עם הנדרים כלום הלכו בצער, ונתתי להם עצה, או אמרתי לאחד ממקירבים שלהם ליתן להם עצה, שינדרו על נשמת הבעש״ט, וישבו את עצמם מה זה מזיק לנסות, ונדרו על נשמת הבעש״ט, וכאשר נדרו, החזיר כל אחד מאנשי שלומינו מה שנגב בשתיקה לאיזה מקום בבית שהיו דרים שם תחת האשפה או על העליה וכדומה, וכך עשינו כמה כמה פעמים, ונתפשט הקול מהנדרים על נשמת הבעש״ט, והתחילו כבר הרבה אנשים לנדר בעו״ה על נשמת הבעש״ט, ועמדנו בקלויז שלנו תיבה אחת על הנדרים על נשמת הבעש״ט, ולעת עתה הנחנו גם התיבה הישינה על נשמת ר׳ מאיר בעל הנס, אך זה שני שבועות שעברו, ולא מצאנו בהתיבה של ר׳ מאיר בעל הנס אף פרוטה אחת, ובתיבה של נשמת הבעש״ט יש הרבה מעות, והאורחים אשר נגנב להם החפצים, כתבו כבר כל המעשה לביתם, שהיה להם גניבה, ושהנדר על ר׳ מאיר בעל הנס לא הועיל להם כלום, ורק הנדר על נשמת הבעש״ט עזר להם, ותראה בקרב שבכל הקהלות יעמדו תיבה על הבעש״ט, תחת התיבה של ר׳ מאיר בעל הנס, והזאלינער יכניס לו אי״ה חמאה בכתב שיש לו על הנשיאות, כי הרבים מזרע המלוכה של הבעש״ט, בודאי לא יתנו לו זה המעות, אשר העולם מנדרים עבור נשמת אבי זקנם שלהם, ובלא זה נעשה לו ג״כ ספק שחור אם נרצה, כי אפילו מדינא דמלכותא, אסור להוציא מעות ממדינה לארץ אחרת, והמעות על ר׳ מאיר בעל הנס לוקחים חוץ למדינה, אבל המעות על הבעש״ט, ישאר במדינה להדליק תמיד שמן על קבר הבעל שם טוב, יהיה בודאי טוב, ובקשתי להודיע לי, אם גם אצליכם כבר נתפשט זה המנהג. כ״ד:

(קלא)

מן ר׳ יעקל פולנאער אל ר׳ גומפיל קריליווער בגלאץ.

קבלתי אגרת שלך וגם מזוגתך הגיע הכ״ה רובל על הפדיון, ומחמת שהשם של זוגתך תי׳ בת רבקה נרשם בסידור של רבינו הקדוש עשה תיכף פדיון, ובודאי היה לך כבר אגרת סביתך, שזוגתך בריא אולם, כי הפדיון היה טוב מאד. בעסק השידוך אקוה אני שיהיה כך כמו שכתבת, וליתר שאת אני שורח לך אגרת מבן הזאלינער, אשר כתב לנפקה אחת בק״ק קיפען, ואחד מן אנשים שלנו, השיג את האגרת הזה מנפקה הנ״ל, ושלה אותו לידי, ומחמת שבעיר גלאץ יודעים את הנפקה הנ״ל, כי בעלה הראשון היה משם, ומהמחה מת, לכן אני איני מסופק כלל וכלל, שכאשר תראה להם זה האגרת בכתב ידו ממש, אשר כתב אחר שעשה את השידוך, שהיה מחויב לעזוב את דרכיו, וכאשר יכירו את הכתב שלו, כי בודאי יש להם כתב ידו, אזי ישלחו בודאי התנאים בחזרה. גם אני מודיע לך, שכעת נתפשט המנהג הנכון והישר ברוב הקהלות, לנדר על נשמת הבעש״ט, תחת אשר נדרו עד עתה על נשמת ר׳ מאיר בעל הנס, וכבר רואים העולם, שהנדרים על נשמת הבעש״ט פועלים יותר, מהנדרים על נשמת ר׳ מאיר בעל הנס, לכן תראה לפרסם שם ג״כ הדבר, ולראות שיתפשט המנהג הזה שם ג״כ, כי זאת הוא טובה גדולה עבור הצדיקים אשר הם מזרע המלוכה של הבעש״ט. מנאי.

(קלב)

מן ר׳ זלמן ברעזניר אל ר׳ נתן באקיליניק.

הנני מודיע לך, שכאשר באתי לעיר גאלאץ, הלכתי תיכף להמחותן של רבינו הקדוש, וראיתי שאינם נהגים מהשידוך, וחקרתי אחר הדבר, והיה לי ידיעה שהאנשים של הדישפאליר עשו כל זאת, ואחד מהם יושב בכאן, והראה להם אגרת אחד מבן של רבינו הקדוש, אשר כתב לאשה אחת בקריפען, ואמרו לי שיודעים בבירור, שהאגרת הוא שלו, כי מכירים את כתב יד שלו, ומחמת שהם יודעים שזאת הוא דבר רע, כי זאת שהמחותן לא היה יכול לעשות שידוך. הוא מחמת שלזוגתו יש שם לא טוב, לכן רוצים לעזוב את השידוך, והיה לי עגמת נפש גדול מזה, כי הלא זאת בעצמו שבן רבינו הוא נואף. הוא רק מחמת הרבי השקר שבדישפאל (א) ובכל זאת האנשים שלו בעצמם מקלקלים את השידוך, אך מה לעשות, כל היגיעות וטרחות שהיה לי לקיים את השידוך לא הועילו כלום, וכפי שהיה לי ידיעה, ישלחו התנאים בחזרה, הגם שאמרתי להם שזה אינו דבר קטן. לשלוח לרבינו הק׳ תנאים בחזרה, בכל זאת אינם רוצים להשגיח על זה. לכן נראה לפי דעתי שיותר טוב שרבינו הקדוש ישלח מקודם התנאים שלו בחזרה, בכדי שלא יהיה לנו כל כך בושה, ויותר טוב להוציא קול. שרבינו הקדוש אינו רוצה השידוך, משיצא קול שהם אינם רוצים, ואני אראה לפעול אצלם שיתנו לרבינו הקדוש בשתיקה איזה סך פסוים, וכבר התחלתי לדבר עמהם מזה, ובקשתי להמתין עד אשר יהיה לי ידיעת ממך, ולכן תראה לזרוק ולשלוח לי מקודם התנאים, גם לכתוב לי כמה מעות ירצה רבינו הקדוש שיהיה עבור הבושה. גם אני מודיע לך, שהאיש היושב פה מהאנשים של הרבי השקר שבדישפאל. התחיל לעשות פה שם, שבמדינתינו כבר התחילו לנדר על נשמת הבעש״ט תחת ר׳ מאיר בעל הנס, ומחמת שידעתי בבירור, שכאשר נסעתי מביתי, עדיין לא נשמע מזה כלל, ובוודאי יש להרבי השקר ולאנשים שלו איזה כיוון בזה, לכן תכתוב לי ידיעה ברורה מזה, ומה שרבינו הקדוש שיהיה אומר לזה. כ״ד:

(קלג)

מן ר׳ נתן באקיליניק אל ר׳ זלמן ברעזיניר.

כאשר קבלתי אגרת שלך התחילו לרעוד תחתי ידים ורגלים, כי מי שמע כזאת, שאחד מן האנשים המגושמים, יעיז פניו לאמר שישלח התנאים לרבינו הק׳ בחזרה, אך מה לעשות ברשעים האלו עם הרבי השקר שלהם, אני יודע בבירור שיהיה להם מפלה גדולה ועצומה, כי כבר יודעים העולם מהעשיות שלהם, והגם שעדיין אין הדבר מפורסם, כי לא יש עדיין עדות וראיות ברורות על עשיות שלהם, אך אקוה שבקרב יתוודע עשיותם מכל וכל, כי הרבה אנשים של אנשי שלומינו, עומדים שם על המחקר, וכבר כתב לי אחד, שיש לו ראיות ברורות על מעשה אחת, ולא יחריש עד שיוציא הדבר מכח אל הפועל, כי האיך הם אינם רשעים. אם תמיד חושבים מחשבות רק לעשות רע ח״ו לרבינו הקדוש, ומה רבינו הקדוש עושה להם. הלא הרבי השקר

שלהם

(א) אלו המנהיגי הדור של שקר הם מגבירים ח״ו תאוות ניאוף בעולם · קיצור ליקוט, מוהר״ן תנינא סימן כ״ח:

שלהם, יש לו מאה פעמים יותר אנשים מרבינו הקדוש, ומה זאת מזיק לרשעים הללו, שרבינו הקדוש עשה שידוך עם הגביר מגאלאץ, או שהשיג כתב הנשיאות מארץ ישראל, ורק מחמת שהם רשעים גמורים, אינם יכולים לסבול שיהיה לצדיק האמיתי איזה הרחבה, כי האיך יכול הקליפה לסבול, שהקדושה יתעלה ויתגבר, ולמה לנו ראיות יותר טובים מזה, שבודאי הם עם הרבי שלהם כו"ם הם רשעים גמורים, אך מה שעבר אין. הנני שולח לך רצוף פה התנאים להחזיר אותם להמחותן המגושם. אך באופן שיתן לך עבור רבינו הקדוש לכל הפחות שני מאות אדומים, ועבור הרבנית הצדקנית שתחי' יתן לכל הפחות חמשים אדומים עבור הבושה שלהם, ותיכף תכתוב לי שקבלת המעות, בכדי להוציא השם שרבינו הקדוש לא רצה השידוך, מחמת טעמים הכמוסים. אודות הנדרים על הבעש"ט, הוא ג"כ מעשי רשע מהאנשים של השקרן שבדישפאל, ועשו זאת בכיוון, בכדי שלא יהיה נצרכים למסור המעות ליד רבינו הקדוש, אך כל הצדיקים לא רצו להסכים על זה, וכתבו אגרת אחד לחבירו, שלא לעזוב זה הדבר, ובא הדבר כל כך רחוק, שכל הצדיקים גזרו בחית, שלא להעמיד תיבה בשום קלויז או מקום אחר על נשמת הבעש"ט, ואמרו לזה טעם הגון מאד, היינו שאין שייך כלל ליתן נדבות על נשמות הבעש"ח, כי נדרים ונדבות נותנים רק על נשמות של אותן אנשים שמתו, אבל רבנא הבעש"ט עדיין חי וקים, ובכל יום ויום יותר חי וקים, ובפרט שהבעש"ט אמר בפירוש אילו לא יבוא הגואל צדק במשך ששים שנה, מוכרח אני לבוא בזה העולם (א) לכן אם נותנים על נשמתו נדרים ונדבות, הוא ממש כפירה בהבעש"ט. ומחמת זה הטעם, היה מוכרח גם הדישפאליר לחרוש, וכך בטלה ההמצאה שלו. על כן תראה לפרסם תיכף ומיד הדבר הזה גם בגאלאץ, שלא יתפשט שם המנהג, כי הלא ידעת את המון עם, כאשר הם יתחילו איזה מנהג, אזי קשה אח"כ לעקור זה המנהג מהם. מנאי:

(קלד)

מן ר' זלמן ברעזניר אל ר' נתן באקיליניק.

תיכף כאשר קבלתי אגרת שלך, הלכתי להגביר ר' בירך, והתפשרתי את עצמי עמו בעד שני מאות וחמשים אדומים, כאשר כתבת לי, והחזרתי לו התנאים, והנני שולח לך התנאים שלהם נקרעים, ולא יכולתי בכאן להוציא הקול, שרבינו הקדוש עזב את השידוך, מחמת שבכאן אני מפחד את עצמי לפני הגביר הנ"ל, כי הוא ובפרט אשתו תקיפים גדולים בפה, אך אם אתם תוציאו השם במדינה שלנו, אזי יבוא הקול ממילא גם לכאן ויש לי תענוג גדול מזה שהשידוך נעזב, כי באמת אשת של הגביר הנ"ל היתה מנאפת גדולה, ר' בירך בעצמו הוא איש טוב מאד, אך מה הועיל לי זאת אם היא מנאפת, מי יודע מי הוא האביו של הכלה, איפשר בודאי איזה ישמעאל או וואלאך, לכן בודאי טוב הדבר שנגמרנו כך העסק: אודות הנדרים על הבעש"ט, סיפרתי להרבה אנשים, מה שעשו הצדיקים במדינתינו בזה העסק, ועשה זה הקול בפה ג"כ רושם גדול, כי כבר היה גם כאן כמה אנשים, אשר התחילו לנדר על הבעש"ט, אך כאשר הוצאתי את הקול, שכל הצדיקים במדינתינו גזרו בחית שלא לעשות זאת, ובפרט כאשר שמעו העולם הטעם לדבר, פסקו לנדר על הבעש"ט, והתחילו לנדר כמקודם על ר' מאיר בעל הנס. גם אני מודיע לך, שהתחילו בפה לדבר השידוך לבת הגביר ר' בירך עם הבן של הדישפאליר, אך כאשר נתוודע לי הדבר, לא נתתי עד שקלקלתי הדבר ולא יהיה מזה כלום. כ"ד:

הנני

א) שבחי הבעש"ט דף כ"ג ע"ד, וכבר עברו הששים שנה, ובודאי בלי שום ספק כבר יצא הבעש"ט על העולם. אך עדין לא היה לנו לזכות לידע היכן הוא:

(קלה)

מן ר׳ חיים גבריאל בקאוון אל ר׳ יעקל פולנאער.

הנני שולח לך שליח מיוחד שתראה למען השם להטמין את הסטרעכאן הידוע, כי בזו הרגע היה לי ידיעה, שנתוודע לזפודראטשיק שלנו שנחסר לו הסטרעכאן, ועשו רעש גדול, ומחמת שמהעת אשר היה המעשה בין הדיין ובין אליהו בן הפודראטשיק, לא הרשה לי הפודראטשיק לבוא לביתו, לא ידעתי מה נעשה שם, ואני מפחד את עצמי, אפשר יבוא לו על דעתו שבנו לקח אותו. ובנו יודה לו, כי מחמת שזה זמן רב אשר לא דברתי עמו, והרב החדש שבקהלתנו דיבר עמו כמה פעמים, הוא בודאי נמשך אחר הרב, ומפחד אני אם יודה הדבר יהיה ח״ו לא טוב, לכן תראה למעה״ש להטמין את הכלי, ואני אסע מכאן על איזה ימים, ואח״כ אראה מה נעשה בדבר הנ״ל. כ״ד:

(קלו)

מן ר׳ חיים גבריאל אל ר׳ יעקל פולנער

באתי בחזרה לקהלתנו, כי בעזרת רבינו הקדוש לא נתוודע הדבר מהסטרעכאן כלל, כי הפודראטשיק אינו חושד את בנו שלקח אותו, והשד את המשרת שלו, ולקח אותה לתפיסה, ובינו לבינו עשיתי על ידי אנשי שלומינו כל התפעלות שהמשרת יברח, ומחמת זה שברח המשרת, מאמין כל העולם שבודאי המשרת גנב את הסטרעכאן, וכבר ייאש הפודראטשיק את עצמו מן הסטרעכאן, ולכן אין לנו לפחד בדבר הזה כלל וכלל. אך זאת אין אני יכול לסבול הרשעות של הרב דפה בכל יום הולך וגדול, והכת שלנו בכל יום יותר נעשה מבוזה, כי הוא דובר רשעות גדול על הכת שלנו בכלל, ואין מפחד את עצמו להעמיד אותנו בהדרשות שלו, ואליהו בן הפודראטשיק נעשה בכל יום ויום יותר מקורב לו, וכפי ששמעתי לומר אצלו בכל יום שיעור גמרא עם מפרשים, ואני מסופק מאד אם יהיה עוד שלנו, ובפרט ששמעתי שכבר פיים אפילו את הדיין, עבור שחצף פניו נגדו וממש בכה לפניו בדמעות שליש למחול לו מה שעשה, וכל זאת פעל הרב החדש. ואני אומר לך שזה הרב הוא בודאי מכשף גדול, כי עם מי הוא מדבר, זה האיש נעשה תיכף כרוך אחריו והגם שיש לי תענוג, שהוא בודאי יקבור את הזאלינער, כי כבר נעשה רב גם שם בזאלין, וכבר ישב שם עם הדיין שלו הידוע כמה שבועות, ועשו שם הבירות עם הרשע מרדכי גאלד, וכולם עשו אגודה אחת נגד השקרן הנ״ל, ובודאי יקברו אותו טוב, כי הוא מחויב כבר להיות לו מפלה גדולה ועצומה עבור המעשים שעשה לרבינו הקדוש לבד, אך על כל זאת אני מפחד את עצמי, שהרשעים הנ״ל לא ינוחו עד אשר יעשו גם לרבינו הקדוש לא טוב ח״ו, כי הם אינם שונאים להזאלינער מחמת שהיא שקרן, רק מחמת שהוא מהכת שלנו והם שונאים לכל הכת שלנו בלי שום חילוק, לכן עצתי להודיע כל זאת לרבינו הקדוש, כי אני אומר לך שהדבר אינו קטן, ובודאי יעשה רבינו הק׳ איזה פעולה לזה. כ״ד:

הנה

(קלז)

מן ר׳ מאיר יעקב על הגרעניץ אל ר׳ נתן באקיליניק ׃

הנה שמעתי בפה שידידי מוה״ר זעלינ לעמיטשיבער הלך מהעולם, ושאתם כעת ממלא מקומו אצל רבינו הקדוש, ובודאי אתם ידעתם מכל העסקים, כי הוא תמיד היה עמכם טוב, לכן אני מודיע לכם שהקרייז דק״ק צידון הרבה נתנו פסק לשלות אותי משם על הגרעניץ עם לויה הנקרא אצלם שוב פאס, וכאשר קראו אותי להקרייז ליתן לי השוב פאס, מצאתי שם בהקרייז הגויה עם אביו שלה נ״כ, וגתנו להם בקרייז נ״כ שוב פאס. והגם שהיו רוצים בקרייז ליתן לי ענלה עד הגרעניץ, לא רציתי, ואמרתי שאני רוצה לילך ברגלים, כי ישבתי את עצמי, אם אלך ברגלים אלך ביחד עם הגויה ואביו שלה, כי הם בודאי ילכו ברגלים, מחמת שאין להם לשלם בעד העגלה, וכאשר אלך ביחד עמהם, אוכל לדבר עמהם על הדרך, ולאמר להם מה שיאמרו בביתם על הדעפראם, והיה לי שמחה גדולה מזה, כי ראיתי בחוש שזאת היה זכות רבינו הקדוש שיחי׳. אך כאשר נתנו לי השומר עם השוב פאס והלכתי מהקרייז, ראיתי אצל הקרייז בחוץ עומדים שני ענלות עם איזה אנשים ושאלתי עבור מי זו הענלות, ואמרו לי שהענלות הם עבור הגויה ואביו שלה עם הילדים, ועבור השומרים אשר שלחו מגובערני שלנו ללוות אותם על הדרך, כי כתבו משם לשלוח אותם בענלות, והם ישלמו בעד הענלות. וכמעט פרחה נשמתי ורציתי לשאול אותם על איזה גרעניץ יוליכו אותם, אך בזו הרגע בא אחד מהקרייז והתחיל לכעוס מאד על השומר שלי וציוה לו שתיכף ילך עמי, והתחלתי לומר שאני אשלם בעד העגלה, ושיתנו לי ענלה, וגם ר׳ ישראל דוב ביקש מאד וממש היה מסכן את נפשו, וצעק שיתנו לי ענלה, והלך עבור זה לארון הגדול שבקרייז, ולאהועיל כלום, וציוה באכזריות גדול, ליקח אותי תיכף ולהוליך אותי ברגלים מחמת שכאשר שאלו אותי בתחלה אמרתי שאין אני רוצה ענלה וראיתי איך היה הדבר טוב, אם הייתי אומר שאני רוצה ענלה, כי בודאי לא הי׳ נותנים לי ענלה מיוחדת, רק עם הגויה ושארי אנשים שהלכו עמה, והייתי יכול לדבר עמה בעסק הידוע, אך אני בעצמי קלקלתי בזה שאמרתי שאלך ברגלים, ולקח אותי השומר והלך עמי, ולא ידעתי אפילו על איזה גרעניץ מוליכים את הגויה. לכן אני שולח לכם שליח מיוחד מוכ״ז בכדי שתעמדו שם על המשמר, כי הדבר יוכל להיות רע מאד ח״ו. ואני מפחד א״ע כעת לבוא לביתי ויושב אני כעת בכפר קאברין על הגרעניץ. כ״ד :

(קלח)

מן ר׳ נתן באקיליניק אל ר׳ געציל מאיר בקאווען ׃

התזקנו בכאן עצה עם כל אנשי שלומינו, והסכמנו כולם לדבר עם רבינו הקדוש שיחי׳, ולבקש אותו לעשות שלום עם הרבי השקר שבדישפאל, ומתחלה היינו מפחדים א״ע לדבר מזה עם רבינו שיחי׳, אך ראינו שהדבר אינו קיטאוועס והוא ממש פיקוח נפש, ואמרנו לסכן את עצמינו ולדבר עמו, וכאשר ראינו שרבינו הקדוש לא כעס עלינו עבור זה, אמרנו לו זאת ביום השני גם כן, ובפרט שהי׳ לנו ידיעה שהדישפאליר נ״כ רוצה זאת, מחמת שיש לו ע״י האפיקורסים דשם ענמת נפש גדול, ואמרנו לרבינו הקד״ש שהדישפאליר ביקש מאד להתקרב אליו ואמר

לנו

לנו רבינו הקדוש אני מסכים לזה , והיה לנו מזה תענוג גדול מאד מאד , כי אנחנו אינם מסופקים כלל וכלל שמחמת הקרבות שביניהם יפסיקו כל הצרות [א] לכן אני מודיע לך כל זאת במהרה . בכדי שתראה לדבר מזה עם איזה מהאנשים שבקהלתכם המקורבים להדישפאליר , שהם ג"כ יעשו מה שצריך לעשות ׳ ואל תתעצל בדבר ׳ כי נחוץ הוא מאד מאד , ותתן לי ידיעה מה שעשית על ידי מוקדם ׃ מנאי .

(קלט)

מן ר׳ יעקל פולנאער . אל ר׳ חיים גבריאל בקאוועז ׃

קבלתי ב׳ אגרת שלך, ותוכל אתה לשער לך איך רעד עורי עלי בקראי את האגרת שלך , ובלי שום ספק אצלי שהאנשים מהזאליניר אמרו להפודראטשיק מהסטראכן , כי זה לפני איזה שבתים ׳ היה בכאן אחד מהמקורבים ש הזאליניר וראה את הסטרעכאן ואחז אותו קנאה , ואמר בפומבש שאצל הזאליניר לא נמצא כלי כזה , ואנחנו היינו מתמיהים את עצמינו , מהיכן בא לו החשק לבוא לרבינו הקדוש על שבת . וכאשר קבלתי האגרת שלך ׳ התחזקנו עצה וגמרנו כולנו , שבודאי זה המקורב של הדישפאליר , בא לרבינו הקדוש בכיוון אודות הסטרעכאן בכדי לידע אח"כ מה לדבר (א) ובודאי הוא אמר זאת להפודראטשיק , ואנחנו מפחדים את עצמינו שלא יעשו אלו הבעלי מריבות פעולות להכא ג"כ אודות הכלי , והגם שאתה כתבת שאין להפודראטשיק שום חשד על בנו , כי הוא חושד את המשרת אשר ברח , על כל זאת אנחנו מפחדים את עצמינו , כי מי יודע מה הם עושים בסתר לכן הסכמנו כלנו שרבינו הקדוש יעשה שלום עם האזליניר , וכבר דברנו מזה עם רבינו הקדוש שיחי׳ , ואמרנו לו שהאזליניר שלח אלינו , ומבקש מאד לעשות שלום עם רבינו הקדוש ורוצה להכניע את עצמו לפני רבינו הקדוש , ואמר לנו רבינו הקדוש אינו רוצה לקבל הפיוס , והראו שאני איני מעלמא דנוקבא (ב) אך הפיוס לא יועיל להזאליניר כלום כי כבר הזמן איהר [עס איז שון צו שפעט] ועמדנו משתומם ולא ידענו מה כיון בזה (ג) ולכן תראה לדבר מזה עם האנשים של הזאליניר שיש אצליכם , ולראות שיפייסו את עצמם . כי לפי דעתנו יכול להיות שהאזליניר אינו רע , וזאת שרבינו הקדוש חולק עליו , הוא אפשר רק בכדי דלא ליטעי כולי עלמא בתריי׳ (ד) ולא היה יכול רבינו הקדוש על ידי זה לבוא להתבוננות גדול (ה) ובלא זה גם המחלוקת של צדיקי׳ הוא

(א) שמעתי מאנשי הזאליניר שמזה נפסק יש להם התענוג כשהשני רבים יפייסו את עצמם , כי אם הדישפאליר הוא צדיק באמת וההמחלוקת שבין שניהם הוא רק לטובת ישראל כמבואר בספר המדות דף ל"ה סימן פ"ה , אזי בודאי כשיתפייסו א"ע יהיה ג"כ טוב , ואם הדישפאליר הוא רשע אזי בודאי הפיוס הוא טוב , כי כשרשע מכניע א"ע תחת הצדיק , כידוע שנגזר על הצדיק איזה צרה , ועכשיו לא יבוא עליו עוד הצרה כמבואר בספר הנ"ל דף נ"ד סימן קמ"ב :

(ב) השקרן שבא לראות את הצדיק , לכן חושב איך ידבר אח"כ , מדות דף נ"ה סימן קי"ד. (ג) מי שקשה לקבל פיוס , יהוא מעלמא דנוקבא , שם דף ל"ה סימן ע"ה . (ג) הם באמת לא ידעו הכיוון אבל אני ידעתי כי היה כי הזכיה כונה פעמים להיות אצל הצדיק והדיספאל בעת שהייתי רואה ואינו נראה , וראיתי כמה פעמים שקיבל אגרת ממקורב אחד של הזאליניר אשר היה מגיד אל הזאליניר , אבל באמת היה בסתר מקורב להדישפאליר , והיה המרגל של הדישפאליר בבית הזאליניר , אך זאת היה כל כך בסוד , שאפילו הסעקרעטאר של הדישפאליר לא ידע זאת , וזה המרגל הודיע להדישפאליר תמיד ע"י אגרת האיך העסקים של הזאליניר עומדים ובעת שזאת כתב המרגל הנ"ל שבקרב יהיה רע מאד לפני הזאליניר . כי כבר נתוודע כל המעשים שלו בגוברני ושמעתי כאשר קרא הדישפאליר האגרת הזה בחדר המסודדותו , אך לא הייתי יכול להשיג את האגרת , כי כל האגרות מזה המרגל שרף הדישפאליר תיכף כאשר קרא אותם . (ד) מותר שלא להודות על האמת ולחלוק עליו כדי דלא ליטעי כולי עלמא אבתריי , שם דף ל"ו סימן קי"ט (ה) כי יש התבוננות שאי אפשר לזכות אליו

הוא רק לטובה (ו) לכן תראה לעשות כל הפעולות שיבואו לידי פיוס , ותכתוב לי תודע בלי עיכוב , כי רואה אני בחוש שיש לרבינו הקדוש שונאים , כי ראיתי שיש לו חיכוך בגוף שלו , ואין לו מכות וחבורות [ז] מנאי .

(קמ)

מן ר' נעציל מאיר בקאווען אל ר' נתן באקיליניק .

תיכף כאשר קבלתי אגרת שלך , הלכתי לחיים גבריאל ' והתחלתי לסבב עמו בדברים , ודברתי עמו מצד אחר , אודות העסקים של הרבים , ומצאתי אותו מוכן ליסע להדישפאליר , ונסע ובא היום בחזרה , והביא לי תשובה שהדישפאליר ג"כ מסכים לדבר , אך אמר שצריך לבחור איזה מקום שלשם יבואו שניהם , כי בודאי זה לא ירצה ליסע לזה , וזה לא ירצה ליסע לזה , ויותר טוב היה לבחור הקהלה שלנו אך מחמת הרשעים שיש אצלינו לא נוכל לבחור קהלתינו , ואמר הדישפאליר לבחור את הקהלה קאלנע , ולפי דעתי גם רבינו הקדוש יסכים לזה , כי שם יש הרבה אנשים מאותן השייכים לנו , ואפילו אותן המעט מאנשי הדישפאליר כשיראו את רבינו הקדוש יעשו בודאי מקורבים לרבינו הקדוש , לכן תתן לי תודע האיך להתנהג כ"ד :

(קמא)

מן ר' יעקיל פולנאער אל ר' מענדיל בירער בקאלנע.

אני מודיע לך שהרבי מזאלין שלח לרבינו הקדוש שרוצה לפייס אותו , ורבינו הקדוש שיחי' בגודל ענותנותו הסכים לזה , אך אמר שהפיוס יהיה דווקא בקהלה דילך , וקיבל עליו הזאלינער ליסע לקהלתכם. לכן תראה להכין עבור רבינו שיחי' דירה נאה כראוי , כי גם לפניך ולפני כל אנשי שלומינו שבקהלתך , יהיה זאת נאה כשיהיה לרבינו שיחי' דירה נאה כידוע שמדירת הצדיק ניכר מעשי הדור (א) וגם מן הסתם תראה בודאי שיהיה לרבינו שחי' שם תענוג והרחבה , ושהאנשים שיבואו לרבינו הקדוש לא יבואו בידים ריקניות (ב) ובטוח אני שהאנשים דקהלתכם לא ישגיחו על זה שהיה המריבה

אליו כי אם על ידי עבירות גדול מאד · קיצור ליקוטי מוהר"ן דף כ"ו סימן קכ"ט : (ו) גם צריך האדם לדעת כשיש עליו מחלוקת של צדיקים שהוא רק לטובה וכו' כי באמת המחלוקת של צדיקים הוא רק לטובה ואינו נקרא מחלוקת כלל , שם דף כ"ט סימן קס"ג (ז) כשאדם מרגיש חיכוך בגופו ידע שיש לו שונאים , ולפעמים שע"י מכות וחבורות שיעשה בגופו , עי"ז ניצול משונאים , כי זה כמחליף בזה , מדות דף ס"ד סימן כ"ח : (א) ליקוטי מוהר"ן דף קל"ח ע"ב · (ב) אל יקשה לך למה להם להצדיקים ליהנות מאחרים כדי להנהיג את בני ביתו בעושר ובכבוד : מוטב שלא להנהיג ושלא ליהנות מאחרים אל יקשה לך , כי כל מה שיש שעשוע והרחבה להצדיק על ידי זה נתגדל נשמתו , ואזי יש בית מנוחה לשכינה הקד' · ובכן אין לבוא אל הצדיק בידים ריקניות · מדות דף נו"ן סימן כ' · כאשר הייתי בבית הרב הקאמינער ולא ראה אותי שמעתי איך הוא קורא תגר על זה המאמר במדות , ואומר שזה המאמר הוא להיפך מן הגמרא , כי אנו מה שמצאנו מעשיות בגמרא מצדיקים שלא היה להם פת לחם · כמו ר' חנינא בן דוסא וכדומה · אלינו מאמר שלא ולא קרדום לחפור בה · והראה ג"כ מה שכתב הרמב"ם על זה בפירושו שלו של אבות , האיך הרמב"ם מאחר הקדמונים , שבתוך מהם היו בעלי מלאכות , וקרא שהיה רוין בארץ ישראל , היה אחד משאיבת מים , הלל הזקן היה אחד מחטיבת עצים , רב יוסף מהולכת עצים וכמו כן הרבה , והרבה לדבר הרב הקאמינער על הצדיקים אמתים שלוקחים הרבה ממון ומאספים ממון רב כל כך שהם וביתם הם עשירים גדולים ומנהיגים את ביתם כמו שיזם פרת ,

וכל

המריבה בין שניהם (ג) ויעשו הכל כאשר מחויב להיות, ותכתוב לי תשובה ע״י מוכ״ז בכדי להכין את עצמינו על יום נ׳ הבע״ל, כי אני ור׳ חיים גבריאל מקאווען נבוא ג״כ לקהלתכם. ויהיה בעזרת דבינו הקדוש שיחי׳ בודאי הכל טוב, סנאי:

(קמב)

מן ר׳ אהרן חליבניקיר אל ר׳ חיים גבריאל מקאווען כעתבק אלנע.

אני שולה לכם שליח מיוחד מוכ״ז כי דבר נחוץ הוא מאד מאד, ביום אתמול באתי לק״ק קאווען, וקניתי שם מהפודראטשיק ר׳ קלמן ביסינגער קמח שנתקלקל אצלו, עבור הגוראלני שלי, וכאשר סלקתי לו בעד הקמח עם אסיגנאציעס, היה ביניהם אותן השני אסיגנאציעס שהיה לי מכם, בעת אשר קניתם אצלי השמורה, וכאשר ראה הפודראטשיק את השני אסיגנאציעס שלכם. שאל אותי מאין יש לכם השני אסיגנאציעס האלו, ואמרתי באהלה שאני אני יודע, אך כאשר התחיל לכעוס מאד, ואמר שימסור אותי להסאנד, כי הוא לקה אסיגנאציעס מהקאמיסיאניר, וכאשר בא לביתו נגנבו לו שני באמשקים וביקש מהקאמיסיאניר ליתן לו הקאנסיגנציע, מהנומערן של האסיגנאציעס, ומחמת שהקאמיסיאניד לקח האסיג׳ מחקאזניטשייסטווע עם קאנסיגנאציע, מסר לו אותו הקאנסיגנאציע בעצמו מהקאזניטשייסטווע, ורשם אצלו הנומערן מאותן אסיגי אשר נחסרו לו, וכאשר סילקתי לו בעד הקמח, ראה שהשני אסיגנאטין אשר נתתי לו היינו אותן שקבלתי מכם. הן אותן נומערן בעצמם אשר נחסרו לו, וראיתי שהדבר אינו דבר קטן, ישבתי את עצמי, למה לי לחכניע את עצמי כדברים כאלו ובפרט שידעתי אתכם שאתם ח״ו לא גנבתם השני אסיגנאציעס ממנו, ואמרתי לו האמת שיש לי זה אסיגנאציעס מכם, וציוה לי שלא אילך מביתו וקרא לפני יחידו, ואמר לו אני יודע בבירור שאתה גנבת ממני שני אסיגנאציעס ונתת

וכל זאת ממאמן אחרים, ובאלה הרבה לדבר · אך מי אשר יש לו עינים לראות יבין שכל המאמרים והמעשיות שהנזכרה רק על הלומדים נאמרו, וחס ושלום לפרש אותם על הצדיקים אמיתים, כי אנחנו רואים בחוש שכל מה שהם מתעשרים ביותר יותר אחרים הרשעים בתשובה, וכבר הורה לנו אור הגנוז מו״הרן ז׳ מקבלים ממון מרשעים כדי שיחזרו בתשובה, מזה דף ת״ע סימן נ׳ · הממון שמכניס את הצדיק הרי זה כאלו עבד עבודת בית המקדש · שם דף נ״א סימן ת״ו · רשע שעשה תעלות רבים תקנתו שיהיה פעולותיו לסיום את הצדיק · שם דף נ״ד סימן קמ״א · מי שנ״ב ריל דורון להצדיק, הקב״ה עושה לו נחת רוח · שם דף נ״ב סימן קע״א · המלך (היינו הצדיק) גובה ילילומיו מן העם · שם שם סימן קע״ז · מי שמכניס (את הצדיק) מנכסיו כאלו מכנס כל ישראל וכלל מתיסה · שם דף נ״ו סימן קפ״א : הצדיק כל מקום אשר ידרוך כף רגליו הוא קונה, שם שם סימן קפ״ח · כשהצדיק נתעשר ע״י הרשעים חוזרין בתשובה · שם דף ל״ב סימן ע״ז · גדולה מעשה הצדקה הנותן צדקה לצדיק השלם שעושה יחוד במדות העליונות וכו׳ ואז העולם מלא ושבע כל טוב שפע וברכה רחמים וחיים ובני ומזוני ושלום עד אין קץ ושכלים נוספה על ידי הצדיק המקבל את הצדקה, ועל ידו הולכת ההשפעה לכל העולם לכל אחד ואחד די מחסורו והצטרכותו · וזה מרומז בפסוק ונתנו איש כופר וכו׳ הלא זנתנו האלוקים למתרע ג״כ ונתנו כנ״ל וכו׳, וזה הוא הזיות הידוע שיש זיווג מני׳ וכו׳ · נועם אלימלך דף כ״ג ע״ג · ויש לצדיק המקבל לצדקה וכוונתו ג״כ להגלות עלמו וכו׳ · והצדיק הזה ג״כ עושה יחוד להשפיע מדות הנ״ל ע״י קבלו לידו הצדקה (ומשפיע ג״כ) שם שם · וכל הספרים הקדושים מצדיקי זמננו מלאים מזה ובודאי אם היה רבנא הבעש״ט רואה זה הרמב״ם הנ״ל היה טוען עמו עד שהרמב״ם היה מוכרח להודות לדבריו, ולא היה נמלא ראז מזה בעת בפירוש שמשנה להרמב״ם כמו שעשה הבעש״ט זאת פעם אחד להרמב״ם עיין שבחי הבעש״ט דף ל״ב ע״ד, אך במזל רע היה שהבעש״ט לא ראה זה הרמב״ם, אך לפי האמת מה זאת מזיק לנו, אנחנו מחויבים להבין דבר מתוך דבר ולהאמין אולי היה הבעש״ט רואה את זה הרמב״ם היה כך, רק להתבוננות כזה צריך סבירות גדול כמבואר לעיל, ולפרב דק״ק קאווען אין לו סבירות · ודו״ק · (ג) ראוי שלא ישמע ושגיח על מריבה שבין הצדיקים, רק להאמין בהם, ואדרבה כששומע המריבות שבין הצדיקים יקח לעצמו מוסר על שנפגם בעיני מוחו, כי אילו לא היה נפגם מוחו לא היה שומע המריבות שבין הצדיקים, ולא היה קשה לו עליהם כלל :

קצור ליקוטי מו״הרן דף ד׳ סימן י״ח :

אותם לחיים גבריאל · על כן אמור לי האמת, ואני אמחול לך מה שעשית, רק מחיים גבריאל אנקום אותי, ובתחלה לא רצה בנו לומר האמת, אך כאשר שלח הפודראטשיק אחר הדיין. והדיין התחיל לדבר עם הבן יחיד · הודה תיכף, והתחיל לבכות מאד ואמר בבכיה גדולה לא זאת בלבד גנבתי, רק הסטרעכאן ג"כ גנבתי · ונתתי אותו לחיים גבריאל ליתן אותו להרבי שבדישפאל, כאשר אמר זאת התחיל הפודראטשיק ממש לרקוד מחמת שמחה, וציוה לאחד מאנשיו להוליך אותי לסאנד על דעפראס, ואמר לו הדיין למה לכם זאת הלא בנכם ג"כ יהיה חייב בדבר, והשיב לו הפודראטשיק אל תראו, כי על פי משפטים שלהם אינו מגיע לבני שום עונש על זה, כאשר אמר זאת, התחיל הדיין לנשק את הבן יחיד · ואמר לו טוב עשית שאמרת האמת, ואני אוהב אותך יותר כמקידם, לא בחנם אמר הרבי שבדישפאל שיש לך נשמה גדולה וגבוה, כי על ידך יעשה גדולות בישראל, על ידך נעקור את הרבי הרשע עם אנשי הרשע שלו, והלכתי עם אחד מאנשי הפודראשיק להסאנד והייתי מוכרח לאמר גם שם האמת שמאתכם לקחתי אותן השני מאות רובל אסיגי כי כבר היה עדות כאשר אמרתי זאת בבית הפודראשיק, ושמעתי בהסאנד כאשר ציוה השופט לשלוח לדישפאל לחפוש שם אצל הרבי זה הסטרעכאן, והייתי רוצה ליסע תיכף לדישפאל, אך כאשר שמעתי שרבינו וגם אתם כעת בקארלנע, הנני שולח לכם שליח מיוחד להודיע לכם כל זאת, ואתם בודאי תדעו מה לעשות · כ"ד:

(קמג)

מן ר' דוד צערעס אל ר' יעקב פולנאער ·

היום בלילה בא הזאסידאטיל עם כמה אנשים שלו מקאווען לפה, ולא נסעו לאיזה בית, רק תיכף עמדו לפני בית רבינו הקדוש שיחי' · וסבבו את הבית מכל הצדדין, והתחילו לחפוש, ובתחלה לא היינו יודעים מה הם חופשים, והיינו סוברים שחופשים איזה טריפה סחורה, ואח"כ כאשר ראינו שחופשים הסטרעכאן, היינו בלא פחד מחמת שהיינו יודעים שזה כמה ימים אשר רבינו הקדוש ציוה להטמין אותו, אך כפי הנראה, היה אחד מבני הבית של רבינו הקדוש שהיה מגלה להם האיך הטמינו את הכלי, כי הזאסידאטיל שלח אחד מאנשיו, לתנור של ימות החורף · ומצאו שם את הכלי, והביאו את הכלי להזאסידאטיל [א] וציוה תיכף להביא שלשלאות, ושאל היכן רבינו לאסור אותו בשלשלאות, וכמעט פרחה נשמתינו כאשר שמענו זאת, ואמרנו לו שאין רבינו בפה, ולא רצה מתחלה להאמין. אך כאשר שלח אחר הקהל, והם אמרו לו שבודאי רבינו אינו בביתו, ושנסע מביתו זה איזה ימים האמין לדבריהם, ואמר אנחנו נשיג אותו במקום שיש שם, וכאשר התחיל זה הרשע לדבר סרה על רבינו הקדוש ועל כל הכת שלנו, לא נשאר בנו רוח חיים, אמר אנחנו יודעים היטיב וגם בגובערני יודעים מה אתם עושים אך דעו שבזמן הקודם היה אתם יכולים

(א) שמעתי שהרב דק"ק קאווען היה מלעיג מאד על זה שהיה חופשים הכלי בבית הרבי מדישפאל ואמר שהפודראטשיק עשה זאת על פי צווי מוהר"ן שאמר בספרו ליקוטי מוהר"ן · דף קי ע"ג · וצריך (האדם) לחזור ולבקש אבידתו, והאבידה שלו היא אצל הצדיק, כי הצדיק חוזר על אבידתו עד שמוצאה, ואחר שמוצא אותו ומבקש אחר אבידות אחרים עד שמוצא גם אבידתם, עד שמוצא אבידות של כל העולם, על כן צריך לבוא להתכסס לבקש ולהכיר אבידתו ולשוב לקבלו אצלו · וכך עשה הפודראטשיק אמר הרב הנ"ל · הלא לנשמע אוזן דאבה נפשינו על האפיקורסות של הרב מקאווען אשר הפך דברי אלקים חיים, כי המעיין בספר הקדוש הנ"ל יראה שם דובר הרב מוהר"ן זצוק"ל רק על האבידות אשר נאבד מהאדם מהדברים אשר היה צריך לו קודם שילא לאויר העולם, אבל מאותן דברים אשר שייכים לאדם בזה העולם לא דיבר שם כלום ·. ופי' בייך אבל דברים הנ"ל לענין אבידה אצל הצדיק, הלא נאמר בפירוש בספר המדות דף כ"ג סימן קכ"א יש כח בהצדיק ליקח

מזה

יכולים לעשות כל מה שהייתם רוצים , אבל לא עתה , הוויצעגובערנאטער יודע אתכם טוב מאד , הוא יקח אתכם חד , ולא יועיל לכם שום דבר שבעולם · כי הוא יודע כל מעשיכם , ולא ישקוט עד אם ישלח כמה מהרג'ים ולכל הפחות חמשה מאות אנשים שלכם לסאמביר , ודיבר כמה דברי רשעות כאלה , אשר לא יכולנו לסבול , וכמה מאתנו סתמו עצמם את האזנים , בכדי שלא לשמוע מה זה הרשע אומר , וציוה לאנשיו לחקור היכן רבינו ׳ וליקח אותו שם בשלשלאות . לכן הנני שולח לך מוכ״ז במיוחד ׳ למען השם שלא תתעכבו כלל וכלל ; ותיכף תברחו משם כי בודאי יודע הדבר לזה הרשע היכן אתם , כי כאשר אני רואה יש לנו בפה הרבה שונאים עד עתה היו שותקים , וזאת היה רק מחמת פחד , אבל כעת כשרואין שהדינין מתוחין עלינו , אין להם שום פחד ובושה ומדברים בפרהס׳א על ה׳ ועל משיחו . כ״ד .

(קמד)

מן ר׳ נתן באקילינ׳ג אל ר׳ זלמן ברעזניר בגאלא

הנני מודיע לך חדשות , זה לפני איזה ימים שלח הדישפאליר לרבינו הקדוש שרצה לפיים אותו , והסכים רבינו הקדוש שיהי׳ על זה והתאספו את עצמם בפה ק״ק קאלנע . וביום אתמול בלילה אחר הפיוס , קיבל יעקל פולנאער האיש של הדישפאליר אגרת אחד מביתו , וחצי שעה אח״כ זאת היתה אחר חצות לילה , ברח הדישפאליר עם יעקל פולנאער וחיים גבריאל , ואין מי יודע להיכן ברח , בלילה לא היינו יודעים שום דבר מזה , אך בבוקר כאשר עמדנו שמענו זה הרעש בכל הקהלה , ואין אחד יודע יותר · רק שבא בלילה שליח עם אגרת ואחר חצי שעה שקיבלו את האגרת ברחו, ולפי דעתי בודאי ברח לגאלאץ . כי אורח אחד אשר בא היום בהשכמה לפה מגאלאץ אמר שפגע בדרך ששה פרסאות מכאן , בויד אחת עם שלשה אנשים , וגם כפי המראה שאמר מהסוסים , הם הסוסים של הדישפאליר , ועד עתה לא ידע שום אדם הטעם מהבריחה . ובקרב יתוודע להעולם כד״ש , ומעט העולם אשר היו מחזיקים עם הדישפאליר בודאי בושים את עצמם להראות הראש על החוץ . ואין לספק כלל , שיבואו כולם לרבינו הקדוש להיות כפוף תחתיו , וכל העירות אשר היו כפופים תחת הדישפאליר , יבואו כעת בודאי לרבינו הקדוש , ואני מודיע לך כל זאת , בכדי שיהיה לך תענוג ובכדי שתראה ששקר אין לו רגלים, וגם אני מודיע לך בסוד סודות , שאנחנו בודאי יודעים הטעם שברח כי אנחנו היינו יודעים מקודם שיהיה כך . המעשה שהיה כך היה , הבן מסודראשיק שבקאוועץ התחיל להתקרב את עצמו להדישפאליר , וגנב סטרעכאן אחד מאביו ונתן להדישפאליר , וכאשר היה לנו ידיעה מזה הענין מערים , שלחנו אחד מאנשים שלנו לשבות שבת אצל הדישפאליר לראות אם עדיין יש לו זה הסטרעכאן , וכאשר אמר לנו זה האיש שראה אותו , כתבנו אגרת בלא חתימה אל הסודראסשיק שהסטרעכאן אשר נגנב אצלו הוא אצל הדישפאליר אך בתחלה לא עשה הסודראסשיק כלום , ולא ידענו אם לא היה מאמין להאגרת, או שרצה להחריש עד שיבוא הזמן , ואחר זה היה לו ידיעה שהדישפאליר הטמין את הסטרעכאן , ונראה שהיה לו ידיעה שאנחנו יודעים ממנו , אך אנחנו לא שקטנו עד שנתוודע לנו היכן הטמין אותו , ובינו לבינו נתוודע להסודראסשיק גניבה אחרת משני מאות רובל אסיג׳ שהכיר אותם אצל ר׳ אהרן תליבניקיר , אשר לקח אותם מחיים גבריאל , ושלח הסודראסשיק לדישפאל לחפוש את הסטרעכאן ׳ ונתננו תיכף ידיעה היאך הטמין הסטרעכאן , ומצאו אותו בתנור של חורף , והגם שר׳ אהרן הנ״ל כתב אגרת ליעקל פולנאער

מה נאים לזה ׳ ואח״כ מכת״כ דברים שאין ביד הגליק הן שלו , ועל הרב הנ״ל נאמר שנה ופירש גרע מכולם :

פולנאער ׳ והיה מודיע לו המעשה ׳ אך מחמת שיעקל לא היה בביתו שלח את האגרת לקאלנע, ובינו לבינו הפשו בדישפאל, ואולי היה יעקל בביתו היו שולחים בודאי הסטרעכאן מבית הדישפאליר ׳ ואני מודיע לך כל זאת כי אפשר יבוא הדישפאליר לגאלאץ ׳ ולא יאמר שום דבר שבדה וירצה לשדך עצמו עם הגביר בידך דשם ׳ לכן תדע מה לספר שם כי אם יעשה השידוך אף על פי שלא ירצו אח״ב להחזיק אותו ׳ יתנו לו איזה סך עבור הבושה , ולכן תראה שלא להניח לעשות הדבר ׳ אך תעשה הכל בחכמה ׳ כי אנחנו אינם רוצים כעת להראות להם איזה שנאה . סנאי :

(קמה)

מן ר׳ זלמן ברעזינר אל ר׳ נתן באקילינק ׳

אגרת שלך קבלתי יום אחד שבא הדישפאליר לפה , תיכף בביאתו לפה בא אלי גומפיל קריליווער, וסיפר לי שהדישפאליר פיים את עצמו עם רבינו הקדוש, ושבא לכאן מחמת שרוצה ליסע לארץ הקדושה והיה לי תמי׳ גדולה מאד ׳ האיך הוא בפתע פתאום ניסע אל ארץ הקדושה ׳ וכאשר השגתי אגרת שלך הבנתי הדבר ׳ ולא אמרתי כלום ׳ כי אני מפחד את עצמי , שכאשר יתגלה הדבר ׳ יהיה בכאן חרפה לכל הכת שלנו , כי להדישפאליר יש בפה שם גדול והחזקתי הדבר בסוד , ובפרט שלא היה אפילו הכרח לגלות הדבר , כי האנשים שלו אין מראין את עצמם על השוק , ואליו ג״כ אין מניחים הרבה אנשים רק מעט מעט מתנכירים היו אצלו ונתנו לו מעות על הדרך לארץ הקדושה , וכפי ששמעתי עשה בכאן ר״ן אדומים , מהשידוך אין להם במחשבה כלל , ושמעתי היום מיעקל פולנאער , שהיום או מחר יסעו כולם מפה לאיזה קהלה הסמוכה לכאן , ולא אמר לאיזה , אך אמר שאחר איזה שבועות יחזור לפה , כי בזה הזמן ילך ספינה מכאן לארץ הקדושה ׳ עיקר שכתבתי ׳ בקשתי להודיע לי מה שנשמע אצליכם , כי גומפיל קריליווער אמר לי , שיש לרבינו הקדוש עם אנשים שלו איזה בלבול ח״ו , ואמר שהסוף בודאי לא טוב יהיה ׳ ומחמת שאתה לא כתבת לי שום דבר מזה , אני מפחד את עצמי מאד , ובפרט שראיתי שלהדישפאליר היה סוף לא טוב ׳ אני מפחד מאד שלא יהיה חס ושלום אל תפתח פה וכו׳ , כי ראיתי בספר הקדוש ליקוטי מוה״רן (א) אמר כשמתחברין השונאים יחד אין להם קיום ונופלים , לכן למעה״ש לכתוב לי כד״ש ׳ כ״ד .

(קמו)

מן ר׳ נתן באקילינק אל ר׳ זיינוול ווערחיעווקיר ׳

הנני שולח לכם שליח מיוחד , למען השם להודיע לאנשים הידועים בפילשטין שיחזיקו את עצמם קל , כי הגויה עם אביו שלה כבר באה לכאן , והמזל הוא שבעת כמה ימים יהיה אצלם חגא ׳ ולא יקחו אותם לדעפראם ׳ וביני לבינו נראה מה לעשות , אך הכלל הדבר לא טוב הוא , כי שלחנו אחד מאנשים שלנו , אשר יש לו והכירות גדול עם אחד מהסאנדים , וביקש אותו לעזור אותו לדבר עם גהיה , ודיבר עמה בהתפיסה ׳ וסיפרה לו הכל מכל וכל , וגם אביו שלה אמר ,

---

(א) דף קי׳ ע״א :

Digitized by Google

שאשת הארענדאר הסיתה אותו לברוח עם בתו, ובתו הלכה בבגדי יהודיש של הארענדארקי על הגרעניץ, ואיש אחד מקהלתכם נסע עמהם, ואמר שיכיר העגלה והבעל עגלה והסוסים, ואמר לו הצבע של הסוסים, לכן למען השם להחזיק את עצמם קל כשיצטרכו לברוח, ואין לי פנאי להאריך, כי הדבר נחוץ מאד מאד · מנאי :

(קמז)

מן ר׳ נתן באקליניק אל ר׳ זיינוויל ווערחיעווקיר

אוי נא לנו נפלה עטרת ראשינו. רבינו מאור עינינו נסתלק בלילה העברה : ואכתוב לך קצת מהסתלקותו, כאשר חזרנו מקאלנע, היה רבינו הקדוש מנושא מאד בחדוה גדולה, וישבנו אצלו אחר קידוש לבנה. והיה בחדוה אשר לא ראינו אותו כך מימינו, והצדקנית הרבנית תחי׳ הלכה בעצמה להמרתף והביאה לנו יין כרצונינו, ושתינו וזמרנו הרבה מאד שפטרנו את הרישפאליר מסביבותינו, וכאשר ראינו שרבינו הקדוש בחדוה גדולה מאד· החזקנו עצה לגלות לו כל העסק מהגויה, כי ביום העבר היה לנו ידיעה ממנה שבאה כאשר כתבתי לך, וספרנו לו איך הדבר עומד כעת, ואמר לנו, שוטים אתם סוברים שאתם מספרים לי איזה דבר חדש, ואל יהיה לכם עצבות, ולקח הכוס שהיה עומד אצלו בשאפי, ומילא את הכוס בעצמו עם יין, ואמר אני שותה על השר מקריפען, שתו גם אתם עליו, ושתינו, ואח״כ רקדנו בעיגול, ונאבדה העצבות מאתנו מכל וכל, ואחר הרקדה שתה כוס שני על הרשע מרדכי גאלד, שתינו גם אנחנו ורקדנו, וכך שתינו ארבעה פעמים עם הרקדות בינתיים, והיה מנשא ראש כולנו, ואח״כ ציוה לעשות טשאיי, ושתה טשאיי ולקח המעלה עשן, והלך לבית הכסא, ואנחנו רקדנו וזמרנו בבית, ובפעם אחד נפל לי על המוח, שרבינו הקדוש עדיין לא בא מבית הכסא ונתדמה לי ששהה את עצמו הרבה מאד והלכתי לראות מה זאת, וראיתי שנר דולק בצד אחד, ובאמצע הבית הכסא כמו שלהבת מאה תכלת (א) ופתחתי את הדלת בחזקה וצעקתי גיוואלד, ובאו כל אנשי שלומינו מהבית, ולקחנו אותו מבית הכסא· וראינו שנסתלק, וצער גדול הוה לי חוץ לזה, כי בשעת הרעש כאשר נשאנו אותו להבית נגנב המעהה עשן והטשאמביר אשר הלך עמו לבית הכסא· ומה לי לספר עוד, אנחנו הולכים כולם בעבר ובטל, כי נשארנו כמתים [ב] מנאי.

(קמח)

מן ר׳ יעקל ריבקס מוכר בשמים בקריפען אל ר׳ אברהם משה בזאלין :

היום בהשכמה הביא לי הבן קטן של ר׳ זיינוויל ווערחיעווקר את אגרת הרצופה פה׳ ואמר לי שאביו שלח לי את האגרת, וביקש ממני לשלוח אותו תיכף ומיד ע״י שליח מיוחד ליד מעלתו, והיה הדבר תמיה בעיני מאד, והלכתי לבית ר׳ זיינוויל, ולא מצאתי אותו בביתו, וגם אשתו לא היתה בביתו, רק שני בנים ובת אחת שלו מצאתי

(א) והא אמר פרי לייב קעמפלר ראה שראה נשמתו (של הבעש״ט) כמו שלהבת מראה תכלת, עיין שבחי הבעש״ט דף ל״ו ע״ב. ומזה הבין ר׳ נתן שהזאליניר נסתלק. (ב) כשהצדיק נסתלק נסתר העולם כמתים ולדקם הנ״ל ם נעלם בעיני הקב״ה. מדרש דף כ״ה סימן קכ״ד :

מצאתי, ושאלתי אותם על אביהם ואמם, ואמרו לי שבלילה הלכו שניהם מביתם ולא באו עדיין, והבנתי שברחו מפה, ושאלתי את אח מקרוביו, ואמר לי שר׳ זיינוויל ברח מחמת פחד, ושאלתי אותו, והאיך היה יכול לברוח, הלא לא היה לו אפילו על הוצאות, ואמר לי שהמזל היה שהיה לו ערך שלשה מאות זהו׳ בער׳ יי״ש שהיה רוצה לסלק היום למרדכי גאלד, ולקח עמו הסך הנ״ל, והשאיר השלשה ילדים בכאן, כי יודע שמרדכי מצד רחמנות על הילדים לא יקח את הבית, רק ישאיר אותו על הילדים, ומחמת שהדבר נחוץ מאד, לכן אני שולח לכם האג״ת ע״י שליח מיוחד, מנא׳.

(קמט)

אגרת הרצוף מן ר׳ זיינוויל ווערחיעווקיר אל ר׳ אברהם משה.

למען השם לילך תיכף כראות כתב זה לר׳ יוסל פראדילם, ולגלות לו שהשר שלנו היה אצל השר מבילקע, והתפאר את עצמו השר מבילקע, איך על מקום הידוע בנה קרעטשמי טובה ומהודרת עד מאד, ויהלל אותה עד מאד, ויבקש השר שלנו אותו שיסע עמו לשם, וכאשר אבו לשם הלכו השני שרים להקרעטשמי, וראה השר שלנו אצל הארענדאר דשם את המלמד יושב ולומד עם הבנים של הארענדאר בקרעטשמי, והכיר השר את המלמד, ואמר קחו אותו תיכף בככלי ברזל, כי הוא זה בעצמו אשר הביא לי את האגרת מהוויצעגובארנאטער שהוא כעת גיבערנאטער, ולקחו תיכף את המלמד ושלחו אותו להסאנד, והמזל היה שעבד אחד היה שם עם השר שלנו, וכאשר בא לביתו סיפר זה המעשה לאחד מאנשי שלומינו, ונתודע לי הדבר טרם שבא השר שלנו לביתו ומקודם ששאלו את המלמד על הדבר, כ״ד.

(קנב)

מן ר׳ אברהם משה בזאלין אל ר׳ יעקל ריבקים מוכר ספרים

ר׳ יוסל פראדילם ברח מפה, ולא ידענו להיכן ברח, ועזב אצלי עבורכ׳ א׳ קוויט על ר״כ זהו׳ שאשלח לכם. והנני שולח אותו לכם רצוף פה. כאשר אני רואה הרשעות הולך וגדול, כי כבר אמרה הגויה ואביו שלה הכל מכל וכל וגם התלמד כאשר ראה שרע עמו כפר את עצמו, וסיפר כל המעשה כאשר היה. ולא יהיה לנו להבא ח״ו תקומה, ר׳ נתן באקילייניק היה ג״כ מוכרח לעקור מפה, וגם שארי אנשים ברחו, והמזל היה שהיה לנו ידיעה מקודם מכל הדברים גם אני מודיע לכם שהסאנד שלח לבית רבינו זציק״ל לוקח כל הכתבים שלו וכל החפצים, אך המזל היה שרבינו בא בחלום בלילה השניה אחר הסתלקותו להצדקנית הרבנית תחי׳. וציוה להלהטמין כל הכתבים וכל החפצים ושארי דברים יקרים וכן עשתה. והבגדים של רבינו זוי הגנת מכרה תיכף ביום שלאחריו, תאמינו לי שמכרה הבגדים בחצי חנם, כי מה היה לה לעשות בעת הזאת שלא היתה יכולה בשום אופן להמתין עם המכירה עד שתאספו הרבה אנשים מאנשי שלומינו. בזמן אחר היה הבגדים עושין אלף פעמים כל כך סך שעשו כעת (א) ואין לי להגיד ולספר את כל הצרות אשר מצאנו כעת על יד הקשר

של

(א) ידעתי שהמשכילים יעשו מזה חוכא ואטלולא, איך מבגדים ישנים יוכל לעשות כל כך הרבה מעות לכן

של רשעים, היינו השר הידוע, ומרדכי גאלד ומרא דאתרי, והדיין מיכל כהנא, וכדומה להם. ומטמינים אנחנו את עצמינו תחת הארץ, ואפילו הנוצרים כשרואים איזה יהודי בשוק הולך עם חגורה של קיטייע, או הפאות לפני האוזן, יתחילו לצחוק, ושואלים חסיד אתה, ועושין מאנו כל החוכא ואטלולא, הרבה מאנשי שלומינו אשר יש להם עסק עם שארי אנשים, ובפרט עם נוצרים. עזבו את הכת שלנו מחמת אונס, ורק איזה אנשים אשר יושבים רק בקלייזיל עדיין שייכים להכת, ובין הכל אין לנו כעת יותר ממנין אחד, כי כמה ברחו, וכמה עזבו את הכת, וכאשר אני רואה, גם אותו המעט אשר נשארו, ג"כ יהיו מוכרחים לילך מפה או לעזוב את הכת, מחמת שהבעלי בתים אינם רוצים אפילו ליתן להם קצבה, כי עתה בקהלתינו שם חסיד יותר גרוע מכופר ר"ל, ואם הש"י לא יעשה איזה נס מפורסם, לא ידעתי מה יהיה, אני רוצה ליסע מפה על קבר הבעש"ט, ואהיה צועק שם לפניו לרחם עלינו כ"ד.

עיקר שכתבתי האגרת הלז תשרוף תיכף ומיד למען השם, כי יש לי פחד גדול מפני הרשעים, וסכנתי את נפשי בזה שכתבתי לך, אך ראיתי שהוא דבר נחוץ להודיע לך כל זאת: כ"ד הנ"ל.

(קנא)

מהגום עים אל ארץ הקדושה אל ר' מאיר יעקב בזאסלאב

ברוך השם אשר לא עזב חסדו מאתנו, והביא אותנו לפה עיר סטאנבול, ביום ח"י סיון באנו לגלאץ, כי כל אחד מאתנו כאשר ברח מביתו, הלך מתחלה על קבר הבעש"ט וציוה הבעש"ט לכל אחד שיסע לארץ הקדושה (א) והקרה השם לפנינו ספינה תיכף שהלכה מגלאץ לסטאנבול. ובאנו על הספינה, והתחלנו לילך על הים השחור, ובמעט לעת הראשון. היה רוח סערה גדולה, עד שהגלים קפצו על הספינה, והיה פחד גדול, ואחר ששה עשר ימים באנו לסטאנבול, והנה ידעת בודאי שלא היה לנו הרבה מעות על הוצאות ואנשי שלומינו נסעו בשתיקה בעיירות הסמוכים לקבץ איזה סך, בכדי שיהיה לנו על כל פנים על ההוצאות מגלאץ לסטאנבול, אך אנחנו לא היינו יכולים להמתין. מחמת שהיה לנו פחד גדול מעלילות ובלבולים ושנאה מהקשר של רשעים אשר בעיר זאלין, ולכן היינו מוכרחים לנסוע עם המעט מעות שהיה לנו מביתינו, ומבקשים אנחנו אותך. הלא אתה בעזרת השם בגובערני אחרת ששם אינם נמצאים זה הקשר של רשעים, שתראה לאסוף הממון אשר אנשי שלומינו היו מקבצים שם. וגם תראה לדבר מזה עם הצדיקים בגובערני שלכם, שהם יצוו לאסוף עבורינו מעות, כי אין לנו כעת מה לאכול, והמזל שלנו היה שהשגנו את הדישפאליר בגלאץ, והלכנו אליו להיות כפופים תחתיו. והגם שלא נתן לנו כלום

לכן אני מרוצה להם הכח חזק, מהבגדים של צדיקי זמננו כמבואר בספרי הצדיקים ויראו שכל הון לא יערוך הבגדים, כי הכתונת של הצדיק מכפרת על שפיכות דמים. הכובע שגילה להסיר הגאוה, המגורה לבעל הרהורים. המכנסים מכפרים על גילוי עריות הטפילין לעזות, כל הנ"ל תמצא בספר המדות דף יו"ד סימן ס' דף י"ג סימן כ"ו דף כ' סימן ח' דף מ"א סימן כ"ג דף מ"ו סימן ה' ואין לומר שהכוונה שם על הדברים מאיזה למדן, כי תוך הראיות שכתבנו בהמודעה רואים אנחנו שמעולם לא קנה אחד איזה בגד שנשאר מאיזה למדן, אבל הכח שלנו נותנים בעד איזה בגד של הצדיק הרבה מעות מאד והלואי שכל מתנגד יקנה לו כובע או טפילין של איזה צדיק, ויראו שאיך על ידי זה יפול מהם הגאוה והעזות:

(א) שמעתי מהרב דקהלתינו שהרבה ר' נחמן לנסוע פעם שנית לארץ הקדושה הלך על קבר של הבעש"ט עם ר' יוסף מקאמינקע, וכשחזר מבית עולם שמח בשמחה גדולה ואמר הבעש"ט ציוה לי לנסוע לארץ הקדושה שמה אמר ר' יוסף ואמר והיכן דיבר עמכם, שחה עליו ר' נחמן ואמר ולא ראית שדיבר עמי והיה עומד אצלי וכו' שבחי הבעש"ט דף כ"א ע"ב:

כלום, על כל זאת אנשים אחרים שבנאלאץ, כבדו אותנו עבורו, ונתנו לנו ממון, וגם ר' אהרן קאלינער, אשר היה הגובה מעות ארץ ישראל בפילשטין ובעירות הסמוכים לקח עמו איזה אגרות מרבינו הקדוש אור הנעלם והגנוז זצוק"ל, וגם כמה משולחים מארץ ישראל יודעים אותו, ועשו הבירות גם עמנו, ושולחים לנו לפעמים מעות, או מבקשים אותנו על שלחנם, לכן למע"הש לעשות כל מה שבכחך, לאסוף עבורינו מעות כל מה שתוכל, ואי"ה כאשר נזכה לבוא לארץ הקדושה נעשה ג"כ כל מה שביכלתינו עבורך, ועבור האנשים אשר יעשו עמנו חסד, ובקשתינו לפרוס בשמינו לכל אנשי שלומינו, ובפרט להמעט אשר נשארו בנובערני שלנו, אשר כעת סובלינו יסורים ע"י הקשר של רשעים ימ"ש וזכרם, ותאמר להם שאל ידאגו כלל וכלל, ושלא יהיה להם שום עצבות ח"ו, כי בקרב יהיה בודאי הכל על נכון, כאשר נבוא אי"ה לארץ הקדושה יהיה בודאי הכל טוב, כי הסכמנו בינינו שקודם לכל העניות נלך על קברי הצדיקים אמתים ממדינתינו, המונחים בארץ הקדושה, ונספר להם את כל המאורעות ואת רשעת השר מקריפען עם רשעת מרדכי נאלד · והעשיות של המרא דאתרי עם הדיין שלו מיכל ימ"ש וזכרם, ולא ניתן להם מנוחה עד שילכו להתנקם מהצוררים הנ"ל, ובודאי תראו אי"ה בקרב נפלאות אס"ו · כ"ד אוהביכם המצפים בקרב לישועה על ידך ועל ידי כל אנשי שלומינו שיהיה עם אשתיהם ובניהם ובנותיהם וכל אשר להם. הק' זיינוויל ווערחיעווקער · הק' חיים קאלינער הס' נתן באקילניק · הק' יקיתאל קלינקוויציר · הק' אברהם משה · הק' אהרן קאלינער גובה מעות ארץ ישראל מפילשטין · הק' משה בהמגיר ממונה על הדלקת נרות ר' מאיר בעל הנס מפילשטין · הק' פסח ארענדאר מסלאבורשיק · הק' יוסף קופיליר הנקרא פרארילס · הק, חיים בן זאב חלאדיווקער שענקי' מפילשטין, ועוד ט"ו אנשים בינינו וגם ר' ליבלי חדוה שהיה משרת ודוד שהיה בעל עגלה אצל רבינו איד הנעלם זצו"קל וכולם מצפים על ישועה ועזר ממך ומיד כל אנשי שלומינו · גם אנחנו מודיעים לכם שהרישמאליר עשה בנאלאץ ובשאר מקומות הרבה מעות מאד ואין צריך לו ולאנשים שלו שום מעות כלל, ובקרב ישלח אחר אשתו ובניו שיבואו אליו לארץ הקדושה. עיקר שכתנו כשתשלחו לנו המעות תכתוב לנו רייסטער מכל האנשים שנתנו מעות עם נשיהם ובניהם ובני בניהם בכדי להתפלל עבורם בארץ הקדושה · כ"ד כולם החתומים לעיל. שכחתי אני לכתוב לך איזה עסק · היה לי אגרת מביתי שמרדכי נאלד ימ"ש הניח את ביתי שלי עבור אחותי ובני, ולקח בני הגדול אליו מחמת שאין לו בנים ' ואני ידעתי שזה הרשע לא עשה זאת מצד רחמנות רק לגדל את בני להיות ח"ו אפיקורוס כמו הוא, לכן בקשתי ממך לדבר עבור זאת עם אחותי ולאמר לה, שאני איני מסכים לזה, רק באם שישלח לי זה הרשע את זוגתי שנשארת על הדרך מחמת חולה על הוצאות שלו לפה סטאנבול, בכדי שלא אהיה פלג גוף, ואז אהיה אוכל להתפלל בארץ הקדושה עבור בני, שלא ילמד את עצמו ממעשיו הרעים · כ"ד זיינוויל הנ"ל :

סיום

מחמת ששמעתי מכמה אנשים שגילו דעתם שרוצים מאד לידע הטעם ממיתת הצדיק שבזאלין · ולי היה הזכיה לשמוע אותו, לכן הנני מודיע הטעם להעולם, כי מוסר גדול היוצא לנו הזה אין להגיד ולשער · ואספר לכם המעשה כמו שהיה · אחר ההסתלקות הצדיק שבזאלין, הלכתי להעל גביהן שלנו, ובאתי להרר התבודדות שלו, כאשר הייתי רואה ואינו נראה, ובא אליו הצדיק מזאלין בהקיץ, במוצאי שבת לבוש בגדי שבת, וכובע על ראשו שקורין הוט · ואמר בקול רם שבוע טובה לרבינו

לרבינו , והולך כמו בחיים , ומטה בידו כמו שבא המגיד משרים ר' יוסף אחד מוחו להבעש"ט (א) והתחיל העל גביהן לדבר עם הזאלינער דברים הרבה · ועסקים אשר לא יכולתי עדיין להודיע לכל העולם , כי אין הדור עדיין ראוי לכך , אך זאת אני מודיע מה שדיברו מטעם הסתלקותו , וספר הצדיק מזאלין , שהבוך הנדפס בלשון דייטשעריש גרם כל זאת , כי על ידי הבוך הזה נעשה למעלה קיטרוג גדול על כל הכת שלנו , והוא היינו הזאלינער כאשר ראה והבין שעל ידי זה הבוך יבוא הדבר לידי גדולות , בא להתלהבות גדול , ולא הסתיר דבריו , רק הוציא בשפתיו כל מה שהיה רוצה , מחמת שהיה ברתיחות גדול · ועל ידי זה נתגדל הקיטרוג · (ב) ועל ידי זה הבוך והקיטרוג שנתגדל · התחילו כמה אנשים לכתוב נגד הכת שלנו , ונעשה על ידי זה הקיטרוג יותר גדול . ומחמת שהתחבר את עצמו עם הדישפאליר נתגדל הקיטרוג עוד יותר (ג) והתחילו הלומדים שיש למעלה לקבול את עצמם נגד הכת , וצעקו שמחמת הכת שלנו ישתכח התורה מכל וכל , ומחמת זה נעשה מחלוקת גדולה למעלה , קצת מהם אמרו לעקור את הכת שלנו מן השורש רחמנא ליצלן , וקצת אמרו להיפך , והתחילו כמה להם לאמר , ליקח את הזאלינער למעלה , בכדי שהוא יכריע את הדבר (ד) והתחילו רבים למעלה לטעון נגד זה · ואמרו שעל ידי זה אין צריך דוקא ליקח אותו למעלה , כי הוא יכול להכריע זאת גם בעולם התחתון , ובפרט שכבר כמה פעמים סמכו למעלה עליו כאשר אמר בעולם התחתון (ה) ותטעם שכמה צדיקים למעלה , לא רצו שיקחו אותו מן העולם הזה , היה מחמת שבעת אשר הוא בעולם הזה , משתמשין אותו הצדיקים בגן עדן שיש לו (ו) אך אחרים אמרו , שכל זמן שהוא בעולם התחתון , הוא נוגע בדבר . ובפרט הלומדים טענו זאת . ואמרו שבשום אופן הם אינם רוצים לסמוך עליו , כל זמן שהוא בעולם התחתון כי הוא נוגע גדול בדבר . ואי אפשר באופן אחר . רק ליקח אותו למעלה · והסכימו ליקח אותו מזה העולם למעלה · והכריע שם הדבר אחר הסתלקותו · אך מה שהכריע למעלה בזה הדבר , ומה שנגזרו בשמים על זה לא גילה אפילו להעל גביהן . אך זאת אמר שבקרב אי"ה נראה גם בעולם הזה , מה שהכריע על זה , ומה שנגזרו על הדבר הזה בשמים , ונדע אם חס ושלום עם ד' נפל ואין עוזר · עד יעיר ממרום חסדו עליו להצילו · או אם עוד לא אלמן ישראל · ויקוים בנו מאמר הנביא · ולא ילמדו עוד איש את רעהו ואיש את אחיו לאמר דעו את ד' · כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם נאום ד' וגומר . אמן סלה ועד :

(א) שבחי הבעש"ט דף י"ז ע"ב · (ב) הצדיק המתפלל צריך להסתיר דבריו , כדי שלא יבין המקטרג לקטרג חלילה , ואילולי הקיטרוג היה הצדיק יכול להוציא בשפתיו כל דבריו שירצה , רק מחמת הקיטרוג , צריך לכחד דבריו סתם לפיכו ושפתיו · נועם אלימלך דף כ"ט ע"ד · (ג) מיד כשמתחברים הצדיקים יחד , אזי שם מיד מתגברים הס"א וכו' ומעוררים מחלוקות וקטטות על הצדיקים · נועם אלימלך דף ע"ג ע"ד · (ד) לפעמים הצדיק נפטר כדי שיכריע איזה דין למעלה · מדרש דף כ"ב סימן ע"ו · (ה) כשיש פלוגתא למעלה באיזה דבר הם סומכין את עצמן על הצדיק שבעולם הזה שם דף י"ח סימן ס"ח · (ו) הצדיק כל זמן שהוא בעולם הזה , הגן עדן שיש לו משמשין בו הצדיקים אחרים שבגן עדן · שם דף כ"ב סימן ע"ב :

כאשר הייתי במדינת אונגארין ראיתי שבמה ספרים מצדיקי זמננו אינם מבינים היטב, מחמת שנמצא בהם כמה מלות כמו שהם נקראים במדינתינו מדינת רוסיש · ואצלם אין יודעים מזו השמות, ואפילו בקורדאן הסמוך למדינתינו יש הרבה אנשים אשר אין יודעים אותן השמות כמו שהם אצלינו · והנה באגרות אשר אספתי בחבור הזה נמצאים ג"כ הרבה מלות כזו, וכל מגמותי, שהחיבור יהיה מובן מכל וכל, בכל המדינות אפילו לבני אחינו היושבים במדינת אשכנז, בכדי שגם הם יכירו גדולת וכת של הכת שלנו. לכן בקשתי את ר' ישראל ר' בערישים שהיה אצל הצדיק מזאלין, כאשר הוא למראה עיניכם בפנים החיבור הזה, לפרש כל המלות הנ"ל בלשון שמבינים כל בני עמינו, ועשה זאת לטובת כלל בני אחינו, ופירש אותן השמות הנמצאים בזה החיבור, על לשון הקודש או על הלשון שמדברים שם במדינות הנ"ל, והנני נותן לו תשואות חן עבור טרחתו " כי יגיע מזה עוד טובה גדולה לבני עמינו הדרים במדינות אחרות הנ"ל, שיוכלו להבין השמות הנ"ל כאשר יראו אותן בספרי צדיקי זמננו, ועל ידי זה יהיה להם חשק יותר לעיין בספרים הקדושים הנ"ל ויקחו לעצמם מוסר השכל, וישימו עיניהם ולבם להבין ולהשכיל על כל פרטי הדברים והיו עמם וקראו בם כל ימי חייהם אכי"ר ·

א

איברציה	איבערצונג ·
איעזר	דיסטריקט או קריין ·
אימפיראטאר	קייזער טרוס א ·
אסיגנאציעס	רוסישע באנקאנטען ·
אקאוויט	אקווא וויטא יי"ש חזק בלא מים ·
אקי	משקל נהוג בפולין וערכו שלש פפונד ·
ארענדאר	ארענדאטאר :
ארענדארסקי	השכירוה שמשלם הנ"ל בעד הארענדע ·
ארענדארקי	אשת הארענדאטאר ·

ב

באמאשקים	אסיגנאציעס כנ"ל ·
בארילקי	הבית קטנה ·
בוטעלקי	בוטעליע ·
בויד	עגלה עם רונדע דעקען ועל פי רוב סוחרי פולין נוסעים בהם ·
בייאהאר	שערות הגדלות על אחורי הראש ·
ביליעה	געוויסער בוימוואללענער צייג :
בירשטינינן	
מישטיק	מונדשטיק מבערנשטין ·
בעדיר	שוכר או בעל המרחץ ·
בעהעלפער	געהילף איינעס מלמדס ·
בעזימיל	בעזן קטן הנעשה מענפי אילן עם חעלים להכות בו הגוף בבית המרחץ ·
בעטניוואנט	בעטטגערעטה :

ג

נאראדניטשי	פאליציי מייסטער ·
גוראלני	בראנדוויינברענערייא ·
גראגיר	ראטשע
גריוונע	מטבע רוסיא מן יוד קרייציר .

ד

דעפראס	אונטערזוכונג ·

ה

האפען	האספען ·
היידייעס	אקסענטרייבער .
הינער בעט	שיינטאדט ·
המן טאשין	מין אפייה שאופין על פורים ·
המן קלעפרליך	קלעפפל , וואמיט מאן אם פורים קלאפפט ·

ו

וואיקולאק	מין קליפה המתלבשת בגוף חייה רעה : ווער וואלף .
וויינערל	השורף את היי״ש ·
ווימיאר	תבואה שלוקחים ברחים עבור הטחינה ·
וו יצעגוברנאטר	וויצעגוברנער ·

ז

זאסידאטיר	אעסאר בייאזיטצער ·
זופצי	מלבוש שלובשים בו בני עמינו בפולין ·

ט

טאפיריסקי	בית יד של הקרדום הנעשה מעץ ·
טאץ	קאפעה ברעט ·
טוץ	דוטצענד ·
טיטון	רויכטאבאק ·
טיליפיל	איינע ארט פעלץ ·
טעפ	מדת לח ויבש , אחד מל״ב בקארעץ ·
טריפה סחורה	קאנטרעבאנד ווארע ·
טריף וואקס	זיגעללאק ·
טרעסטליך	שמאלע טרעסען ·
טשאיי	טהעע ·
טשאמביר	איין טירקישעס טיכעל :

י

יארליק	עדות בכתב מקהל או ממקום המשפט שנותנים לאחד שהוא נכתב בקאנ׳ שקריפציאן .

כ

כוסמין	בוכווייצען, היידעקארן :

ל

לולקע	פפייפענקאפף ·
ליילכיל	בעטטוך ·
לישנישטע	פערשטער ·

מ

מאראטשניקים	עשרתים ברחים המשגיחים על המחנת התבואה ·
מארשאליק	בדחן ·
מוזג	שענקער ·
מילנירים	מיללער ·
מידין	גאלדנע אדער ·

ס

סאוועטניק	יועץ, ראטה אין איינעם אמטע ·
סאנד	מקום המשפט .
סטאמפאל	אייזצאפפן ·
סטאנבול	סטאמבול, קאנסטאנטינאפעל ·
סטעלי	דעקע איינעם צימטערם ·
סטרעכאן	פאקאל
סיג	אסיגנאציעס כנ״ל ·
סימבורוסבוד	סיביריען ·
סלעדסטווע	אונטערזוכונג ·
סענדזי	שופט ·
ספאדיק	כובע הנעשה מזנבות החיה שקורין פעה ·

ע

ענין סחרים	עסק ·
עשן לולקע	טאבאק רויכען ·

פ

פאראנים	אונטערטהאנען ·
פאטשט	פאסט ·
פאטשיילי	טיכעל ·
פאייעטקי	קאטרעבאנד ·
פאלים בוינען	ספיל אונד בוינען :
פאליצייניקים	פאליציידיענער :
פאקטער	סרסור ·
פאקינטרעגור	הויזירער ·
פאריקי	קאוציאן ·
פארציעס	בראנדוויינגלעזער :
פאשי	ווידע ·
פאשי	באשע ·

פאשפארט	רייזע פאס ·
פודראס	ליפערונג ·
פודראטשיק	ליפעראנט ·
פושקי	ביקסע ·
פושקילי	טאבאקס דאזע ·
פעק ליך	קאנטרעבאנדוואַרען אין פעקען ·
פראוועס	פריווילעגיען ·
פראפינאציע	שאנק , ובני עמינו בפולין קוראים פראפינאציע כשהשר מהמקום נותן משקים שלו למכירה , ואינו נותן רשות למכור משקים של אחרים ·
פריין	שר ·
פריקאשטשיק	בעשטעללטער ·
פרעסודסטווע	מקום המשפט ·

צ

ציבוק	טאבאקס ראהר ·

ק

קאבריץ	טעפּיך .
קאזני משייסטו	אעראריאל־קאסע .
קאמיסיאניר	בכאן הכוונה פערפפלעגס אפיציער .
קאטוערט	קובערט .
קאנטשיק	פייטשע .
קאפעליש	כובע, הוט .
קאריץ	מדת יבש בפולין , וערכו ל״ב טעפּף .
קואמי	סך ססים .
קווארט	מדת לח ויבש , אחד מ״ד בטאפף .
קווארטיריל	מדה כנ״ל רביעית קווארט .
קווים	קוויטונג או שולדשיין .
קורדאן	גאליציען .
קורדאניר	אנשי גאליציען .
קיטאווים	שפאס .
קלישטוואים	פאנט אין איינער הערשאפט .
קלימשניטשקי	בעשליסערין , ווירטהשאפטערין .
קעלני	המקום בענלה שהעגלן יושב שם .
קערבליך	זילבער רוכל .
קרעטשמי	ווירטהס הויז .

ר

ראזינקים	ראזינן .
ראציע	רעדע אן איינן גראסען הערין :
רייסטער	פנקס .
ריסקאל	גראבשיים .
רענדיל	דוקאטען .

ש

שאוב	פענזטערשייבע .

Digitized by Google

שאפי	שראנק .
שוועבילי	דבר הנשכל בגפרית להדליק בו :
שופלעדיל	שובלאדע .
שפראזניקים	אויפזועהער .
שלימזאלניק	אונבעהילפליכער מענש .
שנויץ	ליכטשנופפע .
שקאלים דייטש	
שערישע	דייטשע שולען .

מחמת שהספרים הקדושים מצדיקים שלנו נדפסו בעה"י כמה פעמים זה אחר זה והדפוסים אינם שוים דף על דף וגם , לכן רשמנו בכאן מקום הדפוס ושנת ההדפסה מהספרים הקדושים המובאים בזה החיבור כמו שהיו למראה עיני המחבר , בכדי שכל מי שירצה לעיין המאמרים הנלקחים מספרים הנ"ל במקומם ימצא אותם בלי טרחה ויגיעה , וילמוד אותם בלי שום מניעה , ובזכות זה נזכה לידע ולהודיע , ליורה דיעה ולהבין שמועה , להציל בחירי יה מיד עושי רמיה , להעלות מעלה ורפואה להצריכים ליה , והשם בחסדו אורו עלינו יופיע

כ"ד המגיה אליהו נכד החסיד המפורסם המנוח מוהר"ל זללה"ה הנקרא דער זיידי

שמות הספרים	מקום הדפוס	שנת ההדפסה
אור המאיר	פאריצק	תקע"ה
אור פני אשה	מעזירטש	תק"ע
דרכי צדק	לבוב	תקנ"ו
ישמח לב	זאלקיווא	תק"ס
כתר שם טוב חלק ראשון	זאלקווא	תקנ"ד
כתר שם טוב חלק שני	זאלקווא	תקנ"ח
ליקוטי אמרים	לבוב	תקנ"ב
ליקוטי יקרים	לעמבערג	תקנ"ב
ליקוטי מוה"רן	אוסטרהא	תקס"ה
ליקוטי מוהר"ן תנינא	מאהלוב	תקע"א
ליקוטי מוהר"ן תליתאי	חסר	תקע"ה
מבשר צדק	דובנא רבתי	תקנ"ח
מדות ממוה"רן	חסר	תקע"א
נועם אלימלך	לבוב	תקמ"ח
סיפורי מעשיות ממיהר"ן ב' חלקים	חסר	תקע"ה
קיצור ליקוטי מוה"רן ב' חלקים	מאהלוב	תקע"א
שבחי הבע"שט	בארדיטשוב	תקע"ה
תולדות יעקב יוסף	מעזבוש	תק"ס
תניא מר"ן לאזנור	סלאוויטא	תקנ"ו

Digitized by Google

Digitized by Google

This book should be returned to the Library on or before the last date stamped below.

A fine of five cents a day is incurred by retaining it beyond the specified time.

Please return promptly.

AUG 9 '68 SS

CANCELLED

STA[illegible]

CHARGE

Digitized by Google

Hcd
7005
230
HD WIDENER
HW MJJ5 S
Digitized by Google